

Anna Murià: evolució periodística

Aproximació a l'evolució feminista i ideològica d'Anna Murià
a partir de la seva tasca periodística durant les etapes
de preguerra i Guerra Civil

Alba Granell Rosich (NIA: 158352)

Miquel Maria Gibert i Pujol

Any acadèmic 2016/17

Facultat d'Humanitats

Universitat Pompeu Fabra

Anar cap al front i aturar-se pel camí a visitar pedres velles, col·leccions de pergamins rovellats, galeries d'antiguitats, com qualsevol turista desenfeinat i sense preocupacions, sembla una cosa anacrònica, fora de lloc, excèntrica. I això és el que jo vaig fer. El cos pesant de la Universitat de Cervera, amb les seves cicatrius de vicissituds passades i el seu solemne silenci evocador, s'interposà al mig del camí, oberta la porta a la clarícia del claustre, com una temptació. «Véns amb l'esperit trasbalsat de l'angoixa contínua d'aquesta lluita sense repòs; vas a cercar la forta tensió dels nervis. ¿Per què no t'atures un parell d'hores a l'ombra de la vida passada i oblides la vida present? Serà un repòs, una evasió...».

«Camí d'Aragó. Un repòs», *Escriptors de la Revolució*,
d'Anna MURIA

Resum

Durant els darrers anys de dictadura borbònica, Anna Murià (1904-2002), amb una vocació innata per l'escriptura, aconsegueix introduir-se en el món de la producció periodística. Si bé durant els primers anys dedica els seus articles a la preservació de la feminitat, els temps republicans incentiven l'evolució cap al tractament de les qüestions feministes d'actualitat. Progressivament, el seu interès pels afers governamentals, inserits dins d'un context de canvi constant, va en augment fins que l'ingrés a Estat Català l'any 1936 significa l'inici d'un activisme aferrissat, que en les seves ratlles periodístiques es tradueix en un to combatiu i antifeixista constant. L'objectiu de construir un sistema social just i democràtic fa que l'anhel de la victòria republicana es mantingui ferm al llarg dels articles. Tanmateix, l'esperança i la il·lusió es veuen estroncades amb el triomf dels nacionals, que obliga Murià a emprendre un llarg exili.

Índex

1. Introducció	5
1.1. Anna Murià, prolífica i inconeguda	5
1.2. Anna Murià, una aproximació	6
1.3. Anna Murià, etapes periodístiques	7
1.4. Plantejament i metodologia	17
2. Feminisme en femení	20
2.1. El «feminisme ben entès»	22
2.1.1. La dona catalana: esposa, mare i mestressa de casa	24
2.1.2. «Tractem els temes feministes»	28
2.2. El feminisme: una preocupació en augment	30
2.3. Anna Murià al Club Femení i d'Esports de Barcelona	32
2.4. Un feminisme més polític	35
3. La revolució de Murià: del feminisme a la política	40
4. Anna Murià i l'articulisme polític	44
4.1. Principis ideològics	45
4.2. Periodisme democràtic, republicà i d'esquerres	47
4.3. Acció política i periodística	50
4.3.1. Els prolegòmens de la Guerra Civil	50
4.3.2. Anna Murià, escriptora de la revolució	53
4.3.2.1. La Revolució republicana	53
4.3.2.2. Llengua i literatura: eines de la Revolució	59
5. Conclusions	64
6. Agraïments	67
7. Bibliografia	68
8. Annex	73

1. Introducció

1.1. Anna Murià, prolífica i inconeguda

El 19 de gener de 1939, només uns dies abans d'emprendre el camí de l'exili, Anna Murià escriu al *Diari de Catalunya*:

Siguin quines siguin les contrarietats, en totes les circumstàncies, dins de totes les hores, en la llum o en les tenebres, el poble català fa i farà el seu camí ascendent. És la voluntat de quatre milions d'ànimes, assistida per la intel·ligència, enfortida per la raó, sana i obstinada, contra la voluntat malalta d'un imperi decadent, arruïnat, desequilibrat, que s'aferra insensatament a les seves manies de grandesa i s'entossudeix a no voler reconèixer les coses que són. [...] No defallim ara, en aquests moments terribles. Sabem ben cert que a la fi la victòria ha d'ésser nostra, passi el que passi («Davant l'ofensiva, els dirigents d'Estat Català parlen. Fe a ultrança», n. 418).

En aquells moments finals, l'esperit de lluita dels catalans republicans encara es manté dempeus per defensar-se contra els revoltats. Nogensmenys, aquest anhel de victòria no és suficient davant del debilitament evident que s'arrossega després de trenta mesos de conflicte civil. Encara que Murià tenyeixi d'esperança les ànimes dels lectors, la realitat és vastament coneguda i els catalans saben que estan vivint l'epíleg dels temps republicans.

Sota l'emparament de la Conselleria de Cultura de la Generalitat, el dia 22 l'escriptora puja a un comboi per dirigir-se a la frontera juntament amb altres personalitats catalanes com Xavier Benguerel, Sebastià Gasch o Domènec Guansé. Tots ells acaben convivint al *château* intel·lectual de Roissy-en-Brie on també hi són presents Pere Calders, Mercè Rodoreda, Armand Obiols, Joan Oliver o Agustí Bartra –futura parella de l'autora–. Durant la Guerra Civil, Murià havia lluitat en les files d'Estat Català amb la finalitat de tirar endavant uns ideals que obeïen la il·lusió d'aquell 14 d'abril de 1931. El seu ferm compromís amb la causa republicana l'obliga a exiliar-se per preservar la seva pròpia vida i, en certa mesura, la vida de la cultura catalana. Fins el 1970, la intel·lectual es mantindrà allunyada físicament –però mai espiritualment– de Catalunya.

Anna Murià representa una personalitat de les lletres catalanes prolífica, però injustificadament –i, si se'm permet, injustament– desconeguda. La seva àmplia

producció periodística d'abans i durant la Segona República no només explica els principis de la ideologia d'esquerres que combateren contra l'invasor, sinó que també ens acosta als plantejaments feministes que sacsejaren la societat d'aquell temps. Durant la segona meitat dels anys vint, l'escriptora s'inicia en la producció adreçada a les dones per, progressivament, passar de la reivindicació dels seus drets a l'activisme d'esquerres pel futur republicà, democràtic i social de Catalunya.

1.2. Anna Murià, una aproximació

Nascuda en el si d'una família modesta establerta al Barri Gòtic de Barcelona, Anna Murià i Romaní (1904-2002) rep una educació catòlica a les Religioses de la Congregació del Sant Infant Jesús, més conegudes com les Dames Negres, del Portat de l'Àngel. Més endavant, l'any 1917, ingressa a l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona per estudiar comerç. Aquest centre d'aprenentatge exclusivament femení és una conseqüència directa de l'increment d'accés a la cultura per part de la dona.¹ La funció educativa de la institució s'orienta tant a l'aspecte professional com a l'espiritual. A més de preparar la dona pel seu futur laboral –encara limitat en llocs de treball pretesament femenins–, però ja fora de la tasca merament domèstica, també es fomenta la seva il·lustració cultural. Gràcies a la formació rebuda, Murià exerceix com a secretària durant la dècada dels vint a la Junta de Protecció a la Infància de Barcelona, l'adrogueria de Vicenç Ferrer, el Sindicat Agrícola de Sant Isidre i les Oficines de Servei d'Extensió d'Ensenyament Tècnic de la Generalitat.

Després de posar en marxa la seva faceta d'escriptora a *La Dona Catalana*, l'autora passa successivament per diversos mitjans de comunicació fins a esdevenir la primera directora d'un diari català el 1938. Combina la tasca periodística amb l'activisme feminista primer, a través del Club Femení i d'Esports de Barcelona, i polític després,

¹ Institució fundada el 1909 per Francesca Bonnemaison (1872-1949) amb l'objectiu de fomentar la formació femenina i la relació interclassista entre dones, incloses les obreres. Sense deixar de banda, però, l'ensenyament domèstic, bàsic per la figura femenina de qualsevol estament social (Maria Aurèlia CAPMANY, *El feminisme a Catalunya* [Barcelona: Nova Terra, 1973], p. 81; Esther CORTADA, «Feminisme i educació als inicis del segle XX», *Pedagogia, política i transformació social (1900-1917). L'educació en el context de la fundació de l'Institut d'Estudis Catalans* [Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2008] pp. 219-220). Des de finals del segle XIX, la dona aconsegueix penetrar en certs ambients culturals, de forma que pot guanyar coneixement més enllà de les seves tasques domèstiques. Deixant la influència del context internacional a part, existeixen una sèrie de factors que ho expliquen: els canvis en matèria educativa dins la legislació espanyola, la inauguració de nous centres d'ensenyament i de biblioteques per part de la Mancomunitat, les iniciatives de millora de l'ensenyament infantil i juvenil de la mà de pedagogs com Rosa Sensat, etc. (Neus REAL, *Dona i literatura a la Catalunya de preguera* [Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006], pp. 31-32).

amb la participació enèrgica a l'Acció Catalana Republicana, les Joventuts d'Esquerra Republicana-Estat Català (JEREC) i el partit d'Estat Català a partir de 1936. També convé destacar la seva creació novel·lística amb *Joana Mas* (1933) i *La peixera* (1938), a banda de cultivar el gènere assagístic, estretament vinculat amb el seu pensament d'esquerres.

L'any 1939, emperò, tot aquest impuls es veu frenat per l'exili, primer a França i més tard a Mèxic. A l'altra banda de l'Atlàntic, Murià es dedica a la traducció d'obres i a la producció infantil i juvenil, i forma una família juntament amb el poeta Agustí Bartra. A partir de llavors, Encara que, ja tornada a Catalunya, l'autora publica obres narratives com *El país de les fonts* (1980) o *El llibre d'Eli* (1982), i les novel·les *Res no és veritat*, *Alicia* (1984) i *Aquest serà el principi* (1986), el pes de la seva vida productiva gira entorn del seu espòs ja des del seu enamorament. De fet, el 1967 surt a la llum *Crònica de la vida d'Agustí Bartra*, obra de referència per comprendre el poeta. Les seves *Reflexions de la vellesa*, publicades un any després de la mort de Murià, demostren com quedà completament eclipsada per la profunditat literària de Bartra.

1.3. Anna Murià, etapes periodístiques

Els primers anys del segle XX emmarquen el procés de modernització de l'ecosistema periodístic català. Com apunta Espinet, aquest canvi s'inicia en la darrera dècada del segle anterior, concretament a partir de l'Exposició Universal de Barcelona del 1888, quan una triple «revolució», industrial, urbana i burgesa, dóna pas a la societat de comunicació de masses a Catalunya, amb Barcelona com a epicentre.² El model cultural tradicional entra en crisi davant d'una població cada vegada més alfabetitzada, que exigeix una renovació i una ampliació del consum periodístic. Aquesta transformació passa per una fase decisiva entre el 1914 i el 1936, és a dir, des de la conjuntura favorable que propicia la gran guerra europea i l'impuls cultural que exerceix la Mancomunitat fins a la desaparició i la confiscació de mitjans en la Guerra Civil. Entremig, la censura aplicada per la dictadura primoriverista no atura la proliferació i la modernització de la premsa, que travessa una segona onada expansiva durant la conjuntura favorable de la Segona República.

² Francesc ESPINET, *Notícia, imatge, simulacre: la recepció de la societat de masses a Catalunya de 1888 a 1939* [Bellaterra: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1997], pp. 53-54.

L'activitat periodística d'Anna Murià és un reflex de l'extensa producció en premsa dels anys vint i trenta. Des del seu primer article del 16 d'octubre de 1925 fins al darrer, del 19 de gener de 1939, l'autora col·labora en quinze publicacions diferents i escriu un total de 724 articles. A continuació, podem trobar una relació de tots aquests mitjans barcelonins de comunicació per ordre cronològic de publicació de Murià amb el nombre d'articles que hi signa en cada un d'ells:

Publicació	Anys en actiu	Col·laboració d'Anna Murià	Nombre d'articles
<i>La Dona Catalana</i>	1925-1938	16-X-1925 – 21-XI-1930	409
<i>El Borinot</i>	1923-1927	27-I-1927	2
<i>La Publicitat</i>	1922-1939	7-IX-1927 – 18-XI-1931	3
<i>Diario Oficial de la Exposición Inernacional de Barcelona</i>	1929-1930	VIII-1929 – V-1930	37
<i>La Nau: diari del vespre</i>	1927-1933	1-XI-1930 – 2-VII-1931	56
<i>Portantveu del Club Femení i d'Esports de Barcelona</i>	1930-1936	III-1931 – II-1932	5
<i>L'Opinió</i>	1928-1934	18-X-1931 – 28-I-1933	3
<i>La Rambla: esport i ciutadania</i>	1931-1935	23-XI-1931 – 3-VI-1935	51
<i>Bondat-Bonté</i>	1934	7-VI-1934	1
<i>Companya. La Revista de la Dona</i>	1937-1938	15-IV – 6-VI-1937	3
<i>Diari de Barcelona. Portaveu d'Estat Català</i>	1936-1937	1-VI – 22-VII-1937	17
<i>Diari de Catalunya</i>	1937-1938	15-VIII-1937 – 19-I-1939	129
<i>Mirador</i>	1929-1937	19-II-1937	1
<i>Meridià. Setmanari de literatura, art i política. Tribuna del Front Intel·lectual Antifeixista</i>	1938-1939	11-II – 3-XII-1938	4
<i>Catalans! El magazine popular</i>	1938-1939	20-II – 30-XI-1938	3

Mentre treballa a l'adrogueria de Vicenç Ferrer, Murià inicia les seves col·laboracions a *La Dona Catalana. Revista de Modes i de la Llar*, on hi escriurà fins el 28 de novembre

de 1930. L'entrada a la revista no només marca el tret de sortida de la trajectòria periodística que dominarà la seva vida en els anys a venir, sinó que també representa la primera oportunitat per desenvolupar la seva gran vocació: l'escriptura.³

Sota la direcció del seu pare, Magí Murià (1881-1958), *La Dona Catalana*, d'edició barcelonina setmanal, arrencava només uns dies abans de la incorporació d'Anna Murià, concretament el 9 d'octubre de 1925. La revista forma part del que s'ha anomenat «premsa domèstica», ja que ofereix articles amb consells o informació diversa sobre la llar i la seva cura, adreçats a mestresses de casa de classe mitjana-alta.⁴ L'aparició de la publicació coincideix amb la proliferació d'altres títols catalans d'aquesta tendència femenina com *Dona gentil. Revista catalana per a la dona* (1927), *Revista de la llar. Lectures del mes* (1930-1931) o *La Dona i la Llar. Revista de modes* (1931).⁵ Segons Murià, la revista era la versió catalana d'*El Hogar y la Moda*.⁶ La tendència de totes aquestes publicacions catalanes en femení es va iniciar, de fet, a principis del segle, coincidint amb la irrupció de la dona en la vida pública, amb *Or i grana. Setmanari autonomista per les dones. Propulsor d'una lliga patriòtica de dames* (1906-1907) primer i *Feminal* (1907-1925), suplement de *La Il·lustració Catalana*, després.⁷

L'autora signa els escrits amb diversos pseudònims: Roser Català⁸, Hortènsia Florit, Marta Romani⁹, Anna-Maria i Doctor Oscar.¹⁰ Aquesta decisió segueix dos principis

³ Sobre la seva vocació, Murià expressa: «No crec que l'actuació política fos una vocació meua. Jo sempre havia cregut que l'havia fet una mica... És clar, la sentia però no tenia la vocació. D'escriure, això sí» (Quirze GRIFELL, *Anna Murià, àlbum de records* [Argenton: Aixernador, 1992], p. 112).

⁴ Isabel SEGURA; Marta SELVA, *Revistes de dones 1846-1935* (Barcelona: Edhasa, 1984), p. 48.

⁵ Neus REAL, 2006, p. 42.

⁶ Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 82.

⁷ Aquestes dues publicacions en català són les que millor representen el feminisme d'aparença liberal, però d'un rerefons políticament conservador que irromp a Catalunya a inicis del segle XX. *Or i grana*, impulsada per la Lliga Patriòtica de Dames de Solidaritat Catalana l'any 1906, elabora articles d'acord amb els tres preceptes indivisibles de Dona, Llar i Pàtria. L'any 1907 Carme Karr, ex-col·laboradora de l'anterior revista, funda *Feminal*. De durada més llarga, la publicació continua l'aspecte conservador d'*Or i grana*, sobretot pel que fa al conformisme femení, però incorpora certs matisos més transgressors de contingut com la desigualtat de gènere o la manca de dones en l'esfera pública (Mary NASH, «Feminisme català i presa de consciència de les dones», *Literatures*, n. 5 [2a època; 2007], pp. 69-88; Isabel SEGURA; Marta SELVA, *op. cit.*, p. 250).

⁸ Aquest és el pseudònim que més utilitza per signar. A banda de la força nacional que desprèn, també cal apuntar que Roser Català és un homenatge a un referent literari de Murià: Caterina Albert (Víctor Català). En l'article «Caterina Albert» (*La Dona Catalana*, n. 262 p. 21), l'autora elogia aquesta figura literària afirmant que «és una de les primeres figures de la literatura catalana i l'única dona a Catalunya que ha arribat a formar part del patrimoni universal de les lletres de primera categoria».

Sobre el pseudònim de Roser Català, també és interessant afegir, com a fet anecdòtic, que el primer article que Murià envia per correu a la redacció de *La Dona Catalana* va ser firmat amb aquest nom fals, de forma que sembla que el càrrec del pare, Magí Murià, director del mitjà de comunicació, no influeix en la seva iniciació a la tasca periodística (Montserrat BACARDÍ, *Anna Murià. El vici d'escriure* [Barcelona: Pòrtic, 2004], p. 25).

fonamentals de la moral femenina de l'època: la discreció i la modèstia. A *La Dona Catalana* hi podem trobar diversos noms de caire simple i generalista com Emma, Maria del Carme, Rosaura, Pauleta, Paulina, L'Àvia de la casa o Antonieta la cuinera.¹¹ La utilització de pseudònims per part de Murià s'explica també per l'aparició de diversos articles seus en un mateix número. A continuació, en la següent entrevista, l'escriptora parla d'aquesta qüestió:

–Havia de tractar tots els temes i havia de comprar llibres per assabentar-me'n. Per exemple, consells per a la salut, un tema. Hi posava un pseudònim. Tenia pseudònims per a cada tema, com si fos una persona diferent que ho fes. [...] Tres o quatre temes i els anava alternant.

–Te'n recordes, dels pseudònims que vas fer servir?

–D'un sí. Era un pseudònim molt carrincló. Era Roser Català. Amb aquest signava les coses que m'agradava escriure. Per les que havia d'escriure per feina, per obligació, buscava altres pseudònims. Els consells per a la salut, que els havia de treure de llibres perquè no en sabia res, els firmava el Doctor no sé quants.¹²

En el número 164, l'escriptora publica «La meva amiga», una picada d'ullet a totes les lectores de la revista. Murià dedica l'article a l'amiga inseparable de l'ànima que l'acompanyarà per sempre més: Roser Català. Podem entendre aquest escrit com un desvetllament de la seva identitat, encara que ja havia signat un article anterior amb el seu nom real, concretament «Amb la ploma a la mà» (n. 159, p. 2).¹³ A partir d'aquí,

⁹ Anna Murià confessa que va elegir aquest pseudònim perquè simplement li agradava el nom de Marta. Posteriorment, batejarà així la protagonista de «Marta, la roja» (*Mirador*, n. 408), la qual primer sembla representar el model de dona que s'extreu de *La Dona Catalana*, ja que és una modista molt discreta, però més tard, durant la Guerra Civil, participa activament en el bàndol republicà.

¹⁰ L'autora desvela aquests pseudònims en l'entrevista de Grifell (v. Quirze GRIFELL, *op. cit.*, pp. 82-82). També n'informa un article («Sis pseudònims, un redactor» [cal tenir en compte que el títol conté un error, ja que, en realitat, són cinc pseudònims]) de la publicació *Mirador* de l'11 de desembre de 1930 (n. 97, p. 2), on es fa saber la fi de les col·laboracions d'Anna Murià i la dimissió de Magí Murià com a director de *La Dona Catalana*.

Aquestes són les fórmules pseudònimes que es repeteixen en més ocasions. De totes formes, cal apuntar que les tres primeres compten també amb altres versions. Roser Català es pot trobar escrit com a Roser Catalá, Roser Catala, R. Català o Roser; Hortènsia Florit, com a Hortènsia; i Marta Romani, com a Marta Romani o Marta. En l'annex, s'ha considerat l'accent tancat o la manca d'aquest com un error, de forma que s'ha optat per unificar els pseudònims i optar per l'opció gramaticalment correcta.

¹¹ No hem trobat informació referent a la personalitat que s'amaga darrera d'aquests pseudònims, de forma que desconeixem si els noms de pila són autèntics i, així doncs, només es troben incomplets, o realment també són falsos.

¹² Quirze GRIFELL, *op. cit.*, pp. 82-83. Sobre aquest últim pseudònim, l'autora es refereix al nom Doctor Oscar.

¹³ Al llarg del present treball, els articles consultats –considerats com a fonts primàries (vegeu la bibliografia)– es mencionen amb el seu títol entre cometes i l'acompanyament del número al qual pertanyen entre parèntesis. En el cas que un mateix número dugui més d'un article de Murià, s'ha optat per fer constar també la pàgina.

Murià combina –sense un criteri aparent– l'ús de pseudònims, encara predominants, amb la seva signatura real, que acaba apareixent en un total de 22 ocasions.¹⁴

Pel que fa a les seccions, l'escriptora col·labora en les següents: «La llar-jardí», «Els fills», «Amorettes», «La dona a l'Exposició de Barcelona», «Cartes a les meves lectores», «Les dones en la política», «Les Dones de Catalunya» i «La nostra joventut». També escriu diverses sèries temàtiques: «Modificacions», «Consells de la modista», «Les coquetes de la història», «La infermera domèstica», «Història de la moda», «La vostra bellesa», «La moda», «La Moda sota els nostres ulls», «Conversa de mestresses de casa», «La clínica de la coqueteria», «La Moda. Comentari setmanal», «Correspondència d'*El cultiu de la bellesa*¹⁵». Murià publica el major nombre d'articles de la seva trajectòria a *La Dona Catalana*, concretament un total de 409. A continuació, hem desglossat el nombre d'articles que pertanyen a cada temàtica diferent:

Llar i jardí: 35

Bellesa: 88

Moda: 101

Salut: 19

Matrimoni: 6

Maternitat: 36

Feminisme: 23

Literatura: 20

Altres: 81

Mentre col·labora a *La Dona Catalana*, Murià té l'oportunitat de compartir els seus primers temptejos poètics –signats com a Roser Català i les inicials R.C.– a *El Borinot*. Aquest setmanari humorístic i il·lustrat compta amb una secció de creacions literàries, tot i que és més conegut pel seu contingut polític, centrat en la crítica a la dictadura de

¹⁴ En l'article dedicat a Caterina Albert (n. 262, p. 21), Murià emet el següent comentari sobre el pseudònim de Víctor Català, que pot servir per explicar també la tendència de mesclar el seu propi nom amb d'altres falsos de l'articulista: «Són dos noms i no és pas una mateixa personalitat, unitat compacta, sinó dues entrellaçades però ben distingibles».

¹⁵ L'any 1930, Anna Murià publica una edició restringida (només per a certes lectores de la revista que processaven la petició) d'aquesta obra que recollia més de cinquanta articles apareguts en la secció «La vostra bellesa» entre el 18 de gener de 1929 i el 14 de novembre de 1930 (Montserrat BACARDÍ, *op. cit.*, p. 27).

Primo de Rivera a partir d'un llenguatge críptic que escapava la censura.¹⁶ *La Publicitat*, diari d'Acció Catalana, també actua en aquest sentit, però els seus plantejaments en contra de l'*statu quo* són més explícits degut al seu to marcadament nacionalista. Aquesta publicació, juntament amb d'altres com *La Renaixença*, *L'Esquetlla de la Torratxa* o *La Campana de Gràcia*, tenen un paper essencial en l'assentament de la consciència d'identitat catalana.¹⁷ Sense participar en la temàtica política que domina aquest mitjà, Murià hi signa tres articles, dos d'ells dins «La plana dels dijous», sota els pseudònims de Roser Català i d'Anna-Maria. Finalment, en aquesta primera etapa de premsa, l'articulista exerceix de periodista pel *Diario Oficial de la Exposición Internacional de Barcelona*. L'estil comunicatiu de Murià en aquest mitjà difereix notablement del que utilitza en la resta de col·laboracions. Per una banda, la tendència general dels 37 articles és presentar les mostres que alberguen els diversos pavellons a partir d'un to d'elogi constant. Per altra banda, el *Diario Oficial* és l'única publicació on Murià escriu en castellà. De fet, sembla ser que no es sentia del tot còmoda escrivint en aquesta llengua, raó per la qual continua emprant dos dels seus pseudònims: Marta Romaní i Rosario Català, la versió castellanitzada de la seva signatura més utilitzada. En el moment que comença a escriure en aquest diari, l'escriptora ja ha deixat el seu lloc de treball a l'adrogueria Vicenç Ferrer, de forma que podem considerar les seves col·laboracions més aviat com el resultat d'una oportunitat laboral, i no tant una conseqüència del seu esperit creador.¹⁸

A partir de 1930, Anna Murià continua en la línia del contingut destinat al públic femení, però progressivament va sortint de la «premsa domèstica» per endinsar-se en el nou món de la reivindicació dels drets de la dona. *La Nau: diari del vespre* marca l'inici d'aquesta nova fase periodística. Antoni Rovira i Virgili, fundador i director del

¹⁶ Josep M. CADENA, «Revistes i publicacions d'humor», *Il·lustradors de Catalunya (1841-1939)* (Barcelona: Fundació Jaume I, 1995), p. 85.

¹⁷ *La Publicitat* ha d'afrontar nombroses multes per part de la censura provincial i, fins i tot, el director Martí Esteve és empresonat el 1926 (Francesc ESPINET; Joan Manuel TRESSERRAS, *La Gènesi de la societat de masses a Catalunya (1888-1939)* [Bellaterra: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1999], pp. 61-62; Francesc ESPINET, *op. cit.*, p. 185).

¹⁸ Anna Murià explica la seva experiència en relació a la revista: «També vaig fer un quant temps periodisme quan l'Exposició Universal de l'any 29. Aleshores jo havia deixat la casa on havia treballat, la casa Vicenç Ferrer, perquè em vaig barallar amb el cap de comptabilitat..., jo tenia molt mal geni de jove. [...] Van començar a fer una revista dedicada a l'Exposició. Una revista gràfica. Era en castellà. Era d'un format gran, amb moltes fotografies, moltes il·lustracions. I em van dir si hi volia treballar. I jo allà vaig firmar sempre amb pseudònim perquè en castellà no volia jo... Ja tenia el catalanisme ficat a la sang i en castellà no ho volia firmar. Feia reportatges de l'exposició» (Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 83).

periòdic¹⁹, és qui ofereix aquesta nova implicació a Murià, la qual ara opta per signar amb el seu propi nom. En aquest mitjà, l'autora viu més intensament la vida periodística, ja que ella mateixa confessa que «“viví” a la redacció».²⁰ Tot i que condueix la secció «La llar i la societat», que en un primer moment sembla que ha de seguir els preceptes de *La Dona Catalana*, els seus escrits evolucionen cap al tractament del feminisme com a fenomen d'actualitat, amb una importància decisiva de la cultura.

L'entrada al Club Femení i d'Esports de Barcelona significa un nou impuls creatiu. Fundat el 14 d'octubre de 1928, el Club es constitueix com la primera entitat esportiva exclusivament femenina del país. La Comissió d'Organitzadores, encapçalada per Teresa Torrens i Enriqueta Sèculi, estableix el triple fonament de l'associació des d'un bon principi: la figura femenina, la pràctica esportiva i el foment de la intel·lectualitat.²¹ De fet, a partir de 1930, es formula el lema de l'associació: *Feminitat, Esport, Cultura*. El treball de Sèculi com a primera secretària consisteix en tenyir el Club de tonalitats més progressistes. Així doncs, es centra en ampliar l'abast cultural de l'entitat per tal d'aconseguir eixamplar, al seu torn, els horitzons femenins més enllà del matrimoni.

El *Portantveu del Club Femení i d'Esports de Barcelona*, butlletí de l'entitat iniciat l'abril de 1930, pretén establir-se com una plataforma de comunicació per a les sòcies, i també un espai destinat a convocar concursos participatius o publicar assajos de les col·laboradores.²² Murià, com a secretària de l'associació femenina i directora del mitjà de comunicació, escriu només cinc articles dedicats generalment a presentar accions realitzades o projectes per dur a terme al Club.

El càrrec en el si de l'entitat influeix directament en la projecció pública de l'escriptora. A partir d'aquest moment, no només se l'associarà amb la corrent feminista, sinó que

¹⁹ La preeminència de Rovira i Virgili en primer terme, i també de nombrosos col·laboradors com Manuel Vallderes, Domènec Guansé o Agustí Duran i Sampere, explica el gran èxit de *La Nau* en els seus inicis. Després d'un temps de crisi, la publicació va finalitzar al cap de sis anys de vida (Joan TORRENT; Rafael TÀSIS, *Història de la premsa catalana* [Barcelona: Bruguera, 1966], p. 630).

²⁰ «A *La Nau* “viví” a la redacció. Hi anava sempre a dur els originals personalment, parlava amb els redactors i, molt especialment, amb el cap de redacció que era, em sembla, Enric Palau, que després se'n va anar a *La Vanguardia*. Amb ell era amb qui, bàsicament, m'entenia en tot el que feia referència a la meva participació. Coneixia Rovira i Virgili i li vaig demanar de col·laborar. Aleshores ho havia fet força a *La Dona Catalana*. Quan vaig deixar aquesta revista, vaig entrar a *La Nau* gràcies a les converses que vaig tenir amb l'amic Rovira i amb la seva dona» (Josep M. FIGUERES, *12 periodistes dels anys trenta* [Barcelona: Col·legi de Periodistes de Catalunya, 1994], p. 22).

²¹ L'ideari del Club es va recollir en el manifest, publicat en mitjans com *La Dona Catalana* o *La Nau* (Neus REAL, *El Club Femení i d'Esports de Barcelona, Plataforma d'Acció Cultural* [Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998] p. 22).

²² Neus REAL, 1998, pp. 42-46.

Murià serà considerada una figura preeminent en el món periodístic. Així s'explica l'entrada en els dos pròxims mitjans: *L'Opinió* i *La Rambla*. Ambdós neixen en els nous temps republicans, i comparteixen uns plantejaments esquerristes, republicans i catalanistes. Per una banda, en la primera publicació, amb periodicitat diària a partir de 1931 i vinculada a l'Esquerra Republicana de Catalunya, Murià hi publica tres escrits – de nou amb la signatura de Roser Català – sobre la política aplicada al feminisme, és a dir, sobre el sufragi femení i la implicació de la dona en els afers públics.²³ Per altra banda, al setmanari esportiu i catalanista *La Rambla*²⁴, Murià mescla l'estil polític de *L'Opinió* amb l'actualitat esportiva d'àmbit femení. Encara hi signa algun escrit amb el pseudònim de Romaní, però a partir d'aquesta publicació ja abandonarà aquesta pràctica. L'escriptora compta amb tres seccions diferenciades: «L'esport i la dona», «Les dones intervenen...» i «Fèmina 1932. Política, esports, modes». En aquesta última, on també hi col·laboren figures literàries rellevants del moment com Rosa Maria Arquimbau o Anna Maria Martínez, l'autora parteix del format del reportatge per compartir la vida laboral de dones anònimes. Així doncs, la subsecció que titula «La dona que treballa» suscita l'interès per part de Murià d'acostar la realitat femenina als lectors de la publicació.

L'any 1934, l'última publicació en la qual l'escriptora entra a col·laborar abans de l'esclat civil és *Bondat-Bonté*, que duu el subtítol de *Periòdic literari i social bimensual, editat a profit dels pobres i sense feina per la Unió Femenina Franco-Catalana*. La voluntat de la directora, Montserrat Graner, és servir els interessos de l'entitat de dones i, per tant, utilitzar el mitjà per fomentar la unió entre elles més enllà dels interessos ideològics concrets. Sembla que *Bondat-Bonté* no sobreviu més enllà del primer número i Murià hi escriu només un article presentant la secció esportiva femenina.²⁵

²³ Francesc ESPINET, *op. cit.*, p. 212.

²⁴ Amb la caiguda de Primo de Rivera del poder, el setmanari *La Rambla* adquireix un to catalanista. Primer porta el subtítol «Setmanari d'esports i d'actualitat», però més tard passa a ser més concís: «Esport i ciutadania» (Joan TORRENT; Rafael TESIS, *op. cit.*, p. 636).

²⁵ En el catàleg de l'Hermeroteca Municipal de Barcelona només hi ha constància d'aquest número. Així mateix ho apunta també Neus Real (v. Neus REAL, 1998, p. 111), i Torrent i Tasis només mencionen aquest primer exemplar (Joan TORRENT; Rafael TESIS, *op. cit.*, p. 644).

Per altra banda, és interessant la descripció de Murià que acompanya aquest article, ja que segurament es tracta d'una de les primeres presentacions biogràfiques de l'autora: «Anna Murià. Comença a escriure durant la Dictadura, en les planes de *La Dona Catalana*. L'any 1931 formà part del Comitè Femení Pro-Amnistia a favor dels presos i exiliats polítics i socials. Col·laborà a *La Nau* quan era dirigida per Rovira i Virgili. Actualment col·labora a *La Rambla*. Ha publicat darrerament dues obres: *Joana Mas*, novel·la i

El cop militar té conseqüències importants en l'àmbit periodístic. Els principals diaris conservadors, oposats a la causa republicana, són confiscats per forces esquerristes. Aquest és el cas de la publicació monàrquica *Diario de Barcelona*, conegut popularment com *El Brusi*, que el 21 de juliol de 1936 queda sota domini d'Estat Català. Durant els dos primers dies, el periòdic es publica amb el títol *Estat Català*, però finalment, per pressions de la Generalitat, passa a anomenar-se *Diari de Barcelona* amb el subtítol de *Portaveu d'Estat Català*.²⁶ Murià, com a militant d'Estat Català, entra de seguida a la redacció del nou diari i s'inicia així en el que anomena «el veritable periodisme».²⁷ Tanmateix, no és fins l'1 de juny de 1937 que hi signa un escrit. Del conjunt de disset articles que hi publica, tres formen part de la secció «Mirant al futur», on l'escriptora presenta els principals ideals de partit, i la gran majoria es troben dins de «Lletres», on Murià emet crítiques literàries al voltant de les últimes novetats en l'àmbit editorial català.

L'agost de 1937 Estat Català ha d'abandonar la redacció i la impremta de l'antic Brusi per pressions internes. A continuació, citem les paraules de Murià sobre el seu pas per aquest publicació i el trasllat al *Diari de Catalunya*:

La redacció [del *Diario de Barcelona*] era buida quan es va ocupar. Van quedar els obrers de la impremta. Fou, precisament, per a seva pressió que va haver-se d'abandonar aquest periòdic. [...] Moltes dels obrers eren vells, havien treballat al *Brusi* potser tota la vida i eren, encara que fossin obrers, molt afectes als propietaris anteriors. No els agradava gens allò de trobar aquells que s'havien fet els amos en ocupar-lo. [...] Els obrers estaven descontents i van fer la guitza. Va venir un moment, no recordo com s'ho van fer, que ens van treure. Aleshores vàrem agafar el que havia estat *Diario del Comercio*, un diari molt petit i li vàrem posar el títol de *Diari de Catalunya*.²⁸

Aquest nou portaveu d'Estat Català viu –i, durant els darrers mesos, sobreviu– fins el gener de 1939 amb la caiguda de Barcelona. El diari ha de fer front a les dificultats pròpies del moment: la manca de recursos econòmics –factor que explica la tirada curta i la reducció progressiva en el nombre de pàgines– i les exigències de la censura –que,

un opuscle titulat *La Revolució Moral*. És membre del Club Femení i d'Esports i n'ha estat dirigent molt temps. Ha actuat en moltes manifestacions femenines, especialment en un gran míting pacifista que tingué lloc al Palau de Projeccions i en la campanya de l'Estatut de Catalunya».

²⁶ Josep M. CADENA, «Món editorial, premsa i radiodifusió. Entre la cultura i la política», *Història de la cultura catalana* [dir. Pere Gabriel] (Barcelona: edicions 62, 1998, v. IX), pp. 112.

²⁷ «Es pot dir que vaig iniciar-me en el veritable periodisme, ni que fos de pobres mitjans, en començar la guerra, l'estiu de 1936, quan l'Estat Català va incautar-se del Brusi i vaig entrar-hi de redactora» (Anna MURIÀ, «Últims records: de la cofurna als carrers tenebrosos», *Capçalera*, n. 2 [X-1989], p. 42).

²⁸ Josep M. FIGUERES, *op. cit.*, p. 26.

durant els primers anys, fa que la publicació aparegui amb espais en blanc—. ²⁹ Tanmateix, es manté ferm en els seus principis que exposa la mateixa Anna Murià: «fer propaganda del partit, difondre l'ideari, la nostra voluntat d'independència i, naturalment, antifeixisme i antifranquisme». ³⁰

La intel·lectual continua la labor periodística de «Lletres» encetada al *Diari de Barcelona*. Però la temàtica literària disminueix a partir del juliol de 1938 per donar pas a un contingut de caire més polític. Aquesta transformació és deguda al nou càrrec que ostenta Murià en el si del consell executiu d'Estat Català: cap de premsa i propaganda. De retruc, com a directora del mitjà de comunicació del partit, s'involucra fermament en la publicació i passa llargues hores a la redacció de la Casa de la Caritat. ³¹ A partir d'ara l'escriptora intervé amb un article en gairebé cada primera pàgina —és a dir, el que equivaldria a l'«Editorial»—.

L'esperit esperançador i devot de la victòria republicana, que es manifesta constantment a través dels articles i amb clams constants com «Mori el feixisme!», es manté present al llarg de tots els números. L'últim article que publica Murià —amb una cita del qual iniciàvem el present treball— just un dia abans de tancar la redacció, titulat «Davant l'ofensiva, els dirigents d'Estat Català parlen. Fe a ultrança», demostra la força combativa del partit que, com comenta ella mateixa, es troba present fins les darreres hores republicanes:

Van ser dos anys i mig de guerra. I l'exaltació la portàvem des d'un mes abans de la República, però a finals del 1938 teníem només l'acceptació. No podíem fer res més. Sabíem que ho teníem perdut,

²⁹ La publicació demana el suport econòmic i públic als lectors. En un article del 22 d'octubre de 1938, s'hi pot llegir: «Ajudeu al vostre diari! Ser militant d'Estat Català significa l'acceptació del sacrifici permanent, la renúncia a tota mena d'avantatges que pugui oferir la política impura. [...] Ja sabem que el nostre diari és víctima de sabotatge, que la majoria de vegades no arriba al seu destí, perquè els intermediaris, enemics nostres, el fan desaparèixer. Ja ho sabem que pateix totes les deficiències i totes les dificultats pròpies del portaveu d'un ideal pur, i d'una massa intransigent i incorruptible. Però és el *Diari de Catalunya*, és l'únic diari digne de portar aquest nom, per això l'heu de sostenir amics. Encara que us arribi a les mans, dels sis dies de la setmana, un. Un sacrifici més per al vostre Partit» (v. Josep M. FIGUERES, *op. cit.*, p. 27).

³⁰ Josep M. FIGUERES, *op. cit.*, p. 28.

³¹ L'autora esdevé la primera directora d'un mitjà de comunicació català. Ella nsisteix en què pren el càrrec per la falta d'homes a la redacció, que es trobaven lluitant al front: «Vaig substituir Andreu i Abelló quan va anar al front. Tothom va anar al front amb la seva lleva. [...] Tots estaven mobilitzats i vaig haver de portar la direcció, perquè no hi havia ningú més que tingués una mica d'experiència periodística, del que era una impremta, etc.» (Josep M. FIGUERES, *op. cit.*, p. 26).

perquè es pot dir que fèiem les maletes, però vàrem continuar. Calia anar lluitant fins l'últim moment.³²

Per últim, dels temps de participació activa en els dos òrgans comunicatius d'Estat Català, Murià també publica articles de forma puntual en revistes antifeixistes com el setmanari d'art, literatura i política *Mirador*³³, que a partir de 1938 esdevé *Meridià*, i *Catalans!*³⁴, amb el subtítol d'*El magazine popular*. En tots ells comparteix relats, alguns dels quals tenen relació amb el període bèl·lic i la lluita republicana en contra de l'enemic. Convé destacar, sobretot, la participació en la revista *Companya*, destinada a les dones de l'esquerra antifeixista, juntament amb altres escriptores com Aurora Bertrana, Carme Montoriol, Mercè Rodoreda i Maria Teresa Vernet.³⁵ A banda d'un parell de relats, Murià hi comparteix el reportatge elaborat a partir del seu desplaçament al front d'Aragó l'estiu de 1937.

1.4. Plantejament i metodologia

La consulta del total de 724 articles periodístics, realitzada als fons hemerogràfics de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona i a l'Arxiu de Revistes Catalanes Antiques (ARCA) en línia de la Biblioteca Nacional de Catalunya, demostra una progressió en el contingut i els interessos temàtics d'Anna Murià al llarg del seu pas pels diversos mitjans de comunicació.³⁶ Atenent aquest fet, el present treball pretén ser un estudi evolutiu del pensament feminista i polític de l'autora a partir de les seves col·laboracions en premsa de l'etapa de preguerra i Guerra Civil.³⁷ D'aquesta forma, es busca exposar el punt inicial i el final d'aquesta doble progressió, amb l'objectiu de constatar el grau de transformació del pensament de la intel·lectual. Cal apuntar que l'estudi no ha volgut obviar la resta d'escrits de Murià d'aquest període, sobretot perquè

³² Josep M. FIGUERES, *op. cit.*, p. 29.

³³ Torrent i Tasis defineixen l'esperit de *Mirador*, que després hereta *Meridià*, com segueix: «*Mirador* instaurava a Catalunya un tipus de revista literària i artística que no defugia, ben al contrari, els temes polítics» (Joan TORRENT; Rafael TESIS, *op. cit.*, p. 643).

³⁴ Publicació que emprenen els sectors republicans i catalanistes d'esquerra com a resposta a l'extensa influència dels mitjans comunistes (Joan TORRENT; Rafael TESIS, *op. cit.*, p. 852).

³⁵ Maria CAMPILLO, «La literatura i les institucions literàries. La novel·la», *Història de la cultura catalana* [dir. Pere Gabriel] (Barcelona: edicions 62, 1998), v. IX, p. 146.

³⁶ Presencialment, també s'ha recercat informació als fons de la Biblioteca Nacional de Catalunya i a l'Arxiu Històric de Terrassa, on es troba el Fons personal d'Anna Murià i Romani.

³⁷ Convé apuntar que s'ha realitzat el treball a partir d'aquells articles signats per ella amb el nom real o bé un pseudònim que posteriorment ella va reconèixer. Per altra banda, també és necessari tenir en compte que els articles publicats a *El Borinot* i *Meridià* no s'han referenciat en el cos del treball degut al seu caràcter literari i de contingut inconnex amb el context.

la seva significació ajuda a comprendre més adequadament el seu treball periodístic, de forma que s'ha optat per reservar cert espai a les novel·les *Joana Mas* (1933) i *La peixera* (1938); a *La revolució moral* (1934) i *El 6 d'octubre i el 19 de juliol* (1937), obres assagístiques; i també als quatre escrits dins d'*Escriptors de la Revolució* (1937).

L'estructuració del contingut és un reflex d'aquests dos pols temàtics principals de Murià. En la primera part, titulada «Feminisme en femení», s'ha partit del plantejament de *Joana Mas*, la primera novel·la de l'escriptora, amb la finalitat de presentar la concepció murianesca del feminisme. Els articles emprats corresponen al període anterior al conflicte bèl·lic i comprenen una dècada, és a dir, des del primer escrit publicat a *La Dona Catalana* el 1925 fins el darrer de 1935 a *La Rambla*. «Feminisme en femení» mostra un recorregut des dels plantejaments més conservadors emmarcats sobretot en la primera publicació en la qual escriu fins la irrupció de les noves reivindicacions feministes dels temps moderns que també s'albiren en aquest setmanari de moda, però que ja es manifesten amb més força a *La Nau*, *L'Opinió* i *La Rambla*. En aquest terreny, l'activisme de Murià en el si del Club Femení i d'Esports de Barcelona és un episodi clau pel nostre anàlisi evolutiu i per això li hem dedicat un dels subapartats. Per últim, la primera part es clou amb «Un feminisme més polític» que busca encaminar el lector en direcció a la part mitja del treball. «La revolució de Murià: del feminisme a la política» s'ha plantejat com un interludi per tal de vincular feminisme i política, les dues grans àrees d'estudi. L'assaig *La Revolució moral* és el nucli d'aquest apartat, ja que les consideracions exposades sobre la condició de la dona fan l'obra més propera a una aspiració política de canvi social.

La tercera part del treball, l'altre hemisferi de l'estudi, s'inicia amb l'exposició de la ideologia primigènia de l'autora, centrada en l'altruisme i l'activisme socials. A partir de l'afiliació a les Joventuts d'Esquerra Republicana-Estat Català, l'activisme polític només fa que créixer, així com també la major presència periodística dels seus ideals. L'Estatut de Núria, la Llei de Contractes de Conreu o els fets d'octubre de 1934 són temes candents en l'actualitat del moment que també apareixen en la seva activitat periodística, fet que demostra una preocupació en augment pel present i el futur de Catalunya. L'essència del pensament polític de Murià durant la Guerra Civil es concentra bàsicament en el *Diari de Barcelona* i el *Diari de Catalunya*, ambdós

portaveus d'Estat Català, dels quals s'ha tractat la temàtica d'actualitat i ideològica per una banda, i el pes de la llengua i la literatura per l'altra.

Finalment, convé apuntar que la relació de tots els articles es pot trobar a l'Annex, organitzada segons la publicació a la qual pertanyen. Juntament amb el títol de cada escrit, també s'hi ha fet constar la secció, la data, el número, la/es pàgina/es, el pseudònim –si és el cas–, el/s tem/es³⁸ que tracta en general i una descripció del contingut.

³⁸ S'ha fet la distinció entre els següents temes: llar, bellesa, moda, salut, matrimoni, maternitat, feminisme, dret a vot, política, política internacional, catalanisme, patriotisme, Guerra Civil, esport, activisme feminista, carrera professional, altruisme, religió, igualtat, culturització, activisme cultural, educació, joventut, creació literària, crítica literària, presentació –primer article d'algunes publicacions– i altres.

2. Feminisme en femení

La primera novel·la d'Anna Murià surt a la llum l'any 1933. Sota el títol de *Joana Mas*, l'autora comparteix les intimitats d'una jove innocent de família burgesa en el seu pas cap a la maduresa vital. Tot i que, passats uns anys, l'escriptora renega de la seva *opera prima*, també en reconeix l'interès que pot suscitar per la visió femenina que s'hi reflecteix.³⁹ L'obra s'engendra dins d'un context clau per la vindicació dels drets i les llibertats de la dona catalana. El resultat creatiu s'emmarca dins del que Rafael Tasis anomena la «novel·lística moderna»: una literatura que presenta les transformacions en el codi moral de la societat a través d'un íntim psicologisme, bàsicament de segell femení.⁴⁰ Al llarg dels anys vint, la literatura catalana veu despuntar un conjunt d'escriptores que produeixen d'acord amb aquesta tendència. Aurora Bertrana, Carme Montoriol, Anna Murià, Maria Teresa Vernet, Mercè Rodoreda, i Rosa Maria Arquimbau són els noms que expliquen les conegudes paraules de Domènec Guansé a *La Nau*: «En poc de temps s'han revelat una pila d'escriptores noves a Catalunya».⁴¹ Per a totes elles, la figura femenina és la causa i la finalitat de les seves paraules.

Tornant a *Joana Mas*, aquest nou panorama creatiu femení explica la rellevància del treball de Murià més enllà de la novel·la *per se*. Mercè Rodoreda, en la crítica de l'obra que publica a *Clarisme*, afirma que «*Joana Mas*, no és res transcendental», però «és la novel·la d'una novel·lista que ens mancava».⁴² Rodoreda valora satisfactòriament la incorporació de l'escriptora a les files literàries femenines. Més tard, Cèsar August Jordana la qualifica com una autora «moralrevolucionària» per la llibertat amb què

³⁹ Murià va publicar l'obra per recomanació de Maria Teresa Vernet, amb qui tenia una molt bona amistat literària i personal, i també de Josep Farran, redactor de *La Veu de Catalunya* (v. Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 113). El fracàs en el número de vendes, juntament amb la simplicitat de la trama i l'estil marcadament sentimental, expliquen el penediment que manifesta l'autora sempre que se li pregunta per *Joana Mas* (v. Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 112; Neus REAL; Lluís SERRASOLSES, «Anna Murià. La dona i l'autora a lllindar del segle XXI», *El Pou de Lletres*, n. 8 [hivern 1998], p. 41; Zeneida SARDÀ, «Anna Murià. Una vida arrodonida», *Serra d'Or*, n. 480 [setembre 1999], p. 23; i Marta NADAL, «Anna Murià, una veu del segle», *Serra d'Or*, n. 480 [setembre 1999], p. 72). Tanmateix, en valora la plasmació de la realitat del moment, ja que, com diu, hi «donava una visió de les dones de l'època» (Neus REAL; Lluís SERRASOLSES, art. cit., p. 41).

⁴⁰ Neus REAL, «*La peixera* i els inicis d'Anna Murià com a escriptora» (pròleg), *La peixera* (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2005), p. 15.

⁴¹ Neus REAL, «Anna Murià. Novel·lista dels anys trenta», *Serra d'Or*, n. 467 (novembre 1998), p. 48.

⁴² Mercè RODOREDA, «*Joana Mas*, per Anna Murià», *Clarisme*, n. 6 (25-XI-1933), p. 2.

tracta temes tan candents com el sexe i, més concretament, el sexe des del punt de vista femení.⁴³

El plantejament de *Joana Mas* pot semblar, a estones, moralment agosarat. Tanmateix, un conservadorisme latent manté les regnes de tota l'obra. Joana Mas, la protagonista ingènua, dolça i romàntica, es converteix en la senyora Canyelles i deixa Carcassona per instal·lar-se a Barcelona. La relació amb el marit no tarda a refredar-se i la noia, dominada per la solitud i el desemparament, comença a experimentar un desig de possessió amorosa envers el fillastre. Joana comparteix els seus pensaments més íntims amb Lola Prats, una noia independent que viu amb la llibertat com a bandera i creu que el matrimoni representa una opressió per la dona.⁴⁴ La realitat, però, és que no pot reprimir la seva tristesa pel fet de no haver trobat, encara, la companyia d'un home. Després de la mort de Canyelles, la novel·la acaba amb el retorn de Joana embarassada a la seva Carcassona natal. El triomf final de la maternitat representa el camí cap a la plenitud de Joana Mas.⁴⁵

En conjunt, es pot afirmar que els dos models femenins, situats en dos pols oposats en un inici, s'acaben complementant per conformar els valors idonis de la dona catalana. Implícitament, l'autora aposta per un ideal equilibrat entre la feminitat tradicional, sense la impassibilitat de la dona i el menyspreu per part del marit, i el feminisme dels temps moderns, desposseït de la negació del matrimoni. Aquest prototip femení troba en la maternitat la seva màxima realització; el seu motiu vital.

⁴³ C. A. JORDANA, «Excursions literàries. *Joana Mas*», *L'Opinió* (11-VIII-1934). Dins Neus REAL, 2005, p. 16.

⁴⁴ En el següent diàleg entre les dues amigues, s'hi pot observar la pugna interna que experimenta Lola Prats:

«—Seria millor que et casessis, Lola.

—Sí, tenir un home que em vulgui manar, no poder moure un peu sense demanar permís... Ca! Jo vull llibertat! La llibertat és el millor del món. Els homes i les dones han d'ésser lliures del tot: ni esposos, ni reis, ni governants, ni Déu. Lliures! Res que oprimeixi, res que mani, res que intervingui en la voluntat! [...] Quin món tan dèspota!

—Bé, mira, deixa estar. El món és com és. El que has de fer és casar-te; d'això parlàvem.

Aleshores Lola alçà vers Joana uns ulls tristos, humits, dolorosos; i a mitja veu, amargament, es digué a ella mateixa:

—...què més voldria jo!...» (Anna MURIÀ, *Joana Mas* [Barcelona: Llibreria Catalònia, 1933], pp. 77-78).

⁴⁵ Sobre el desencís de Lola Prats i el *happy ending* maternal, vegeu Neus REAL, *Les novel·listes dels anys trenta: obra narrativa i recepció crítica* (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006), pp. 147-152.

Joana Mas i Lola Prats són una mateixa dona: Anna Murià.⁴⁶ En la seva primera novel·la, l'escriptora comparteix el model femení propi que l'acompanyarà al llarg de tota la seva trajectòria. A cavall entre el conservadorisme femení, impregnat per la doctrina cristiana decimonònica, i la modernitat de les noves llibertats femenines, encara en potència, Murià escriurà amb la veu prudent de Joana Mas en alguns articles, encara que d'altres quedaran tenyits per la ferma consciència femenina de Lola Prats. Com veurem a continuació, la perspectiva feminista de l'escriptora varia amb els anys, si bé només en alguns aspectes determinats, ja que la seva essència moderada es manté intacta.

2.1. El «feminisme ben entès»⁴⁷

A partir de l'experiència laboral a l'adrogueria Vicenç Ferrer, l'autora escriu la seva segona novel·la: *La peixera* (1938). El títol és una metàfora del què representen les oficines del negoci per Gaspar, el protagonista, i, indirectament, també per Murià. Els treballadors es passen la vida en aquell espai confinat, exercint un treball monòton sense cap garantia per desenvolupar l'intel·lecte.⁴⁸ Anna Murià té clar que aquell no serà el seu futur professional. Ella és una dona de lletres i l'escriptura conforma la seva vocació innata. La seva vida fa un gir el 1925, quan s'incorpora a *La Dona Catalana*. L'entrada a la revista marca el tret de sortida de la trajectòria periodística que determinarà els anys a venir de l'escriptora.

Aquesta publicació domèstica, adreçada a les lectores de classe mitjana-alta, és una mostra del tipus de feminisme que es viu a Catalunya en aquells anys. Maria Aurèlia Capmany, en la seva obra *El feminisme a Catalunya* (1973), ens situa en els seus orígens per mostrar-ne els trets prototípics, allunyats de l'evolució feminista d'altres països com Anglaterra, i evidenciar-ne els límits. El feminisme incipient a Catalunya no és combatiu ni pro-sufragista, sinó que és part de la burgesia i evoluciona d'acord amb

⁴⁶ En canvi, Montserrat Bacardí apunta que l'esperit lliure que simbolitza Lola Prats podria tractar-se de l'*alter ego* d'Anna Murià (v. Montserrat BACARDÍ, *op. cit.*, pp. 53-54).

⁴⁷ Expressió extreta de l'article «Una dona antifeminista?» (*La Dona Catalana*, n. 26) que es comenta més endavant.

⁴⁸ Les següents declaracions de Murià deixen veure el sentiment de malestar que li provocava l'alienació que es respirava en l'adrogueria: «Van ser cinc anys horrorosos. Jo allà estava amb una mala gana... Ho odiava tot, odiava la casa, odiava l'ambient, odiava el carreró. [...] Tot era vell, de cent anys endarrera» (Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 115).

els ideals d'aquesta classe social.⁴⁹ El moviment és, ni més ni menys, que un instrument polític per partits com la Lliga regionalista i la Solidaritat Catalana, i també per projectes com la Mancomunitat de Catalunya d'Enric Prat de la Riba. L'impuls nacionalista d'inicis de segle ha de resoldre la precària situació econòmica en què es troba immersa Catalunya. En aquest context, la dona esdevé un potent aparell de propaganda. La burgesia de Catalunya, intel·lectual i europeïtzada, pretén incorporar el feminisme en el seu programa progressista i liberal; un feminisme, això sí, suavitzat i adaptat als seus interessos, que acceptava la integració de la dona en la vida política com una acompanyant del lideratge de l'home. La figura femenina també havia de participar en el patriotisme català, però sense abandonar la família ni la llar. El lema de la revista *Or i grana*, una de les primeres publicacions per dones, s'exposa clarament des del primer número i resumeix aquest esperit conservador:

El fonament de la Pàtria és la Família; el fonament de la Família és la Dona. Sortosament per a ella, en l'integral despertar de la nostra terra s'hi ha barrejat la Dona Catalana: la causa de Catalunya, causa d'amor, és salvada des d'aquesta hora. Que cada casa, per amor de les dones, sigui un raseret de la causa catalana: així complim nostra missió. Dones catalanes: fent Pàtria fem Família, fent Llar, fem Amor.⁵⁰

De forma similar, en l'article que obre el primer número de *Feminal*, publicació que hereta els principis de l'anterior mitjà, Carme Karr anima a les dones catalanes a cultivar-se, però amb el manteniment del seu esperit familiar i la fidelitat al marit: «convé *feminitzar-la* [la dona catalana], elevant son intel·lecte al nivell de ses reconegudes virtuts morals, perquè esdevingui més que ara, la vera companya somniada de l'home estudiós i emprenedor, sense perdre res de ses gràcies i dolçors instintives».⁵¹

La dona havia d'aconseguir una major llibertat i igualtat respecte a l'home, però el procés havia d'estar organitzat i conduït des de dalt, sense revolucions femenines ni el desbancament masculí de la superioritat històricament imposada. Aquest control burgès s'accentua després de la Primera Guerra Mundial. Durant el conflicte, amb la pujada de preus i la demanda de material per part dels països bel·ligerants, moltes dones s'havien vist obligades a sortir de l'esfera domèstica per ocupar llocs de treball, sobretot del

⁴⁹ Anteriorment a *El feminisme a Catalunya*, obra de referència, Capmany publica *El feminismo ibérico* (1970), que abasta la resta de l'estat i on afirma que el feminisme d'aquella època era «vago, sentimental, pseucocaritativo, conservador y oportunista» (Maria Aurèlia CAPMANY, *El feminismo ibérico* [Barcelona: Oikos, 1970], p. 31).

⁵⁰ *Or i grana. Setmanari autonomista per les dones*, n. 1 (6-X-1906), p. 2.

⁵¹ Carme KARR, «La nostra finalitat», *Feminal*, n. 1 (28-IX-1907), p. 2.

sector industrial. Aquest és el moment, també, de la importació de noves tendències en la moda, que alliberen més el cos femení, i dels inicis de la pràctica esportiva.⁵² Ara les dones volen aconseguir una participació real en la vida cultural i política, a parts iguals amb el sector masculí, i comencen les reivindicacions a favor del vot femení. Les classes dominants veuen necessari posar fre a aquesta situació, de forma que es pretén retornar la feminitat perduda al feminisme abans que trontollin els fonaments socials. Així ho expressa Capmany:

Les dones s'han filtrat en el món masculí. [...] La dona es masculinitza. Cal feminitzar de nou aquest ésser humà que és la dona. Se l'ha de tornar al lloc que havia abandonat. [...] La dona ha de trobar el perfecte equilibri entre la seva voluntat de ser persona i l'essència immutable del seu jo femení, en aquest camí trobarà l'equilibri i la felicitat. Les dones antigament eren simplement dones, ara cal que les dones siguin femenines.⁵³

2.1.1. La dona catalana: esposa, mare i mestressa de casa

La Dona Catalana, d'esperit conservador, catalanista i moralitzador, proporciona consells sobre moda, cuina, jardineria, decoració, salut, etc., amb algun toc puntual de modernitat, a la mestressa de casa catalana. Cada número de la revista porta la següent capçalera de Josep M. Folch i Torres que descriu el prototip de dona catalana que es pretén incentivar:

Sabem que la dona ha estat sempre la més fidel guardadora de la nostra fe i de les nostres tradicions terrenals, sabem que són les nostres virtuts racials el seny, que no exclou l'alegria, la discreció en el manar, la docilitat en l'obeir, l'honestetat en els costums, la gentilesa en el parlar, la fidelitat en l'estimar, i és el vostre cor pres d'on l'or fos de les vostres virtuts davalla damunt els homes i els favors.

D'acord amb els principis de la publicació, Anna Murià elabora els seus articles com a amiga propera i íntima de les lectores; com a consellera, oferint-los tota mena d'informacions per facilitar i millorar el manteniment diari de la llar; com a confessora, abordant aquells temes que preocupen a totes les mestresses de casa; i, amb un to sempre tendre, els parla gairebé a cau d'orella per tal de no exaltar-les ni despertar-los un esperit rebel o combatiu.

⁵² Maria Teresa GONZÁLEZ, «El surgimiento del movimiento feminista, 1900-1930», *El feminismo en España. Dos siglos de historia* (Madrid: Pablo Iglesias, 2007), p. 82.

⁵³ Maria Aurèlia CAPMANY, *op. cit.*, pp.125-126.

La moda i la bellesa representen els dos grans epicentres temàtics dels articles de Murià a *La Dona Catalana*. Segons l'autora, aquestes dues entitats han passat a ser, en pocs anys, valors a la baixa degut a la tendència feminista de masculinitzar la imatge. En general, l'escriptora insisteix en la importància de convertir la indumentària i els cosmètics, considerats principis antagònics de la modernitat, en aliats imprescindibles per la dona feminista dels nous temps. La «coqueteria ben entesa»⁵⁴ –expressió que emprà com a títol en un dels seus articles (n. 95, p. 2)– és aquella que està entre els cuidats excessius de l'aspecte extern d'algunes dones i l'actitud de despreocupació en la presentació física que adopten les intel·lectuals. En definitiva, l'aspecte femení adequat s'aconsegueix amb una indumentària i un maquillatge moderat, és a dir, amb pintures de tocador de tons suaus i faldilles que no pugin de l'alçada dels genolls.⁵⁵

Des dels inicis de la història, la coqueteria sempre ha acompanyat a la dona com un instrument per dominar l'ésser masculí. A «Les coquetes de la història i Eva» (n. 104, p. 3), s'hi llegeix: «Des del triomf de la primera coqueta [Eva], l'home deixà d'ésser el company, per a ésser, a intervals, l'esclau i el tirà». De totes formes, a banda de plaure la mirada masculina, l'autora creu que cal, en primer lloc, que les dones s'arreglin adequadament per plaure's a elles mateixes⁵⁶; i que ho facin, si és possible, de forma autosuficient. En aquest sentit, l'articulista no només escriu sobre les darreres tendències en moda i cosmètics, sinó que ofereix la informació necessària per tal que les dones creïn la seva pròpia roba o les instruccions necessàries per obtenir un remei casolà de bellesa.⁵⁷

Si en els temps moderns la dona no pot descuidar la seva feminitat, tampoc pot oblidar el seu triple rol tradicional: esposa, mare i mestressa de casa. Murià escriu d'acord amb

⁵⁴ Títol amb una similitud important amb l'expressió «el feminisme ben entès», dins del primer article sobre el punt de vista feminista de Murià a *La Dona Catalana* (v. «Una dona antifeminista?», n. 26).

⁵⁵ En els següents articles, Murià presenta la seva visió de la coqueteria: «Artifici!...» (n. 67), «La personalitat (Contestació a Aquella Manresana)» (n. 76), «La coqueteria ben entesa» (n. 95, p. 2) i «Obstacles» (n. 167, p. 5). Per altra banda, podríem pensar que Murià adopta una actitud immobilista i conservadora respecte a la vestimenta. És cert que insisteix en la importància de no escurçar la llargada de les faldilles o els vestits (v. «Modes estranyes» [n. 23]; «Un comentari» [n. 84] i «La Moda sota els nostres ulls» [n. 207, p. 1]), però, en general, accepta les diverses tendències de cada temporada que presenta en les seccions «La Moda», «La Moda sota els nostres ulls» i «La Moda. Comentari setmanal». A més, es mostra a favor de novetats revolucionàries en la moda com prescindir de mitges (v. «La Moda sota els nostres ulls» [n. 197, p. 1]) o dur vestits de sastre (v. «La Moda sota els nostres ulls» [n. 204]).

⁵⁶ Vegeu «El plaer de plaure'ns a nosaltres mateixes» (n. 97, p. 2). En aquest sentit, és interessant considerar la importància també que s'atorga a l'elegància en la llar (v. «La dona feinerà» [n. 177, p. 4] i «La cuina moderna i elegant» [n. 185, p. 13]).

⁵⁷ Vegeu les sèries temàtiques «Modificacions» i «Consells de modista» sobre moda, i «La vostra bellesa» sobre consells pel cuidat extern.

els principis del model patriarcal, de forma que creu en la superioritat de l'home respecte a la dona.⁵⁸ «La muller deu obediència al marit. [...] És, doncs, indispensable que hi hagi un cap de casa i que aquest sigui l'home», expressa a «Les casades» (n. 54). Afegeix, però, que la dona no ha de prendre una actitud reservada i submisa, ans ha de mostrar vitalitat i posar tota la seva bona voluntat en els deures domèstics. A través dels articles titulats «Conversa de mestresses de casa», l'escriptora adopta un to confidenciat i proper per tal d'oferir consells pràctics a les mestresses sobre com fer de la llar un lloc acollidor per tota la família.⁵⁹

En general, els escrits periodístics de Murià presenten el manteniment domèstic com la tasca laboral principal, amb una important repercussió social, de la dona. D'entre les seves col·laboracions al *Diario Oficial de la Exposición Internacional de Barcelona*, en destaquem els elogis que s'emeten envers l'esforç femení.⁶⁰ Murià destaca el valor dels objectes de producció femenina que s'exposen –entre els quals hi predominen les labors–, ja que són un exemple de la dignificació que aporta el treball en l'esperit de la dona.⁶¹ No obstant, cal dir que també es contempla la projecció professional de la dona més enllà de la llar. «Les dones de carrera» (n. 39) reivindica el seu dret a accedir als estudis universitaris, sempre i quan no s'opti per una formació que vagi contra la natura de la dona en si.⁶² Les professions de mecanògrafa, modista o dependenta són les més fomentades al llarg de les col·laboracions. Murià ofereix consells útils i lloa a les dones

⁵⁸ Des de mirada actual, pot semblar paradoxal que en «El vot de les dones» (n. 232, p. 5) Murià defensi el sufragi femení, però que finalitzi com segueix: «no considerem denigrant al confessió de certa inferioritat de part de la dona». Tot i les fluctuacions en el seu pensament feminista, en una entrevista de 1982, l'autora parla sobre la superioritat masculina, sobretot en matèria d'intel·ligència (v. Lluís BUSQUETS, «Anna Murià, esquinç d'esperit», *Mirall de Glaç*, n. 4 [primavera-estiu 1982], pp. 19-20) i el 1990 expressa que considera «dolç» que una dona sigui la prolongació del marit (v. Zeneida SARDÀ, art. cit., p. 22). Tanmateix, a *Reflexions de la vellesa*, Murià confessa el canvi de parer respecte a aquesta convicció degut als arguments d'algunes feministes, entre les quals la seva filla (v. Anna MURIÀ, *Reflexions de la vellesa* [Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003], p. 160).

⁵⁹ Cal destacar l'actitud de consellera domèstica també en els dotze articles de la secció «La llar-jardí», on l'èmfasi es posa sobretot en el bon gust decoratiu; i «La infermera domèstica», un conjunt de dinou articles amb informació sobre el cos humà i guariments per diversos problemes de salut.

⁶⁰ Vegeu els següents articles del *Diario Oficial de la Exposición Internacional de Barcelona*: «El trabajo de la mujer» (n. 29), «Inauguración de las salas del Trabajo de la mujer» (n. 33, p. 22) i «“Acción Femenina” en la Exposición 1930» (n. 50). L'autora felicita a l'Acció Femenina i, concretament, a Carme Karr per l'organització de l'Exposició del Treball de la Dona dins del marc de l'Exposició Internacional.

⁶¹ Aquests elogis també es poden trobar en els articles de la secció «La Dona a l'Exposició de Barcelona» dins *La Dona Catalana*. En destaquem «El treball, germà de l'amor» (n. 213, p. 3) i «El feminisme és un esforç d'elevació i un apostolat contra la injustícia» (n. 223, p. 10).

⁶² Murià conclou l'article com segueix: «Flors humanes destinades a ésser l'orgull de la humanitat, no demaneu al vostre sexe el que no pot donar, i triomfareu» (n. 39). En aquest sentit, és interessant relacionar aquesta concepció amb l'escrit «Pilar Padrosa» (n. 261, p. 21), dedicat a aquesta eminent figura del dret català. Aquesta professional, tot i comptar amb el coratge d'exercir una professió de majoria masculina, segons l'autora, estaria disposada a deixar-la si la cridés el deure de ser mare.

que dediquen el seu esperit de treball en aquests sectors tradicionalment emmarcats dins el món femení.⁶³

Al marge d'aquestes dedicacions, la principal missió femenina és la maternitat.⁶⁴ A través dels seus articles, Murià pretén conscienciar a les mares del seu paper protagonista en l'esdevenir de la humanitat. «L'amor maternal és el principi de tot amor de la terra; [...] L'amor maternal és la mà creadora de Déu», escriu a «Amor maternal» (n. 199, p. 12). Sota la influència de la moral cristiana, Murià presenta a la Dona-Mare-Terra com una fusió sòlida i imprescindible per voluntat divina. El futur del món està a les mans de les dones no només per la seva capacitat natural d'engendrar vida, sinó per la tasca vital de cuidar i educar els primogènits.⁶⁵

En la secció «Els fills», l'escriptora, disfressada de Marta Romaní, comparteix suggeriments variats sobre la criança dels infants i, en menys mesura, els adolescents.⁶⁶ La majoria dels articles interpel·len només a la figura materna i versen sobre l'educació de les filles, ja que elles són les que han de mantenir el sistema patriarcal vigent.⁶⁷ La seva finalitat vital és acompanyar l'home en el marc social i, sobretot, en l'esfera matrimonial. «És indispensable que la que arriba a dona sàpiga per què i per a quin fi ho és» («La innocència», n. 157, p. 4), expressa l'articulista. De la mà de la mare, com a amiga i confident, la filla ha d'interioritzar el rol en el cuidat domèstic, edificar la moral a través de la fe cristiana i cultivar l'intel·lecte amb la finalitat d'estar a l'alçada de qualsevol conversa. Una formació adequada farà de la noia un ésser discret i modest, adscrit en el recolliment i l'ordre de la llar, aspectes altament valorats en la societat

⁶³ Els articles dedicats a aquestes professions són «Les mecanògrafes» (n. 32), «L'amiga mecanògrafa» (n. 122, p. 4), «La veïna modisteta» (n. 125), «La dependenta de la bomboneria» (n. 133), «Oda a la modisteta» (n. 219, p. 4), «Consells a les modistes» i «Als escolanets de la moda» (n. 219, p. 22).

⁶⁴ Cal tenir en compte que Murià no esdevé mare fins l'any 1942 juntament amb el seu marit Agustí Bartra. De totes formes, la següent confessió explica el contingut maternal en els seus articles: «Sempre he estat molt donada a la família. [...] Tinc una gran passió pels fills, sempre l'he tinguda. Ja abans de tenir-los tenia molt el sentiment maternal; jo tenia ganes de tenir fills» (Zeneida SARDÀ, art. cit., p. 23). Precisament, sembla que aquest desig explica també la seva elecció d'anteposar el projecte maternal a la creació literària, sobretot durant els primers anys d'exili i, en certa mesura, fins al final de la seva vida.

⁶⁵ Sobre la missió divina de les mares, vegeu «Ço que és i ha d'ésser una mare» (n. 120, p. 2) i «L'escola de les nenes» (n. 142, p. 4). Per altra banda, sobre la seva tasca inacabable i la consegüent repercussió social, vegeu «Maternitat sense fi» (n. 226, p. 10) i «El món en les vostres mans» (n. 106).

⁶⁶ Les juguines, els càstigs, les lectures o la mala educació són alguns dels temes que s'hi tracten. Tanmateix, és interessant destacar els articles «La dida» (n. 111, p. 5), «Ço que és i ha d'ésser una mare» (n. 120, p. 2) i «Això són mares!» (n. 81) (no inclòs dins d'«Els fills»), ja que tots ells insisteixen en la importància de no cedir la criança dels fills en dides o cuidadores. Aquest fet representa una negació de la part natural més transcendental de la dona.

⁶⁷ Del conjunt de 35 articles que conformen la secció «Els fills», 22 s'adrecen a la figura materna i els 13 restants, implícitament o explícitament als pares.

distingida de l'època. Per la seva part, la progenitora amatent evitarà que manifesti defectes com la lleugeresa, la peresa, l'orgull, la hipocresia i el mal geni; i procurarà mantenir el seu comportament equilibrat amb l'objectiu d'evitar «les ridiculeses de “sufragista”» o «les extremitats de la coqueteria» («L'educació de la dona», n. 61).⁶⁸

2.1.2. «Tractem els temes feministes»

A banda de la moda, la bellesa, la llar, el matrimoni i la maternitat, és a dir, dels temes més genuïnament femenins, Anna Murià no obvia l'onada feminista característica del context. L'any 1927, en la primera col·laboració a *La Publicitat* (n. 16.532), l'autora es serveix d'un to marcadament irònic amb la finalitat de fer notar l'extens abast i la força imparabile del moviment feminista. L'article exposa que l'horror que experimenten els homes davant del matrimoni ha provocat l'increment del caràcter reivindicatiu de les dones. La solució per aturar-ho es troba en l'impuls de l'aliança matrimonial que està en les mans masculines: «Un cop casada [la dona soltera], ja li haveu posat els grillons. Amb cinc o sis marrecs agafats a les faldilles no tindrà ganes de pensar en emancipacions, en reclamar el vot, ni en donar conferències». L'expressivitat sarcàstica demostra la inviabilitat d'aturar el feminisme amb les barreres de la tradició.

Un temps abans, a *La Dona Catalana*, Anna Murià publica «Una dona antifeminista?» (n. 26), el seu primer article sobre la qüestió que es pot considerar un manifest sobre la seva concepció més personal –i primigènia, encara que després mantingui certs aspectes– del feminisme.⁶⁹ Per respondre al títol, Murià comença dient: «No sóc antifeminista, però ho semblo». La seva actitud vital no encaixa amb la de les feministes *stricto sensu*: aquelles dones revolucionàries i exaltades d'esperit que encapçalaven el moviment feminista mundial a favor del dret a vot.⁷⁰ La masculinització, la solteria i l'estat d'antipatia permanent envers l'*statu quo* constitueixen el contramodel femení

⁶⁸ Altres articles sobre l'educació femenina són «L'escola de les nenes» (n. 142, p. 4), «Com educarem la filla?» (n. 146, p. 5), «Formació moral de la filla» (n. 153, p. 5), «Defectes de les nenes» (n. 154, p. 2), «Ço que ensenyem a nostra filla» (n. 162, p. 8), «Missió de les donzelles» (n. 166, p. 6) i «Matrimoni» (n. 169).

⁶⁹ Murià sempre recordarà aquest article com el primer escrit de qualitat publicat en la seva trajectòria i, a més, amb un caràcter antifeminista (v. Lluís BUSQUETS, art. cit., p. 19; i Anna MURIÀ, 2003, p. 160).

⁷⁰ A «Comparances. Catalanes i estrangeres» (n. 122, p. 2) i «Ço que fan a fora» (n. 265, p. 1) Murià es posiciona en contra de seguir els models de lluita femenina de les regions del nord. A Catalunya, l'actitud de *sufragette* revolucionària i combativa apareixerà durant els temps de la República i, concretament, en les esferes obreres i lliurepensadores (v. Maria Aurèlia Capmany, *op. cit.*, pp. 14-15). En aquest sentit, però, cal tenir en compte la situació política notòriament diferencial en què es trobava Espanya. Els principis de la Restauració primer i de la Dictadura de Primo de Rivera després ajuden a comprendre la manca d'un feminisme primogènit de caire liberal i polític (Mary NASH, art. cit., p. 70).

segons Murià. En l'article, es qualifica d'«irracional» la concepció del feminisme com la imitació permanent del comportament de l'home. Segons l'autora, el moviment s'ha d'entendre com «l'esforç de la dona per a assolir el seu millorament i fer-se capaç de complir els seus deures amb perfecció».

A partir d'aquest moment, entre els escrits sobre la llar i el tocador, l'autora aprofita per qüestionar certs aspectes de la societat del moment. De forma puntual i amb una expressió encara tímida, es tracten temes controvertits de l'actualitat com l'opció femenina de fumar, la decisió d'optar per la solteria si no es troba l'home desitjat o la incapacitat històricament imposada de no poder declarar-se en l'amor.⁷¹

És a partir de finals de 1929 quan els escrits sobre feminisme comencen a abundar. En l'article «Tractem els temes feministes» (n. 216), Murià explica que la nova consideració temàtica es deu a la crítica de Joan Vallès i Pujals sobre la manca d'escrits d'aquest tipus en una publicació com *La Dona Catalana* destinada al públic femení. És important considerar que aquest canvi també marca una lleugera ampliació dels principis –que no abandonaran la línia conservadora– de la revista. Així ho expressa l'articulista en un dels seus darrers escrits a la revista:

Vosaltres, dones de Catalunya que llegiu aquesta Revista, teniu dret a ésser les primeres de conèixer les valors del feminisme català, ja que sou el tronc d'ell; i nosaltres tenim el deure de fer-vos-les conèixer bon punt s'inicien, per estímulo de tota la joventut i de les mateixes a qui fem justícia, per patriotisme i per honor del nostre sexe («Soledat Kühnel» [n. 267, p. 2]).

En aquest sentit, les dues grans preocupacions del feminisme d'aquells temps, la demanda de drets polítics i del vot femení, queden recollits entre les ratlles de Murià. Segons l'articulista, la diferència evident entre els dos gèneres no justifica que el sector femení es vegi privat de participar democràticament en la política. La prioritat de la dona ha de ser reclamar el vot.⁷² És necessari que doni a conèixer, sempre de forma civilitzada i sense estridències, la seva intel·ligència i l'idealisme que la commou – ambdós aspectes tant o més potents que els masculins– per tal de demostrar que pot participar en l'elecció del govern. En un segon moment, la població femenina ha de passar a ocupar càrrecs públics. A partir de les paraules de veus masculines, l'autora en

⁷¹ Vegeu «Podem fumar?» (n. 105, p. 3), «El problema del matrimoni» (n. 175, p. 3) i «Per què no es declaren les dones» (n. 181, p. 2).

⁷² Vegeu els articles «Idealisme femení» (n. 112, p. 2), «El vot de les dones» (n. 232, p. 5) i «Altra vegada el vot» (n. 241, p. 4).

presenta la justificació: la bona sintonia que resultaria del punt de vista femení més delicat i sensible amb la fortalesa i la decisió masculina garantiria una política escaient per tota la societat.⁷³

Aquesta obertura d'horitzons resta, de moment, en l'aparença i l'ambivalència. Es pot afirmar que hi ha un increment de la temàtica feminista; no gensmenys, l'esperit primogènit està ben viu. Anna Murià creu que la dona no està intel·lectualment preparada per exercir el vot ni per militar políticament. Referents del moment com Llucieta Canyà, Francesca Bonnemaison o Soledat Kühnel poden ajudar-la a trobar el camí adequat.⁷⁴ Tanmateix, podria succeir que el sentimentalisme, inherent a l'existència femenina, acabés impossibilitant l'avançament del feminisme. L'article «La diferència entre l'home i la dona» (n. 247, pp. 4-5) es conclou com segueix: «potser serà l'amor el destructor del feminisme, ja que no crec que el feminisme sigui prou fort per veure l'amor».

2.2. El feminisme: una preocupació en augment

El novembre de 1930 Anna Murià continua la línia temàtica femenina que havia marcat els seus últims anys a *La Dona Catalana* a una altra revista: *La Nau*. A l'escrit inaugural («De què parlarem», n. 966) de la seva secció, «La Llar i la Societat», l'autora expressa que es dedicarà a escriure sobre tota mena d'assumptes; tots ells, això sí, relacionats amb el món femení. Aquest plantejament inclou tant les considerades «frivolitats» de la dona, és a dir, la moda i el tocador, com les qüestions polítiques, socials i culturals que la incumbeixen. Aquest plantejament inicial, però, sembla que resta més en el pla teòric que en el pràctic. Del total de 56 articles, només dos estan dedicats a proporcionar consells a la mestressa de casa.⁷⁵ Precisament, així ho recorda l'escriptora uns anys més tard:

Feia una secció per dones, però no de les habituals (en les quals hi havia només temes de caràcter domèstic com s'estilava, amb modes, cuina, etcètera), sinó d'un altre estil, més cultural, més

⁷³ Aquesta posició es pot llegir a l'entrevista «Parlant amb el President de la Diputació de Barcelona. En Joan Maluquer i Viladot» (n. 235, p. 4), i en els articles «Josep Pla demana el vot femení» (n. 246, p. 3) i «D'un article de Vachier» (n. 262, p. 2).

⁷⁴ Articles com «Les dones en la política» (n. 238, p. 5) o «Josep Pla demana el vot femení» (n. 246, p. 3) es conclouen exposant la manca de preparació femenina per al política. De totes formes, en el primer, l'esperit de Llucieta Canyà serveix d'exemple a seguit, en la línia d'altres articles com «Francesca Bonnemaison, vídua Verdager» (n. 256, pp. 4-5) i «Soledat Kühnel» (n. 267, p. 2).

⁷⁵ Aquests són «La bona taula» (n. 716 [1986]) i «Filosofia casolana» (n. 855 [1135]).

social, amb opinió i tot. [...] La secció era, com he dit, femenina. En tenia experiència perquè només havia escrit per a les dones, especialment a *La Dona Catalana* tot i que en aquesta publicació sí que, a vegades, parlava de modes i d'aquestes banalitats, però a *La Nau* no. Només m'ocupava de temes que poguessin referir-se a les dones en la perspectiva que he indicat.⁷⁶

En qüestió de poc temps⁷⁷, les prioritats periodístiques de Murià canvien. El canvi progressiu coincideix amb la incorporació de l'autora al nou mitjà de comunicació, que comptava amb uns principis més progressistes que els de *La Dona Catalana*, i també la seva entrada en l'esfera pública femenina. A partir de 1930 experimenta els primers contactes amb el Club Femení i d'Esports de Barcelona⁷⁸, a més d'assistir a conferències i altres actes culturals del Lyceum Club.⁷⁹ Al llarg de les seves col·laboracions a *La Nau*, l'escriptora demostra una preocupació en augment sobre la condició femenina. Si per una banda les seves consideracions en relació a la supremacia masculina o la rellevància de la tasca femenina a la llar encara es manifesten puntualment⁸⁰, en general, demostra un pensament més liberal i una major defensa de la dona. En aquest sentit, per exemple, en el seu segon article, «El servei militar femení» (n. 698 [1968]), l'escriptora es manifesta a favor de la participació femenina en l'exèrcit

⁷⁶ Josep M. FIGUERES, *op. cit.*, p. 22.

⁷⁷ Cal considerar que fins al 28 de novembre de 1931 l'autora encara escriu a *La Dona Catalana*. És important entendre el canvi progressiu cap a una major consideració del feminisme com un resultat d'una evolució del seu propi pensament, sota la influència de les demandes generals en augment per part de les dones, i també el canvi de mitjà de comunicació, ja que *La Nau* es bastia amb uns principis més liberals.

⁷⁸ Es desconeix en quin moment concret Anna Murià va entrar en contacte amb l'entitat. Neus Real apunta que, segurament, l'autora en va seguir el desenvolupament d'una forma distanciada des dels seus inicis (v. Neus Real, 1998, p. 52). De fet, el 9 d'agost de 1929 (n. 201), a *La Dona Catalana*, l'autora escriu «Triant esport», on es mostra escèptica en relació a la solució que aportarà l'entitat a la manca de participació femenina en l'esport. En canvi, a «El Club Femení i d'Esports», publicat el 8 de novembre de 1930 a *La Nau* (n. 702 [1972]), Murià ja demostra conèixer amb fonament l'entitat. L'escriptora comparteix el seu propi testimoni: en un principi, el Club li provocava certa desconfiança, però, en el moment que publica l'escrit, agraeix haver canviat el seu parer i anima a tothom a, almenys, fer-hi una visita.

⁷⁹ El Lyceum Club es va fundar el 1931 per iniciativa d'Aurora Bertrana amb la finalitat d'afavorir la culturització de la dona de classe mitjana. El Club va erigir-se seguint el model d'altres entitats d'àmbit estatal i europeu; i és rellevant tenir en compte que el seu caràcter elitista marcava la principal diferència amb l'esperit popular del Club Femení i d'Esports de Barcelona (Neus REAL, 1998, p. 18).

⁸⁰ Curiosament, els articles amb rerefons més conservador que l'autora publica a *La Nau* apareixen en quatre col·laboracions successives. A «Les dones de Romania» (n. 794 [1975]), «La comunitat familiar» (n. 798 [1978]) i «La carrera més costosa» (n. 821 [1980]), es defensa la tasca domèstica, diària i discreta, de la dona com la base del bon funcionament de la societat en general. Per altra banda, a «La veritat» (n. 800 [1980]) s'argumenta a favor de la superioritat intel·lectual de l'home enfront de la dona. Murià expressa: «em sembla bo que jo, en plena actuació feminista, declari el meu reconeixement de la superioritat de d'aquest [home]». En aquest sentit, pensa que el qualificatiu de *geni* és de caire més masculí que femení, una posició que, anys més tard, també defensa a l'entrevista a *Mirall de glaç* (v. Lluís BUSQUETS, art. cit., p. 20).

com una ajuda masculina en les tasques externes al camp bèl·lic.⁸¹ També es pot destacar la seva demanda d'aprovació de la llei del divorci, amb la qual ja compten altres països, a «Conflictes matrimonials» (n. 738 [1008]).

En matèria de pensament i d'ideals, l'escriptora advoca a favor de la culturització i el sentit crític femenins. El 5 de novembre de 1930 es publica «La dona no és un element conservador» (n. 699 [969]). Amb aquest títol, Murià encapçala i engloba dos plantejaments fonamentals: la negació del sentimentalisme religiós i afectiu que sempre ha acompanyat a la dona; i, per consegüent, l'equiparació de les capacitats racionals i sensitives dels dos gèneres. La lectura representa la via principal per l'elevació de l'intel·lecte femení. Tant és així que l'articulista no només incentiva aquesta activitat⁸², sinó que elogia les traduccions de Carme Montoriol, i entrevista a escriptores com Aurora Bertrana o Maria Teresa Vernet, totes elles notablement vinculades al moviment feminista català.⁸³

2.3. Anna Murià al Club Femení i d'Esports de Barcelona

En els seus últims anys, Anna Murià confessa: «Mai no he estat militant feminista i, tot i això, la meua vida exterior, molts dels meus actes i les meves inclinacions han estat en bona part de caràcter feminista».⁸⁴ Certament, el feminisme de la intel·lectual mai no va traduir-se en grans abandaments polítics; no gensmenys, l'entrada a la Junta Directiva del Club Femení i d'Esports de Barcelona no ha de passar desapercibuda en la seva trajectòria, ja que representa el punt d'inflexió en la intervenció pública i feminista de

⁸¹ Posteriorment, el 25 de novembre de 1930 (n. 715 [985]), Murià publica «Una rectificació i l'egoisme feminista», on suavitzava el seu posicionament respecte a la participació femenina en els assumptes de guerra, tot i que es manté ferma en considerar clau la seva actuació social.

⁸² Vegeu «Saber triar un llibre» (n. 765 [1035]) i «Llibres i roses» (n. 833 [1112]).

⁸³ En l'entrevista publicada a *El Pou de Lletres* el 1998 (Neus REAL; Lluís SERRASOLSES, art. cit., p. 40) Murià demostra que les entrevistes a personalitats femenines conformen el record més viu que guarda del seu pas per aquest mitjà: «Entrevistava a *La Nau* les que destacaven en qualsevol camp, per demostrar que també podíem fer coses, i tan ben fetes com els homes». Vegeu «Conversant amb Aurora Bertrana» (n. 707 [977]), «*Cimbel·lí*» (n. 743 [1013]) i «Maria Teresa Vernet, en tornar de París» (n. 916 [1197]). Auteurs contemporànies de Murià, circumscrites dins del cercle de les seves amistats. Totes elles van ser col·laboradores de *Companya. La revista de la dona* (1937-1938). Tanmateix, van coincidir amb l'escriptora amb anterioritat. Aurora Bertrana (1892-1974) va fundar el Lyceum Club l'any 1931, societat que Murià havia freqüentat (Jordi F. FERNÁNDEZ, «Anna Murià els contextos i l'obra literària» (pròleg), *Reflexions de la vellesa* [op. cit.], pp. 22-23). Carme Montoriol i Puig (1893-1966) també en va ser una impulsora i, a més, presidenta durant el 1932 (v. «Carme Monturiol i Puig, presidenta del "Lyceum Club"», *La Rambla. Esport i ciutadania* [n. 150]). Per altra banda, pel que fa a Maria Teresa Vernet, tot i que la coneixença procedia de temps anteriors, les dues intel·lectuals van estrènyer llaços durant el 1932, quan van coincidir en el Departament d'Actuació Social del Club Femení i d'Esports de Barcelona (Neus REAL, 1998, pp. 8-9).

⁸⁴ Anna MURIÀ, 2003, p. 160.

Murià. L'esport obre les portes a l'activisme social de Murià, encara que, curiosament, l'activitat física no fos una de les seves preferències vitals.⁸⁵

Enriqueta Sèculi, al llarg del seu càrrec com a secretària general de l'entitat, es va allunyant de la moderació que regna en el fons de l'associació, fet que origina una crisi en el si de la directiva. L'11 de gener de 1931, Anna Murià és elegida democràticament com la nova secretària de la Junta Directiva. Segons la mateixa intel·lectual, ella representava la imatge «neutral» que el Club buscava, és a dir, una figura de la feminitat moderna, però que no es centrés en concrecions estrictament polítiques.⁸⁶ Els seus onze mesos al càrrec resulten en una influència mútua entre l'escriptora i l'entitat: si, d'una banda, el Club aporta una major projecció pública a Murià; d'altra banda, l'escriptora potencia l'activitat sociocultural de l'associació, així com també n'amplia la seva presència en la premsa.⁸⁷

A partir del mes de març, quan s'estableix la nova Comissió de Cultura de l'entitat esportiva, Anna Murià ocupa el càrrec de directora del *Portantveu del Club Femení i d'Esports de Barcelona*. L'autora irromp en el mitjà amb un to contundent. «Dificultats» (n. 11), el primer article que signa, versa sobre el desconeixement entre la societat contemporània de la tasca social que porta a terme l'entitat. L'escriptora segueix la línia d'«El Club Femení i d'Esports» (*La Nau*, n. 702 [1972]), publicat anteriorment a la seva entrada en la directiva de l'associació, on manifesta el distanciament personal que havia pres respecte al Club en un principi degut al desconeixement que en tenia.⁸⁸ Dos anys més tard, Murià escriu sobre l'excentricitat que encara envolta el Club i acaba demanant la col·laboració de les associades per canviar el punt de vista de la societat catalana:

Cal que tractem de convèncer a tothom, amb les paraules i més encara amb els fets, que el que es fa al Club és en veritat *educació de la dona catalana*, per tal que aquesta sàpida viure dignament la vida dels nostres temps i per tal que, millorant ella, millori la societat en general.

⁸⁵ En l'entrevista de Grifell, Murià confessa no haver estat una gran esportista. De fet, la natació era l'única activitat física que havia practicat (Quirze GRIFELL, *op. cit.*, pp. 84 i 88).

⁸⁶ Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 87.

⁸⁷ Des de la Comissió de Cultura, Murià va tirar endavant iniciatives culturals com l'organització del Primer Concurs Literari Femení el febrer de 1931. Real remarca la rellevància de la influència mútua entre la trajectòria de l'escriptora i la del Club (v. Neus REAL, 1998, p. 20 i pp. 53-54).

⁸⁸ Aquest no és l'únic escrit que l'articulista publica a *La Nau* sobre el Club abans de la seva entrada a la directiva. El 14 de novembre de 1930 («Conversant amb Aurora Bertrana», n. 707 [1977]) entrevista Aurora Bertrana arran de la conferència «El viatge educatiu i instructiu» que va oferir a l'entitat sobre la formació femenina.

En qüestió de poc temps, des del seu primer article a *La Dona Catalana* sobre el Club, tenyit d'un profund escepticisme, fins a l'entrada en la directiva, passant per l'article de *La Nau* mencionat, la intel·lectual abandona el distanciament i aposta per l'activisme feminista. L'antiga Murià ara representa el model femení antagònic del Club. Ella mateixa, a «Nosaltres som la joventut» (n. 15), es distancia del feminisme «de les àvies», que viu immers en el desconeixement i la invariabilitat de la condició de la dona. Les noves generacions, entre les quals es troba la secretària de l'associació, han de dur la bandera del feminisme modern. El moviment ha de partir del treball col·lectiu i, en aquest sentit, el Club Femení i d'Esports de Barcelona ha d'enfortir la seva moral per arribar a ser «el centre del feminisme català» («Orientació», n. 17).

D'acord amb l'objectiu primordial de divulgar la tasca de l'entitat, Anna Murià fa del Club el centre temàtic d'altres articles més enllà del *Portantveu*. El maig de 1931 publica «Dues figures de l'esport femení»⁸⁹ a *La Nau* (n. 843 [1123]). L'escriptora elogia les esportistes Josefina Torrens i Trinitat Altaba, ambdues vinculades al Club Femení, i aprofita per escriure sobre l'esforç del conjunt d'associades per tal d'enfortir el sector femení català. Tanmateix, el nombre quantios d'articles sobre l'entitat es troba a *La Rambla*. Anna Murià obre les seves col·laboracions i també la secció «L'esport i la dona»⁹⁰ amb un article íntegrament dedicat a l'associació feminista i esportiva. Sota el títol de «A totes vosaltres, companyes» (n. 97), l'escriptora presenta el Club, les seves instal·lacions i les activitats que s'hi organitzen. També en destaca els seus ideals feministes, esportius, democràtics i populars. L'autora insisteix especialment en la rellevància d'aquest últim, ja que l'associació «és de totes i per a totes» i involucrar-s'hi és sinònim d'enfortir els llaços femenins del país. Més endavant (n. 155), també hi publica una entrevista a Maria Teresa Vernet, llavors presidenta del Departament d'Actuació Social del Club, on s'emfatitza el cultiu del cos i la ment com els fonaments de l'anhelada creixença de llibertat de la dona catalana.⁹¹

⁸⁹ Article publicat posteriorment (el mes de juny de 1931) amb el mateix títol al *Portantveu del Club Femení i d'Esports de Barcelona* (n. 13).

⁹⁰ Murià escriu en diverses seccions de temàtica esportiva durant la seva trajectòria a *La Rambla*. La primera és «L'esport i la dona» que, primerament, només apareix engloba un article, però que després recupera el 1934 i la converteix en la secció més prolífica. Per altra banda, també hi podem trobar «Esport femení» i algun article sobre esport –tot i que abunden més els de temàtica laboral– dins de «Femina 1932. Política, esports, modes».

⁹¹ En aquesta primera etapa d'articles a *La Rambla*, anterior a la desvinculació de Murià de l'activisme al Club Femení, també hi trobem escrits de caire informatiu sobre l'entitat com «La gràcia femenina al

Després de treballar en la Secretaria General fins el 10 de gener de 1932, i seguidament exercir de vocal al Departament d'Actuació Social, el setembre de 1933 Anna Murià abandona la seva participació activa al Club Femení i d'Esports.⁹² A partir de llavors, l'esport femení a *La Rambla* és tractat de forma més generalista, sobretot amb notícies d'actualitat i, puntualment, amb l'espai de l'entitat com a escenari. El ventall de disciplines esportives sobre les quals escriu l'autora és generós: atletisme, tenis, natació, esquí, patinatge, rítmica, bàsquet, ping-pong, cros, hoquei, vela i exercicis gimnàstics en general.⁹³ Tot i que sembla, doncs, que la seva posició és d'observadora externa, també publica algunes col·laboracions sobre els afers interns de l'entitat que demostren la seva desvinculació només parcial. Precisament, l'autora escriu sobre les crisis en la directiva i els canvis de junta que es van produir entre el 1933 i el 1935.⁹⁴ La situació delicada del Club Femení en particular fa que Murià, com a conseqüència, reflexioni sobre l'estat general de l'esport femení en un dels seus últims articles. «Com està l'esport de les dones, avui, a Catalunya?», es pregunta retòricament a «Panorama» (n. 288). Contràriament a l'optimisme que havia caracteritzat a la intel·lectual, sobretot després de la seva integració activa al Club, en aquest article es mostra desesperançada davant la condició malaltissa de l'esport femení, que sembla no presentar un millorament futur.

2.4. Un feminisme més polític

Els temps de la Segona República signifiquen un esclat de noves oportunitats per tota la societat i, sobretot, per la dona. Murià viu aquell 14 d'abril des de la seu del Club Femení i d'Esports, a prop de la plaça Sant Jaume.⁹⁵ Curiosament, des de l'entitat que

servei dels desvalguts» (n. 103) o «Piscina i biblioteca. / Una família esportiva» (n. 132). D'aquesta temàtica, però no vinculat explícitament al Club, hi ha «Campionats gimnàstics» (n. 111).

⁹² Montserrat BACARDÍ, *op. cit.*, p. 30.

⁹³ Vegeu «Llançaments. Els errors de les nostres atletes» (n. 206), «Tenis» (n. 209), «Coses de la natació. Comparacions. Noms. Dues conclusions» (n. 210), «Damunt la neu» (n. 216), «El valor d'una pista de patinatge» (n. 220), «Dolors Soler diu que la rítmica simbolitza el nexa físicomoral de les activitats humanes» (n. 221), «Ecos. Qui serà el campió? Les que pensen guanyar. Un equip que podria anar millor. Juguem net. Enfadades. Internacional» (n. 222), «Comentaris» (n. 227), «Voldríem saber què és el ping-pong...» (n. 231), «Comentaris als campionats comarcals de Barcelona» (n. 234), «Una conversa sobre natació» (n. 270), «Cros» (n. 277), «Tres menes de gimnàstica» (n. 280), «Hoquei» (n. 284) i «Els vols a vela» (n. 302).

⁹⁴ El desembre de 1933 escriu «Les desgràcies del "Club Femení i d'Esports"». Crisi total. La presidenta es retira. Les esportives descontentes. Equivocacions. Foc nou» (n. 211). Uns mesos més tard, Murià entrevista la nova secretària general del Club a «Paraules d'Enriqueta Montoro, antiga republicana i nova esportiva» (n. 231). Finalment, a «Xafarderies» (n. 287) s'informa sobre la tensió en la directiva de l'entitat, que acaba derivant en un canvi de junta, com s'expressa a «Club Femení i d'Esports» (n. 295).

⁹⁵ L'autora relata l'experiència del 14 d'abril de 1931 a *Reflexions de la vellesa* (2003 [v. pp. 443-444]). Conclou l'escrit expressant: «gràcies a l'esport femení, vaig presenciar la proclamació de la República a Barcelona. [...] Bella República, radiant, tan ingènua!».

projecta públicament la seva figura, la intel·lectual dona la benvinguda no només a una nova etapa per Catalunya, sinó també dins el seu transcurs vital, on la política anirà ocupant una posició més rellevant.

Com hem comentat anteriorment, la intel·lectual defensa el vot femení com la primera etapa per, acte seguit, donar entrada a les dones en l'esfera política. A «Altra vegada el vot» (*La Dona Catalana*, n. 241), propugna una participació democràtica gradual per part del sector femení i diposita la seva confiança en els governants, qui han d'atorgar el sufragi a les dones. Tanmateix, els esdeveniments procedeixen d'una forma diferent. En les eleccions generals de 1931, el feminisme dona un pas transcendental: les dones es poden presentar per ésser elegides diputades a les Corts Constituents. Figures com Clara Campoamor, militant del Partit Republicà Radical, o Victoria Kent, del Partit Radical Socialista, s'introdueixen en un espai fins llavors ocupat exclusivament per homes.⁹⁶ Un mes abans, Murià publica «La República i el feminisme. Les dones elegibles» (*La Nau*, n. 852 [1132]), on manifesta la seva incomprensió davant de la realitat del moment. «Encara no som electores, però som elegibles», expressa. De totes formes, l'autora és conscient que el nou panorama republicà exigeix una actuació femenina més ferma respecte al context polític passat. Així confirma el seu canvi de concepció: «Temps enrere –durant l'era antiga– preconitzàvem la concessió del vot com un aprenentatge polític de la dona. Avui, les coses prenen un altre caire [...]. Ara és hora d'obrar amb eficàcia immediata». L'aprovació del sufragi femení s'intueix cada vegada més a prop i les dones han de demostrar estar preparades íntegrament per la democràcia política abans d'aquesta gran fita.

La tasca política central durant els primers mesos de la Segona República és preparar l'avantprojecte de la nova Constitució, que acabarà exercint importants efectes sobre la dona. L'article 25 propugna la igualtat de gènere, però sobretot cal destacar l'article 36: «Los ciudadanos de uno y otro sexo, mayores de 23 años, tendrán los mismos derechos electorales conforme dictaminen las leyes».⁹⁷ La promulgació de la Constitució republicana el desembre de 1931 significa la realització d'un dret exigít durant molts anys pel sector femení. Abans, però, la concessió del vot genera un intens debat parlamentari liderat per Clara Campoamor, defensant gairebé en solitari aquest dret de

⁹⁶ Aurora MORCILLO, «Feminismo y lucha política durante la II República y la guerra civil», *El feminismo en España. Dos siglos de historia* (Madrid: Pablo Iglesias, 2007), p. 99.

⁹⁷ «Constitución de la República Española», *Gaceta de Madrid*, n. 344 (10-XII-1931), p. 1580.

la dona, i Victoria Kent, que considera la concessió del vot un error en la nova conjuntura política.

A través dels seus articles, Anna Murià mostra la confrontació de posicions que vivia internament com un reflex del debat social del moment. A l'article que hem mencionat, «La República i el feminisme. Les dones elegibles», creu que s'ha demostrat que la dona està preparada per «*col·laborar*» –la cursiva és nostra– en la política liderada per homes; no gensmenys, no té la capacitat suficient per ocupar-se dels assumptes propis en el si de la «delicada» situació governamental.⁹⁸ La solució rau en conscienciar el sector femení pròpiament per dotar-lo de les eines polítiques necessàries. Murià nombra a la secció femenina d'Acció Catalana Republicana com un exemple d'entitat que treballa adreçada a preparar les dones per la seva futura responsabilitat. Així és com, a «És oportuna la concessió del vot femení?» (*L'Opinió*, n. 117), l'escriptora descriu com cal que esdevinguin les dones: «hem de fer-nos dignes i mereixedores, posant tots els nostres esforços i els nostres mitjans a aconseguir aquella elevació de cultura que ens permeti “alternar” amb ell en igualtat de circumstàncies».

Tot i la seva posició ambivalent, en general l'escriptora es posiciona a favor de Campoamor. «Donar vot a les dones no és cap desencert» (*La Nau*, n. 974 [1261]) manifesta la inconsistència del discurs de Kent, ja que no concedir el vot a la dona seria vetar-li la seva ciutadania i, per tant, representaria un avançament a contracorrent dels propis valors republicans i democràtics. No obstant, en el seu darrer article sobre la qüestió del vot femení («A les nostres dones», *L'Opinió*, n. 516), escrit temps després de la seva promulgació i en el marc de les eleccions municipals de 1933, quan les dones poden exercir el vot per primer cop, Murià sorprèn amb un to marcadament conservador, que ens recorda l'estil periodístic primogènit que emprava a *La Dona Catalana*:

Si hem de votar hem de fer-ho conscientment i devotament. Que no és precisament la il·lusió que podria fer-nos estrenar un vestit nou que magnànimament s'hagi fet per a nosaltres la que sentim davant la nostra primera emissió del vot, sinó la que ha de fer-nos l'acompliment d'un deure ciutadà.

⁹⁸ Aquesta preocupació sobre la manca de formació també es fa palesa en altres articles no tant dedicats al tema del vot, sinó més a la intervenció femenina en la direcció política com «Dones al Parlament» (*La Nau*, n. 956 [1241]), «La dona i la República» (*L'Opinió*, n. 480) i «Els deures de la dona. Ja no és hora de parlar de drets» (*La Rambla*, n. 104).

Es pot afirmar que el reconeixement formal de la igualtat entre l'home i la dona, a més de l'aprovació del sufragi femení, van sacsejar amb força l'*statu quo* de la institució familiar. Aproximadament una dècada abans, ja s'havien començat a produir certes fissures en els rols de gènere tradicionals i les dones havien ocupat certs llocs de treball més enllà de la llar. En l'etapa republicana, la Constitució incentiva l'ocupabilitat femenina amb la protecció laboral de la dona.⁹⁹ Paral·lelament, Anna Murià parteix del format expositiu d'entrevista o reportatge per dedicar diversos articles de *La Rambla* a l'ocupabilitat de les dones.¹⁰⁰ L'escriptora segueix l'estil de *La Dona Catalana* i exposa professions tradicionalment femenines, com la de venedora, cosidora, serventa o planxadora.¹⁰¹ Resulta interessant destacar la visió marcadament superficial i conservadora que domina l'inici de l'escrit dedicat a les oficinistes («Les oficinistes», n. 128):

Ara les noies dels despatxos són uns objectes útils i bonics, tan arrelats a la nostra vida que ja hi són indispensables. No fan la guerra als homes; tot al contrari: llur presència matisa bellament la grisor de llurs hores d'oficina.

En aquest mateix article, també justifica l'existència de les diferències salarials entre ambdós sexes, una qüestió sobre la qual les feministes del sector obrer protestaven aferrissadament.¹⁰² Murià creu que, a diferència dels treballadors masculins, els quals han de destinar el seu sou a mantenir tota la família, la majoria de dones amb feina són solteres i, per tant, només els cal cobrir la seva pròpia subsistència.

Alguns articles també mostren l'ampliació d'horitzons professionals femenins de Murià. Per exemple, a «El servei domèstic» (n. 123), comparteix el testimoni d'una minyona sobre les condicions laborals a millorar en el seu ofici, com el salari o els dies de vacances; i l'article dedicat a les dones que treballen del mar (n. 137), acaba amb la següent reflexió: «Quan veurem oficials i capitanes?».

⁹⁹ L'article 40 exposa el següent: «Todos los españoles, sin distinción de *sexo*, son admisibles a los empleos y cargos públicos según su mérito y capacidad, salvo las incompatibilidades que las leyes señalen» («Constitución de la República Española», *Gaceta de Madrid*, n. 344 [10-XII-1931], p. 1581).

¹⁰⁰ Aquests articles es troben a la subsecció «La dona que treballa», dins de «Fèmina 1932. Política, esports, modes».

¹⁰¹ Vegeu «Les venedores dels mercats» (n. 114), «Cosidora a domicili. La malaltia de la rutina. – Ocells eixalats. – L'ofici sense pena ni glòria. – Tres drames grisos. – El nostre optimisme» (n. 118), «El servei domèstic» (n. 123) i «La Roseta planxadora» (n. 132).

¹⁰² L'any 1930, les dones rebien un salari base un 53% inferior al dels homes. Juntament amb l'equiparació de retribucions, les obreres exigien també millors condicions laborals durant la primera etapa de la maternitat (v. Aurora MORCILLO, cap. cit., p. 101).

Un altre tema debatut aferrissadament durant la Segona República i reflectit en la trajectòria periodística de Murià és el divorci. Anteriorment hem comentat com a «Conflictes matrimonials», article de 1930, l'articulista exigia l'aprovació de la llei de separació matrimonial. Més endavant, també a *La Nau*, titula un article amb la següent afirmació: «El projecte de Constitució és massa feminista» (n. 933 [1215]). L'autora pensa que la manca de dones entre la comissió redactora ha provocat plantejaments exagerats de pretesa defensa de la dona. L'article sobre el divorci en l'esborrany constitucional dotava l'ésser femení de certs privilegis a l'hora de demanar la separació del marit. L'escriptora deixa clar que el feminisme defensa la igualtat i no la superioritat femenina. Finalment, la Llei de Divorci de 1932 formalitza la condició equitativa dels cònjuges: «El matrimonio se funda en la igualdad de derechos para ambos sexos, y podrá disolverse por mutuo disenso o a petición de cualquiera de los cónyuges».¹⁰³

¹⁰³ Aurora MORCILLO, cap. cit., pp. 102-103.

3. La revolució de Murià: del feminisme a la política

«Jo, nena d'una llar apolítica, vers l'any 1916, l'única noció que tenia de política era que calia ser francòfil o germanòfil», confessa Murià a *Reflexions de la vellesa*.¹⁰⁴ L'autora creix en el si d'una llar sense fermes conviccions ideològiques. L'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona, on hi estudia des de 1917 fins al 1923, estableix els fonaments feministes i polítics de la intel·lectual. Si per una banda l'entitat ofereix un cultiu cultural per dones, també pretén fomentar, en certa mesura, el seu esperit catalanista. La següent confessió demostra l'esperit nacionalista que s'hi vivia quotidianament:

Les noietaes de la Cultura estàvem en ebullició. Les que entraven a classe, abans de començar escrivien a la pissarra amb lletres grosses: «Visca Catalunya!» i a vegades hi afegien el «Lliure», però estava prohibit. Les cobertes de les nostres llibretes eren plenes de «visques». [...] Portàvem llaços de la bandera catalana al pit i a l'extrem de les trenes.¹⁰⁵

La Biblioteca de la societat femenina permet a Murià descobrir la *Història de Catalunya* (1887) d'Antoni Aulèstia i Pijoan, obra que basteix el sentit polític i el sentiment catalanista que acompanyaran l'esdevenir vital de la intel·lectual.¹⁰⁶

En iniciar la dècada dels anys trenta, les implicacions polítiques de Murià es van encadenant successivament. Un any abans de la República, s'integra en el Comitè Femení Pro Amnistia per l'alliberament dels presos del complot antimonàrquic del Garraf.¹⁰⁷ Tot i no estar vinculada encara a cap partit, aquest fet provoca unes profundes discòrdies domèstiques¹⁰⁸ i dona el tret de sortida de les actuacions polítiques de l'escriptora. Més tard, mentre és la secretària general del Club Femení i d'Esports de

¹⁰⁴ Anna MURIÀ, 2003, p. 300 (v. també Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 14).

¹⁰⁵ *Ib.*, pp. 300-301.

¹⁰⁶ Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 15.

¹⁰⁷ Comitè impulsat per Roser Pino de Cervera el mateix any 1930 que integrava dones de renom en la cultura catalana i que es va dedicar a recollir signatures per l'indult dels presos (Montserrat BACARDÍ, *op. cit.*, p. 31). Murià escriu «Pels presos socials» (*La Dona Catalana*, n. 241, p. 4) en defensa seva.

¹⁰⁸ A «El preludi postergat», que havia d'encetar la novel·la *Aquest serà el principi* (1986), l'escriptora comparteix experiències autobiogràfiques prenent a Martina Orbal com a *alter ego*. Sobre l'impacte de la seva entrada en política en l'àmbit familiar escriu: «El pare sempre els portava la contraria. Si Martina deixava escapar en la conversa algun dels seus pensaments, la verbotatats i la suficiència del pare se li abraonaven amb totes les seves opinions pedestres: les revolucions només serveixen per a desfermar els mals instints de molts [...]. Martina es descarà: digué el que digué el pare, acceptà la proposta de dues companyes de formar part d'un dels comitès dedicats a la recollida de firmes per demanar l'indult dels presos» (Montserrat BACARDÍ, *op. cit.*, pp. 32-33).

Barcelona¹⁰⁹, Murià esdevé la presidenta de la secció femenina d'Acció Catalana Republicana a petició de Rovira i Virgili.¹¹⁰ Tanmateix, el 1932 abandona aquest partit per esdevenir membre de les Joventuts d'Esquerra Republicana-Estat Català (JEREC) i també entra al comitè central del Front Únic Femení Esquerrista (FUFÉ), on assumeix la vicepresidència segona. Aquest front unitari pretenia disminuir la força que pren el sector femení contrari a la República i exerceix un pes important en el plebiscit femení a favor de l'Estatut.¹¹¹ Les dones del FUFÉ van fer campanya per tot Catalunya i, precisament en aquest marc, Murià intervé per primera vegada en un míting celebrat a Horta.¹¹²

De forma esglaonada, la reivindicació política va envaint el feminisme de Murià. L'any 1934 es pot considerar el punt d'inflexió en aquesta tendència. Amb la publicació de l'assaig *La revolució moral*¹¹³, l'autora surt de l'àmbit periodístic i literari per oferir un projecte de reforma política. Un any després de la publicació de *Joana Mas*, pren el to liberal i progressista més propi de Lola Prats que de la protagonista Joana, i escriu sobre la moral sexual a partir d'un problema vastament discutit en el context: la prostitució¹¹⁴. En l'article «Agar» del febrer de 1931 (*La Nau*, n. 767 [1047]), la intel·lectual ja havia

¹⁰⁹ Tot i que el Club Femení i d'Esports es definia com a entitat apolítica, cal tenir en compte que la majoria d'associades eren militant de la Lliga Catalana o bé d'Esquerra Republicana de Catalunya. Les pugnes internes que es produïen en el si de la directiva s'expliquen bàsicament per l'enfrontament d'ideals (v. Arnau GONZÁLEZ, *La irrupció de la dona en el catalanisme (1931-1936)* [Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006], pp. 54-55).

¹¹⁰ Curiosament, més tard, un dels grans mèrits de Murià serà l'eliminació de les seccions femenines en el si d'Estat Català. L'any 1937, al *Diari de Barcelona* («Tribuna lliure. Organització del partit. “Cal abolir les seccions femenines”», n. 160), Murià planteja es postula contra les seccions femenines, que són abolides. A «Una dona a la guerra» (notes mecanografiades de 1986) diu: «La liberación de la mujer era obra de muchos y largos años, se iba ganando poco a poco. [...] Fue la República la que facilitó unos avances considerables. [...] Las organizaciones propiamente feministas, durante la guerra, eran inecesarias porque no existían trabas por el hecho de ser mujer».

¹¹¹ L'Estatut de Núria va ser sotmès a plebiscit el 2 d'agost de 1932. Com que les dones encara no podien exercir el vot, des del FUFÉ es va impulsar una recollida de firmes –400.000 en total– que es va designar com a «plebiscit femení» (Dolors IVERN, «Les dones de la República», *Les dones d'Esquerra Republicana de Catalunya (1931-1939)* [Barcelona: Fundació Josep Irla, 2000], p. 8).

¹¹² Quirze GRIFELL, *op. cit.*, pp. 20-21.

¹¹³ L'obra parteix d'un proposició a favor de l'abolició de la prostitució elaborada per l'autora i que ella mateixa havia de presentar en el Congrés del partit d'Esquerra Republicana de Catalunya de 1933. Finalment, no ho va poder fer per motius diversos (Anna MURIÀ, *La revolució moral* [Barcelona: Llibreria Catalònia, 1934], pp. 9-12; Montserrat BACARDÍ, *op. cit.*, p. 44).

¹¹⁴ La prostitució conforma un dels temes més controvertits de l'època juntament amb el divorci. Entre els plantejaments més coneguts sobre aquest tema hi ha, per exemple, la postura abolicionista de Margarita Nelken. El 1919 la diputada escriu: «La prostitución no es un crimen que debe castigarse, sino una desgracia que se debe evitar y remediar» (Margarita NELKEN, *La condición social de la mujer en España* [Madrid: Horas y horas, 2012], pp. 128-129). L'any 1931 el govern republicà intenta regularitzar aquesta problemàtica, sobretot amb la protecció de les dones que exerceixen amb el seu propi cos a través del Patronato Real para la Trata de Blancas. Finalment, però, la irresolubilitat de la situació va derivar a l'abolició de la prostitució el 1935 (Aurora MORCILLO, cap. cit., p. 105).

tractat aquest tema, però d'una forma més implícita i discreta. Partint de l'episodi bíblic de l'esclava de Sara i amant d'Abraham, Murià es manifesta contundentment: «Agar existeix sempre. Avui, és com un paràsit en el cos de la institució modèlica. Però la gent simula ignorar els paràsits». Així doncs, pretén expressar que la prostitució ha estat sempre un «paràsit» omnipresent al llarg de la història, en la doble moral que ha imperat sobretot entre els estaments més conservadors. Tanmateix, *La revolució moral* fa un pas més enllà i, en conjunt, es pot afirmar que representa la fissura definitiva respecte a la tradició. Així ho demostra des de bon principi en la nota preliminar de l'obra:

Aquestes pàgines no representen cap descobriment ni cap idea nova.

Representen, sí, en una dona, l'audàcia d'aplegar coses que tothom sap i coses que altres han dit, i escriure-les juntes, i treure'n conseqüències, i presentar-les com una bandera de renovació social.

Aquestes pàgines diuen, en síntesi, una cosa: confiem en la revolució per a acabar amb la tragèdia sexual de la dona!.

Murià pretén acabar amb la moral cristiana i implantar-ne una de nova basada en el sentit d'humanitat, la raó, la justícia, la naturalesa i, sobretot, l'amor lliure. Segons l'autora, una transformació en la consideració de les unions extralegals portaria a la desaparició natural de la prostitució. En aquest sentit, Murià emet una defensa sobre aspectes transgressors com la relativització de la virginitat, la constitució polígama masculina o la implantació de l'educació sexual a les escoles.¹¹⁵

La revolució moral aconsegueix un important èxit de vendes en la primera Diada del Llibre de 1934.¹¹⁶ El plantejament audaç sobre un tema pràcticament tabú elaborat des d'un punt de vista femení generen un interès important. Tot i que anys després Murià renega de certs punts de l'obra¹¹⁷, presumptament marcats pel desconeixement i la

¹¹⁵ Sobre l'amor lliure, la virginitat, la naturalesa poligàmia de l'home i l'educació sexual vegeu pp. 7-8, p. 17, p. 25 i p. 12, respectivament (Anna MURIÀ, 1934). Durant la guerra, Murià escriu alguns contes que es podrien considerar transgressors en aquest sentit. Tant «Marta, la roja» (*Mirador*, n. 408) com «Sota la pluja» (*Companya*, n. 5) tracten la força de la fusió amorosa esporàdica enmig del context bèl·lic. «Focs a la ciutat», relat menys revolucionari recollit en la novel·la *Aquest serà el principi* (Anna MURIÀ, 1986a, pp. 63- 119), mostra l'amistat entre diverses amigues que comparteixen les seves històries d'amor.

¹¹⁶ Amb els ingressos, l'autora va aconseguir liquidar el deute que havia contret amb la Llibreria Catalònia arran de la publicació de *Joana Mas* un any abans. És interessant observar com les dues obres no només estan connectades per aquest aspecte merament anecdòtic. La major part dels principis progressistes de *La revolució moral* ja apareixen, de forma més tímida, a la seva primera novel·la (Neus REAL, 2005, p. 16).

¹¹⁷ En general, Murià qualifica l'assaig d'innocent, immadur i excessivament utòpic (v. Quirze GRIFELL, *op. cit.*, pp. 90-95).

ignorància, en reconeix la vàlua dels valors liberals i altament humans que s'hi desgranen i que l'acompanyaran per sempre més. «llibertat, justícia i drets humans».¹¹⁸

¹¹⁸ L'autora ho expressa amb aquetes paraules: «No és que renegui de les bones intencions d'aleshores ni de les idees bàsiques i sentiments que m'inspiraven: llibertat, justícia, drets humans, dignitat de la dona. D'acord que la revolució que esperàvem, hi estic d'acord ara encara, i que encara esperem, ha de ser, a més d'econòmica i social, moral. Però és en el meu plantejament de les solucions on rauen els error garrafals» (Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 91).

4. Anna Murià i l'articulisme polític

En una de les seves darreres entrevistes, Anna Murià parla sobre la pervivència del seu estil periodístic idiosincràtic al llarg dels anys. Considera que ha anat fluctuant en certa mesura; no gensmenys, creu que «en el fons les idees són les mateixes: llibertat, benestar i justícia social; el que en diem l'esquerra, al capdavant». ¹¹⁹ Tot i que aquests valors s'accentuen i es catalanitzen contundentment amb l'entrada a les files polítiques, l'essència moral marcadament humana de la intel·lectual hi és present des dels seus inicis i perviu en la seva trajectòria.

Murià creix enmig d'un context convuls que marca decididament la seva ideologia. El model monàrquic i liberal demostrava estar en crisi davant de les successives mobilitzacions socials, com la Setmana Tràgica o el fenomen del pistolisme liderats pel sector obrer; i el desencament cada vegada més palès de Catalunya dins l'estat. La gran guerra va demostrar de forma definitiva l'endarreriment de l'agenda política espanyola, que encara seguia immersa en les glòries de temps passats. No obstant, Catalunya va apostar pel distanciament respecte a l'immobilisme estatal amb una actitud europeïtzada i una consciència nacional en procés d'enfortiment. Dels ateneus i altres centre populistes sorgiren unitats polítiques sòlides que reclamaven institucions d'autogovern o, fins i tot, l'escissió del territori amb l'Estat. ¹²⁰

El pensament polític de l'autora es divideix en dues grans etapes, essent l'inici de la Segona República el detonant del canvi. Per una banda, l'etapa d'assoliment de la maduresa es tradueix en una ideologia, encara fluctuant i en formació, influïda pels esdeveniments del context. «Em van marcar, a l'adolescència, les lluites del catalanisme, l'agitació als carrers, les notícies dels “cops de sabre” a la Rambla i els fets socials, per a mi ja més llunyans: obrerisme, pistolisme...», expressa anys després. Per altra banda, «en la vida adulta, el gran impacte lluminós, radiant, va ser el de la proclamació de la República». ¹²¹ L'assoliment de la consistència adulta coincideix amb l'inici d'una nova etapa al país que aporta un major protagonisme de la política en la vida periodística de Murià.

¹¹⁹ Neus REAL; Lluís SERRASOLSES, art. cit., p. 41.

¹²⁰ Pere GABRIEL, «Reflexions polítiques davant la crisi dels estats liberals», *Història de la cultura catalana* (Barcelona: edicions 62, 1998), v. VIII, pp. 83-84; Enric UCELAY, *La Catalunya populista. Imatge, cultura i política en l'etapa republicana (1931-1939)* (Barcelona: La Magrana, 1982), pp. 62-64.

¹²¹ Mercè IBARZ, «La literatura com a vici moral», *El temps*, n. 409 (20 d'abril de 1992), p. 80.

4.1. Principis ideològics

La ideologia primigènica de Murià, anterior a la seva vinculació partidista, traspua entre els articles tímidament. Si bé més tard el nacionalisme i l'actualitat política passaran en primer pla, ara els dos camps temàtics principals són l'altruisme i la igualtat social.

D'acord amb el plantejament de caire més conservador dels seus inicis, Murià fomenta la filantropia i el sentit de beneficència de les lectores. Aquests dos valors eren ben considerats en el si del feminisme moderat de l'època¹²², i es vinculaven directament amb el sentit maternal de la dona i la creença religiosa.¹²³ L'escriptora publica articles dedicats a incrementar la consideració i l'ajuda envers els més desfavorits, especialment els sense sostre. «Nadal ciutadà» (*La Dona Catalana*, n. 221, p. 4) és un lament per aquells que no poden gaudir d'àpats abundosos dins una llar en dates senyalades. Per altra banda, «Luxe i caritat» (*La Nau*, n. 747 [1017]) és un agraïment a la tasca humanitària de les cases de caritat, dedicades a solucionar el que més tard qualifica de «vergonya» social (*La Nau*, n. 863 [1143]). En aquest darrer article, titulat «Repressió de la mendicitat», Murià expressa que la mendicitat hauria de ser una realitat transitòria. Similarment, «Les nits al ras» (*La Rambla*, n. 98) parteix de la gravetat d'aquest fenomen al barri del Born per concloure de forma contundent com segueix: «Barcelona s'ha de tornar hospitalària, si vol ésser digna del seu prestigi. Cal construir un gran aixopluc confortable, sa, higiènic, per a recollir-hi tots els que no tenen sostre, siguin qui siguin, vinguin d'on vinguin».

La profunda consciència social de Murià es manifesta més contundentment en els articles dedicats a la protecció dels infants d'origen humil. En aquest sentit, segurament hi exerceix una influència notable la tasca laboral com a secretària a les oficines de la

¹²² Un exemple l'ofereix l'escriptora Dolors Monserdà. En la seva obra *Estudi feminista* (1909) fomenta les activitats humanitàries –vinculades directament amb la fe– entre les dones distingides amb les següents paraules: «ésser cristiana vol dir estimar a Déu sobre totes les coses i al pròxim com a si mateix; i, per tant, compadir-se i posar tot l'esforç que ens sigui possible per a remeiar les continuades penalitats dels que sofreixen tota mena de dolors i privacions; vol dir que el qui més ha rebut està més obligat a donar» (Dolors MONSERDÀ, *Estudi feminista* [Barcelona: Lluís Gili, 1909], p. 61).

¹²³ Anteriorment hem comentat el pes de la maternitat en la missió vital de la dona (v. pp. 7 i 8). Pel que fa a la religió, cal considerar que l'educació cristiana que va rebre Murià en les Religioses de la Congregació del Sant Infant Jesús durant tres anys sembla ser el primer i gairebé l'únic contacte ferm i prolongat amb la fe. És interessant apuntar que el pes religiós present en els seus primers articles (v. «Religió», *La Dona Catalana*, n. 164, pp. 6 i 8) prové d'aquí i no de l'àmbit familiar, declarat ateu i anticlerical (Montserrat BACARDÍ, *op. cit.*, p. 16). L'escriptora expressa sobre el seu pare: «No era religiós, més aviat sempre parlava en contra de la religió. En això sí que va influir en mi»; una influència que, com veurem, es manifestarà de forma més tardana (Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 15).

Junta de Protecció de la Infància de Barcelona durant dos anys (1921-1923). Murià pensa que la clau del futur d'una nació recau en l'atenció a la seva infància, com expressa a «El porvenir» (*Diario Oficial de la Exposición Internacional de Barcelona*, n. 53). Per aquesta raó dedica dos articles de *La Nau* a la Lluita contra la Mortalitat Infantil. Fundada el 1920 per Caritat Giraudier, aquesta entitat va aconseguir establir diversos centres a Barcelona dedicats a la puericultura.¹²⁴ A partir d'una visita personal a la seu de la parròquia del Carme, Murià presenta l'entitat a «L'obra de la “Lluita contra la mortalitat infantil”» (n. 765 [1045]), on la defineix com «una obra social, malauradament necessària –sí, diem *malauradament*». L'autora posa èmfasi en la manca total d'ajuts per part de la gestió pública i per això, ja en una publicació anterior («La “Lluita contra la mortalitat infantil” demana subvencions», n. 722 [992]), demanava el suport financer dels lectors amb l'objectiu que la Lluita pogués seguir oferint una cobertura gratuïta als més desvalguts.

Una temàtica recurrent en relació a la infància desafavorida és l'educació. Murià defensa una formació igualitària, sense diferències classistes, per tal de millorar el futur moral de la societat. «El millor ideal patriòtic és el d'una societat on no hi hagin alts ni baixos, on tots siguin senyors a despit de la indumentària de l'ofici, on no es trobi un sol ignorant», escriu a «L'educació dels pobres» (*La Dona Catalana*, n. 120, p. 2). Podríem dir, doncs, que l'accés universal al coneixement disminuiria o suprimiria les distàncies socials. Més endavant, en la mateixa publicació, manifesta que el canvi ha d'iniciar-se des de les famílies de classe alta, les quals han de deixar de subvencionar els centres privats per destinar els fons a centres públics («Escoles per a obrers», n. 130). Aquesta idea es cristal·litza en la campanya que inicia Maria Pi Ferrer –o Maria Pi de Folch– l'any 1931 a favor de l'escola única. Precisament, aquest mateix any, Murià comparteix la seva visió sobre una conferència que va oferir la impulsora al Club Femení i anima les lectores a involucrar-s'hi («Pro Escola Única. Necessària campanya feminista», *La Nau*, n. 883 [1164]).

Anteriorment, l'escriptora recolza un altre projecte relacionat amb l'educació pública i igualitària, tot i que el nacionalisme català n'és el protagonista. De fet, podríem afirmar

¹²⁴ Murià denuncia el desconeixement de l'entitat en l'època, quelcom que sembla que hem de traslladar-ho fins als nostres dies. La informació referent a aquesta entitat és escassa. Tanmateix, destaquem l'article «La “Lluita contra la Mortalitat Infantil”» de la publicació *Esplai. Il·lustració catalana* (n. 217, 26-I-1936, p. 52), on es detallen les diverses activitats benèfiques de l'entitat i se'n proporciona la relació d'inversions econòmiques provinents de donacions.

que es tracta del primer article on el contingut patriòtic es fa més palès.¹²⁵ A «L'ensenyança catalana» (*La Nau*, n. 734 [1004]), Murià s'adhereix a la campanya que ha impulsat la Comissió Permanent de Dames de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana per crear l'Escola Popular Catalana en honor a Ramona Guix.¹²⁶ El centre pretén abordar un objectiu primordial: la formació de nenes en llengua catalana. L'escriptora demana ajuda econòmica i conclou l'article amb veu patriòtica:

Cal facilitar a les filletes del poble humil el dolç coneixement íntim d'aquesta Pàtria i aquesta llengua, per fer que les mares de les futures generacions populars siguin catalanes conscients i així arribi a posseir tota la força, tota la saviesa i tot el sentiment que cal, el cor del poble català.

4.2. Periodisme democràtic, republicà i d'esquerres

Després d'una parada temporal, el 2 de maig de 1930, el setmanari *L'Opinió* es reactiva amb la publicació del *Manifest d'Intel·ligència Republicana*, signat per personalitats com Lluís Companys i Antoni Rovira i Virgili. El text reclama la «instauració de la República Democràtica» amb una necessària agrupació de les forces polítiques republicanes i catalanistes. Aquest manifest representa el prolegomen de la fundació d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) en el si de la Conferència d'Esquerres Catalanes celebrada el març de 1931. El partit neix de la unió heterogènia i popular del Partit Republicà Català de Companys, l'Estat Català de Macià, el Grup de *L'Opinió* i altres nuclis republicans de comarques. Sota la presidència de «l'Avi», els principis de la nova facció política queden fonamentats en el reconeixement de la nacionalitat prototípica de Catalunya, la defensa del federalisme com a organització estatal, el

¹²⁵ El nacionalisme de Murià es manifesta tímidament en publicacions anteriors, on apareix vinculat a festivitats catalanes. Per exemple, «El dinar de Nadal» (*La Dona Catalana*, n. 116) representa una defensa de les tradicions nadalenques regionals i es postula en contra de costums importades. Més endavant, a «Abril, mes de Catalunya» (*La Dona Catalana*, n. 134, p. 5) defensa la fortalesa que representa aquest mes per Catalunya, ja que es celebren els dies de Sant Jordi i la Mare de Déu de Montserrat, patró i patrona de Catalunya respectivament. Al patró també li dedica un altre article al *Diario Oficial de la Exposición Internacional de Barcelona* («La festividad de San Jorge Patrón de Catalunya», n. 59).

¹²⁶ La informació sobre aquest projecte de la Comissió Permanent de Dames de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana és gairebé inexistent. En el manifest de l'entitat publicat a *La Rambla de Catalunya. Esport i Ciutadania* (n. 36, I-XII-1930, p. 11) s'exposa que la creació del centre educatiu femení és el seu objectiu principal i que respon, de fet, a la voluntat de Ramona Guix, exmembre de l'Associació que ha cedit en testament un immoble per dedicar-lo a l'educació en català. El manifest insisteix especialment en l'oportunitat que representa el projecte per la dona catalana, reprimida en els darrers temps de dictadura, però a qui se li obren nous horitzons amb el feminisme incipient. Així doncs, podem llegir: «¿No reconeixem totes que la major part dels problemes femenins els resoldrà l'escola? ¿No sabem tots els avantatges que la cultura proporciona a la dignitat femenina?». Sembla ser que la campanya també va estar recolzada pel Club Femení i d'Esports de Barcelona, però que, finalment, no va arribar a realitzar-se (Neus REAL, 1998, p. 59).

respecte de la voluntat democràtica del poble i el reformisme estructural com a clau del canvi social.¹²⁷

L'entrada a les Joventuts d'Esquerra Republicana-Estat Català (JEREC) i al Front Únic Femení Esquerrista (FUFE), ambdues organitzacions d'ERC, influeix directament sobre el periodisme d'Anna Murià. Les vuit col·laboracions de 1932 al diari *La Nau*, llavors ja desvinculat d'Acció Catalana Republicana¹²⁸, demostren un increment de l'esperit republicà i democràtic de l'articulista. Encara que entre ells domina l'exposició de temes d'actualitat i, consegüentment, la defensa dels principis de partit, resulta interessant destacar el caràcter excepcionalment propagandístic d'«Aquest país de tortuositats i de mala fe...» (n. 1097 [1400]). L'autora elogia la força política de Catalunya, que ha sabut deslliurar-se de la corrupció i la deslleialtat pròpies del regnat de Felip V, i que ara demostra estar en la seva millor etapa, ja que compta amb «un nucli immaculat, noble i recte a tot ésser-ho, prototipus de l'honradesa i garantia de regeneració: l'Esquerra Republicana de Catalunya».

Anteriorment, hem apuntat que l'autora defensa l'Estatut de Núria en la campanya organitzada pel FUFE. A *La Nau* escriu sobre l'avantprojecte estatutari i, concretament, els canvis que s'hi apliquen des de Madrid abans de l'aprovació el setembre de 1932. «Ja hem vist com la Comissió de l'Estatut retalla i apedaça a pleret. Si no seguíssim l'operació constantment, quan l'Estatut sortiria d'allí no el coneixeríem», denuncia a «L'Estatut de Catalunya. *Eppur, si muove!*» (n. 1056 [1359]). Concretament, Murià escriu sobre el debat irreverent que s'ha generat entorn de la formulació de Catalunya en el primer article. L'avantprojecte català afirma que «Catalunya és un Estat autònom dintre la República espanyola»; però, finalment, l'Estatut defineix el territori com una «regió autònoma dintre de l'Estat espanyol».¹²⁹ Més endavant, a «L'Estatut de Catalunya. El senyal del jou» (n. 1070 [1372]), l'escriptora es posiciona en contra d'una nova reformulació, aquest cop sobre matèria lingüística. Si en l'article cinquè l'Estatut

¹²⁷ Joan B. CULLA, *Esquerra Republicana de Catalunya (1931-2012). Una història política* (Barcelona: La Campana, 2013), pp. 13-14; Borja de RIQUER, «El catalanisme d'esquerres i de dretes», *Visca la República!* (Barcelona: Proa, 2007), pp. 78-79; Enric UCELAY, *op. cit.*, pp. 118-119.

¹²⁸ Quan Antoni Rovira i Virgili es desvincula d'Acció Catalana Republicana també deixa la direcció de *La Nau*. Aquest fet no només comporta el nomenament d'un nou director, Àngel Grau, sinó també la desunió entre el diari i el partit (Josep Maria CASASÚS, «Rovira i Virgili periodista», *Rovira i Virgili, 50 anys després* [Valls: Cossetània, 2000], p. 11).

¹²⁹ «Projecte de l'Estatut de Catalunya de 1931», *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya*, n. 6 (17-VII-1931); «Estatut de Catalunya de 1932», *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya*, n. 19 (15-X-1932).

de la Diputació provisional de la Generalitat contenia que «la llengua catalana serà l'oficial a Catalunya», des de les Corts espanyoles s'opta per afirmar que «l'idioma català és, el mateix que el castellà, llengua oficial a Catalunya» en l'article segon. Com ja indica en el títol de l'escrit, la intel·lectual creu que la cooficialitat significa la perpetració del domini espanyol. A continuació, podem comprovar com el seu to és alarmant:

Aquesta imposició, si es realitzés, ens faria l'efecte, ni més ni menys, que d'un tribut al dominador; seria encara el pes del jou que suportem fa dos segles; seria una ignominiosa marca d'esclavitud que els catalans, si tenim dignitat, no podem tolerar.

En definitiva, *eppur*, l'Estatut *si muove*, encara que progressivament va allunyant-se de la voluntat catalana per adaptar-se més a l'espanyola. Els canvis que s'apliquen a l'Estatut sotmès a plebiscit representen una manca de respecte envers l'anhel polític i el mandat democràtic del poble català. A «De política catalana. Evolució» (n. 1062 [1363]), Murià creu que la política sempre ha d'evolucionar d'acord amb els moviments populars. Per tant, tota forma de poder ha d'ésser dúctil i anar-se adaptant a les exigències col·lectives. Nogensmenys, l'Estat espanyol, tot i viure en temps republicans, continua dominat per alguns senyals del passat d'absolutisme monàrquic. Un d'ells, per exemple, és la desigualtat social i el tracte de favor que reben alguns habitants. A «Els excel·lentíssims» (n. 1046 [1342]), l'autora qualifica de «comèdia» i de «ridícula» la pervivència dels títols nobiliaris i d'altres honors hereditaris.¹³⁰

Murià clou les seves col·laboracions a *La Nau* amb un article que permet entreveure subtilment la ideologia separatista que dominarà el seu periodisme posterior. «Hi ha banderes i banderes!» (n. 1110 [1414]) parteix de l'exposició de dos fets d'actualitat: l'absència d'autoritats de l'ordre públic en un acte d'oposició a la República amb presència de banderes nacionals, i la violència exercida per les autoritats de l'ordre públic envers un grup de manifestants catalans que duïen senyeres. Aquesta contrarietat serveix a Murià per demostrar la repressió encara vigent envers les mostres de catalanisme. Nogensmenys, la part interessant de l'article es troba en la conclusió: «Ara els republicans de Catalunya només podem confiar en una República: la que visquérem

¹³⁰ L'escriptora denuncia el mateix a *El 6 d'octubre i el 19 de juliol* (1937): «La proclamació [de la República] havia estat una cerimònia. Gairebé tot continuà com abans. Sobretot continuaren en els seus privilegis els monàrquics i els reaccionaris, militars, aristocràcia, gran burgesia» (Anna MURIÀ, *El 6 d'octubre i el 19 de juliol* [Barcelona: {s.n.}, 1937], p. 12).

plenament el 15 d'abril de l'any passat». Aquests mots podrien representar l'enyorança envers la il·lusió omnipresent que va dominar els primers instants de la República.¹³¹ Tanmateix, semblen mostrar més aviat l'anhel per viure, novament, en l'efímera República Catalana que va proclamar Macià el 14 d'abril. En aquest sentit, és important tenir en compte que la intel·lectual forma part de les JEREC, caracteritzades per un nacionalisme abrandat i combatiu. Tot i que la seva actuació esdevé més radical i independent respecte el partit mare a partir de 1933¹³², l'organització compta des dels inicis amb un plantejament bel·ligerant. A banda de formar-se com la secció juvenil d'ERC, les JEREC es postulen com un grup d'ordre i defensa del poder català, és a dir, són l'encarnació de l'«Exèrcit Català» que Macià desitjava constituir. El seu principal objectiu és nacionalitzar el panorama ideològic de Catalunya, aprofitant la força política de l'ERC a la Generalitat, i actuar per aconseguir la llibertat del territori.¹³³

4.3. Acció política i periodística

A partir de 1933 i fins el primer article que signa –l'1 de juny de 1937– al *Diari de Barcelona*, Anna Murià disminueix el ritme de treball periodístic en comparació als anys anteriors i, per tant, el contingut polític també minva. L'ingrés en els dos òrgans comunicatius d'Estat Català representarà l'esclat de la seva expressió ideològica. Nogensmenys, la seva consciència partidista i el seu activisme d'esquerres continuen ben vius en el període anterior.

4.3.1. Els prolegòmens de la Guerra Civil

La Llei de Contractes de Conreu, promulgada pel govern de la Generalitat el 12 d'abril de 1934, genera un extens debat no només entorn de la necessària revisió de la regulació agrícola, sinó també –i sobretot– entorn a la coartació de les llibertats autonòmiques de Catalunya. Precisament, al mes de maig, quan la Llei està sent recorreguda per part del

¹³¹ Anna Murià recorda que aquest sentiment es va allargar durant «hores i hores»: «Aquella Barcelona que vibrava d'alegria i entusiasme, els rius de gent pels carrers, les veus triomfants..., sense cap violència, ¡que maco! Aquell crit insistent que va ressonar hores i hores per tota la ciutat: “¡Visca Macià! ¡Mori Cambó!» (Mercè IBARZ, art. cit., p. 80).

¹³² Davant la successió de vagues i insurreccions d'aquest any que afectaven sobretot els transports públics, el líder de les JEREC, Miquel Badia, va mobilitzar diversos escamots per tal de dur a terme violentes actuacions –tant oficials com extraoficials– contra les mobilitzacions anarquistes. comandar violentes actuacions contra les mobilitzacions anarquistes (Enric UCCELAY, «Los “malos de la película”: las Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català y la problemàtica de un “fascismo catalán”, *Ayer*, n. 59 [2005], pp. 159-160).

¹³³ Ramon ARRUFAT, *Macià* (Juneda: Fonoll, 2007), p. 14; Enric UCCELAY, art. cit., pp. 156-158.

Tribunal de Garanties Constitucionals, Murià publica un article a *La Rambla* sota el títol «Tema candent. La Llei de Contractes de Conreu» (n. 231). Segons l'escriptora, la situació que es viu és ben coneguda pels catalans, ja que la majoria de propostes elaborades des del Parlament, com l'Estatut, han sofert el risc d'ésser injustament enderrocades a Madrid. La reforma agrària, que representava una de les grans promeses electorals d'Esquerra Republicana, pretén proporcionar una major estabilitat als conreadors i incentivar el nombre de petits propietaris. La nova legislació atempta contra els interessos dels terratinents, que ho denuncien a les corts centrals agrupats en el si de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre (IACSI).¹³⁴ Finalment, el 8 de juny, la Llei de Contractes de Conreu és anul·lada pel seu caràcter pretesament anticonstitucional. En l'article esmentat, Murià ja alertava que l'abrogació provocaria una rebel·lió a Catalunya i, efectivament, el clima de recel i frustració no passa desapercebut. El govern d'esquerres inicia una campanya en defensa de les competències i les institucions catalanes, i envia, novament, el projecte de llei pràcticament idèntic. Al complex procés de diàleg iniciat entre Catalunya i les corts presidides pel radical Ricardo Samper, cal sumar-hi l'escalada de reivindicacions obreres per tot el territori. Les pressions generals desencadenen en un canvi de panorama polític: el 4 d'octubre es conforma un nou executiu radical-CEDA. Aquest succés, vist com la fi dels canvis socials republicans, atia tot un seguit de protestes socials de caràcter autonomista que es van estenenent per tot l'estat, amb una incidència important a Astúries i Catalunya.¹³⁵

El 6 d'octubre, en aquest context de vaga general, Lluís Companys profereix les següents paraules des del balcó de la Generalitat: «En aquesta hora solemne, en nom del Poble i del Parlament, el Govern que presideixo assumeix totes les facultats del Poder a Catalunya, i proclama l'Estat Català de la República Federal Espanyola».¹³⁶ L'anunci del president provoca un aixecament popular per part de diverses milícies nacionalistes com les Joventuts d'Esquerra Republicana-Estat Català. Els membres de l'agrupació, entre els quals es trobava Murià, ja s'havien organitzat amb temps per aquesta més que probable situació. L'autora ens ho explica:

¹³⁴ Samuel GARRIDO; Jordi PLANAS; «Sindicalisme, cooperativisme i conflictivitat agrària en el primer terç del segle XX», *Història agrària dels Països Catalans* (Barcelona: Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, 2006), v. I, pp. 573-574.

¹³⁵ Fèlix CUCURULL, «De les eleccions del novembre de 1933 al 19 de juliol de 1936», *Catalunya i la Segona República* (Barcelona: Ara, 1983), pp. 229-231; Enric UCCELAY, *op. cit.*, pp. 206-214.

¹³⁶ Manuel CRUELLES, *El 6 d'octubre a Catalunya* (Barcelona: Pòrtic, 1976), p. 157.

Vam estar preparant-lo tot l'estiu, el 6 d'octubre, perquè es veia venir que hi hauria un enfrontament armat i les dones estàvem cosint, fent bosses de costat per als nois, i camises. I a més vam fer un curset de cures d'urgència. I també, més o menys, em van ensenyar una mica de manejar una pistola.¹³⁷

Murià passa tota aquella llarga nit al Casal d'Esquerra del carrer Sepúlveda. Finalment, la manca d'unitat entre els revoltats i el control estricte per part del general republicà Domènec Batet empenyen Companys a onejar la bandera blanca.¹³⁸

Els fets d'octubre de 1934 són el punt de partida de la darrera obra que l'escriptora publica abans de l'exili. L'opuscle polític *El 6 d'octubre i el 19 de juliol* (1937) relata la creixença dels fermentos de la rebel·lió, com el desencís davant la impropcedent reforma agrària, i l'esclat dels crits «Volem armes! Volem armes!» (p. 14) del poble català. Des del punt de vista de la pròpia actuació en l'episodi, Murià admet els errors que va cometre el sector revolucionari, tot i que sobretot insisteix en l'aprenentatge que van significar pel 19 de juliol de 1936.¹³⁹ Segons l'autora, l'alçament organitzat contra els enemics de la República significa, alhora, «glòria», «apoteosi», «vida nova», «glòria» i «la humanitat que triomfa» (p. 20); és a dir, és l'inici d'un futur en llibertat que, a l'hora de redactar l'opuscle, sembla ser que avança files. En definitiva, en ple conflicte, Murià parteix d'una derrota per subratllar els mèrits de la lluita popular contra l'opressió, l'antidemocràcia i el feixisme. Les següents línies exemplifiquen el to reivindicatiu que domina al llarg d'*El 6 d'octubre i el 19 de juliol*:

Passava sobre Catalunya el neguit de la derrota material del 6 d'octubre. Però la victòria esclatant del 19 de juliol ha foragitat aquell neguit. [...] Han pogut demostrar que la sang dels herois del 6 d'octubre no havia estat malaguanyada; que havia florit i granat com una sembra fecunda. [...] El nostre poble n'ha sortit expert; els aprenents d'aleshores ara ja són mestres. [...] Catalunya pot somriure orgullosa, perquè el 6 d'octubre fou el preludi de l'escena sublim que ara ofereix als ulls del món; i l'epíleg serà la victòria (p. 22).

La força que desprenen aquests mots són una mostra de la vitalitat política, centrada sobretot en el terreny periodístic, que determinarà l'esperit de Murià durant el conflicte civil.

¹³⁷ Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 23.

¹³⁸ Manuel CRUELLES, *op. cit.*, pp. 188-190.

¹³⁹ És interessant destacar la conclusió del capítol «El 6 d'octubre»: «Vençuts! Les presons eren plenes... Totes les autoritats catalanes estaven preses... Milers de catalans eren empresonats... [...] La llengua catalana, la bandera de les quatre barres, eren bandejades i perseguides... L'autonomia, destruïda... Vençuts! Però...ja hi tornariem!» (p. 17).

4.3.2. Anna Murià, escriptora de la revolució

Després de confrontacions internes en el si d'ERC, el maig de 1936 una gran majoria dels membres de la JEREC, entre els quals es troba Anna Murià, juntament amb d'altres del Partit Nacionalista Català i Nosaltres Sols, funden un nou Estat Català.¹⁴⁰ Dos anys més tard, passa a formar part del comitè central del partit. Nogensmenys, encara el 1936, s'integra en la directiva del Grup Sindical d'Escriptors Catalans (GSEC), recentment creat en el si de la Comissió de les Lletres Catalanes amb la voluntat d'oferir un espai d'acció conjunta als autors de Catalunya.¹⁴¹ L'any 1937 entra a la secretaria de la Institució de les Lletres Catalanes com a responsable de l'arxiu de premsa i també esdevé membre del comitè executiu de la Unió de Dones de Catalunya, l'equivalent català a l'Agrupación de Mujeres Antifascistas.

Activisme polític per una banda i agitació literària per l'altra. «El nostre pensament no recularà mai si no és amb cap i tot. Per damunt de tot, servim un ideal. I el servim a tot arreu, en la política i en la literatura» («Anviersari», *Diari de Catalunya*, n. 307), escriu Murià. Aquestes dues vessants conflueixen en el periodisme reivindicatiu i nacionalista de l'autora tant al *Diari de Barcelona* com al *Diari de Catalunya*, ambdós organismes comunicatius d'Estat Català.

4.3.2.1. La Revolució republicana

La nova formació d'Estat Català es caracteritza, bàsicament, pel seu caràcter heterogeni. Els seus principis polítics, oberts, generalistes i faltats d'una concreció concertada, pretenen aglutinar les diverses tendències ideològiques de dins el mateix partit. Així ho expressa Anna Murià a partir de la seva perspectiva interna d'Estat Català:

Dins del partit d'Estat Català, com en tots, hi havia diferents faccions, lluites, per exemple els que provenien dels partits separatistes d'abans, del Partit Nacionalista i de Nosaltres Sols, tenien

¹⁴⁰ Esquerra Republicana era un conglomerat de diverses faccions, representades a grans trets per la moderació de Companys d'una banda i la voluntat separatista dels que provenien del Partit Nacionalista i de Nosaltres Sols! de l'altra. La ruptura va originar-se després de l'assassinat dels germans Badia el 1936. El nou Estat Català es conforma com una unió d'ultracatalanistes, però abandona el caràcter insurreccional de l'antic partit fundat el 1922 (Isidre MOLAS, *Diccionari dels Partits Polítics de Catalunya. Segle XX* [Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2000], pp. 86-87; Enric UCELAY, *op. cit.*, p. 268).

¹⁴¹ En aquells temps, era necessari estar sindicat. Segons Murià, la Confederació Nacional del Treball (CNT), dins la qual hi havia el GSEC, inspirava més confiança que la Unió General de Treballadors (UGT) pel seu caràcter autòcton (Laia LLOBERA, *Anna Murià: l'obra narrativa per a adults* [Bellaterra, Universitat Autònoma de Barcelona, 2015], p. 134).

una tendència, eren més radicals en unes coses. Els que provenien de l'Esquerra estaven en contra, una mica, dels altres. [...] Hi havia una tibantor, una lluita fins i tot per nomenar secretari general.¹⁴²

Aquesta realitat del nou partit catalanista coincideix amb el plantejament d'un escrit de Murià. «Les idees per damunt dels partits» (*Diari de Catalunya*, n. 322), com expressa el títol, exposa la rellevància de la conservació del pensament polític individual més enllà de l'afiliació a una determinada formació:

Els qui estem organitzats políticament per a lluitar per una idea que considerem sagrada, hem d'ésser impenetrables al vici de fer prosperar els partits a esmena de les idees. Val més que el partit no creixi, val més fins i tot que s'ensorri, abans que sigui perjudicada la integritat de la idea. El partit és necessari, cal defensar-lo, engrandir-lo, però sense oblidar mai que per damunt dels partits hi ha les idees.

L'autora dedica dos articles del *Diari de Catalunya* a definir l'heterogeni Estat Català. A «Règim i procediment» (n. 301), es presenta el partit com la conjunció de «partidaris d'una república proletària democràtica de caràcter autòcton». Més tard, «Necessitat de la democràcia» (n. 326) desglossa la definició en els següents binomis: «nacionalisme i universalisme, patriotisme i descentralització, obrerisme i democràcia¹⁴³, revolució i organització». Murià demostra com, tot i les diferències internes evidents, Estat Català es construeix a partir de dos pilars fonamentals: l'esperit nacionalista, emmenat d'Esquerra Republicana, i el pensament socialista, que aproxima les files del partit als plantejaments del Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC).¹⁴⁴

A l'inici d'aquest apartat, hem esmentat les tres bases ideològiques de Murià: llibertat, benestar i justícia social.¹⁴⁵ En aquesta darrera etapa periodística, l'autora demostra

¹⁴² Quirze GRIFELL, *op. cit.*, pp. 26-27.

¹⁴³ En aquest mateix escrit, l'autora destaca especialment la democràcia d'entre tots aquests principis polítics: «La democràcia per nosaltres és una necessitat. No sabem resoldre les coses d'una altra manera. [...] Tot el nostre ideari, tot el nostre programa, ha nascut de la democràcia. Democràcia en el govern, democràcia en el treball. [...] La necessitat d'emprar el procediment democràtic és innata en l'ésser humà». A «18 d'agost. Reflexions d'una tarda d'espera» (n. 6), un article anterior d'aquesta mateixa publicació, Murià es centra en el caràcter democràtic d'Estat Català, que es demostra amb el seu esperit assembleari.

¹⁴⁴ A l'hora d'explicar els plantejaments ideològics de la formació, Anna Murià confessa: «agafàvem coses de l'anarquisme, coses del marxisme» (v. Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 28). Enric Ucelay explica que, aquesta puixança de l'esperit socialista respecte als plantejaments de l'ERC, fa que Estat Català sigui ben considerat favorablement a nivell internacional com «el partit nacional-revolucionari de Catalunya». Segons l'autor, no només la formació política es beneficia d'aquests principis, sinó també el PSUC, ja que es facilita el procediment de cooperació entre ambdós (v. Enric UCELAY, *op. cit.*, pp. 260-261).

¹⁴⁵ Vegeu la pàgina 23. Aquests valors són manifestats per la mateixa Anna Murià a Neus REAL; Lluís SERRASOLSES, art. cit., p. 41.

creure en l'obertura de fronteres llibertàries per Catalunya que significarà la futura victòria republicana. Nogensmenys, aquesta anhelada independència del poble català està igual de present en la seva consciència política que el millorament dels drets fonamentals del conjunt de la societat. Així ho declara a continuació:

Quan jo era del comitè central d'Estat Català vam fer, en Marcel·lí Perelló i jo, uns nous estatuts que durant uns quants anys vaig guardar i després un dia els vaig llençar. [...] Vam fer aprovar els nous estatuts, que donaven al partit un sentit més social, no tan tancadament separatista i prou. Dins el partit hi havia diverses tendències, uns volien fer una cosa més socialitzada, jo era d'aquests; a altres, només els interessava la independència de Catalunya.¹⁴⁶

Aquesta socialització apareix desglossada en el seu periodisme en les següents vessants: igualtat social, regulació de la propietat i sentiment antireligiós. Precisament, Murià dedica la trilogia de la secció «Mirant al futur» dins el *Diari de Barcelona* a aquests temes. En el primer escrit («El malentès de la petita burgesia», n. 128) que signa de la publicació, Murià aposta per l'eliminació de la classe burgesa, ja que representa l'origen de la injusta explotació de la classe obrera. A *Reflexions de la vellesa*, l'autora comparteix la precocitat en què se li manifesta aquest pensament:

Recordo una anècdota personal significativa de quan jo tenia entre dotze i quinze anys i no sabia res de res de cap teoria social i que la meva mare, com que tot i ser originària de família humil s'havia elevat fins a la petita burgesia i tenia l'ambició del *refinament*, em portava a passejar els migdies assolats d'hivern al Passeig de Gràcia, amunt i avall, com feien les senyores burgeses de l'Eixample, i jo a mida que creixia m'anava rebel·lant contra aquell costum i un dia vaig exclamar quelcom així: «Ja en tinc prou d'anar entremig de tota aquesta gentussa!». [...] Confusament, jo tenia consciència que aquella gent era rica i que en canvi hi havia molts pobres, que aquelles senyores passejaires tan mudades eren inútils i ocioses mentre d'altres treballaven molt i menjaven poc.¹⁴⁷

Aquesta oposició a la classe benestant enllaça amb el següent article aparegut al *Diari de Barcelona*. «Propietat, herència, rendes, estalvi» (n. 131) parteix de la següent sentència, durament criticada, d'Estat Català: «Els separatistes som enemics de la propietat». Segons l'autora, la possessió material és innecessària pel benestar humà, i només representa una manifestació d'avarícia i d'egoisme. La propietat eclipsa la

¹⁴⁶ Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 28. Anna Murià forma part del comitè central juntament amb Marcel·lí Perelló, qui ostenta el càrrec de secretari general del partit. L'afinitat d'idees entre ells dos es demostra, també, en l'article «Sense el triomf de Catalunya no hi ha victòria possible» (*Diari de Catalunya*, n. 268), on l'autora elogia el discurs de Perelló proferit en un ple d'Estat Català, sobretot per la seva defensa dels valors humans que convenen a Catalunya.

¹⁴⁷ Anna MURIÀ, 2003, p. 198.

construcció de la república proletària democràtica i ha de ser eliminada en totes les seves formes.¹⁴⁸ L'última ombra del sistema que cal abolir és la religió. Anna Murià deixa completament enrere el sentiment catòlic que va acompanyar les seves publicacions a *La Dona Catalana* expressant: «La religió és una cosa perniciosa. És un tòxic que afebleix els ànims, enterboleix els cervells, debilita la voluntat i prepara el terreny per a tots els enganys que els explotadors de la credulitat inventen contra el poble» («Antireligió», n. 7).¹⁴⁹ Segons l'autora, cal incentivar l'ateisme, però no des de la violència directa contra les personalitats eclesiàstiques, sinó amb «una campanya doctrinària, racional, intel·ligent, d'exposició de tesis i de demostracions lògiques».¹⁵⁰

L'acompliment d'aquest canvi social depèn, en primer terme, de la derrota del feixisme.¹⁵¹ Durant la guerra, la lluita contra el bàndol nacional és sinònim de defensa de les dues majors fites dels últims anys: la democràcia i el parlamentarisme. Per tant, la revolució ha de ressuscitar l'esperit del 14 d'abril de 1931.¹⁵² Segons la intel·lectual, l'actitud combativa que dugui a la victòria ha de ser, en primer terme, de pensament; no gensmenys, les necessitats pròpies del context, amb una amenaça feixista latent, han fet necessària l'acció combativa i ergo fermament justificada.¹⁵³ Necessàriament, aquesta acció ha d'actuar conjuntament més enllà dels interessos de cada partit. D'aquesta forma, si anteriorment a l'alçament militar, la Generalitat era la plataforma que donava suport a les forces catalanes, ara són aquestes últimes les que han de

¹⁴⁸ A «El programa d'Estat Català IV. Un punt sensible: la propietat» (n. 97), Murià expressa que, de totes les formes de propietat, l'herència és la pitjor i la més perniciosa. L'article es conclou amb dos principis del partit que deixen clar la seva posició en referència a aquesta qüestió: «[1] Estat Català proclama que no reconeix altra mena de propietat privada legal que els objectes d'ús personal i familiar. [2] Estat Català respecta el petit estalvi fruit directe del treball».

¹⁴⁹ Resulta interessant apuntar que en un altre article («Religions noves i velles», *Diari de Catalunya*, n. 271) renuncia a la religió en general, amb l'excepció de la hiparxiologia, la nova doctrina de Francesc Pujols que considera «més racional» i «més sana».

¹⁵⁰ Segons Murià, el coneixement és la base de tota lluita, sigui contra la religió, la divisió social (v. «Classes?», n. 273) o per transformar la societat en tot el seu conjunt, ja que el poble català conforma un conjunt «civilitzat capaç de pensar, d'estudiar i d'aprendre, ben preparat per una tradició temperamental democràtica i industriosa» («Possibilitats que té Catalunya de crear un sistema social propi», *Diari de Catalunya*, n. 311).

¹⁵¹ És interessant considerar que la premissa «Mori el feixisme!» apareix en gairebé cada número del *Diari de Catalunya*.

¹⁵² Joan COMORERA, *Guerra i revolució (1936-1939)* (Barcelona: Empúries, 1984), v. II, p. 88.

¹⁵³ «Criminals?» (*Diari de Catalunya*, n. 321) és una justificació de la violència del bàndol republicà. «No es pot qualificar de criminals tots els autors d'atemptats contra els tirans», escriu Murià. Fins i tot, a «L'exèrcit del poble» (*Escriptors de la Revolució*), l'autora manifesta que un conflicte bèl·lic és inevitable, ja que la pau perpètua és una utopia: «I això [una gran tragèdia] ha de passar de tant en tant en la història, perquè la humanitat millori. Cal que hi hagi guerres i que els homes sacrificuin les seves vides» (p. 122).

recolzar la institució de govern.¹⁵⁴ Murià expressa que el deure dels catalans és «reforçar l'autoritat del nostre Govern» («Front de partits catalans», *Diari de Catalunya*, n. 277).

El juliol de 1938 Murià escriu «El fill de l'heroi» (*Catalans!*, n. 15), un relat centrat en la tristesa d'un pare per la pèrdua del seu primogènit. Tanmateix, l'epicentre de la creació recau en la presentació de la figura paterna com el soldat català modèlic. El protagonista serveix sempre a la lluita del poble: primer s'involucra en els fets de Prats de Molló i del sis d'octubre, i finalment mor lluitant contra els enemics pels carrers de Barcelona. De fet, Murià creu que l'organització militar és corrupta i pertany als enemics.¹⁵⁵ Per tant, la revolució alliberadora ha de ser, necessàriament, de caràcter popular:

Si es té en compte aquesta norma de tenir l'exèrcit suficientment minat d'esperit popular perquè mai no pugui servir d'instrument contra el poble, més ben dit, que l'exèrcit sigui, en realitat, el poble armat, la Revolució serà salvada.¹⁵⁶

A partir de la seva experiència a Madrid com a voluntària i el desplaçament a Aragó amb el servei de Biblioteques al Front, Murià coneix la vida dels soldats que lluiten per la causa.¹⁵⁷ A «L'exèrcit del poble»¹⁵⁸, dins *d'Escriptors de la Revolució* (1937),

¹⁵⁴ Enric UCCELAY, *op. cit.*, p. 269.

¹⁵⁵ «El militarisme és l'antítesi de la lluita pel millorament. El militarisme és la força de les coses corruptes que s'aferren a la vida. El militarisme vol dir el predomini, el despotisme, la dictadura dels caps militars, que ja no són funcionaris, sinó que són poder, el poder militar que ha estat i és encara la causa de totes les més grans malaurances de la nostra terra. [...] La guerra que vivim és la guerra contra el militarisme i és per ensorrar, destroçar, aixafar definitivament aquest monstre que s'ha format l'exèrcit del poble» (Anna MURIÀ, «L'exèrcit del poble», *Escriptors de la Revolució* [Barcelona: Grup Sindical d'Escriptors Catalans, 1937], pp. 122-123).

¹⁵⁶ Anna MURIÀ, 1937b, p. 128.

¹⁵⁷ El 1936 Anna Murià es desplaça a Madrid amb la primera expedició catalana de subministrament de queviures. Segons relata posteriorment a «Una dona a la guerra» (notes mecanografiades de 1986), recorda la profunda por que va patir aquells dies. Més tard, concretament el maig de 1937, l'escriptora surt de Barcelona per lliurar el primer bloc de les Biblioteques del Front a Alcanyís (Aragó). Aquest servei, creat per la Comissió de les Lletres Catalanes, volia adoptar el model circulant de biblioteca per acostar la cultura als soldats del front (v. Maria CAMPILLO, *Escriptors catalans i compromís antifeixista (1936-1939)* [Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994], pp. 130-135). Murià explica que el primer lliurament «el van voler fer una mica solemne i van disposar que hi anéssim en Joan Oliver, en Lluís Montanyà, jo i dues bibliotecàries. Anàvem amb un cotxe, amb el xofer, ens seguia el bibliobús» (Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 31). A partir d'aquesta experiència, a banda de «L'exèrcit del poble» (dins *d'Escriptors de la Revolució*, 1937b), Murià engendra escrits com «Terres d'Aragó en guerra. Impressions i paisatges» (*Companya*, n. 8) o «Un repòs» (dins *d'Escriptors de la Revolució*, 1937b), on relata el seu pas per Cervera en direcció a les terres aragoneses.

¹⁵⁸ Article parcialment publicat, també, a *Companya* (v. «Terres d'Aragó en guerra. Impressions i paisatges», n. 8).

comparteix les observacions que fa dels milicians des de la plaça d'Alcanyis, però també albira els seus moviments a les trinxeres i escriu:

Allà, al mig de l'estepa aragonesa, hi ha les nostres trinxeres avançades, hi ha els nostres germans que passen dies i dies dins de la terra, sota el cel llis que ratlla el xiular de les bales, en una monotonia àcida de familiaritat amb la mort, fent de muralla que tanca i defensa el benestar que nosaltres ens procurem a les ciutats, fent-nos de braç protector durant els nostres arrauxaments i els nostres desgavells... Com us hem d'estar agraïts, estimats germans! (pp. 126-127)

L'escriptora fa notar aquest agraïment envers la lluita popular en els seus articles i, fins i tot, pensa que la unió republicana contra el feixisme pot servir d'exemple fora de les fronteres estatals.¹⁵⁹ Més enllà de reforçar el mèrit de tot el conjunt militar republicà, també dedica escrits als soldats com a figures humanes i individuals, i a la importància del seu benestar material i moral.¹⁶⁰ En un segon terme, també cal apuntar que Murià escriu sobre la població que no es troba a les trinxeres, sinó que ha d'esforçar-se per viure amb bombardejos assidus. Al relat «El noi», publicat a *Companya* (n. 3), una mare ha de cedir davant del seu fill que té la voluntat d'allistar-se com a voluntari al front. «Sí, a tots ens toca la nostra part [...]. A tots ens toca algun sacrifici», assegura la figura materna. Per altra banda, «Cara bruta» (*Catalans!*, n. 28) es conforma a partir de les reflexions d'una veu masculina en un tramvia. A l'observar una dona d'aspecte descuidat, pensa per si mateix: «La vida és difícil en temps de guerra. Cal donar menjar a la família, amb pocs diners. Les tres criatures donen molta feina. I el bonic somriure d'ella és de no apressar-se massa. No hi ha temps per a la coqueteria».¹⁶¹

Durant la guerra, la qüestió del nacionalisme està present en Murià, però com un suport als esforços degudament concentrats en el combat. A «Unitat d'acció, no de cançons» (*Diari de Catalunya*, n. 292, p. 1), l'escriptora expressa la necessitat d'homenatjar a les grans figures de la cultura catalana, així com també festejar totes les celebracions pròpies del territori; no gensmenys el context exigeix que això ocupi un lloc secundari.

¹⁵⁹ Per una aproximació general sobre aquesta defensa del bàndol republicà, vegeu «L'esforç per la unió» (n. 255, p. 1), «Els herois de la Divisió 43» (n. 256) i «Intervenció en la guerra» (n. 274) al *Diari de Catalunya*. Pel que fa a la relació amb el context internacional, vegeu «L'energia és l'única fórmula» (n. 306) i «Esforç de l'uropeisme» (n. 332) en aquesta mateixa publicació.

¹⁶⁰ Vegeu «L'atenció als combatents catalanistes» (n. 290, p. 1) i «Exèrcit i política» (n. 293) al *Diari de Catalunya*.

¹⁶¹ Sobre relats contextualitzats en el període bèl·lic, també convé destacar «Marta, la roja» (*Mirador*, n. 408) i «Sota la pluja» (*Companya*, n. 5), ambdós protagonitzats per una figura femenina i focalitzats en l'amor sorgit de forma esporàdica fora del matrimoni.

«El nostre catalanisme no vol unanimitat d'orfeó, sinó d'exèrcit. [...] Unim-nos, doncs, catalans, no pas amb les mans enllaçades fent sardana, sinó amb els colzes junts i en formació», escriu. El sentiment patriòtic ha de configurar-se tant com una energia interna que ajudi al soldat a les trinxeres com també un incentiu d'esforç per tota la població. En aquest sentit, Murià vincula la qüestió nacional a la història de la regió, és a dir, els orígens i l'esdevenir de Catalunya, amb la inclusió de les desfetes, han de servir per enfortir l'ànim catalanista. D'aquesta forma, articles del *Diari de Catalunya* com «Catalans provincials, regionals i nacionals» (n. 178) o «No podem enganyar la història» (n. 330) es remunten a la derrota del 1714; «Prats de Molló» (n. 369) o «La commemoració» (n. 376), a la invasió frustrada de 1926; i «Els eters rebels» (n. 285, pp. 3 i 5) i «Experiències» (n. 349), als fets d'octubre, que considera «la lliçó més forta que la història actuals ens pugui donar».¹⁶²

Murià manifesta estar convençuda de la victòria republicana fins les darreres col·laboracions. «Encara que ho veiéssim perdut, escrivíem i editàvem», confessa en una entrevista.¹⁶³ Tot i que el context internacional cada vegada pren més protagonisme al llarg de 1938¹⁶⁴, l'autora es manté ferma en la defensa del canvi estructural necessari per al territori que ha de dur la revolució. De totes formes, la realitat s'imposa i el gener de 1939 ha d'emprendre l'exili.

4.3.2.2. Llengua i literatura: eines de la Revolució

Entre els quatre escrits publicats dins d'*Escriptors de la Revolució*, convé destacar-ne sobretot el primer: «Concepte intel·lectual de la Revolució». Murià expressa que la nova cultura de Catalunya neix amb l'esperit antifeixista del 19 de juliol. L'inici d'aquest nou estadi, caracteritzat per l'absència de prejudicis i el predomini del respecte general, representa una *tabula rasa* que deixa enrere la tradició de la superstició i la

¹⁶² Altres articles on es tracta la qüestió nacional en relació a assumptes diversos són «Enemics» (n. 266), «Tretze punts» (n. 272), «Constatacions» (n. 280), «Depuració» (n. 281), «La nostra victòria» (n. 289, p. 1), «Poder i responsabilitat» (n. 291) i «El Palau de la Generalitat» (n. 294, p. 1) i «D'un discurs» (n. 320) del *Diari de Catalunya*.

¹⁶³ Josep M. FIGUERES, *op. cit.*, p. 29.

¹⁶⁴ Els articles sobre l'actualitat internacional es troben concentrats a partir de mitjans de 1938 al *Diari de Catalunya*. Són els següents: «L'equivocació dels aliats» (n. 275, p. 1), «Qüestió d'intel·ligència» (n. 279, p. 1), «L'energia és l'única fórmula» (n. 306), «Moment angoixós» (n. 327), «Esforç de l'europeisme» (n. 332), «Un problema de llibertat» (n. 334), «Txecoslovàquia. Valèntia exemplar» (n. 337), «L'«Anschluss» en marxa» (n. 338) i «Sí o no?» (n. 344, p. 1). Podríem pensar que Murià els publica com a resultat de l'augment tensional entre territoris o bé com una forma de canalitzar el desencís davant una victòria cada cop menys realitzable. De totes formes, sembla més lògic afirmar que aquest fet és degut a la direcció del diari per part de la intel·lectual a partir del mes de juliol.

irracionalitat vastament imposada. En aquest terreny, la llengua catalana i els intel·lectuals que treballen amb ella configuren la garantia de futur d'aquesta nova cultura per la qual encara s'ha de seguir lluitant:

Els escriptors catalans som de la Revolució perquè des de fa molts anys, molts anys, somniem una Catalunya feliç dins d'una humanitat feliç. [...] A més de veure els catalans feliços en una vida lliure i justa, veurem l'imperi de la nostra cultura rica. [...] El llegat dels segles, la riquesa de llengua i de pensament que ens transmeten els nostres clàssics, oblidats durant tant de temps, apartats del coneixement del poble pels absurds legisladors del règim antic, serà una cosa nova que engrandirà l'esperit dels futurs ciutadans de Catalunya eixamplant-lo fins als límits de la història.¹⁶⁵

La força de la literatura i la llengua catalanes, demostrada històricament, ha d'impulsar el nou concepte de vida per Catalunya. En aquest sentit, la Institució de les Lletres Catalanes (ILLC) neix el 1937 com una fusió de la intel·liguència defensora de la Generalitat i la República amb la finalitat de vetllar per la continuïtat i l'expansió de la literatura catalana.¹⁶⁶ Anna Murià elogia la creació d'aquesta nova entitat que representa la personalització i la perfecció de les lletres de Catalunya en un article del 21 de setembre al *Diari de Catalunya* (v. «La creació de l'Institut de les Lletres Catalanes», n. 27). A més, dedica un total de catorze escrits a la *Revista de Catalunya*, publicació de caràcter assagístic que va impulsar la Institució després de la seva parada l'any 1934.¹⁶⁷ Des de l'entitat, Anna Murià no només forma part de la Secretaria d'Arxius i Registres, sinó que també col·labora en l'organització de conferències i activitats puntuals com la Festa del Llibre o la Diada del Llibre.¹⁶⁸

¹⁶⁵ Anna MURIÀ, 1937b, pp. 109-110.

¹⁶⁶ Creat sota la denominació d'«Institut de les Lletres Catalanes», l'organisme troba el seu precedent en la Comissió de les Lletres Catalanes i es conforma com una unió entre el Departament de Cultura de la Generalitat i els escriptors catalans. L'article primer del decret de la Institució de les Lletres Catalanes recull el seu major objectiu: «estimular, fomentar i vetllar per la continuïtat, millorament i expansió de la literatura catalana» (Maria CAMPILLO, *op. cit.*, pp. 243-247).

¹⁶⁷ La *Revista de Catalunya* va representar el projecte editorial amb més continuïtat de la ILLC. De publicació mensual, la revista va seguir l'esperit assagístic i la numeració començada l'any 1924 per Rovira i Virgili, amb Armand Obiols com a redactor en cap (Maria CAMPILLO, *op. cit.*, pp. 322-324).

Els comentaris de Murià sobre el contingut de la *Revista de Catalunya* són «*Revista de Catalunya*» (n. 116), «*Revista de Catalunya*. Acaba de sortir» (n. 135), «Els assaigs de la *Revista de Catalunya*» (n. 145), «Pàgines de la *Revista de Catalunya*» (n. 146), «*Revista de Catalunya*» (n. 171), «Pàgines de la *Revista de Catalunya*» (n. 173), «*Revista de Catalunya*. Cròniques» (n. 174), «*Revista de Catalunya* (Els llibres)» (n. 180), «*Revista de Catalunya*. Març» (n. 204), «*Revista de Catalunya*. Mes d'abril» (n. 232), «*La Revista de Catalunya* i Josep M. Capdevila» (n. 254), «El número 87 de la *Revista de Catalunya*» (n. 279), «*Revista de Catalunya*, núm. 88» (n. 294) i «*La Revista de Catalunya*. Xavier Benguerel» (n. 417) del *Diari de Catalunya*.

¹⁶⁸ Montserrat BACARDÍ, *op. cit.*, p. 50.

A títol personal, amb el convenciment de difondre la rellevància del català i la seva literatura, Murià s'encarrega de la secció «Lletres» primer al *Diari de Barcelona* i després al *Diari de Catalunya* amb la finalitat de contribuir en la difusió del català i la seva literatura, i construir així l'anhelat futur de Catalunya. El juliol de 1937 es publica l'escrit «Les publicacions castellanés a Catalunya» al *Diari de Barcelona*. Aquest és el primer article que Murià dedica exclusivament a la qüestió lingüística i, de fet, el seu contingut no passa desapercbut.¹⁶⁹ «A Catalunya no haurien d'existir les publicacions castellanés. [...] El nostre principi ha d'ésser: rebutjar el castellà a Catalunya», escriu l'autora. Així doncs, podem afirmar que Murià considera la llengua com un senyal paradigmàtic d'identitat, és a dir, que emprar el català és sinònim de catalanisme i d'antiespanyolisme. La contundència d'aquestes afirmacions, considerades un senyal de separatisme, motiva el ministre de Governació a emetre una ordre de detenció poc després que es publicués l'article. La intel·lectual és traslladada a comissaria i, posteriorment, gràcies a la intervenció d'Estat Català, el jutge li concedeix l'absolució.¹⁷⁰

Posteriorment, Murià sotmet la defensa implícita del català als articles de temàtica exclusivament literària.¹⁷¹ Segona l'autora, la tasca creativa és una de les majors mostres de catalanitat. En aquest sentit, destaquen tres articles programàtics del *Diari de*

¹⁶⁹ Anteriorment, només s'ha detectat un article on Murià defensi indirectament la llengua catalana: «La vostra bellesa» (*La Dona Catalana*, n. 208, p. 4). L'autora anima a una lectora a utilitzar el català: «Dieu que us costa tant d'escriure el català; doncs esforceu-vos per aprendre'l, estudeu la gramàtica, feu-vos donar lliçons o, almenys, copieu trossos de bona literatura, a fi d'agafar pràctica. Amb una mica de força de voluntat, que no us mancarà si teniu amor per la terra que ens sosté, arribareu a escriure amb perfecció».

¹⁷⁰ Encara que no s'ha trobat informació que relacioni aquets fets amb l'article mencionat, sembla que totes les evidències així ho apunten. En primer lloc, cal tenir en compte que, en matèria de defensa lingüística, «Les publicacions castellanés a Catalunya» és l'article més contundent que publica Murià. De totes formes, ella mateixa situa l'article que motiva la recepció de la detenció a «les darreries de 1938» (v. Josep M. FIGUERES, *op. cit.*, p. 28). Així ho apunta també Montserrat Bacardí, qui tampoc no ofereix el nom de l'article (v. Montserrat BACARDÍ, *op. cit.*, p. 40). Tanmateix, Murià afirma que en aquell temps, Joan Cornudella era el secretari general d'Estat Català. Ell és qui precedeix a Marcel·lí Perelló, el qual ocupa la posició el 1938, justament quan la intel·lectual forma part també del comitè general. Així doncs, tot sembla apuntar que la detenció es va produir a finals de 1937, pocs mesos després que «Les publicacions castellanés a Catalunya» sortís a la llum. A continuació, compartim part de l'explicació de Murià sobre els fets: «Va arribar l'ordre del governador perquè em fes detenir. Va enviar la policia, però aquesta era catalana, era la gent d'Esquerra i la va llençar a la paperera. Uns dies després, [...] el governador s'assabentà de la meua llibertat i altra vegada l'ordre de detenció. Cornudella em va telefonar tot dient-me que no em preocupés, que em traurien. Fins i tot vaig preparar els efectes personals per si m'havia de passar una nit a comissaria. Van venir dos policies de paísà, i cap a la comissaria de la Laietana. Els amics d'Estat Català s'havien mogut i van preparar-ho tot, de comissaria aniria directament al jutjat on el jutge em deixaria anar, havien anat a parlar amb ell (Josep M. FIGUERES, *op. cit.*, p. 28).

¹⁷¹ Al *Diari de Catalunya* només trobem un article dedicat únicament a la defensa del català: «Llengua catalana sense catalanisme» (n. 14).

Catalunya sobre aquesta visió particular, sobretot pel seu to marcadament reivindicatiu. A «Avui» (n. 24) s'hi pot llegir: «Nosaltres tenim els telers de les impremtes que teixeixen la tela magnífica de la nostra literatura. És magnífica i ens ha de plaure. Però, ni que surti defectuosa, també ha d'ésser preferida, l'única. O això o morir». Similarment, Murià escriu a «Diada del Llibre, diada de catalanitat» (n. 243): «Siguem fermes, els de la rereguarda, com els combatents dels parapets. Aquell qui vulgui rebaixar-se que trenqui, abans, la ploma que li serveix per a escriure en català».¹⁷² Per últim, «Posicions» (n. 221) serveix a l'autora per posicionar-se entre els escriptors que continuen produint¹⁷³, tot i el context que qualifica d'«hora greu»: «Entre l'angoixa de la invasió i les veus cridant a les armes, hem continuat la nostra tasca literària [...] talment com si el que s'esdevé no ens interessés gens. La nostra feina és la ploma i el paper».

Si el fusell és l'arma per derrotar el feixisme al front, fora de les línies de foc, els escriptors contribueixen a la derrota de l'enemic amb la ploma, el paper i la impremta. La síntesi entre aquest doble plantejament podríem afirmar que és la iniciativa de les biblioteques al front organitzada per la ILLC. A «La Fira del Llibre», escrit dins d'*Escriptors de la Revolució*, Murià afirma: «Als germans que per nosaltres ofereixen llur vida, a ells, com a prova d'agraïment, d'afecte immens, un llibre, aquest present delicat d'esperits nobles». L'autora promou la donació de llibres en el si de la Fira del Llibre amb l'objectiu que la literatura catalana tingui una presència directa en els combats bèl·lics de la Guerra Civil, i també procurar que no desaparegui la cultura entre la barbàrie.¹⁷⁴

Pel que fa a la crítica literària, Murià pensa que és una tasca basada en «escorcollar» dins d'un mateix després d'haver escorcollat l'obra pròpiament (v. «La crítica literària», n. 285). D'aquesta forma, els seus comentaris consten, primer de tot, d'una presentació

¹⁷² Altres articles sobre la capacitat de lluita de la literatura catalana són «Magnífica aportació de la nostra literatura» (n. 1, p. 2) i «Una necessitat: divulgar el coneixement dels clàssics» (n. 33) al *Diari de Catalunya*.

¹⁷³ Aquest grup d'escriptors és considerat per Murià com el millor davant de dos altres conjunts: els escriptors improductius per culpa dels temps convulsos i els pseudo-artistes que aprofiten el context per guanyar renom (v. «La producció durant la guerra», *Diari de Catalunya*, n. 163).

¹⁷⁴ Murià presenta el funcionament del servei de biblioteques més en concret: «N'hi havia de tot [de llibres], però més que res de catalans, d'autors catalans. Feien unes petites biblioteques on pots hi havia quaranta o cinquanta llibres, no me'n recordo bé. Eren uns caixons, uns prestatges, i els dúiem a primera línia. Aleshores a l'exèrcit hi havia el que en deien milicians de la cultura, cada unitat tenia un milicià de la cultura. Aquest no agafava el fusell sinó que feia treball d'escriure, era el que feia els diaris murals, i la biblioteca quedava encarregada a aquest milicià» (Quirze GRIFELL, *op. cit.*, p. 33).

objectiva de l'obra per passar, en un segon moment, a una valoració personal normalment positiva degut a la prèvia tria dels treballs literaris. Si bé és cert que el tractament és exclusivament literari en obres d'autors catalans com Pere Quart, Aurora Bertrana, Salvat Papasseit o Agustí Bartra i també internacionals com Émile Zola, Oscar Wilde o Virginia Woolf; abunda el comentari d'obres de tendència esquerrana, republicana i catalanista. Aquest aspecte es fa palès tant en obres de contingut exclusivament ideològic com també literari, històric i cultural.¹⁷⁵ Sobretot, convé destacar que la majoria són edicions del Comissariat de Propaganda, organisme de la Generalitat creat el 1936 amb l'objectiu d'enfortir la cultura catalana i la lluita contra el feixisme de tot el poble.¹⁷⁶ Per altra banda, aquesta tendència també es manifesta en la tria de literatura sobre la guerra, ja que les obres com *La fam* de Joan Oliver, *Fang a les ales* de Joan Merli o *Passen els bàrbars* d'Enric Martí plasmen únicament les vivències del bàndol republicà i antifeixista.¹⁷⁷

Finalment, la victòria del bàndol nacional provoca el pas d'aquest suport acèrrim de la llengua i la literatura catalanes a la clandestinitat dins del país, però es continua prolongant amb força a l'exili, per part de figures intel·lectuals com Anna Murià que aconsegueixen mantenir viu el llegat de les lletres catalanes.

¹⁷⁵ Els articles de temàtica ideològica del *Diari de Barcelona* són «*El Catalanisme és una revolució*» (n. 129), «*Al marge de la Revolució i de la guerra*» (n. 158) i «*La Revolució en els Ajuntaments*» (n. 163); i del *Diari de Catalunya*, «Tres publicacions patriòtiques ens recorden la “Triple Aliança”» (n. 137), «*Lletra oberta als catalans*» (n. 228), «*El 19 de juliol a Barcelona*» (n. 281) i «*El feixisme internacional pretén dominar Espanya*» (n. 297).

Les obres sobre literatura, història i cultura catalanes són «*La criminologia i el dret penal de la Revolució*» (n. 99), «*La literatura catalana moderna*» (n. 104), «*En dono fe...*» (n. 125), «*Com faig un curs comentant la història de la cultura*» (n. 156), «*La Universitat de Catalunya*» (n. 192), «*La força social i revolucionària del Teatre*» (n. 222), «*La pintura artística contemporània*» (n. 236), «*Els 33 pintors catalans*» (n. 260), «*Hores angleses*» (n. 326) i «*L'educació de la inventiva*» (n. 343) al *Diari de Catalunya*.

¹⁷⁶ El Comissariat de Propaganda de la Generalitat va assentar un model que posteriorment prendrien moltes nacions europees en la Segona Guerra Mundial. Segons el decret del Comissariat, la finalitat era organitzar activitats de propaganda «escrita, parlada, gràfica, artística i esportiva» que arribessin tant al front com a la rereguarda, perquè es considerava que en aquell context era bàsica «l'elevació cultural i física» del poble «i difondre'n el coneixement arreu del món» (Maria CAMPILLO, *op. cit.*, pp. 40-41).

¹⁷⁷ Els articles sobre obres de la guerra són «*Fang a les ales*» (n. 161) del *Diari de Barcelona*; i «*Els perills de la rereguarda*» (n. 112), «*Dolor de guerra*» (n. 142), «*Unitats de xoc*» (n. 277), «*Passen els bàrbars*» (n. 289), «*La mort m'ha citat demà*» (n. 292) i «*La fam*» (n. 415) del *Diari de Catalunya*.

5. Conclusions

Si ens remetem a l'esperit d'aquest treball, que es proposava esbrinar el grau d'evolució del pensament de Murià durant l'etapa de preguerra i Guerra Civil, arribats a aquest punt, podem afirmar que, tant en matèria feminista com política, el seu periodisme passa per un canvi significatiu en qüestió de pocs anys. El context convuls, marcat per no només el gran pas d'un règim dictatorial a una República que intenta afrontar un conflicte bèl·lic, sinó també altres qüestions com l'aprovació de la nova Constitució i de l'Estatut de Catalunya, influeix directament sobre la progressió que experimenta Murià. L'autora ja creix en el si d'una Barcelona dominada per les revoltes populars d'inici de segle. Des de llavors, la ciutat –i el Principat en general– afronta tota una sèrie de transfiguracions a nivell polític, econòmic i social que exigeixen una actualització constant del contingut periodístic de l'autora i també dels seus ideals. Nogensmenys, és important considerar que l'essència de Murià es manté intacta, és a dir, que el seu feminisme resta sempre tenyit per una fina capa de conservadorisme –d'acord amb la tendència general d'aquell temps– i que la seva ideologia es manté ferma als principis humans i socials.

La novel·la *Joana Mas* serveix per comprendre com evoluciona la qüestió feminista en les publicacions de Murià. En l'etapa periodística inicial, que comprèn el seu pas per *La Dona Catalana*, l'escriptora es centra en proporcionar consells sobre la moda, la bellesa, el manteniment de la llar, la vida matrimonial i l'ocupació maternal a les mestresses de casa. De defensar un model més propi de la protagonista Joana Mas, en cert moment, els seus articles introdueixen l'actualitat de la dona a pinzellades, però encara amb una defensa ferma de la feminitat com a factor indispensable pel feminisme. La finalitat última d'aquesta tendència és evitar que s'imposi l'estètica masculina que segueixen les activistes de vessant més radical, les quals també s'associen amb la solteria i l'apatia. A partir de 1929, el periodisme de Murià a *La Nau* demostra avançar cap a un tractament del feminisme més de contingut, deixant esglaonadament de banda les exterioritats.

L'entrada al Club Femení i d'Esports de Barcelona representa l'inici de l'activisme social de Murià i un punt d'inflexió en la seva visió del feminisme. Partint de l'esport, s'ocupa de reivindicar la formació cultural de la dona com a base indispensable per posicionar-se a l'alçada de l'home. L'entitat també es teixeix com un espai fora de la

llar on enfortir els vincles entre les dones. Tot i que reconeix el seu posicionament escèptic respecte al Club abans d'entrar-hi, Murià creu fermament en els beneficis tant individuals com col·lectius que aporta l'associació després de viure-la plenament des de dins. Tant és així que, fins i tot, un cop ja n'està desvinculada, en reivindica la validesa a través de nombrosos articles de *La Rambla*.

La proclamació de la Segona República coincideix amb una preocupació en augment respecte a l'obtenció del dret a vot femení, i la participació de la dona en els assumptes públics. Progressivament, el transcurs laboral i vital va entrelaçant el feminisme i la política. La intel·lectual s'involucra en el Comitè Femení Pro Amnistia amb l'objectiu d'alliberar els presos del Garraf i també defensa l'Estatut de Núria des del Front Únic Femení Esquerrista. En aquest terreny, l'assaig *La revolució moral* culmina la unió d'ambdós hemisferis de pensaments, ja que es parteix de problemes que afecten negativament els drets femenins, com és el cas de la prostitució, per arribar a plantejar el canvi social i governamental que cal aplicar al país.

A nivell pròpiament polític, Anna Murià inicia el seu compromís més ferm amb les Joventuts d'Esquerra Republicana-Estat Català. Entre el conjunt d'interessos diversos dins l'organització, l'escriptora s'ateny a la reivindicació de l'altruisme, la igualtat social i l'educació pública per arribar a construir un estat basat en la llibertat, el benestar i la justícia social. Al llarg dels seus escrits, l'escriptora mai perd de vista el fi últim d'aconseguir un sistema sense classes socials ni privilegis, on la població no estigui dominada pel desig de propietat ni les doctrines irracionals del cristianisme. A partir d'aquesta base, Murià aposta per l'activisme d'esquerres i comença defensant qüestions com la Llei de Contractes de Conreus i, directament, els principis que dominen els fets d'octubre.

L'entrada a Estat Català coincideix de forma imminent amb l'inici de la Guerra Civil. Aquesta nova etapa de Murià no només englobarà el major activisme polític del seu transcurs vital, sinó que també representarà la seva plenitud periodística. A través del *Diari de Barcelona* i el *Diari de Catalunya*, l'escriptora defensa els ideals del partit, centrats en la voluntat de configurar una república proletària, democràtica i catalanista. Tanmateix, aquest fi ha d'orientar el futur del territori, mentre que el present es regeix per la urgència de derrotar l'enemic feixista. L'esperit revolucionari del 19 de juliol ha de dur a una societat sense odi, regida per la llibertat, l'equitat i l'esperit popular.

Segons Murià, el combat contra l'invasor va molt més enllà de les pròpies trinxeres. Mantindre el nacionalisme català ferm és un factor clau per creure en la causa i aconseguir la victòria final. En aquest sentit, molts articles de l'escriptora es remeten al passat més llunyà de Catalunya, com al desenllaç de la Guerra de Successió, i també a episodis més propers, amb l'octubre de 1934 com a protagonista, per incentivar l'esperit catalanista. En relació a la qüestió nacionalista, un altre suport important per la revolució és la defensa de la llengua i la literatura que Murià porta a terme a través del Grup Sindical d'Escriptors Catalans i la Institució de les Lletres Catalanes, a banda de l'activitat periodística. Tant els autors clàssics com els contemporanis simbolitzen la força de l'intel·lecte que, segons creu l'escriptora, és el tret prototípic més diferencial dels republicans respecte a les línies nacionals.

L'any 1999, a *Reflexions de la vellesa*, Anna Murià escriu: «Fa seixanta anys s'acabaven els trenta mesos més tràgics de tota la història de Catalunya i començava l'exili, el període de la postguerra, més dramàtic i llarg». La victòria dels exèrcits franquistes fan que l'escriptora abandoni l'escriptura com una arma de combat per sempre més. El pensament feminista i la ideologia d'esquerres seguiran inherents a la seva ànima, però no es tornaran a manifestar amb la mateixa força. Ara, uns quants anys després del final de la Guerra Civil, els articles de Murià ens aproximen a la realitat social dels temps republicans, dominada per uns ideals que la dictadura franquista va segar ben arran.

6. Agraïments

En primer lloc, vull donar les gràcies al tutor, Miquel Maria Gibert i Pujol, per haver-me presentat a l'Anna Murià i Romaní ara ja fa uns quants mesos i haver-me introduït, doncs, en aquesta aventura periodística.

Des d'aquí també m'agradaria agrair el suport rebut en tot moment per part del personal de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, l'Arxiu Històric de Terrassa i la Biblioteca Nacional de Catalunya.

Sento que em manquen paraules per expressar el profund agraïment a la família i amics, els quals m'han ofert una ajuda i un suport constants, i sempre sincers, al llarg d'uns mesos complicats a nivell personal.

I, finalment, gràcies a les humanitats per permetre'm arribar fins on sóc actualment, per proporcionar-me una nova mirada pel present i per exigir-me un interès constant amb la finalitat de comprendre millor el nostre esdevenir.

7. Bibliografia

Fonts primàries

Periodisme¹⁷⁸

- MURIÀ, Anna. *Bondat-Bonté*, n. 1 (7-VI-1934)
- *Catalans! El magazine popular*, n. 1-28 (20-II – 30-XI-1938)
- *Companya. La Revista de la Dona*, n. 3-8 (15-IV – 6-VI-1937)
- *Diari de Barcelona. Portaveu d'Estat Català*, n. 128-172 (1-VI – 22-VII-1937)
- *Diari de Catalunya*, n. 1-418 (15-VIII-1937 – 19-I-1939)
- *Diario Oficial de la Exposición Inernacional de Barcelona*, n. 23-62 (VIII-1929 – V-1930)
- *El Borinot*, n. 166 (27-I-1927)
- *L'Opinió*, n. 117- 516 (18-X-1931 – 28-I-1933)
- *La Dona Catalana*, n. 2-269 (16-X-1925 – 21-XI-1930)
- *La Nau: diari del vespre*, n. 966-1110 [1414] (1-XI-1930 – 2-VII-1931)
- *La Publicitat*, n. 16.532-17.869 (7-IX-1927 – 18-XI-1931)
- *La Rambla: esport i ciutadania*, n. 97-307 (23-XI-1931 – 3-VI-1935)
- *Meridià. Setmanari de literatura, art i política. Tribuna del Front Intel·lectual Antifeixista*, n. 5-47 (11-II – 3-XII-1938)
- *Mirador*, n. 408 (19-II-1937)
- *Portantveu del Club Femení i d'Esports de Barcelona*, n. 11-21 (III-1931 – II-1932)

Novel·la i assaig

- MURIÀ, Anna. *Aquest serà el principi*. Barcelona: LaSal, 1986.
- *El 6 d'octubre i el 19 de juliol*. Barcelona: [s.n.], 1937.
- *Escriptors de la Revolució*. Barcelona: Grup Sindical d'Escriptors Catalans, 1937.
- *Joana Mas*. Barcelona: Llibreria Catalònia, 1933.
- *La peixera*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2005.
- *La revolució moral*. Barcelona: [Llibreria Catalònia], 1934.
- *Reflexions de la vellesa*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003.

¹⁷⁸ Els intervals que s'indiquen en els números de les publicacions s'han establert a partir del primer número on apareix un article de Murià i el darrer. Entremig, potser que hi hagi números en els quals l'autora no publiqui cap escrit. Vegeu la relació exacta d'articles a l'Annex.

- «Últims records: de la cofurna als carrers tenebrosos», *Capçalera. Revista del Col·legi de Periodistes de Catalunya*, n. 2 (maig de 1989).
- «Una dona a la guerra». Notes mecanografiades del Fons personal d'Anna Murià i Romaní. Arxiu Històric de Terrassa, 1986.

Fonts secundàries

- AGUADO, Neus. «“Sota la pluja” una narració feminista?», *Mirall de Glaç. Quadern estacionals de literatura*, n. 4 (primavera-estiu de 1982), pp. 26-28.
- ARRUFAT, Ramon. *Macià*. Juneda: Fonoll, 2007.
- BACARDÍ, Montserrat. *Anna Murià. El vici d'escriure*. Barcelona: Pòrtic, 2004.
- BUSQUETS, Lluís. «Anna Murià, esquinq d'esperit», *Mirall de Glaç. Quadern estacionals de literatura*, n. 4 (primavera-estiu de 1982), pp. 17-24.
- CADENA, Josep M. «Món editorial, premsa i radiodifusió. Entre la cultura i la política», *Història de la cultura catalana* [dir. Pere Gabriel]. Barcelona: edicions 62, 1998, v. IX, pp. 99-116.
- «Revistes i publicacions d'humor», *Il·lustradors de Catalunya (1841-1939)*. Barcelona: Fundació Jaume I, 1995, pp. 26-93.
- CAMPILLO, Maria. *Escriptors catalans i compromís antifeixista (1936-1939)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994.
- «La literatura i les institucions literàries. La novel·la», *Història de la cultura catalana* [dir. Pere Gabriel]. Barcelona: edicions 62, 1998, v. IX, pp. 135-148.
- CAPMANY, Maria Aurèlia. *El feminisme a Catalunya*. Barcelona: Nova Terra, 1973.
- *El feminismo ibérico*. Barcelona: Oikos, 1970.
- CASASÚS, Josep Maria. «Rovira i Virgili periodista», *Rovira i Virgili, 50 anys després*. Valls: Cossetània, 2000, pp. 9-15.
- COMORERA, Joan. *Guerra i revolució (1936-1939)*. Barcelona: Empúries, 1984, v. II.
- CRUELLES, Manuel. *El 6 d'octubre a Catalunya*. Barcelona: Pòrtic, 1976.
- CUCURULL, Fèlix. «De les eleccions del novembre de 1933 al 19 de juliol de 1936», *Catalunya i la Segona República*. Barcelona: Ara, 1983, pp. 207-332.
- CULLA, Joan B. *Esquerra Republicana de Catalunya (1931-2012). Una història política*. Barcelona: La Campana, 2013.

- ESPINET, Francesc. *Notícia, imatge, simulacre: la recepció de la societat de comunicació de masses a Catalunya, de 1888 a 1939*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1997.
- ESPINET, Francesc; TRESSERRAS, José Manuel. *La Gènesi de la societat de masses a Catalunya, 1888-1939*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1999.
- FIGUERES, Josep M. *12 periodistes dels anys trenta*. Barcelona: Col·legi de Periodistes de Catalunya, 1994.
- GABRIEL, Pere. «Reflexions polítiques davant la crisi dels estats liberals», *Història de la cultura catalana* [dir. Pere Gabriel]. Barcelona: edicions 62, 1998, v. VIII, pp. 81-96.
- GARRIDO, Samuel; PLANAS, Jordi. «Sindicalisme, cooperativisme i conflictivitat agrària en el primer terç del segle XX», *Història agrària dels Països Catalans*. Barcelona: Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació, 2006, v. I, pp. 555-580.
- GONZÀLEZ, Arnau. *La irrupció de la dona en el catalanisme (1931-1936)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006.
- GONZÁLEZ, M. Teresa. «El surgimiento del movimiento feminista, 1900-1930», *El feminismo en España. Dos siglos de historia*. Madrid: Pablo Iglesias, 2007, pp. 81-88.
- GRIFELL, Quirze. *Anna Murià, àlbum de records*. Argentona: Aixernador, 1992.
- IBARZ, Mercè. «La literatura com a vici moral», *El temps*, n. 409 (20 d'abril de 1992), pp. 75-80.
- IVERN, Dolors. «Les dones de la República», *Les dones d'Esquerra Republicana de Catalunya (1931-1939)*. Barcelona: Fundació Josep Irla, 2000, pp. 4-31.
- KARR, Carme. «La nostra finalitat», *Feminal*, n. 1 (28 de setembre de 1907), p. 2.
- LLOBERA, Laia. *Anna Murià: l'obra narrativa per a adults*. Tesi doctoral. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 2015.
- MOLAS, Isidre. *Diccionari dels Partits Polítics de Catalunya. Segle XX*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2000.
- MONSERDÀ, Dolors. *Estudi feminista. Orientacions per a la dona catalana*. Barcelona: Lluís Gili, 1909.

- MORCILLO, Aurora. «Feminismo y lucha política durante la II República y la guerra civil», *El feminismo en España. Dos siglos de historia*. Madrid: Pablo Iglesias, 2007, pp. 89-122.
- NADAL, Marta. «Anna Murià, una veu del segle», *Serra d'Or*, n. 480 (desembre de 1999), pp. 70-75.
- NASH, Mary. «Feminisme català i presa de consciència de les dones», *Literatures*, n. 5 (2a època; 2007), pp. 69-88.
- NELKEN, Margarita. *La condición social de la mujer en España*. Madrid: Horas y horas, 2012.
- PELEGRÍ, Iolanda. «Anna Murià i la Institució de les Lletres Catalanaes», *Serra d'Or*, n. 467 (novembre de 1998), pp. 50-52.
- REAL, Neus. «Anna Murià. Novel·lista dels anys trenta», *Serra d'Or*, n. 467 (novembre de 1998), pp. 48-49.
- *Dona i literatura a la Catalunya de preguerra*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006.
- *El Club Femení i d'Esports de Barcelona, Plataforma d'Acció Cultural*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998.
- «*La peixera i els inicis d'Anna Murià com a escriptora*» (pròleg), *La peixera*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2005, pp. 5-25.
- *Les novel·listes dels anys trenta: obra narrativa i recepció crítica*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006.
- REAL, Neus; SERRASOLSES, Lluís. «Anna Murià. La dona i l'autora a llindar del segle XXI», *El Pou de Lletres*, n. 8 (hivern de 1998), pp. 39-41.
- RIQUER, Borja de. «El catalanisme d'esquerres i de dretes», *Visca la República!*. Barcelona: Proa, 2007), pp. 71-110.
- RODOREDA, Mercè. «*Joana Mas*, per Anna Murià», *Clarisme*, n. 6 (25 de novembre de 1933), p. 2.
- SARDÀ, Zeneida. «Anna Murià. Una vida arrodonida», *Serra d'Or*, n. 480 (setembre de 1999), pp. 21-24.
- SEGURA, Isabel; SELVA, Marta. *Revistes de dones 1846-1935*. Barcelona: Edhasa, 1984.
- TORRENT, Joan; TASIS, Rafael. *Història de la premsa catalana*. Barcelona: Bruguera, 1966.

- UCELAY, Enric. *La Catalunya populista. Imatge, cultura i política en l'etapa republicana (1931-1939)*. Barcelona: La Magrana, 1982.
- «Los “malos de la película”: las Joventuts d'Esquerra Republicana Estat Català y la problemàtica de un “fascismo catalán”, *Ayer*, n. 59 (2005), pp. 147-172.
- «Constitución de la República Española», *Gaceta de Madrid*, n. 344 (10 de diciembre de 1931), pp. 1578-1588 [en línia] <<http://www.boe.es/datos/pdfs/BOE/1931/344/A01578-01588.pdf>> [Consultat el 24 de maig de 2017].
- «Estatut de Catalunya de 1932», *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya*, n. 19 (15 d'octubre de 1932) [en línia] <http://www.gencat.cat/eapc/revistes/RCDP/Documents_interes/RCDP_41/9_Estatut_1932.pdf> [Consultat el 25 de maig de 2017].
- «La “Lluita contra la Mortalitat Infantil”» [signat V.C.S.], *Esplai. Il·lustració catalana*, n. 217 (26 de gener de 1936), p. 52.
- «La Comissió Permanent de Dames de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana a les dones de Catalunya», *La Rambla de Catalunya. Esport i ciutadania*, n. 36 (1 de desembre de 1930), p. 11.
- «Projecte de l'Estatut de Catalunya de 1931», *Butlletí Oficial de la Generalitat de Catalunya*, n. 6 (17 de juliol de 1931) [en línia] <http://www.gencat.cat/eapc/revistes/RCDP/Documents_interes/RCDP_41/7_Projecte_Estatut_1931_Nuria.pdf> [Consultat el 25 de maig de 2017].
- «Sis pseudònims, un redactor», *Mirador*, n. 97 (11 de desembre de 1930), p. 2.
- Or i grana. Setmanari autonomista per les dones*, n. 1 (6 d'octubre de 1906), p. 2.

8. Annex

La Dona Catalana. Revista de Modes i de la Llar (1925-1930)

Títol de l'article	Secció	Data	Número	Pàgina/es	Pseudònim	Tema/es	Descripció
«Modificacions»	–	16-X-1925	2	13	Rosa Català	Moda	Murià expressa la facilitat de convertir una peça de roba en una altra completament diferent. Així doncs, explica el cas de la Núria, una jove que fa una brusa a partir d'una túnica.
«Modificacions»	–	6-XI-1925	5	11	Rosa Català	Moda	Reprèn la protagonista de l'article anterior, la Núria, per expressar que aquesta vegada ha produït un vestit de tall modern, a l'estil parisenc, a partir d'una peça de tall clàssic.
«Consells de la modista»	–	8-XII-1925	11	3	Hortènsia	Moda	L'escriptora dona consells pràctics a les dones l'hora de vestir per tal que sembli que tinguin les proporcions d'una model.
«Consells de la modista (Continuem el tema)»	–	8-I-1926	14	4	Hortènsia	Moda	Igual que en l'article anterior, dona consells per aparentar unes proporcions considerades belles, però ara adreçat a les nenes amb la finalitat que semblin senyoretetes.
«Consells de la modista. Tornem-	–	22-I-1926	16	4	Hortènsia	Moda	Continuant en la mateixa línia de consells adreçats a les dones, Murià

hi»							insisteix en la idea que la seva teoria es pot aplicar en qualsevol tipus de cossos sense cap mena de problema.
«Modes estranyes»	–	12-III-1926	23	6	R. Català	Moda	Presenta una moda femenina recent de Nova York: pintar-se unes flors a l'orella per simular unes arracades. Murià afirma que no representa un estalvi econòmic, ja que cal pagar la pintura que s'esborra ràpid. L'autora afirma que pot ser una bona moda per acabar amb el mal costum de foradar les orelles als bebès. Una altra moda és la de pintar-se les cames imitant una malla per substituir les mitges. Conclou de la següent forma: «Desitgem només que no davallin fins a la nostra terra encara que ens assegurin que marquen progrés i perfeccionament».
«Una dona antifeminista?»	–	2-IV-1926	26	10-11	Roser Català	Dret a vot i feminisme	Aquesta pregunta, Murià respon: «No sóc antifeminista, però ho semblo». Ho justifica dient que no vol que se la consideri dins els estereotips de les feministes: dones solteres, sense èxit en l'amor, que s'oposen a tot allò masculí com una resposta a la seva rancúnia interna.

							Murià afirma que és feminista, si es considera «el feminisme tal com és i tal com deu ésser, o siga l'esforç de la dona per a assolir el seu millorament i fer-se capaç de complir els seus deures amb perfecció». Per tant, segons ella, la dona ha de tenir la porta oberta en tots els camins de la vida i del saber. Defensa que la dona, en el seu lloc de treball o en els cercles masculins en els quals es mogui, ha de fer notar la seva feminitat: «En tots els casos de la vida, demostreu que sou dones. Si escriviu, si fumeu, si aneu a votar, quan hi tingueu dret, si sou amants de l'esport». Acaba afirmant que el feminisme s'ha d'entendre correctament i que no comporta la imitació de tot el que fan els homes, ja que això representa una actitud irracional.
«La Moda»	–	23-IV-1926	29	2	Marta	Moda	Amb l'arribada de la primavera i el bon temps, Murià es dedica a repassar les noves tendències de moda.
«Les mecanògrafes»	–	14-V-1926	32	10	Roser Català	Carrera professional	Afirma que constitueixen la branca més nombrosa de dones dins del món modern. Els agradi o no als

							<p>homes, les dones ho han aconseguit. Escriu en la línia de «Una dona antifeminista?», ja que insisteix en la importància dels termes mitjos: «La dona deu aparèixer ben femenina, però cal tenir en compte, que un despatx no és un ball ni un lloc d'exhibició. Porteu vestits senzills, adients a la serietat del treball, més circumspectes que els de carrer. De la mateixa forma, tampoc cal negar no saber fer cap tasca de la llar. «No feu dels vostre treball una lluita, ni de l'oficina el camp de batalla de la guerra contra l'home». Murià expressa que cal que la dona defensi la seva feina, al·legant que s'adapta a les seves aptituds més personals, tingui clar que treballa en allò que s'adapta a les seves aptituds, però sense oblidar els seus deures com a dona. Defensa que el canvi anirà venint si les dones defensen la seva posició amb humilitat. Conclou: «Poseu cura en tots els vostres actes i esforceu-vos, no a tenir més saviesa, més supremacia, més llibertats i més comoditats, sinó a ésser cada dia</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

							millors».
«Els mocadors»	–	11-VI-1926	36	13	Marta	Moda	Utilitats que es poden donar als mocadors que no es facin servir.
«Les dones de carrera»	–	2-VII-1926	39	20	Roser Català	Formació	Murià afirma que la dona ha de tenir el dret a tots els estudis universitaris. Tot i així, afirma que hi ha estudis que, per la naturalesa de la dona, estan lluny del món femení, com la jurisprudència. Però d'altres ben propers a la seva forma de ser, com els estudis de medicina. Conclou: «Flors humanes destinades a ésser l'orgull de la humanitat, <i>no demaneu al vostre sexe el que no pot donar, i triomfareu</i> ».
«Els esports»	–	3-IX-1926	48	4	Roser Català	Esport	Murià expressa que els esports són bons tant a nivell físic com moral per a homes i dones de totes les edats. El millor de tots és l'excursionisme, ja que a més es guanyen nocions de naturalesa, geografia i topografia. No obstant, afirma que hi ha certs esports dels quals la dona s'ha de reservar de practicar: «el fútbol, la boxa, la pilota basca, les curses», el rem. Així doncs, per a la dona són beneficiosos l'excursionisme, la natació (no en excés), l'equitació

							(sempre i quant es monti a l'estil de l'amazona europea) i els esports de pilota lleugera.
«Les casades»	–	15-X-1926	54	18	Roser Català	Feminisme	Murià comença deixant clar que el que article no servirà per donar consells a les dones, ja que sobre això ja n'han escrit manuals molt homes. Té l'objectiu de tractar algunes qüestions relacionades amb el feminisme. Explica que, mentre l'home sempre ha estat el fort i s'ha imposat a casa, la dona ha pres una actitud reservada i més aviat submisa. La justificació de sempre ha estat la religiosa: «la muller deu obediència al marit». Així doncs, Murià afirma: «És, doncs, indispensable que hi hagi un cap de casa i que aquest sigui l'home». Tanmateix, creu que l'actitud de la dona no s'ha d'entristir davant de la seva situació, sinó que s'ha de prendre el deure amb alegria de poder-lo complir i mai s'ha d'acabar convertint en l'esclava del marit.
«L'educació de la dona»	–	3-XII-1926	61	6	Roser Català	Formació i feminisme	Cal donar a la dona una educació adequada perquè no caigui en els extremismes, és a dir, «sense lliurar-se ni a les ridiculeses de

							“sufragista” ni a les extremitats de la coqueteria». Així doncs, juntament amb el coneixement de, per exemple, les matemàtiques, no ha d'allunyar-se de les tasques domèstiques. És «indispensable», diu, que una nena aprengui la importància de la religió, ja que així coneixerà la naturalesa de realitats tan bàsiques com el bé i el mal. L'educació de les filles rau, en gran part, en la bona ensenyança de les mares.
«Artifici!...»	–	14-I-1927	67	3	Roser Català	Bellesa	L'articulista defensa «les pintures de tocador», ja que creu que l'ànima també va lligada al cos i que, dins la humanitat immersa en constants mentides i artificis, maquillar-se representa un mal menor.
«Una rialla»	–	11-II-1927	71	12	Roser Català	Creació literària	Escolta una rialla que sembla d'una noia jove i alegre. En efecte, quan la veu, tots els seus pronòstics resulten ser veritats. Murià conclou expressant l'enorme capacitat de comunicació que té una simple rialla.
«La personalitat (Contestació a	–	18-III-1927	76	6	Roser Català	Bellesa i feminisme	L'article d'Aquella Manresana, titulat «Artifici?... Bellesa?...» (18

Aquella Manresana)»							febrer, n. 73; una resposta a l'article d'Anna Murià del 14 de gener), afirmava que a una dona que s'arregla, no l'acostuma a acompanyar una gran personalitat o una bona moral. Tanmateix Murià afirma: «En prova que us equivoqueu, jo us podria mostrar més d'una dona tan poc curosa de la bellesa del seu rostre com de la bellesa e la seva ànima». Acaba expressant que una dona, pel fet de maquillar-se o vestir-se curosament, no és menys intel·lectual, moderna o feminista.
«L'homenatge»	–	24-III-1927	77	6	Roser Català	Altres	Murià s'alegra de l'homenatge que s'ha fet a Mn. Jaume Collell pels seus mèrits en la matèria religiosa i de les lletres. L'escriptora també aprofita per alabar la personalitat dels catalans, avesada a honorar les virtuts i els talents d'aquells que destaquen.
«Les Cartes»	–	8-IV-1927	79	6	Anna-Maria	Altres	L'autora fa notar a les dones la importància d'ésser curoses a l'hora de redactar una carta. Cal cuidar tots els aspectes que engloba: l'elecció del paper, el redactat, l'estil, la cal·ligrafia o el perfum que s'hi aplica.

«Elogi de la moda»	–	8-IV-1927	79	10	Marta Romaní	Moda	Murià destaca el caràcter contradictori de la Moda, ja que representa una entitat assenyada, però alhora té cert punt despòtic. Aquesta ens explica la història, és a dir, ens presenta el caràcter i la personalitat de la societat en cada context de la humanitat.
«Això són mares!»	–	22-IV-1927	81	6	Roser Català	Maternitat	A partir de l'experiència durant un passeig, on l'autora expressa que contempla el pas de dues mares amb els seus respectius fills, Murià afirma que aquestes són les mares les vertaderes; les que no confien el cuidat del seu fill a una criada, sinó que elles mateixes els acompanyen durant el seu creixement.
«Dues novel·les»	–	29-IV-1927	82	3	Marta Romaní	Literatura	Murià relata dues històries. Per una banda, traslladant el lector al segle XV, ens presenta a una comtessa que s'ha de casar, però que, arribat el dia de les noces, mor enverinada per la gelosia del fill del majordom. Per altra banda, viatge fins al segle XX, on Marcelina de Planàs, després de comprometre's, no pot acabar casant-se degut a la mort de l'home elegit, en Lluís Miralta.
«Un comentari»	–	13-V-1927	84	6	Roser Català	Moda	L'escriptora es mostra alegre davant el retorn del vestit de cama

							llarga en la moda femenina. Expressa que aquesta peça de vestir fa aparèixer més bell el cos de la dona i pot fer que s'arribi a l'anelada «supressió del xarleston». No obstant, Murià aprofita per apuntar que la moda quotidiana ha de continuar sent la faldilla o el vestit a mitja cama, ja que és la peça més adient per tal de moure's en el dia a dia.
«Les comunions»	–	20-V-1927	85	3	Anna-Maria	Moda	L'autora s'oposa a la nova moda dels vestits de comunió, influïda per les tendències parisenques, i expressa que, si fos el cas, confeccionaria ella mateixa un vestit.
«Les Roses de la Santa Rita»	–	20-V-1927	85	4	Roser Català	Creació literària	Relat breu d'una noia que, anant amb el seu amistançat, es punxa amb una rosa just a l'entrada d'una església. Una velleta li comunia que el fet representa un senyal de mala astrugància. La seva paraula es compleix, ja que la jove descobreix que el seu amat és un delinqüent.
«Els barrets de palla»	–	20-V-1927	85	10	Marta Romaní	Moda	Murià expressa el goig que provoca un joc entre les joves: comptar els homes amb barrets de palla i saber que, el que fa cent, és l'home que li pertoca. Conclou de la següent

							forma: «Per la joia que ens porten aquests rígids capells masculins, podem perdonar-los llur falta de graciositat»
«Parlem de flors, que en som al temps»	–	27-V-1927	86	3	Marta Romaní	Moda	Amb l'arribada de la primavera, l'escriptora anima les dones a guarnir la seva vestimenta amb flors ben elegides.
«L'antipatia de les fundes»	–	3-VI-1927	87	3	Marta Romaní	Llar	L'autora s'estranya davant el costum d'algunes dones de cobrir el mobiliari amb llençols blancs quan arriba l'estiu per tal que no es malmetin, encara que la família no sigui fora. Acaba explicant de primera mà una anècdota en relació a aquesta tendència i conclou reproduint el que li va expressar a una amiga seva que tenia col·locades les fundes: «I els teus nervis no es fan malbé, de veure aquesta blanca uniformitat sense gràcia?».
«Confidències d'una solterona de cinquanta anys»	–	3-VI-1927	87	4	Roser Català	Creació literària	Murià transcriu –o s'inventa– les confessions d'una dona soltera que es penedeix de no haver trobat l'amor, tot i haver tingut nombroses oportunitats, i sobretot de no ser mare.
«Vanos»	–	10-VI-1927	88	3	Marta Romaní	Moda	Article de defensa del vano com un auxiliar molt adient per la

							coqueteria. Anna Murià en defensa el seu ús, que ha anat davallant durant els últims anys, i acaba l'article d'una forma molt metafòrica i reivindicativa: afirma que l'aire del vano ha de fer voleiar «la bandera de la feminitat».
«El millor dentífric»	–	10-VI-1927	88	3	Anna-Maria	Bellesa	Murià recomana netejar les dents amb perborat de sosa per tal de mantenir-ne la higiene i la blancor.
«Allò no són mares»	–	10-VI-1927	88	4	Roser Català	Maternitat	L'autora es mostra indignada davant d'una moda de París per a dones que consisteix en portar un gos, de veritat o de llana, en braços abans que el propi fill. Així doncs, Murià es dedica a descriure com és una vertadera mare i acaba confiant en què no s'importi la nova tendència francesa.
«Cal anar a fora»	–	17-VI-1927	89	3	Marta Romaní	Altres	L'articulista expressa que, durant l'estiu, per tal de descansar el cos i la ment, no cal seguir la imposada costum de sortir de Barcelona. L'importat és que cadascú trobi el lloc que li escau millor per relaxar-se.
«La revetlla»	–	24-VI-1927	90	3	Anna-Maria	Altres	Conversa entre dues amigues sobre els preparatius de la revetlla de Sant Joan.
«Les plantes tenen	–	24-VI-1927	90	4	Marta	Llar	Murià parla sobre un darrer

cor»					Romaní		descobriments del Dr. Jagadis Bove que demostra que els vegetals posseeixen un regulador de la circulació limfàtica, un sistema similar al dels animals o, fins i tot, de les persones.
«Paisatge lleidatà»	–	24-VI-1927	90	6	Roser Català	Altres	L'autora descriu el paisatge que s'observa des de la ciutat de Lleida i expressa la serenitat que transmet la uniformitat de les tonalitats.
«Els llibres de la joventut»	–	1-VII-1927	91	2	Roser Català	Literatura	Murià protesta davant la tendència de certs catalans de refusar la literatura blanca, ja que afirma que aquesta és adient per la joventut amb algun que altre consell profitós. En canvi, expressa que no comprèn als que llegeixen la «literatura» [les cometes són de l'autora] per entregues, escrita per algun autor «que sap explotar la ignorància, però que de literat no en té res».
«Impressions de l'Aplec de Primavera»	–	8-VII-1927	92	3	Roser Català	Altres	L'autora expressa el bon record que guarda de l'últim Aplec de Primavera. Expressa que els aplecs representen un cant d'alegria, ja que els catalans s'ajunten per celebrar l'arribada del bon temps tot ballant sardanes. Els barcelonins, diu, «experimentem un

							benestar joiós quan podem trobar-nos en un ambient completament de la terra». Acaba expressant que l'últim Aplec la va marcar especialment per les peces de Toldrà i Garreta per cobla que hi van sonar.
«Les celles»	–	8-VII-1927	92	6	Anna-Maria	Bellesa	L'autora expressa que és bo arreglar-se i corregir-se les celles. Tanmateix, diu que no cal seguir en extrem la moda que s'ha imposat de lluir unes celles primes, ja que, en alguns casos, enlloc de corregir certs defectes, algunes dones encara se'n posen de nous.
«Vestits de bany»	–	15-VII-1927	93	3	Anna-Maria	Moda	Enlloc del clàssic <i>maillot</i> de bany, més adient per l'esport que pel bany, Murià recomana utilitzar un <i>maillot</i> negre o un vestit negre, els quals es cenyeixen al cos amb un cinturó. Representen una peça de bany elegant i pràctica.
«Guimerà»	–	15-VII-1927	93	6	Roser Català	Literatura	En el tercer aniversari de la mort de Guimerà, l'escriptora recorda com va plorar Catalunya el dia que va perdre aquest gran autor dins la literatura catalana de tots els temps.
«Joventut»	–	22-VII-1927	94	2	Roser Català	Creació literària	L'autora expressa com, en una jove mutilada sense cama, veu encara la bellesa i la força pròpies de la

							joventut.
«Els segles de les velocitats»	–	22-VII-1927	94	10	Marta Romaní	Altres	Anna Murià compara com ha canviat la costura en el temps. Si fa cosa de menys d'un segle les dones es passaven llargues hores cosint, ara, gràcies a les màquines de cosir, ho poden fer a gran velocitat. L'autora expressa: «Tot va de pressa, ara,. Som al segle de les velocitats. Fins les modes sofreixen el vertigen, i canvien amb la rapidesa d'una hèlix».
«La coqueteria ben entesa»	–	29-VII-1927	95	2	Roser Català	Bellesa	La coqueteria és necessària en totes les dones, però han de tenir en compte d'adaptar-se a les seves qualitats físiques. Afirmar que la «coqueteria ben entesa» és aquella que hi és present, però que passa desapercebuda entre les qualitats femenines.
«Nedadores»	–	29-VII-1927	95	3	Marta Romaní	Esport	Segons Anna Murià, les nedadores que destaquen són aquelles que entren a l'aigua sense por i, un cop dins, comencen a nedar lentament. Confessa que a ella li agrada la mar i procura no desafiar les onades ni témer-les, sinó simplement ser prudent. Conclou: «jo considero com a nedadores escollides les que fan com jo, perquè saben assaborir

							el plaer encisador de l'amistat amb el mar».
«Licors»	–	29-VII-1927	95	4	Anna-Maria	Matrimoni	Article més aviat destinat a les mestresses de casa amb la finalitat de satisfer les exigències del marit. L'autora es dedica a repassar un llistat de licors imprescindibles a tenir a casa per quan l'espòs rep la visita dels seus amics.
«Fou un somni»	–	5-VIII-1927	96	2	Roser Català	Creació literària	Relat d'un aparent flirteig amorós entre una noia d'uns trenta anys, anomenada Gràcia, i en Manuel.
«Aigua de les odalisques»	–	5-VIII-1927	96	3	Anna-Maria	Bellesa	L'autora comparteix una troballa recent que explica que va fer juntament amb una amiga seva, Rosina: l'Aigua de les Odalisques. Aquest producte és una loció efectiva per deixar uns cabells brillants, té la funció de colònia i, a més, es pot utilitzar com a dentífric.
«El plaer de plaure'ns a nosaltres mateixes»	–	12-VIII-1927	97	2	Marta Romani	Bellesa	Murià afirma que, per sobre de ésser mirada amb uns bons ulls pels homes, per a una dona, la major necessitat és plaure's a ella mateixa. Diversos fets en donen fe: pentinar-se sense haver de sortir de casa, mudar-se tot i estar sola, o cuidar l'elegància de la roba interior.
«Els peus»	–	12-VIII-1927	97	6	Anna-Maria	Bellesa	L'escriptora destaca la importància

							de la higiene, de l'elecció d'un calçat adequat i de rebre una bona pedicura quan convingui per tal de tenir uns peus nets i sans.
«Imitació»	–	19-VIII-1927	98	2	Roser Català	Creació literària	Murià inicia l'article confessant que vol imitar al també col·laborador de la revista Fermí Palau Caselles. Així doncs, escriu un relat sobre una amiga que aconsegueix ajuntar a una parella, Andreu-Manuel i Maria-Anna, que, en un primer moment, es malfiaven mútuament.
«Les orelles»	–	19-VIII-1927	98	3	Anna-Maria	Bellesa	Diàleg entre dues amigues sobre les atencions que donen a les seves orelles, incloent la higiene i el maquillatge que s'hi apliquen.
«Sota les agudes»	–	27-VIII-1927	99	2	Roser Català	Creació literària	Murià destaca el paisatge idíl·lic del cim de Les Agudes. La bellesa que li desperta és tal que sembla que, al final, tot plegat s'hagi tractat d'un somni.
«Per a la pell»	–	27-VIII-1927	99	3	Anna-Maria	Bellesa	Presenta una sèrie de consells per tal d'aconseguir una pell facial bella. Primer de tot, deixa clar que cal evitar les cremes de perfumeria i, tot seguit, prossegueix donant tot de remeis casolans per aplicar-s'hi.
«L'encís del paraigua»	–	2-IX-1927	100	2	Marta Romaní	Moda	L'autora destaca el to elegant que pot donar un paraigua en una dona.
«Llavis»	–	2-IX-1927	100	3	Roser Català	Bellesa	Els llavis són el centre del rostre i

							de la dona en general. Per tant, cal cuidar-los i no pintar-los en excés.
«Una mirada, una flor, una llàgrima»	–	9-IX-1927	101	2	Roser Català	Creació literària	Murià comparteix tres records ben personals: una de les primeres mirades d'un home que més li impactaren en un sentit positiu; un clavell roig que algú li va donar; i la bellesa d'una llàgrima que va veure en una adolescent.
«Les edats de l'amor»	–	9-IX-1927	101	3	Marta Romaní	Creació literària	Es reproduïx la conversa entre tres amigues, la Núria, la Josefina i l'Adela, on s'hi desgranen tres tipus d'amor diferents: l'amor d'estimar follament a la parella; l'amor d'ésser estimat follament; i, finalment, l'amor equilibrat, en el qual l'home i la dona s'estimen mútuament de forma tendra i respectuosa.
«El marduix a l'època romana»	–	9-IX-1927	101	4	Anna-Maria	Bellesa	Comparteix el testimoni de diversos autors d'època romana per demostrar la importància que el marduix tenia i encara té en l'àmbit de la perfumeria i la medicina.
«Angoixes inútils»	–	16-IX-1927	102	2	Roser Català	Matrimoni	L'articulista creu que el mal d'amor acaba tenint cura amb el temps a diferència d'altres obstacles en la vida. Conclou: «Lectores que estimeu i sofriu i oblideu: quan sigueu velletes com jo, i sapigueu

							tot ço que hi ha en la vida, com us en riureu, també, de les vostres angoixes amoroses!».
«El jardí del general»	–	16-IX-1927	102	10	Marta Romaní	Altres	Relat on s’hi reflecteixen tant els canvis en la ciutat de Barcelona com en els costums dels diumenges a la tarda.
«L’oportunitat del maquillatge»	–	23-IX-1927	103	2	Anna-Maria	Bellesa	Murià escriu sobre la importància de considerar adaptar el maquillatge no només a les qualitats facials de cada dona, sinó també a «l’ocasió, el lloc, el temps, el vestit i el pentinat».
«Del cinema»	–	23-IX-1927	103	3	Marta Romaní	Cultura	L’autora destaca la importància d’èsser un espectador intel·ligent i no només avesat als sentimentalismes que, moltes vegades, desprenen les pel·lícules. D’aquesta forma, és bàsic tenir en compte l’art de la composició cinematogràfica; els coneixements sobre altres espais i moments històrics que s’hi reflecteixen; i l’educació amb la que, normalment, es comporten els personatges que hi apareixen.
«Gelosia»	–	30-IX-1927	104	2	Roser Català	Matrimoni	Relat on una veu femenina dona a conèixer el sentiment de gelosia que se li desperta quan veu a l’home que estima amb una noia

							que destaca per la seva gran bellesa.
«Les coquetes de la història i Eva»	–	30-IX-1927	104	3	Marta Romaní	Bellesa	Murià ens trasllada als orígens bíblics de la humanitat per exposar l'inici de la coqueteria de la dona envers l'home. Així doncs, conclou: «Des del triomf de la primera coqueta, l'home deixà d'ésser el company, per a ésser, a intervals, l'esclau i el tirà».
«Les coquetes de la història II. Semiramis»	–	7-X-1927	105	2	Roser Català	Bellesa	Llegenda sobre l'amor entre divinitats.
«Podem fumar?»	–	7-X-1927	105	3	Marta Romaní	Feminisme	Murià expressa que no creu que el fumar sigui quelcom particular només dels homes i que, per tant, mostri masculinitat. És més, l'autora afirma que, precisament, el vici és el que fa els homes més dèbils i, per tant, més semblants a les dones. Considera por recomanable fumar per costum, ja que denota que una dona no té voluntat i està dominada pel tabac. Tanmateix, Murià pensa que no hi ha cap mal en què una dona fumi ocasionalment.
«El món en les vostres mans»	–	14-X-1927	106	2	Marta Romaní	Maternitat	L'articulista expressa que no se'n treu res de queixar-se sobre la mala situació del món sense posar-hi

							remei. La solució del canvi diu que està sobre les mares, les quals han de procurar que «el món futur no estigui tan ple com aquest d'inútils i degenerats».
«Les coquetes de la història II. Jezabel»	–	21-X-1927	107	2	Roser Català	Bellesa	Continua en la línia dels dos articles anteriors d'aquesta temàtica.
«La reproducció del clavell»	«La llar-jardí»	21-X-1927	107	3	Hortènsia Florit	Llar	Explicació de com fer brotar i cuidar nous clavells.
«La infermera domèstica»	–	21-X-1927	107	5	Doctor Oscar	Salut	L'autora afirma que, per a una mestressa de casa, és imprescindible conèixer el cos humà i tenir unes nocions bàsiques d'infermeria. En concret, l'article dona consells per solucionar les lesions al cap.
«El “boudoir” de la Rosina»	–	28-X-1927	108	2	Anna-Maria	Llar	Destaca la bellesa d'aquesta cambra de la casa de la Rosina. Conclou expressant que la Rosina no té els llibres de contingut més profund a la vista, ja que «això, segons ella, és una ostentació de saviesa, que no lliga amb l'elegància. Potser té raó: no ens podem imaginar una elegant encaparrada amb la literatura profunda del «Quixot»».
«Els balls de figures»	–	28-X-1927	108	8	Marta Romaní	Altres	Murià expressa que els balls de saló, aquells considerats art, han anat davallant en qualitat. Cal dir

							que no considera art tot aquell ball de nova incorporació. Així ho confessa: «En les «dernier cri», totes aquestes de nom anglesos i origen salvatge, no cal que perdeu temps buscant-ne, perquè fugen de l'art com el dimoni de la creu».
«Les coquetes de la història IV. Damianti»	–	4-XI-1927	109	2	Roser Català	Bellesa	Relat en la línia dels tres anteriors d'aquesta temàtica.
«La platja sense fi»	–	11-XI-1927	110	2	Roser Català	Creació literària	L'autora descriu la impressió que li provoca la visita a Empúries, així com les vistes que des d'allà es poden observar.
«La infermera domestica II»	–	11-XI-1927	110	8	Doctor Oscar	Salut	Seguint en la línia del primer article sobre aquesta temàtica, l'autora explica les parts de l'ull, el seu funcionament i també les diverses patologies que s'hi poden donar.
«Entrant a la vida. Ço que em diu el germà»	–	18-XI-1927	111	2	Roser Català	Creació literària	Veu masculina que transmet a la seva germana les ganes de viure i volar ben alt arribada certa edat, però també les pors i les inseguretats que se li desperten en mirar cap al futur.
«La dida»	«Els fills»	18-XI-1927	111	5	Marta Romaní	Maternitat	Murià afirma que «la mare i la dida, han d'ésser una mateixa persona», ja que l'acte de mamar no és només el prendre l'aliment, sinó també les qualitats de la pròpia mare. Cedir

							part de la criança del fill és cedir part de la maternitat. Hi ha dues raons per les quals les mares poden elegir aquesta opció. Per una banda, hi ha l'elecció de la conservació de la bellesa. L'autora expressa que no es pot lluitar contra el pas del temps i que, per tant, la joventut acabarà tard o d'hora. Per altra banda, hi ha la vanitat, és a dir, la voluntat d'ostentar riquesa mitjançant la presència d'una dida a casa.
«Les malalties de les clavellines»	–	18-XI-1927	111	8	Hortènsia Florit	Llar	Presenta les diverses malalties que poden tenir les clavellines i en dóna solució pertinent en cada cas.
«Idealisme femení»	–	25-XI-1927	112	2	Roser Català	Política	A partir d'un article de' Alfons Maseras, aparegut a <i>La Veu de Catalunya</i> el 4 de novembre, Anna Murià dóna diverses raons per demostrar que les dones poden tenir igual o més idealisme polític que els homes. Així doncs, diu: «No negueu l'ideal feminista. El treball, la lluita, el plantar cara a la burla i al 'somriure benèvol', amb l'intent de posar la dona en el lloc que creuen que li pertoca, no és idealisme?». L'autora acaba afirmant que, el <i>quid</i> de la qüestió està en la incomprensió dels homes

							de l'idealisme femení.
«Abrics de pells»	–	25-XI-1927	112	8	Anna-Maria	Moda	Murià creu que l'abric de pell, aquesta peça de vestir opulent, és només adequada per contextos nocturns.
«Esbós»	–	2-XII-1927	113	2	Roser Català	Creació literària	Confessions des del punt de vista d'un artista sobre la bellesa de la seva mussa, Isabel.
«El mocador»	–	2-XII-1927	113	5	Anna-Maria	Moda	Article on s'afirma que el mocador no només representa la delicadesa i la feminitat d'una dona, sinó que també es refereix a la peça masculina que recorda a la dona l'amor del seu estimat.
«Les coquetes de la història V. Helena»	–	9-XII-1927	114	2	Roser Català	Bellesa	En la línia dels articles anteriors d'aquesta mateixa temàtica.
«Les coquetes de la història V. Helena (continuació)»	–	16-XII-1927	115	2	Roser Català	Bellesa	L'autora continua presentant els costums d'Helena en matèria de bellesa.
«Ulls formosos»	–	16-XII-1927	115	5	Anna-Maria	Bellesa	L'autora reproduïx el diàleg entre la Rosina i una amiga seva on el lector hi descobreix els perills per la salut de maquillar-se excessivament els ulls.
«L'infermera domestica III»	–	16-XII-1927	115	8	Doctor Oscar	Salut	En la línia dels articles anterior d'aquesta temàtica, l'autora proporciona coneixements sobre el sentit de l'oïda i comparteix possibles complicacions que s'hi poden donar.

«El dinar de Nadal»	–	23-XII-1927	116	2	Anna-Maria	Altres	L'articulista confessa que es nega a introduir la modernitat en la celebració del Nadal. Així doncs, per exemple, a la seva taula no hi pot faltar l'escudella i els nens fan cagar el tió enlloc d'esperar el Pare Noel.
«Les coquetes de la història VI. Vasti»	–	30-XII-1927	117	2	Roser Català	Bellesa	Relat llegendari en la línia dels anterior amb la mateixa temàtica.
«Vels»	–	30-XII-1927	117	5	Anna-Maria	Moda	Article que presenta el vel com un signe típicament femení i, sobretot, un detonant de «la virginitat, el dolor, i el misteri».
«Xampany. En les noces d'argent dels meus pares Magí Murià i Anna Romaní.– Dia de Cap d'any»	–	6-I-1928	118	2	Roser Català	Altres	Dedica un brindis en forma d'article per celebrar aquesta data tan remarcable pels seus pares.
«La Rosina tenia penellons»	–	13-I-1928	119	5	Anna-Maria	Bellesa	L'autora reproduïx una conversa entre la veu protagonista i la Rosina on s'hi llegeixen les precaucions que es poden prendre per tal d'evitar els penellons a les mans.
«Els fills»	–	13-I-1928	119	6	Marta Romaní	Maternitat	Continuant en la línia d'articles anteriors, l'escriptora fa notar que ha de ser la mare la que criï els seus fills, i no la mainadera. Tanmateix, Murià afegeix que, en certes

							circumstàncies, és comprensible que les mares facin servei de vetlladores dels seus fills. En aquest sentit, és preferible que les cuidadores tinguin almenys vint anys d'edat, ja que compten amb una experiència remarcable i no són en excés afectuoses, quelcom que abunda en les més joves i pot corrompre als infants.
«Ço que és i ha d'ésser una mare»	«Els fills»	20-I-1928	120	2	Marta Romaní	Maternitat	Insisteix en la idea de l'article immediatament anterior. L'autora afirma: «la mare ha d'ésser la primera i la única a cuidar de l'infantó». Murià considera que les obligacions de la mare envers els seus fills provenen de Déu i que, per tant, la seva funció de cuidadora i preceptora forma part de la seva naturalesa.
«No! Fuig, desengany. Encara! (Literatura cubista)»	–	20-I-1928	120	4	Roser Català	Creació literària	Relat breu replè d'impressions rebudes des de l'interior d'una cambra.
«L'educació dels pobres»	–	27-I-1928	120	2	Roser Català	Ideologia	A partir d'una escena que observa al carrer, Anna Murià presenta una tesi contundent: la mala educació és una conseqüència directa de la manca d'una educació escolar adequada. Els infants de classe baixa no tenen la mateixa sort que

							els de classe distingida i, per tant, és probable que no comptin amb bona moral. L'autora creu que la solució es troba en les dones, que són les més adients per dedicar-se a educar els infants de famílies obreres. Al darrer paràgraf, Murià diu: «El millor ideal patriòtic es el d'una societat on no hi hagin alts ni baixos, on tots siguin senyors (rics o pobres) a despit de la indumentària de l'ofici, on no es trobi un sol ignorant».
«Com s'ha de cuidar l'infant»	«Els fills»	27-I-1928	120	4	Marta Romaní	Maternitat	L'autora proporciona consells sobre la vestimenta, la cambra, la higiene, la mobilitat, els costums, el descans i l'alimentació dels fills.
«Trasplanteu els rosers»	«La llar-jardí»	27-I-1928	120	5	Hortènsia Florit	Llar	Murià recomana trasplantar els rosers al mes de gener.
«Comparances. Catalanes i estrangeres»	–	3-II-1928	122	2	Roser Català	Feminisme	Murià afirma: «no hi ha dubte que existeix una diferència notable entre la vida de la dona francesa, anglesa, alemanya, ianqui i la de la nostra terra». La principal diferència està en l'avantguardisme del sector femení, molt més atenuat a Catalunya. L'autora ho justifica: «la dona no serveix per a la lluita. La dona és per al treball de formiga, mes no per a les

							conquestes». Així doncs, no considera que les reivindicacions d'angleses o franceses siguin un bon exemple a seguir, perquè la lluita de la dona es troba en el silenci i les tasques quotidianes.
«L'amiga mecanògrafa»	–	3-II-1928	122	4	Anna-Maria	Professió	Murià presenta com ha de ser l'aspecte i el comportament d'una mecanògrafa adequada.
«Comparances. La instrucció»	–	10-II-1928	123	2	Roser Català	Ideologia	L'articulista creu que el sistema d'educació primària és deficient, però que altres sistemes, com el francès, no són millors. La renovació de l'escola catalana ha de venir de l'aplicació de solucions a partir d'un bon estudi i no de la imitació de l'aprenentatge que s'aplica en altres països.
«Els càstigs»	«Els fills»	17-II-1928	124	2	Marta Romaní	Maternitat	L'autora creu que cal distingir entre el càstig natural i l'artificial. El primer és aquell que es deriva lògicament de les accions que cometen els fills. En canvi, el segon és el que aplica la mare. Murià creu que una educació adequada és aquella que vetlla per formar un bon govern de si mateix en l'infant.
«La nina-carnestoltes»	–	17-II-1928	124	12	Roser Català	Creació literària	Es compara el Carnaval amb una nina de draps que genera falses il·lusions i que, després, es

							converteix en un conjunt de serradures i pedaços de roba.
«La veïna modisteta»	–	24-II-1928	125	2	Anna-Maria	Professió	Murià deixa clar que no vol donar instruccions per a modistes sobre el bon comportament, sinó que es dedica a descriure la polidesa i la senzillesa d'un veïna seva modista per tal de mostrar el model perfecte en quant a aspecte d'aquestes dones.
«Quan tenen professors»	«Els fills»	2-III-1928	126	2	Marta Romaní	Maternitat	Arribats a una edat determinada, els infants han d'assistir a l'escola. L'autora pensa que, en primer lloc, cal que la mare inculqui l'obediència i el respecte envers el professor. Seguidament, afirma que, per tal que la mare pugui exercir un control moderat sobre les tasques docents, és recomanable que el fill rebi les classes a casa.
«La reproducció del crisantem»	–	2-III-1928	126	4	Hortènsia Florit	Llar	L'autora dona instruccions per reproduir els crisantems després que ja hagin perdut la flor.
«Una mor en la Quaresma»	–	16-III-1928	128	2	Roser Català	Creació literària	Relat sobre l'alegria i l'amor que s'obren pas en el mes d'abril, després de Setmana Santa.
«Escoles per a obrers»	–	30-III-1928	130	2	Roser Català	Ideologia	En la línia de l'article «L'educació dels pobres» del 27 de gener, Murià creu que l'educació dels infants de classes baixes depèn del canvi de

							<p>mentalitat dels progenitors de classes altres. D'aquesta forma, seria convenient que els pares amb prou recursos deixessin d'enviar els seus fills en escoles privades i destinessin els diners en centres destinats a tots els infants de cada barri. L'autora conclou expressant que un sistema d'aquestes característiques crearia «a Catalunya una generació obrera capaç de posar-se al costat de les classes més elevades». A més, també es suprimirien «molts mals i les lluites socials serien més humanes, i no veurien mai més tacats de sang els carrers de Barcelona».</p>
«La peresa dels infants»	«Els fills»	6-IV-1928	131	2	Marta Romani	Maternitat	<p>Murià creu que és obligació dels pares d'evitar que la peresa es manifesti en els seus fills. Distingeix tres tipus diferents d'aquest defecte d'esperit: els peresosos per constitució orgànica, els peresosos per hàbit i els peresosos inadaptats.</p>
«Plou i fa sol...!»	–	6-IV-1928	131	4	Anna-Maria	Creació literària	<p>L'autora reproduïx una conversa entre la veu principal del relat i la Rosina sobre la utilitat dels impermeables en dies de pluja.</p>

«La peresa dels infants II»	«Els fills»	13-IV-1928	132	2	Marta Romaní	Maternitat	Si en l'article anterior es dedicava a distingir els diversos tipus de peresa, aquí Anna Murià dóna consells als pares sobre com combatre aquesta predisposició inadequada de l'ànima en els seus fills. Són necessaris una bona higiene, un exercici físic assidu i una alimentació equilibrada. No obstant, sobretot cal inculcar l'amor envers el treball i la feina ben feta.
«La dependenta de la bomboneria»	–	20-IV-1928	133	2	Anna-Maria	Professió	L'articulista descriu la dependenta d'una bomboneria que freqüenta, la qual creu que és «sense dubte la més simpàtica de totes les dependents de Barcelona». S'expressa que una bona dependenta ha de vestir de forma senzilla, però ha d'intentar cridar mínimament l'atenció d'alguna forma. Pel que fa al comportament, ha de comprendre que la seva tasca requereix educació i simpatia envers el comprador.
«Abril, mes de Catalunya»	–	27-IV-1928	134	5	Roser Català	Ideologia	L'autora creu que el mes d'abril per Catalunya representa el temps de sortida de l'exili llarg i fred que ha estat l'hivern. Al bon temps s'hi suma la benaurança per l'arribada del Cavaller Sant Jordi i el festeig

							de la Verge Bruna de Montserrat.
«La florida dels rosers»	–	27-IV-1928	134	15	Hortènsia Florit	Llar	En temps de Sant Jordi, l'escriptora proporciona consells per tal d'allargar la vida de les roses florides.
«El servei de la taula»	–	4-V-1928	135	2	Anna-Maria	Llar	S'expressa que un bon servei de taula és responsabilitat de tothom, però, sobretot, ho és de les dones. Murià comparteix un seguit de consells sobre com parar la taula, servir els àpats, canviar plats i coberts, o servir les begudes.
«Reproducció de la Dalia»	–	11-V-1928	136	2	Hortènsia Florit	Llar	L'autora dona instruccions de com reproduir la Dalia després d'haver guardat els tubèrculs de la planta de l'any anterior.
«Una lletra de l'amiga»	–	11-V-1928	136	4	Roser Català	Creació literària	Murià reproduïx la carta que una amiga envia a una altra on li fa saber que ha trobat l'home que correspon a l'ideal que guardava en la seva ment.
«El nen mal educat»	«Els fills»	18-V-1928	137	2	Marta Romaní	Maternitat	Murià expressa que la falta d'educació d'un infant no només recau en els pares, sinó en tots aquells adults del seu entorn. Tot seguit, l'autora comparteix l'anècdota d'un nen que acaba vestint-se amb la roba que ell vol i no amb la que volia la seva mare com un exemple de mala praxis

							educativa.
«La infermera domèstica IV»	–	25-V-1928	138	6	Doctor Oscar	Salut	L'autora es dedica a descriure el nas, les seves parts, i les possibles complicacions que s'hi poden donar acompanyades de les seves respectives solucions.
«Qualitats i defectes»	«Els fills»	1-VI-1928	139	2	Marta Romaní	Maternitat	Murià pretén fer comprendre als pares que no totes les maldats dels fills deriven en defectes. En aquest sentit, expressa: «és necessari, repetim, que els infants siguin corregits, però amb un tacte especial per a no ofegar els sentiments que el dia de demà poden donar fruits esplèndids, ni violentar el caràcter». La clau es troba en observar les dolenteries per comprendre part de l'ànima que constituirà el fill en un futur proper.
«La infermera domèstica V»	–	8-VI-1928	140	10	Doctor Oscar	Salut	L'autora descriu la cavitat bucal, així com també totes les cures higièniques i de bellesa que necessita.
«Història de la moda. La moda prehistòrica I»	–	15-VI-1928	141	2	Roser Català	Moda	Murià defineix la moda com «l'ús i costum d'un temps i lloc determinat en les coses pròpies dels homes, particularment en ço que es refereix a la indumentària i a l'embelliment del cos». Així doncs, expressa que la moda neix amb l'origen de

							l'home. Acte seguit, a partir de la menció de diverses obres d'art, l'autora es dedica a descriure com s'entenia la moda en la prehistòria.
«Història de la moda II. Caldea»	–	22-VI-1928	142	2	Roser Català	Moda	Seguint el fil cronològic de l'anterior article, Murià ara passa a presentar la moda en l'antiga Babilònia també a partir de diverses obres artístiques.
«L'escola de les nenes»	«Els fills»	22-VI-1928	142	4	Marta Romaní	Maternitat	Continuant en la línia presentada en articles anterior, aquí Murià insisteix en la idea que la mare és l'elegida per Déu i la Naturalesa a l'hora d'educar els fills. L'articulista creu que la mare, en primer lloc, ha d'educar els sentiments dels infants per després passar a la formació en matèria de coneixements. S'expressa que la mare i la filla han de formar una comunió perfecta, i que la primera ha d'educar a la segona en «el recolliment, l'ordre, la suavitat» ja en l'edat poc avançada. Murià aprofita per mostrar el seu desacord sobre l'educació moderna que pretén apartar a les nenes de les feines de la llar. L'article acaba oposant-se a l'educació en l'escola i el pensionat en la primera edat de

							les nenes, ja que aquesta formació està en les mans de les mares.
«Les banyistes del segle passat»	–	22-VI-1928	142	10	Anna-Maria	Moda	A partir de la lectura d'una obra, l'autora es dedica a presentar la moda en banyadors del segle XIX per fer notar el canvi que s'ha donat en aquesta vestimenta.
«Clavells gegants»	«La llar-jardí»	22-VI-1928	142	10	Hortènsia Florit	Llar	Murià proporciona instruccions per tal d'obtenir uns clavells de mides extraordinàries.
«Per a la bellesa»	–	29-VI-1928	143	2	Anna-Maria	Bellesa	L'article expressa que la bellesa és l'hegemonia perfecta entre l'ànima de la dona i l'harmonia de la naturalesa. L'autora es dedica a proporcionar consells diversos per tal que les dones puguin lluir unes cames belles durant el temps dels banys.
«Mandra d'estiu»	–	20-VII-1928	146	2	Roser Català	Creació literària	Relat sobre els pensaments interns en un dia calorós i feixuc d'estiu.
«Com educarem la filla?»	«Els fills»	20-VII-1928	146	5	Marta Romani	Matenritat	Murià creu que les labors que es feien fer abans a les noies a l'escola eren inútils, però que la moda feminista de retirar les nenes i les noies totalment d'aquestes activitats no és tampoc adequada. Fa una crida a les mares perquè ensenyin a les filles a sargir, a apedaçar o a fer els seus propis vestits. Però també cal, diu, educar-

							les en la intel·ligència: «Eduqueu-la per a ésser 'la companya de l'home': no precisament en el matrimoni («¿que sabeu si el seu destí vol fer-la casada o soltera?»), sinó en la societat. Es a dir, que no es trobi mai inferior davant d'un home de la seva posició i de la seva intel·ligència». Cal donar-los armes perquè puguin viure al nou món modern.
«Història de la moda III. Assíria»	–	27-VII-1928	147	2	Roser Català	Moda	Després de Caldea, ara l'autora passa a presentar la moda de l'antic Orient, concretament d'Assíria.
«Nens imperfectes»	«Els fills»	27-VII-1928	147	4	Marta Romaní	Maternitat	Murià expressa que, tot i que hi ha molts defectes en els fills que es poden corregir, n'hi ha d'altres que formen part de la seva naturalesa i que, per tant, s'han d'acabar acceptant. El més important en l'educació en valors és inculcar el respecte i la modèstia en els infants.
«Ombrel·les»	–	3-VIII-1928	148	2	Anna-Maria	Moda	L'article expressa que, a diferència de temps passats, l'ús d'ombrel·la per part de les dones va disminuint. Tanmateix, aquelles que volen conservar una pell fina encara l'utilitzen. Anna Murià s'adreça a elles i els dona consells per conservar i embellir aquest

							complement.
«El dol»	–	3-VIII-1928	148	8	Marta Romaní	Altres	L'autora fa un breu repàs per la història del dol. Acaba en el seu temps i expressa l'absurditat de continuar la tradició dels dols llargs, ja que el dolor fruit de la pèrdua es manifesta en l'interior de cadascú.
«La infermera domèstica VI»	–	10-VIII-1928	149	8	Doctor Oscar	Salut	Continuació de l'article immediatament anterior d'aquesta sèrie, on presenta i descriu les parts més posteriors de la boca, les complicacions que s'hi poden donar i els remeis a aplicar-hi.
«La llar guarnida de puntes»	–	17-VIII-1928	150	2	Anna-Maria	Llar	Murià enalteix la bellesa de les puntes al coixí per decorar una casa a l'estil pròpiament català. Així doncs, es dedica a presentar tota una sèrie de possibles emplaçaments per aquests objectes manufacturats per la mestressa de casa.
«Història de la moda IV. Els hebreus nòmades»	–	24-VIII-1928	151	2	Roser Català	Moda	Presenta la moda dels pobles nòmades que visqueren en l'antiguitat entre Mesopotàmia i la terra de Canaan.
«La caseta de bany»	–	31-VIII-1928	152	2	Anna-Maria	Llar	Murià dona diverses solucions per embellir la caseta de bany o la tenda de campanya, ambdues emplaçades a les platges, per tal

							que recordin a l'interior de la pròpia llar.
«Cura dels crisantems»	«La llar-jardí»	31-VIII-1928	152	4	Hortènsia Florit	Llar	Seguint la línia d'un altre article d'aquesta secció sobre aquestes flors, continua donant consells per la seva bona cura i preservació.
«La infermera domèstica VII»	–	31-VIII-1928	152	5	Doctor Oscar	Salut	Després de dedicar els articles anteriors d'aquesta secció a la zona del cap, ara passa a presentar i descriure les parts del tronc, tant externes com internes.
«Preparat la florida dels crisantems»	«La llar-jardí»	7-IX-1928	153	2	Hortènsia Florit	Llar	L'autora comparteix un seguit de consells per fer de les flors dels crisantems siguin ben belles i amb una llarga vida.
«Formació moral de la filla»	«Els fills»	7-IX-1928	153	5	Marta Romaní	Maternitat	Murià creu que la formació moral de les filles recau exclusivament en els pares i, més concretament, en la mare. La figura femenina progenitora ha d'ésser una educadora llegida, que hagi après sobre la vida i que sigui capaç, d'aquesta forma, d'observar els comportaments de la filla i de corregir-la quan faci falta.
«Secrets de l'harem»	–	7-IX-1928	153	8	Anna-Maria	Bellesa	L'article presenta tres perfums (el «Perfum nocturn», l'«Essència del Paradís» i les «Aromes de l'Alba») orientals acompanyats de les instruccions pertinents per

							preparar-los.
«Defectes de les nenes»	«Els fills»	14-IX-1928	154	2	Marta Romaní	Maternitat	Murià presenta un total de cinc defectes (la lleugeresa, la peresa, l'orgull, la hipocresia i el mal geni) que cal corregir en les nenes.
«La porcellana»	–	14-IX-1928	154	4	Anna-Maria	Llar	L'autora enalteix la bellesa i la utilitat de la porcellana un bé preuat procedent de la Xina antiga.
«Cultiu del “Muguet”»	«La llar-jardí»	21-IX-1928	155	13	Hortènsia Florit	Llar	L'article presenta un conjunt de consells per cuidar el «lliri de la Mare de Déu», la flor de moda també anomenada «muguet».
«Els genis-crisalides»	–	28-IX-1928	156	2	Roser Català	Creació literària	Espècie d'article-relat que expressa la singularitat d'esperit dels artistes novells i reclama el respecte i l'admiració de tota la població envers ells.
«La cambra del nen»	–	28-IX-1928	156	6	Anna-Maria	Llar	Murià creu que aquesta és la cambra més important d'una casa, ja que hi conviurà durant hores el que serà una futura persona adulta. D'aquesta forma, procedeix a proporcionar una sèrie d'instruccions per tenir aquesta cambra en bones condicions.
«Història de la Moda V. El vell Egipte»	–	5-X-1928	157	2	Roser Català	Moda	Describeu la moda de l'antic Egipte. Article que destaca per una gran sensibilitat en l'expressió poètica.
«La innocència»	«Els fills»	5-X-1928	157	4	Marta Romaní	Maternitat	L'autora alerta que, a mesura que avança l'edat del fill, la bella

							innocència pot convertir-se en ignorància. L'article es centra en la importància d'educar la filla en les qüestions íntimes. La mare ha de ser la que acosti aquests temes a la filla: «és indispensable que la que arriba a dona sàpiga per què i per a quin fi ho és. Preneu la filla per les mans, feu-la entrar a la vostra cambra, asseieu-la al vostre costat, i, a cau d'orella, com si parléssiu amb una amigueta, descobriu-li els per a ella misteris de la vida». La figura progenitora femenina ha d'acabar sent l'amiga i la confident de la filla. En el cas dels nois, els pares seran els educadors en aquesta matèria. En tot cas, les mares s'han d'encarregar de recordar-los-hi.
«El cor de la gràcia»	–	5-X-1928	157	6	Anna-Maria	Bellesa	L'article dóna les instruccions pertinents per tal de preparar un coloret casolà i poder, així doncs, evitar el rostre pàl·lid en els temps de menys sol que s'acosten.
«La infermera domèstica VIII»	–	5-X-1928	157	8	Doctor Oscar	Salut	Aquest article es centra exclusivament en presentar dues parts internes essencials del tronc: el cor i els pulmons.
«Història de la moda	–	12-X-1928	158	2	Roser Català	Moda	Repassa la moda de l'antiga Grècia

VI. Moda hel·lènica»							a partir de les escultures femenines de deesses.
«Les deu maneres de fer un rostit»	–	12-X-1928	158	4	Anna-Maria	Llar	L'autora comparteix deu formes per cuinar un rostit de tall rodó que, segons afirma, li va confessar una amiga.
«Amb la ploma a la mà»	–	19-X-1928	159	2	–	Literatura	Article commemoratiu en memòria del dramaturg Ignasi Iglésias finat recentment.
«Història de la moda VI. Moda hel·lènica»	–	19-X-1928	159	3	Roser Català	Moda	Continuació del primer article del número anterior.
«La infermera domèstica IX»	–	19-X-1928	159	4	Doctor Oscar	Salut	Article que descriu els següents òrgans de l'abdomen: el fetge, la vesícula biliar, la melsa i el pàncrees.
«El jardí en la tardor»	«La llar-jardí»	19-X-1928	159	8	Hortènsia Florit	Llar	Article d'esperit romàntic, en defensa del lliure albir de la vegetació del jardí. L'autora defensa la cura mesurada del jardí, sense extremismes. Confirma que cal deixar actuar a la Naturalesa
«Història de la moda VII. Fenícia i ses colònies»	–	26-X-1928	160	2	Roser Català	Moda	L'autora comparteix el gust per la moda que tenien els fenicis.
«Història de la moda VIII. La Gàl·lia »	–	2-XI-1928	161	2	Roser Català	Moda	Murià descriu les diverses modes, segons l'època i la regió, que es van anar succeint en la vella veïna Gàl·lia.
«Per a les rosses»	–	2-XI-1928	161	4-5	Anna-Maria	Bellesa	Anna Murià enalteix la bellesa

							femenina de les rosses. Tanmateix, expressa que les pigues són un defecte recurrent en la seva pell blanca i fina. Per tal d'evitar la seva aprició, proporciona un remei fàcil i casolà.
«La infermera domèstica X»	–	2-XI-1928	161	6	Doctor Oscar	Salut	Article que es centra en descriure els ronyons i les malalties que s'hi poden manifestar.
«Història de la moda IX. En l'Imperi Romà»	–	9-XI-1928	162	2	Roser Català	Moda	Murià es dedica a presentar i enaltir el gust per luxe de la cultura romana.
«Ço que ensenyem a nostra filla»	«Els fills»	9-XI-1928	162	8	Marta Romaní	Maternitat	L'articulista nombra un seguit de conductes que cal que les mares procurin que no es manifestin en les filles: dir mentides, empolainar-se en excés i incomplir amb els deures pertinents.
«Història de la moda. Acabament»	–	16-XI-1928	163	2	Roser Català	Moda	Continuació del primer article del número anterior. L'autora fa un repàs pels diferents pentinats comuns en la civilització romana.
«Els ocells engabiats»	–	16-XI-1928	163	12	–	Altres	L'autora expressa la seva tristesa per tots els ocells que viuen engabiats, mancats de llibertat per volar.
«La meva amiga»	–	23-XI-1928	164	2	–	Altres	Murià dedica aquest article a parlar de Na Roser Català, l'amiga inseparable de l'ànima que expressa que l'acompanyarà per sempre més.

«Religió»	«Els fills»	23-XI-1928	164	6 i 8	Marta Romaní	Maternitat	L'article comença amb contundència: «La part 'més important' –ho asseguro sense vacil·lacions– de l'educació moral és la Religió». Així doncs, Murià creu que les mares han d'ensenyar als fills a creure en la Religió cristiana i a estimar Déu. Es posiciona en contra dels pares que neguen la religió i també els que l'inculquen als fills sense ensenyar-los ben bé què és la fe.
«El jardí a l'hivern»	«La llar-jardí»	23-XI-1928	164	8	Hortènsia Florit	Llar	En la línia de l'article anterior d'aquesta secció, l'autora insisteix en què, durant l'hivern, el jardí ha de mostrar-se tal i com és, sense guarniments ni floritures.
«Història de la moda X. Les races bàrbares»	–	30-XI-1928	165	2	Roser Català	Moda	Murià presenta la simplicitat en la moda que caracteritzava les poblacions bàrbares del nord.
«Història de la moda. Acabament»	–	7-XII-1928	166	2	Roser Català	Moda	Continuació de l'article del número anterior. Murià destaca el treball d'orfebreria que llueïen les dones de les poblacions bàrbares.
«Missió de les donzelles»	«Els fills»	7-XII-1928	166	6	Marta Romaní	Maternitat	L'autora expressa la importància del paper de les mares en conduir les filles en el seu pas de la infància a l'adolescència. Hi ha una sèrie d'actituds que la donzella haurà d'interioritzar: sentir-se útil, creure

							en Déu, cultivar la intel·ligència, tenir un cor fort i ser pràctica en el culte de l'aspecte.
«Obstacles»	«Els fills»	14-XII-1928	167	5	Marta Romaní	Maternitat	Anna Murià dóna a conèixer la necessitat d'evitar males influències en les noies. Creu que les mares han de fer entendre a les seves filles que no és bo imitar les dones que cuiden en excés la seva imatge ni tampoc les intel·lectuals que descuiden l'aspecte físic i només es dediquen al cultiu de la ment.
«La infermera domèstica XI»	–	14-XII-1928	167	12	Doctor Oscar	Salut	Article dedicat a la descripció d'estómac i intestins.
«Oh, que estic contenta!»	–	14-XII-1928	167	12	Anna-Maria	Creació literària	L'autora comparteix la il·lusió d'haver aconseguit un somni vastament desitjat: posseir una habitació decorada a l'estil oriental.
«La loteria»	–	21-XII-1928	168	8	–	Altres	Article on l'autora demana l'abolició de la loteria, ja que representa una activitat que corromp l'ànima humana.
«La vostra bellesa»	–	28-XII-1928	169	2	Anna-Maria	Bellesa	Amb aquest article, en què l'autora dóna consells a una lectora, Dora Campflorit, sobre com aprimar-se, Anna Murià inaugura una nova secció en la revista dedicada exclusivament a ajudar a les lectores en el culte de la seva

							bellesa.
«Lectures»	«Els fills»	28-XII-1928	169	4	Marta Romaní	Literatura	L'autora creu fermament en la importància de la pràctica de la lectura des de la infantesa. Des de ben petits, els nens han de conèixer la fisonomia d'un llibre. Més grans, poden endinsar-se en les aventures de Juli Verne. Després, en l'adolescència, els pares han de vetllar per unes lectures moralment adequades, sobretot cal que proporcionin als fills novel·les d'autors universals.
«Rams silvestres»	«La llar-jardí»	4-I-1929	170	4	Hortènsia Florit	Llar	Murià escriu sobre la importància de les flors per decorar de forma apropiada una llar. Expressa que a l'hivern es pot solucionar la manca de flors amb la confecció de rams a partir de les flors seques de camp.
«Lady Moda»	–	4-I-1929	170	5-6	–	Moda	L'autora personifica la Moda, és a dir, la converteix en <i>Lady</i> Moda. A través de les estacions de l'any, Murià ens presenta el seu aspecte i també l'estat del seu ànim.
«Les joguines»	«Els fills»	4-I-1929	170	23	Marta Romaní	Maternitat	Article que vol alertar els pares sobre els perills de les joguines. Afirmar que el tipus d'entreteniment que convé a cada infant dependrà del seu temperament, però sí que

							expressa que cal evitar qualsevol joguina bèl·lica i també aquelles amb les que s'exerceix el cos en excés, com els tricicles.
«El Déu de la velocitat»	–	11-I-1929	171	4-5	–	Literatura	Relat sobre un noi, el cosí Robert, que porta la seva cosina Maria Antònia en el seu nou cotxe esportiu. La noia manifesta el seu temor davant de la conducció temerària del seu cosí.
«La vostra bellesa»	–	18-I-1929	172	2	Anna-Maria	Bellesa	L'autora respon a la carta de la lectora Penelope, on li demana una solució pels pits caiguts. L'autora li dóna consells sobre l'exercici físic, la vestimenta o l'alimentació.
«Història de la moda XI. Els àrabs»	–	25-I-1929	173	2	Roser Català	Moda	L'autora escriu sobre la cura de la bellesa que practicaven les antigues cultures àrabs.
«Jocs»	«Els fills»	25-I-1929	173	5	Marta Romaní	Maternitat	Article que destaca la rellevància de les manualitats pels infants. Murià expressa que les mares han d'ajudar als infants a confeccionar-se les seves pròpies joguines.
«La vostra bellesa»	–	25-I-1929	173	6	Anna-Maria	Bellesa	L'escriptora respon a la carta d'una lectora, Rosaura-Maria, que li demana consells per enfortir les ungles.
«La vostra bellesa»	–	1-II-1929	174	6	Anna-Maria	Bellesa	L'article reproduïx la conversa entre dues amigues, on una demana a l'altra consells per transformar un

							cutis aspre. Murià desglossa tot un seguit de solucions que s'hi poden aplicar.
«El problema del matrimoni»	–	8-II-1929	175	3	Roser Català	Matrimoni	Anna Murià afirma que, en el matrimoni, s'hi presenten un seguit de problemes. Tots ells tenen una única solució: «que tothom pogués casar-se a gust». Expressa que les dones són les que sofreixen més en la matèria dels amors i que, en aquest cas, el feminisme no ha aportat cap mena de solució. L'autora acaba l'article afirmant que les dones han d'aprendre a renunciar a l'amor i el matrimoni si aquests no han d'aportar-li felicitat.
«Segle dinou»	«Amorettes»	8-II-1929	175	4	Anna-Maria	Literatura	Relat sobre les confessions d'una noia que explica quin aspecte té el seu enamorat, un príncep.
«La princesa que no trobava marit»	–	8-II-1929	175	4	Marta Romaní	Literatura	Relat sobre les confessions d'una reina. Expressa que vol un home que s'adeqüi al seu ideal, que sigui «un home», però és incapaç de trobar-lo així.
«Les flors de Carnaval»	–	8-II-1929	175	6	Hortènsia Florit	Llar	L'autora recalca la importància de les flors en els temps epicuris de Carnaval.
«Història de la moda XII. Extrem Orient»	–	15-II-1929	176	2	Roser Català	Moda	Murià presenta un croquis dels principis de la moda en la Xina antiga, des del luxe extrem de la

							vestimenta fins a l'abundant maquillatge.
«La vostra bellesa»	–	15-II-1929	176	4	Anna-Maria	Bellesa	A petició d'una lectura, l'escriptora dóna un remei casolà per tal de fer créixer les pestanyes.
«La infermera domèstica XIII»	–	15-II-1929	176	4	Doctor Oscar	Salut	Ara l'autora passa a escriure sobre les extremitats inferior (pelvis, cuixa, cama i peu) i algunes malalties que s'hi poden manifestar.
«Història de la moda. Extrem Orient (acabament)»	–	22-II-1929	177	2	Roser Català	Moda	Continuació del primer article del número anterior. Aquí es dedica a compartir coneixements sobre les joies, la roba interior i també la moda masculina de la Xina del passat.
«La dona feinerera»	–	22-II-1929	177	4	Marta Romaní	Professió	L'autora descriu una elegant amiga seva, qui és capaç de mantenir sempre la llar impecable. Murià escriu: «L'exemple de la meua amiga desfà l'error en què cauen moltes creient que les feines de la casa són enemigues de la bellesa i l'elegància».
«La vostra bellesa»	–	22-II-1929	177	5	Anna-Maria	Bellesa	Murià respon a dues cartes de lectores i dóna remeis per les arrugues.
«Història de la moda XIII. La Persia»	–	1-III-1929	178	2	Roser Català	Moda	L'autora comenta el luxe refinat que caracteritzava a les perses.
«El jardí en la	«La llar-	1-III-1929	178	6	Hortènsia	Llar	L'article recomana a les dones

primavera»	jardí»				Florit		deixar el jardí que floreixi en llibertat un cop arribada la primavera. L'autora escriu: «Prescindi de l'ordre i de la simetria. Ompliu, bne ple, ben ple, el jardí, de plantes que floreixin abundantament. [...] Entre el davassall de flors, que felices podeu ésser, amigues!».
«La infermera domèstica»	–	1-III-1929	178	6	Doctor Oscar	Salut	Murià ara passa a escriure sobre les extremitats superiors i inferiors.
«Es fa així»	«Amorettes»	8-III-1929	179	2	Marta Romani	Literatura	Relat sobre quatre amigues que passegen pel Passeig de Gràcia. Una d'elles té un desengany amorós que la deixa sense ànim de sortir ni de tornar a caminar amb elles.
«La vostra bellesa»	–	15-III-1929	180	2	Anna-Maria	Bellesa	L'autora proporciona remeis a una lectora per tal de fortificar les pestanyes.
«La mentida»	«Els fills»	15-III-1929	180	3	Marta Romani	Maternitat	L'article recomana a les mares de ser prudents per tal de poder ensenyar correctament als fills la diferència entre la veritat i la mentida, i no convertir-los en ésser hipòcrites. Murià creu que no es pot fer que els fills diguin sempre la veritat, ja que la mentida conforma una part ben necessària de la societat. Cal mostrar-los la

							diferència que existeix entre les mentides bones i les mentides dolentes.
«La infermera domèstica XIV»	–	15-III-1929	180	10	Doctor Oscar	Salut	Murià comparteix les característiques de diverses «substàncies» del cos humà: «nervis, sang, carn o músculs i pell».
«Per què no es declaren les dones»	–	22-III-1929	181	2	Roser Català	Matrimoni	Murià expressa que l'amor està reple de convencionalismes. Afirmar: «no hi ha cap llei moral ni física que privi una dona d'apropar-se a un home i dir-li que l'estima». En els temps modern, explica que hi ha dones que canvien el funcionament d'alguns aspectes de la vida, però que encara no hi ha prou atreviment per canviar el rol de la dona en l'enamorament, perquè es creu que, d'aquesta forma, l'home no serà capaç d'estimar-la suficientment. Confessa que a vegades les dones actuen amb «hipocresia», perquè volen fer creure als homes el que senten mitjançant mecanismes totalment oposats. Conclou l'article amb un to de desolació, expressant que la lluita i la victòria formen part de la naturalesa masculina i,

							per tant, la impossibilitat de declarar-se de les dones no té solució possible.
«La sala de molts estils»	–	22-III-1929	181	4	Anna-Maria	Llar	L'autora creu que els mobles de diversos estils col·locats dins d'una mateixa habitació poden arribar a formar una combinació harmònica.
«La taula florida»	«La llar-jardí»	29-III-1929	181	2	Hortènsia Florit	Llar	L'autora destaca la importància que tenen les flors per ornamentar una taula. Expressa que, per exemple, per a una primera comunió, és recomanable preparar rams amb flors blanques.
«Una “entreviu” amb la representant de la casa Drecol-Beer»	–	29-III-1929	181	4	–	Moda	Murià es reuneix amb la representant, de la qual no se'n dona el nom, de la casa parisenca de moda Drecol-Beer. L'entrevistada expressa la simpatia que provoca Barcelona a la marca i la proximitat que creu que la ciutat té amb les tendències franceses.
«La vostra bellesa»	–	29-III-1929	181	10	Anna-Maria	Bellesa	L'escriptora ajuda a una lectora a resoldre el problema del mal alè.
«Quan l'amor entra»	–	29-III-1929	181	11	Roser Català	Altres	L'article descriu la força de l'amor com un sentiment que es manifesta no tan sols en la ment i l'ànima, sinó que també té una sèrie de repercussions físiques.
«La vinya»	«Amorettes»	5-IV-1929	183	2	Anna Maria	Literatura	El relat exposa l'amor d'un estiu en una vinya entre en Jaume Soler i la

							Maria Lluïsa. Un amor que, en l'estiu següent, es manifesta refredat a causa del pas del temps.
«Història de la moda XIV. La vida indostànica»	–	12-IV-1929	184	2	Roser Català	Moda	L'autora escriu sobre la bellesa de les dones a la Índia.
«Un diàleg molest»	–	19-IV-1929	185	2	Maria Rosa	Altres	A partir d'una experiència que afirma ser en primera persona, l'autora dóna a conèixer el mal gust que per ella suposa parlar en un to excessivament alt. Afirma que una conducta d'aquesta mena no ha de representar als catalans.
«Roses d'abril»	–	19-IV-1929	185	6	Roser Català	Literatura	En un to marcadament líric, l'autora escriu sobre la bellesa de la Primavera que representen les roses del mes d'abril.
«La “etagere”»	–	19-IV-1929	185	6	Hortènsia Florit	Llar	Murià escriu sobre l'elegància que representa una estanteria en una llar.
«La vostra bellesa»	–	19-IV-1929	185	7	Anna-Maria	Bellesa	A partir de la petició d'una lectora, l'articulista dóna a conèixer la recepta per a preparar la millor crema per al cutis que coneix.
«La cuina moderna i elegant»	–	19-IV-1929	185	13	Hortènsia Florit	Llar	Murià repassa els canvis que, al llarg dels anys, s'han produït en l'organització de la cuina. Afirma que, en el seu temps, la cuina és més «bonica, elegant i higiènica» i sobretot molt més pràctica que en el

							passat. El canvi és beneficiós, perquè «la mestressa de casa elegant, que es veu obligada a fer ella el menjar, no perd res del seu refinament i la seva boniquesa en el “laboratori culinari”».
«La infermera domèstica XV»	–	26-IV-1929	186	13	Doctor Oscar	Salut	Murià es dedica a descriure la sang i tot el conjunt del sistema circulatori.
«Història de la moda. La vida indostànica (continuació)»	–	3-V-1929	187	2	Roser Català	Moda	L'autora continua l'article anterior corresponent a aquesta mateixa secció.
«La vostra bellesa»	–	3-V-1929	187	3	Anna-Maria	Bellesa	L'escriptora ajuda a una lectora a aconseguir una major brillantor en la mirada.
«La por»	«Els fills»	3-V-1929	187	10	Marta Romaní	Maternitat	Murià es dirigeix a les mares per comunicar-los que no incitin la por en els seus infants com un remei contra la manca d'obediència. L'autora afirma que el temor provoca desajustaments en el sistema nerviós de l'infant que, a llarga durada, es poden arribar a cronificar.
«La vostra bellesa»	–	10-V-1929	188	2	Anna Maria	Bellesa	L'autora proporciona consells a dues amigues que volen reduir el volum de cames i cintura.
«Una qüestió»	«Els fills»	10-V-1929	188	4	Marta Romaní	Maternitat	Murià es posiciona en contra del càstig físic com una solució a la

							correcció de conductes. Expressa que cap ésser es mereix rebre cap tipus d'acció violenta i, encara menys, els infants, els quals poden perdre l'autoestima i ésser apoderats per la covardia per sempre més.
«Força! Força!»	–	10-V-1929	188	4	Roser Català	Literatura	En un to marcadament poètic, Murià escriu sobre la importància d'enfortir tan la part física com l'espiritual. Creu que el dolor és el major allixonador per al cor. Conclou l'article de la següent forma: «Deixeu-me cercar el perill i adquirir força».
«Cada amor una desil·lusió»	–	17-V-1929	189	2	Roser Català	Literatura	Relat sobre una conversa entre dues amigues, una de les quals és monja. Aquesta fa saber a l'amiga que va descobrir en l'amor de Déu la perfecció, justament allò que no li havia sabut donar l'amor humà que tan l'havia fet sofrir anteriorment.
«El jardí a l'estiu»	«La llar-jardí»	17-V-1929	189	6	Hortènsia Florit	Llar	Arribat l'estiu, la família troba en el jardí el lloc de reunió i també de descans.
«La vostra bellesa»	–	17-V-1929	189	12	Anna-Maria	Bellesa	Murià respon a la petició d'una lectora i dona remeis per evitar suar excessivament.
«La vostra bellesa»	–	24-V-1929	190	2	Anna-Maria	Bellesa	L'escriptora comparteix la recepta casolana per a preparar una crema

							que mantingui les mans fines i blanques durant tot l'any.
«Himne triomfal»	–	24-V-1929	190	11	Roser Català	Literatura	Relat on la veu poètica es deixa encomanar per la vivacitat que desprèn l'ambient del carrer i manifesta la seva felicitat a través d'un cant espontani.
«La història de la moda XVI- Edat Mitjana»	–	31-V-1929	191	2	Roser Català	Moda	L'article presenta la moda complicada i recarregada que caracteritzava la població en els temps medievals.
«La infermera domèstica XVI»	–	31-V-1929	191	6	Doctor Oscar	Salut	Murià escriu sobre la pell del cos humà.
«La història de la moda XVI. Edat Mitjana (continuació)»	–	7-VI-1929	192	2	Roser Català	Moda	Murià dedica aquest article, continuació de l'anterior d'aquesta mateixa secció, a parlar sobre els complements de l'època medieval, com el cinturó o les mitges de punt.
«Els Jocs Florals del Rosselló. "Himne al Déu Sol"»	–	7-VI-1929	192	4-5	–	Literatura	Relat amb to marcadament líric sobre l'enamorament entre Anníbal i una jove, «filla d'aquesta terra».
«La moda»	–	14-VI-1929	193	1	Hortènsia Florit	Moda	A l'estil d'un article «Lady moda» (n. 170), aquí l'autora personifica la Moda d'estiu com una figura alegre i amb una gran vitalitat. Conclou l'escrit afirmant: «Jo odio les àrides cròniques de modes, reblertes de descripcions carrinclones i paraules de llengües estrangeres. Jo faig de la Moda una cosa ideal; no un

							vulgar comerciant de novetats. No puc descriure-la, l'haig de cantar, hi ha en ella tantes coses que tempten la ploma del glossador!».
«La moda»	–	21-VI-1929	194	1	Hortènsia Florit	Moda	En la línia de l'article del número anterior, l'autora personifica la moda i aprofita per tractar la bellesa que desprèn el teixit de seda en les dones.
«La Moda sota els nostres ulls»	–	28-VI-1929	195	1	Hortènsia Florit	Moda	L'escriptora continua amb la personificació de la dona, i escriu sobre la força de les tonalitats en la moda i com els colors predilectes van canviant al llarg del temps.
«La vostra bellesa»	–	28-VI-1929	195	2	Anna-Maria	Bellesa	L'autora torna a escriure sobre un remei anterior que va proporcionar per tal de tenir una pell fina i blanca.
«Esports»	«Els fills»	28-VI-1929	195	5	Marta Romaní	Maternitat	Murià creu que és recomanable que els fills facin esport, però alerta sobre el perill que l'activitat que practiquin es transformi en una obsessió. Aconsella que els infants practiquin el tennis en la infantesa. Més endavant, en l'adolescència, recomana la natació, el rem, l'excursionisme, la pilota basca i el llançament de disc. Concretament, per als nois recomana l'equitació. En general, desestima la pràctica

							del ciclisme.
«La Moda sota els nostres ulls»	–	5-VII-1929	196	1	Hortènsia Florit	Moda	L'autora expressa que l'afició per l'esport s'ha apoderat de la moda. Confessa: «Beneim l'esport. Ell inspira la Moda i ens fa tan de bé. Ens dóna benestar, i ens fa immortals».
«La Moda sota els nostres ulls»	–	12-VII-1929	197	1	Hortènsia Florit	Moda	En l'article, per una banda, l'escriptora tracta la qüestió del canvi del centre mundial de la moda. Si abans París ocupava aquesta posició, ara Londres i Nova York són els nuclis neuràlgics de la vestimenta d'avantguarda. Per altra banda, Murià aprofita per compartir una posició personal respecte a una qüestió de la moda: prefereix la tendència moderna i «revolucionària», com ella l'anomena, d'anar sense mitges.
«Higiene personal»	«Els fills»	12-VII-1929	197	4	Marta Romaní	Salut	L'autora recalca la importància de mostrar en què consisteix una bona higiene als fills. Creu que si de ben petits prenen uns bons hàbits de netedat, els continuaran practicant tota la seva vida.
«La vostra bellesa»	–	12-VII-1929	197	10	Anna-Maria	Bellesa	L'escriptora alerta a les lectores que la glicerina no és una bona substància per aplicar-se a la pell en cas de voler-la més bella.

«La història de la Moda XVI. Edat Mitjana (continuació)»	–	12-VII-1929	197	11	Roser Català	Moda	En aquest article, continuació de l'anterior d'aquesta mateixa secció, Anna Murià comparteix coneixements sobre el tipus de calçat i els gèneres dels vestits de la població medieval.
«La Moda sota els nostres ulls»	–	19-VII-1929	198	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià expressa que la Moda i les modistes, igual que gran part de la societat, es troba en temps de descans durant la calor de l'estiu.
«Vull ésser mestressa de la meva vida...»	–	19-VII-1929	198	4	Roser Català	Literatura	Article en forma de cant a la llibertat. La veu femenina fa saber el seu plany: per més que vol construir la seva vida a la mida més personal, el destí li canvia el camí. Al final, expressa que, tot i així, no pensa perdre l'esperança.
«La Moda sota els nostres ulls»	–	26-VII-1929	199	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià comparteix la visió profètica que ha experimentat sobre l'aspecte que prendrà la Moda en la pròxima estació de l'any. La Moda de tardor confessa que serà fina, amb tonalitats de vi negre, i que estarà dominada per la llana fina i les pells.
«La vostra bellesa»	–	26-VII-1929	199	3	Anna-Maria	Bellesa	L'autora respon a la carta d'una lectora que diu que no es vol aprimar, però tampoc engreixar. Així doncs, Murià li recomana fer un exercici senzill amb una

							gimnàstica matinal diària.
«Amor maternal»	«Els fills»	26-VII-1929	199	12	Marta Romaní	Maternitat	L'article s'inicia amb les següent paraules: «L'amor maternal és el principi de tot amor de la terra; el fonament veritable d'aquell altre amor que acostia dues persones i que ostensiblement es proclama neix de la humanitat. [...] L'amor maternal és la mà creadora de Déu». Creu que en la naturalesa de la dona hi viu l'amor maternal, fruit de l'exemple que donà Maria, la mare del fill de Déu. L'articulista conclou amb un consell: cal controlar les regnes de l'amor maternal i pensar a més de sentir i estimar.
«La Moda sota els nostres ulls»	–	2-VIII-1929	200	1	Hortènsia Florit	Moda	Amb la confiança que cap home llegirà la revista, Murià es disposa a parlar de la roba interior femenina. Afirma que el rosa és el color predilecte d'aquesta part de la vestimenta.
«La vostra bellesa»	–	2-VIII-1929	200	4	Anna-Maria	Bellesa	Responent a la carta d'una lectora, la qual demana algun remei per no envermellir quan plora, l'autora diu simplement que quan s'està trist no es té bellesa i que, per tant, la solució que hi dona és simplement no plorar.

«La Moda sota els nostres ulls»	–	9-VIII-1929	201	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià comparteix un dels seus idil·lis: convertir Barcelona en un gran jardí, on tot respongui a les lleis harmonioses de la naturalesa.
«Triant esport»	–	9-VIII-1929	201	4	Roser Català	Esport	L'autora afirma que no és fàcil elegir l'esport que es vol practicar, ja que la salut física i la de l'esperit han d'estar ben equilibrades. Així doncs, Murià reproduceix la conversa entre dues amigues, de la qual en podem llegir parts com la següent: «–També és ben trist que les dones sols tinguem un esport, quan els homes en tenen tants! –Les dones els practiquen, fins els més virils». L'article conclou amb la següent reflexió: «Realment, l'esport femení és un problema. El resoldrà l'entitat [Club Femení] que neix? Cal esperar».
«La Moda sota els nostres ulls»	–	16-VIII-1929	202	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià expressa estar enlluernada després d'haver observat les joies que llua la personificació de la Moda.
«La vostra bellesa»	–	16-VIII-1929	202	5	Anna-Maria	Bellesa	L'escriptora dona consells per reduir les cicatrius arran d'una consulta que li fa una lectora.

							Tanmateix, deixa clar que només els metges les poden fer desaparèixer.
«La Moda sota els nostres ulls»	–	23-VIII-1929	203	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià confessa que, en la moda, retornen els teixits (el fai i el tafetà) de les àvies, però amb un toc rejuenit i elegant.
«Els infants a la platja»	«Els fills»	23-VIII-1929	203	3	Marta Romaní	Maternitat	L'article aconsella a les mares que deixin als nens certa llibertat de moviment a la platja. L'autora creu que tant la sorra de la platja com l'aigua del mar van estar fets per Déu de forma adequada a la realitat dels infants. Així doncs cal vigilar-los, però no sobreprotegir-los.
«La vostra bellesa»	–	23-VIII-1929	203	12	Anna-Maria	Bellesa	Anna Murià dona consells a una lectora per tal d'engrossir les seves cames esprimatxades.
«L'hora de plorar»	–	23-VIII-1929	203	15	Roser Català	Literatura	Article en forma de lament, on la veu expressiva confessa que està plorar davant de la finestra de la seva cambra. Es sent trista, però la vertadera realitat és que ben bé no sap per què està vessant aquelles llàgrimes.
«La Moda sota els nostres ulls»	–	30-VIII-1929	204	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià s'avança a l'arribada de la primavera i dona la benvinguda a la moda femenina que s'ha anat imposant: el gust pels vestits sastre. És interessant llegir el paràgraf amb

							el qual conclou l'article: «Nosaltres, que som fervents devotes de la feminitat i que tenim el feminisme que admet totes les característiques debilitats de la dona i que aborrim l'intransigent masclisme, donem la benvinguda als vestits que fan la paròdia dels homes i que resulten un disfraç araciosament ineficaç; aplaudim l'arribada anyal dels vestits sastre que per aquesta tardor la Moda ha dibuixat més elegants i gentils que mai».
«La Moda sota els nostres ulls»	–	6-IX-1929	205	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià escriu sobre els canvis que s'han produït en la cerimònia del casament a causa de la pressa que impera en els temps moderns. Expressa que la núvia, per exemple, ara es casa «amb un vestit ordinari i capell, portant com a únic distintiu simbòlic un gran ram de flors blanques, naturals, a la mà».
«Dues cambres»	–	6-IX-1929	205	3	A.M.	Llar	Murià descriu l'aspecte de les dues habitacions que ha preparat la seva amiga Rosina per tal d'acollir les seves nebodes.
«La clínica de la coqueteria»	–	6-IX-1929	205	6	Roser	Bellesa	L'autora expressa que els banys de vapor i els massatges facials són el millor per mantenir la pell jove

							davant del pas del temps.
«Conversa de mestresses de casa»	–	6-IX-1929	205	10	Marta	Llar	Per una banda, s'explica com elaborar correctament el <i>Kefir</i> , un remei casolà per curar el mal de panxa i d'intestins. Per altra banda, Murià dóna instruccions sobre com cuinar les sopes i les farines amb llet pels nens.
«La Moda sota els nostres ulls»	–	13-IX-1929	206	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià creu que hi ha combinacions noves de la moda, com la unió de la punta amb el feltre, amb les quals s'obté un resultat sorprenent i elegant.
«La Història de la Moda. Edat Mitjana (continuació)»	–	13-IX-1929	206	5	Roser Català	Moda	Murià comenta aspectes concrets de la moda medieval com el mantell, les mànigues o el ròsec.
«La Moda sota els nostres ulls»	–	20-IX-1929	207	1	Hortènsia Florit	Moda	Tot i que l'autora no es considera una moralista, en aquest article recomana a les noies que la seva faldilla no pugi més amunt dels genolls. Creu que la tendència moderna d'escurçar les faldilles no és un desig ni de la pròpia Moda en si. Per tal de mostrar-se elegant, Murià creu que una dona ha de lluir una faldilla més aviat llarga.
«Els efluvis de la música»	–	20-IX-1929	207	6	Roser Català	Literatura	Article amb una expressió marcadament poètica on s'escriu sobre la relació harmoniosa que guarden els jardins amb la música.

«La vostra bellesa»	–	20-IX-1929	207	12	Anna-Maria	Bellesa	L'articulista ajuda a una lectora a evitar els inconvenients que ocasiona la tendència a suar de sota les aixelles.
«La Moda sota els nostres ulls»	–	27-IX-1929	208	1	Hortènsia Florit	Moda	Anna Murià comparteix la seva emoció davant de la incertesa sobre l'aspecte que tindrà la moda en la tardor que ja s'aproxima.
«La Història de la Moda. El tocador medieval XVII»	–	27-IX-1929	208	3	Roser Català	Moda	L'autora presenta els costums de les dones medievals en matèries de maquillatge i perfums
«La vostra bellesa»	–	27-IX-1929	208	4	Anna-Maria	Bellesa	Article que proporciona una solució a una lectora per tal d'evitar els grans que apareixen com a resultat de la calor o l'exposició al sol. A més, Murià conclou l'article exhortant la importància d'escriure en català. Ho fa amb les següents paraules: «Dieu que us costa tant d'escriure el català; doncs esforceu-vos per aprendre'l, estudeu la gramàtica, feu-vos donar lliçons o, almenys, copieu trossos de bona literatura, a fi d'agafar pràctica. Amb una mica de força de voluntat, que no us mancarà si teniu amor per la terra que ens sosté, arribareu a escriure amb perfecció».
«Consells d'una mare a la família»	–	27-IX-1929	208	5	Hortènsia	Maternitat	Murià proporciona un seguit de consells a les mares sobre temes

							ben diversos, com per exemple els remeis contra la caspa infantil, els aliments més adequats pels infants de quatre a quinze anys o els inconvenients que es manifesten en un fill per l'ús del xuclador de goma.
«Conversa de mestresses de casa»	–	27-IX-1929	208	12	Marta Romaní	Llar	Conjunt de consells sobre aspectes diversos de la llar: la postura adequada per de fer labors, la sopa juliana com una recepta bona i pràctica, i la bona neteja del marbre de la cuina.
«La Moda sota els nostres ulls»	–	4-X-1929	209	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià es postula en contra de les lectores pedants. Conclou l'article de la següent forma: «La moda de la intel·lectualitat ha fet molt de bé i molt de mal. Ha creat un nombre extens, que ens enorgulleix, de dones que pensen i treballen amb afany de saber; més també ha creat el grup de les pedants, de les que volen semblar plenes de sabiduria i, per tant, no en posseeixen gens; i el de les criatures frívoles que tot classes, llibres, oficina, ho converteixen en instruments de la seva lleugeresa».
«La vostra bellesa»	–	4-X-1929	209	6	Anna-Maria	Bellesa	Murià recomana a una lectora engreixar-se, ja que aquesta li

							demana consell per augmentar i enfortir els pits.
«La clínica de la coqueteria»	–	4-X-1929	209	12	Roser	Bellesa	L'autora dona consells per tal de solucionar l'obesitat i també destaca el cogombre com un vegetal amb capacitats cosmètiques interessants.
«La moda sota els nostres ulls»	–	11-X-1929	210	1	Hortènsia Florit	Moda	Article líric on l'autora expressa tant els dies tristos com els d'alegria que aporta el mes d'octubre.
«Consells d'una mare de família»	–	11-X-1929	210	3	Hortènsia	Maternitat	Murià expressa que no és bo d'obligar a la força als nens a perdre la por en alguna cosa, ja que es tracta d'un desajust nerviós que cal tractar amb cura. Seguidament, l'autora proporciona consells pràctics a les mares pel bany dels nadons.
«La moda sota els nostres ulls»	–	18-X-1929	211	1	Hortènsia Florit	Moda	Com en un article anterior, Murià expressa la hipocresia que es troba en el allargar excessivament el dol. A més, confessa la bellesa que hi veu en alguns vestits negres que mostren el dolor.
«Conversa de mestresses de casa»	–	18-X-1929	211	3	Marta	Llar	Conjunt de consells variats de l'autora sobre com calmar les violentes picades dels mosquits i com blanquejar la roba. A més, alerta sobre el perill que suposa el

							consum diari d'alcohol.
«Com sóc feliç»	–	18-X-1929	211	6	Roser Català	Literatura	L'articulista comparteix el seu immens sentiments de felicitat que se li manifesta quan es troba a la vora de la mar.
«Les dones de Romania»	–	25-X-1929	212	4	Roser Català	Altres	Murià manifesta l'admiració que sent per la bellesa, l'elegància i la saviesa de les dones romaneses, després d'haver descobert la seva naturalesa en el Pavelló de Romania de l'Exposició de Barcelona.
«La moda sota els nostres ulls»	–	1-XI-1929	213	1	Hortènsia Florit	Moda	Article excepcional, on l'autora es dedica a fer de cronista sobre quina serà la moda dels abrics per l'hivern que ja va a l'avançada.
«El treball, germà de l'amor»	«La dona a l'Exposició de Barcelona»	1-XI-1929	213	3	Marta Romaní	Feminisme	L'autora expressa que Na Carme Karr, des de l'Acció Femenina, ha sabut fer del treball un assumpte de bellesa en l'Exposició. Murià destaca frases dels panells de l'exposició com la que dona títol a l'article o també «La dona que no treballa, es corromp» i «No pot ésser un poble feliç aquell que menysprea la dona».
«La vostra bellesa»	–	1-XI-1929	213	5	Anna-Maria	Bellesa	L'autora recomana a una lectora que, per ser bella físicament, cal ser, en primer lloc, bella d'esperit.
«La història de la	–	1-XI-1929	213	6 i 10	Roser Català	Moda	Murià comparteix els coneixements

moda XVIII. La coqueteria del segle catorzè segons Bernat Metge»							sobre «vestidures, adobs i exornaments» medievals que proporciona l'obra «Somni» de Bernat Metge.
«La moda sota els nostres ulls»	–	8-XI-1929	214	1	Hortènsia Florit	Moda	Article on l'autora comenta diverses novetats en el món de la moda: els guants blancs, la bijuteria abundant i els elegants vestits de nit.
«Buscà llana i lli i obrà amb el saber de les mans»	«La dona a l'Exposició de Barcelona»	8-XI-1929	214	10	Marta Romaní	Feminisme	Murià repassa els diversos treballs femenins que s'exposen en l'Exposició: la punta catalana i el brodat.
«La moda sota els nostres ulls»	–	15-XI-1929	215	1	Hortènsia Florit	Moda	L'article alerta a les dones sobre un perill de la moda de dur els cabells curts: la monotonia.
«Conversa de mestresses de casa»	–	15-XI-1929	215	3	Marta	Llar	L'escriptora comparteix coneixements útils per a les mestresses de casa, com per exemple com desinfectar bé l'habitació d'un malalt o com elaborar un cafè amb més aroma.
«Tractem els temes feministes»	–	22-XI-1929	216	3	Marta Romaní	Feminisme	Amb aquest article, Murià inicia un seguit d'articles dedicats al feminisme. La raó confessa que són les paraules d'En Vallès i Pujals, el qual recriminà a la revista que no es dedicués a aquesta secció. D'aquesta forma, l'autora llista un total de quatre temes que informa

							que es tractaran en els articles procedents: «desaparició de la clàssica polidesa o galanteria de l'home vers la dona, degut a la igualtat i al companyerisme», «repugnància de l'home al matrimoni, com a conseqüència», «augment dels casos de divorci, degut a què els matrimonis es fan sense amor, a causa de les primeres qüestions» i «dissolució de la família per l'absència de la dona de la llar, ocasionada per la seva intervenció en feines abans exclusives de l'home».
«La moda sota els nostres ulls»	–	29-XI-1929	217	1	Hortènsia Florit	Moda	L'article comenta el retorn de la moda dels capells.
«La dona té sols un mitjà d'ésser respectada: ésser respectable»	«La dona a l'Exposició de Barcelona»	29-XI-1929	217	3	Marta Romani	Feminisme	Murià titula l'article amb una cita de Concepció Arenal. L'autora creu que l'Exposició està fent una gran labor en matèria feminista, ja que, mostrant el treball de les dones, s'engendrà el sentiment de respecte entre els visitants. Seguidament, repassa les diverses dones que hi són representades a través de les seves creacions literàries, artístiques, musicals, etc. Finalment, Murià conclou: «Després de veure la riquíssima

							florida, hom diu, ben convençut: nostres dones seran respectades per tothom, perquè són respectables».
«Enveja»	–	29-XI-1929	217	6	Roser Català	Altres	Article que l'autora dedica a aquest sentiment que afirma no estar experimentant.
«La moda sota els nostres ulls»	–	6-XII-1929	218	1	Hortènsia Florit	Moda	L'autora comenta l'amalgama de diferències en la llargada dels vestits i les faldilles. Una realitat molt positiva, ja que així es cobreixen els gustos de totes les dones.
«Oda a la modisteta»	–	13-XII-1929	219	4	Roser Català	Professió	Cant a la bellesa del treball de les modistes.
«La vostra bellesa»	–	13-XII-1929	219	8	Anna-Maria	Bellesa	Aprofitant el número de la revista dedicat a les modistes, Murià dóna consells a una lectora amb aquest ofici que li demana remeis per conservar unes mans belles.
«L'origen de les modistetes»	–	13-XII-1929	219	15	Marta Romaní	Professió	Article que conté una breu història de l'ofici de modista.
«Consells a les modistes»	–	13-XII-1929	219	22	Doctor Oscar	Professió	L'autora escriu un article diferent dins dels signats com a Doctor Oscar. Vol dedicar-lo a les modistes i, per aquesta raó, els dóna consells sobre com mantenir el taller en unes bones condicions higièniques i quins hàbits saludables han de tenir en compte a l'hora de treballar.

«Als escolanets de la moda»	–	13-XII-1929	219	22	Hortènsia Florit	Professió	Murià afirma que en aquest article no es dedicarà a parlar de moda, sinó que fa una dedicatòria a les expertes en aquesta matèria: les modistes.
«Nadal ciutadà»	–	25-XII-1929	221	4	Roser Català	Literatura	Relat expressiu sobre la bellesa de celebrar el Nadal en família. Acaba amb un lament per aquells amb pocs recursos que no poden assaborir àpats abundosos.
«La vostra bellesa»	–	25-XII-1929	221	12	Anna-Maria	Bellesa	L'autora proporciona consells pràctics a les seves lectores per tal d'enfortir els pits.
«La moda sota els nostres ulls»	–	3-I-1930	222	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià comenta el retorn de l'esclavina en la moda.
«La vostra bellesa»	–	3-I-1930	222	4	Anna-Maria	Bellesa	En l'article es proporcionen consells per la pell flàccida.
«Els temes feministes II»	–	3-I-1930	222	6	Marta Romaní	Feminisme	L'autora comenta la disminució de la galanteria dels homes cap a les dones que es donava en un passat i que sovint podia arribar a ser enutjosa. Murià afirma, però, que ha augmentat el respecte, molt més valorat per a les dones.
«La moda sota els nostres ulls»	–	10-I-1930	223	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià comenta la moda en abrics d'hivern.
«El feminisme és un esforç d'elevació i un apostolat contra	«La Dona a l'Exposició de	10-I-1930	223	10	Marta Romaní	Feminisme	A partir d'aquesta màxima extreta de l'Exposició del Treball de la Dona que Murià emprà com a títol,

la injustícia»	Barcelona»							l'autora comenta el mèrit que mereix l'elaboració de treball manuals tradicionalment femenins com les labors. L'autora expressa que les obres exposades mostren el valor femení real, perquè «són una clara demostració de què el feminisme no malmet cap de les qualitats exclusives de la dona».
«La moda sota els nostres ulls»	–	17-I-1930	224	1	Hortènsia Florit	Moda		L'autora escriu sobre dos temes de la moda del moment: les mitges i els mobles.
«La vostra bellesa»	–	17-I-1930	224	6	Anna-Maria	Bellesa		Anna Murià fa saber la iniciativa que vol emprendre d'escriure un llibret que contingui tots els consells femenins que ha anat proporcionant a les seves lectores.
«El fred i els infants»	«Els fills»	24-I-1930	225	4	Marta Romaní	Maternitat		L'escriptora creu que les mares no han de patir per l'efecte que pot tenir el fred en els infants, ja que respirar l'aire de l'hivern també és promoure la salut.
«La vostra bellesa»	–	24-I-1930	225	6	Anna-Maria	Bellesa		Murià aconsella a una lectora que no es desanimi davant del rebuig masculí.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	31-I-1930	226	1	Hortènsia Florit	Moda		L'autora comparteix el gaudi de veure una dona lluint la bellesa d'un elegant vel.
«Maternitat sense fi»	«Els fills»	31-I-1930	226	10	Marta Romaní	Maternitat		Tot i que els fills es facin grans i es casin, i que, d'aquesta manera, la

							tasca educativa de la mare finalitzi, l'article expressa que la labor de la progenitora per cuidar el fill no finalitza mai.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	7-II-1930	227	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià comenta que la moda d'hivern es manté respecte a la que es va iniciar abans del Nadal. Les novetats són escasses.
«Seleccions de la meva biblioteca»	–	7-II-1930	227	3	Roser Català	Literatura	L'escriptora comparteix una de les seves millors lectures: els versos del poeta persa Omar Khayyam.
«La infermera domèstica XIX»	–	7-II-1930	227	5	Doctor Oscar	Salut	Murià proporciona consells a les mestresses de casa per tal de preparar un «botiquí» per la llar i mantenir-lo en bones condicions.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	14-II-1930	228	1	Hortènsia Florit	Moda	L'escriptora comenta el retorn de les cotilles en la Moda.
«De ço que mai passa»	«Cartes a les meves lectores»	14-II-1930	228	3 i 5	Roser Català	Altres	Murià s'adreça de forma propera a les lectores per confessar les seves interioritats sobre l'amor: estima, però sofreix perquè els homes no saben estimar de la mateixa forma que les dones. Així doncs, diu que intentarà comprendre millor la naturalesa masculina per, d'aquesta manera, apaivagar el seu dolor.
«La Vostra Bellesa»		14-II-1930	228	7	Anna-Maria	Bellesa	Article amb remeis per a la transpiració i per a preservar les mans blanques.

«Biblioteca infantil»	«Els fills»	14-II-1930	228	13	Marta Romaní	Maternitat	L'articulista comparteix un llistat de títols per promoure la lectura dels infants que va poder aconseguir a la Biblioteca de l'Escola de Mar.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	21-II-1930	229	1	Hortènsia Florit	Moda	Anna Murià comenta el retorn d'una moda antiga, però molt elegant: els guants llargs.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	28-II-1930	230	1	Hortènsia Florit	Moda	La primavera ja va mostrant-se tímidament, de forma que l'autora es qüestiona sobre quines seran les tendències de la moda en aquesta nova estació.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	7-III-1930	231	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià parla del retorn de una moda antiga: el <i>manguito</i> o manegot.
«Seleccions de la meva biblioteca»	–	7-III-1930	231	4	Roser Català	Literatura	L'autora recomana el llibre <i>Càntic dels Càntics</i> traduït per Jacint Verdaguer.
«El vot de les dones»	–	14-II-1930	232	5	Roser Català	Dret a vot	Des del feminisme no estrident, com l'anomena l'autora, que és el que predomina a Catalunya, l'article fa saber que no hi ha cap raó per la qual les dones no puguin aconseguir el dret a vot. L'autora expressa que les dones gaudeixen de la suficient intel·ligència per considerar quins homes han de governar el país. Tanmateix aprofita per afirmar el següent:

							«Nosaltres no proclamem l'absurd de la igualtat dels dos sexes. Ben al contrari, reconeixem una absoluta diferència en tots els aspectes i creiem que aquesta diferència ha d'ésser tinguda en compte i respectada, mai combatuda. Fins i tot no considerem denigrant la confessió de certa inferioritat de part de la dona».
«La Vostra Bellesa»	–	14-II-1930	232	6	Anna-Maria	Bellesa	Article amb consells sobre com evitar el borrisol en la pell o aprimar els llavis.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	21-II-1930	233	1	Hortènsia Florit	Moda	L'escriptora es defensa davant de les crítiques que ha rebut per l'estil d'anticronista de moda que empra en aquesta secció de la revista.
«La Vostra Bellesa»	–	21-II-1930	233	17	Anna-Maria	Bellesa	Murià proporciona un règim per una lector que es vol aprimar.
«L'eterna qüestió»	«Els fills»	28-II-1930	234	4	Marta Romaní	Maternitat	Murià escriu sobre el sofriment de les mare quan el fill es fa gran i s'acaba casant. Expressa que cal trobar vies per comprendre la nova vida que està iniciant el fill, ja que és un procés natural i, a més, és important comprendre la diferència entre l'amor conjugal i el maternal.
«La Vostra Bellesa»	–	28-II-1930	234	5	Anna-Maria	Bellesa	L'escriptora remet a deesses de l'antiguitat per proporcionar consells del cuidat de la pell a una

							lectora.
«Com és la fidelitat?»	«Cartes a les meves lectores»	28-II-1930	234	17	Roser Català	Matrimoni	En l'article hi podem llegir la conversa entre dues amigues, on una expressa que l'home és fidel, però a la seva manera i d'una forma inconstant. D'aquesta manera, el seu sentiment amorós cap a l'estimada primer és molt fort, però després va disminuint. L'amiga afirma que és un mecanisme de l'home per fer-se seva la dona. L'article acaba en un to entristit, ja que l'autora expressa que a la dona només li queda la resignació i, d'aquesta forma, es diu que es troba la felicitat.
«Parlant amb el President de la Diputació. En Joan Maluquer i Viladot»	–	4-IV-1930	235	4	–	Feminisme	Murià comparteix el seu agraïment davant la tasca a favor dels presos i els exiliats que porta a terme Joan Maluquer i Viladot. En l'entrevista, el President de la Diputació es mostra a favor de la intervenció de la dona en els afers polítics. Expressa que la presència femenina pot resultar útil en el poder, ja que pot proporcionar un punt de vista elaborat més «des del cor», quelcom que generalment manca si només hi ha presència masculina.
«La Vostra Bellesa»	–	4-IV-1930	235	7	Anna-Maria	Bellesa	L'escriptora dóna consells sobre

							depilació i cura facial a dues lectores.
«Els Pomells de Joventut»	–	4-IV-1930	235	10	Roser Català	Altres	L'autora recorda el grup dels Pomells de Joventut
«Projectes»	«La Dona a l'Exposició de Barcelona»	11-IV-1930	236	17	Marta Romaní	Altres	Anna Murià escriu sobre l'Exposició del Treball de la Dona que està preparant Acció Femenina per tal de donar a conèixer el valor de l'esforç femení.
«L'oració del cavaller»	–	18-IV-1930	237	23	Roser Català	Literatura	D'acord amb els temps de Sant Jordi, l'autora comparteix un relat sobre un Cavaller i el seu himne a la valentia.
«La Vostra Bellesa»	–	25-IV-1930	238	2	Anna-Maria	Bellesa	Murià respon a nombroses peticions de les lectores sobre la cura de la pell, l'enfosquiment de les pestanyes, la depilació, etc.
«Les dones en la política»	–	25-IV-1930	238	5	Roser Català	Feminisme	«Es hora de què les dones entrem al camp de la política», així s'inicia aquest article. L'autora destaca una figura femenina que, tot i la manca de tradició de la dona en intervenir en els afers polítics, ha reunit els seu entusiasme per lluitar a favor dels drets femenins: Llucieta Canyà. Ella representa la feminitat i, encara més, la jove feminitat que encapçalarà el nou avenir de la dona. Finalment, Murià comenta que, com que el sector femení no

							està preparat per entrar en política, cal que comenci per estudiar les seves aptituds.
«Com és la fidelitat dels homes?»	«Cartes a les meves lectores»	2-V-1930	239	7	Roser Català	Matrimoni	Murià afirma que la fidelitat, en teoria, és la mateixa tant per l'home com per la dona. Teòricament les dones es deixen endur més pel sentiment i els homes acostumen a atendre's a la intel·ligència. Tanmateix, en matèria de fidelitat, els homes deixen dominar-se pels sentits i l'irracional. Així doncs, mentre la infidelitat de la dona és un fet totalment anormal, la de l'home és ben comuna.
«Un antifeminista verinós»	«Les dones en la política»	9-V-1930	240	2	Roser Català	Feminisme	L'article comença com segueix: «En aquests moments transcendentals en què les dones catalanes donem els primers passos pel terreny de la política, necessitem una gran serenitat i una claríssima visió de les coses, a fi d'evitar tant com sigui possible ensopegades ridícules». Afirmar que la campanya Pro-Amnistia, impulsada per Roser Pino de Cervera es pot considerar el primer acte feminista després de la dictadura. Arribat a aquest punt, doncs, Murià encoratja a les dones

							a no esporuguir-se davant d'enemics del feminisme. Un d'ells és Carles Soldevila, el qual, a través de les seves obres, ridiculitza la dona. Cal doncs no deixar-se enganyar per la seva literatura.
«La vostra bellesa»	–	9-V-1930	240	4	Anna-Maria	Bellesa	Article amb remeis contra els llavis massa grossos i les pigues facials.
«Pels presos socials»	–	9-V-1930	240	7	–	Altres	Murià reclama la llibertat pels presos del complot antimonàrquic del Garraf (1925) i s'adhereix a les reivindicacions Comitè Femení Pro-Amnisita creat recentment per Roser Pino de Cervera.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	16-V-1930	241	1	Hortènsia Florit	Moda	L'article dona consells sobre com lluir les mantellines i les caputxetes.
«Altra vegada el vot»	«Les dones en la política»	16-V-1930	241	4	Roser Català	Dret a vot	A diferència de l'article precedent d'aquesta temàtica, aquí l'autora es mostra més dubitativa davant de l'obtenció del vot femení. Tot i així, expressa: «La raó i la justícia del dret que té al dona a votar, són massa clares, massa conegudes i massa reconegudes per totes les persones de talent». Sembla ser que el Govern té dubtes davant de permetre el vot a totes les dones, inclús les casades. L'autora s'hi oposa, ja que aquest fet sembla

							apuntar que les dones casades només hagin d'ocupar-se de la llar. A més, Murià creu que després del vot, les dones haurien de poder també intervenir en els afers públics i polítics. Això sí, hauria de ser un procés que s'anés imposant gradualment. Per concloure, l'autora diposita tota la seva confiança en els governants per tal que les dones puguin acabar adquirint aquest dret.
«La vostra bellesa»	–	16-V-1930	241	17	Anna-Maria	Bellesa	L'autora desvela el títol que durà la seva obra sobre consells femenins: <i>Rondalles per a les dones (Quadern d'apunts sobre la bellesa)</i> . Després respon a la carta d'una lectora que li demana consells per no enrojolar-se quan parla amb homes.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	25-V-1930	242	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià es plau davant la moda dels nous esmalts de colors per a les ungles.
«La vostra bellesa»	–	25-V-1930	242	5	Anna-Maria	Bellesa	Dóna diversos remeis contra les imperfeccions del cutis bru, els llavis esblanqueïts o les taques grogues a les dents.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	30-V-1930	243	1	Hortènsia Florit	Moda	L'article comenta la importància de dur guants tot l'any, siguin més gruixuts o més prims, per tal de preservar la bellesa de les mans.

«La vostra bellesa»	–	30-V-1930	243	4	Anna-Maria	Bellesa	L'autora aconsella no depilar-se les celles i també dona remeis per lluitar contra els punts negres, les pigues i les cicatrius de la cara.
«Trinitat feliç. Dels "Apunts" premiats amb la Confirmació del Premi de l'any de Prosa Catalana als Jocs Florals del Rosselló d'enguany»	–	6-VI-1930	244	2	–	Literatura	Relat breu sobre el caminar d'una mare vella amb la seva filla i el promès d'aquesta.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	15-VI-1930	245	1	Hortènsia Florit	Moda	En l'article s'afirma que ha disminuït l'ús de joies, una prova de l'increment del bon gust. Murià creu que no s'ha de trencar l'harmonia del cos amb un ornament. Més val optar per la simplicitat, com la civilització grega. Per altra banda, comenta que tornen les faldilles llargues i aprofita per desitjar que, més endavant, no es tornin a imposar les faldilles que puguen més amunt dels genolls.
«La vostra bellesa»	–	15-VI-1930	245	5	Anna-Maria	Bellesa	L'autora comparteix les paraules d'agraïment que li envia una lectora i a més proporciona un remei contra els mussols per una altra.
«La Moda.	–	20-VI-1930	246	1	Hortènsia	Moda	Murià expressa l'alegria pels temps

Comentari setmanal»					Florit		de revetlla que ja s'acosten.
«Josep Pla demana el vot femení»	«Les dones en la política»	20-VI-1930	246	3	Roser Català	Dret a vot	L'autora escriu sobre l'article «Demaneu el vot per a les dones» de Josep Pla, aparegut a <i>La Veu de Catalunya</i> el 4 de juny, el qual expressa que li va emocionar profundament, sobretot pel fet que un home defensés i cregués en el dret a vot de les dones. En l'escrit, Pla titlla a les feministes d'èsser una «secta» que només «pensa a fer la guerra als homes». L'escriptora diu que aquesta secta és minoritària a Catalunya i, per tant, no s'hi ha de pensar. Finalment, Murià creu que el vot femení haurà de ser, primer, limitat, ja que les dones no estan encara del tot preparades per entrar en política.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	27-VI-1930	247	1	Hortènsia Florit	Moda	Amb l'arribada del bon temps, Murià dedica aquest article a la moda de mar i de muntanya.
«Rol de moralista»	–	27-VI-1930	247	2	–	Literatura	Breu relat amb el qual l'autora vol demostrar la importància de l'esforç per aconseguir una bona vida.
«La diferència entre l'home i la dona»	«Cartes a les meves lectores»	27-VI-1930	247	4-5	Roser Català	Feminisme	Murià rep la carta d'un lector, on es parla de la diferent situació de la dona en la societat respecte a

							<p>l'home. Expressa que a diferència de Catalunya, on «el moviment feminista [...] es troba en estat germinatiu i confussionari», a Estats Units la dona ja ha aconseguit exercir en les esferes públiques del poder. El lector creu que on sembla que aquesta diferència es fa més palesa és en el matrimoni. Tanmateix, acaba la carta parlant de l'amor i afirma que, si l'amor és pur, ha de ser igual necessàriament. públiques del poder. L'escriptora creu que on es nota més la desigualtat és en el matrimoni, on la dona té un paper totalment passiu. L'autora li respon que cal lluitar per la intervenció de la dona en el poder. Tanmateix, sempre persistirà una traba important: l'amor. Com que l'home és l'ésser intel·ligent i la dona, el sentimental, l'escriptora pensa que la figura femenina es deixarà sucumbir per l'amor en qualsevol circumstància. Acaba amb la següent suposició: «potser serà l'amor el destructor del feminisme, ja que no crec que el feminisme sigui prou fort per veure l'amor».</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

«La Moda. Comentari setmanal»	–	4-VII-1930	248	1	Hortènsia Florit	Moda	Article destinat a elogiar diversos pentinats a la moda.
«Seleccions de la meva biblioteca»	–	4-VII-1930	248	4	Roser Català	Literatura	Murià destaca alguns bells versos del poeta Joan Maria Guasch.
«La vostra bellesa»	–	4-VII-1930	248	5	Anna-Maria	Bellesa	L'autora tranquil·litza a una lectora dient que, tot i publicar l'obra amb consells femenins, continuarà col·laborant en aquesta publicació.
«Maria Campmany»	–	4-VII-1930	248	5	A.M.R.	Feminisme	Després de conèixer Maria Capmany en una conferència literària, l'autora escriu una breu biografia sobre aquesta notable figura femenina.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	11-VII-1930	249	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià escriu sobre el toc clàssic que tenen en el moment els vestits de nit.
«Centenari de Mistral»	–	11-VII-1930	249	2	–	Altres	Celebració al Rosselló dins les Festes del Centenari de Mistral.
«La vostra bellesa»	–	11-VII-1930	249	3	Anna-Maria	Bellesa	L'autora dona alguns consells bàsics de bellesa i també parla del seu llibre, que es titularà <i>El cultiu de la bellesa</i> .
«El llibre de Poemes d'Ambrosi Carrión»	–	11-VII-1930	249	7	A.M.R.	Literatura	Destaca els poemes fets a partir de profunds sentiments per la ploma d'Ambrosi Carrión, que Murià anomena com «un dels poetes del seu poble».
«La Moda. Comentari	–	18-VII-1930	250	1	Hortènsia Florit	Moda	L'article comença manifestant que «cada temporada, té un color» i,

setmanal»							concretament, el color que predomina en la moda de l'estiu és el groc.
«La vostra bellesa»	–	25-VII-1930	251	5	Anna-Maria	Bellesa	Article dedicat a respondre tot un llistat de peticions que fa una lectora, Carme, a Murià.
«Correspondència d' <i>El cultiu de la bellesa</i> »	–	25-VII-1930	251	7	«Anna Murià (Anna-Maria)»	Bellesa	L'autora inaugura aquesta secció amb la finalitat de respondre les dubtes de les lectores en relació a la seva obra i també d'agrair les mostres de suport que li arriben a través de la correspondència. És important destacar que l'articulista desvela la seva identitat amb la següent firma de l'article: «Anna Murià (Anna-Maria)».
«La Moda. Comentari setmanal»	–	1-VIII-1930	252	1	Hortènsia Florit	Moda	Article on es comenta la personalitat de les «novayorquines», avesades a prendre qualsevol novetat que presenti la moda.
«Visió blava (Dels APUNTS premiats amb la Confirmació del Premi de l'any de Prosa Catalana als Jocs Florals del Rosselló d'enguany»	–	1-VIII-1930	252	4	–	Literatura	Relat molt breu sobre la bellesa del moviment femení.
«La Moda.	–	8-VIII-1930	253	1	Hortènsia	Moda	Murià escriu sobre les paraules

Comentari setmanal»					Florit		noves que s'han anat incorporat en el diccionari català de la moda, sobretot es refereix als neologismes d'origen estranger.
«La vostra bellesa»	–	8-VIII-1930	253	5	Anna-Maria	Bellesa	Conjunt de consells diversos per la pell, la gimnàstica facial, l'exercici físic, etc.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	15-VIII-1930	254	1	Hortènsia Florit	Moda	Tot i que l'estiu està a punt d'acabar, Murià no vol deixar de parlar d'una novetat que hi ha hagut en la moda amb el bon temps: el calçat de palla.
«La vostra bellesa»	–	15-VIII-1930	254	10	Anna-Maria	Bellesa	Article amb consells diversos com a resposta a la correspondència de les lectores.
«Correspondència d' <i>El cultiu de la bellesa</i> »	–	15-VIII-1930	254	10	«Anna Murià (Anna-Maria)»	Bellesa	Com en el primer article d'aquesta nova secció, Murià respon a dubtes i agraeix les mostres de suport que rep en relació a la seva futura obra.
«La vostra bellesa»	–	22-VIII-1930	255	2	Anna-Maria	Bellesa	Murià respon les demandes de lectores amb consells que ja ha proporcionat anteriorment en altres articles sobre com corregir el borboll facial o desenvolupar el pit.
«Correspondència d' <i>El cultiu de la bellesa</i> »	–	22-VIII-1930	255	2	«Anna Murià (Anna-Maria)»	Bellesa	Com és comú en aquesta secció, Murià respon a dubtes i agraeix les mostres de suport que rep en relació a la seva futura obra.
«Adeu, amor!...»	–	22-VIII-1930	255	2	Roser Català	Literatura	Article d'expressió altament lírica

							on l'autora s'acomiada d'un amor que ja s'ha acabat.
«La cuina elegant»	–	22-VIII-1930	255	10	Roser	Llar	Murià escriu sobre la forma de donar vida a la cuina sense la utilització de flors.
«Pel carrer (Dels APUNTS premiats amb la Confirmació del Premi de l'any de Prosa Catalana als Jocs Florals del Rosselló d'enguany»	–	22-VIII-1930	255	17	–	Literatura	Relat de caire breu sobre la pau en temps d'estiu.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	29-VIII-1930	256	1	Hortènsia Florit	Moda	En els temps tranquils de l'estiu, Murià s'autoconcedeix la oportunitat d'escriure sobre una anècdota personal en relació a la moda.
«Correspondència d' <i>El cultiu de la bellesa</i> »	–	29-VIII-1930	256	2	«Anna Murià (Anna-Maria)»	Bellesa	Com és comú en aquesta secció, Murià respon a dubtes i agraeix les mostres de suport que rep en relació a la seva futura obra.
«Francesca Bonnemaïson, vídua Verdaguier»	«Les Dones de Catalunya»	29-VIII-1930	256	4-5	–	Feminisme	En l'article, Murià primer es dedica a parlar sobre la història, la seu, l'estructura i les instal·lacions de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona. Acte seguit, escriu sobre la seva fundadora, Francesca Bonnemaïson, «la senyora Verdaguier», i ho fa en un

							to d'agraïment profusament expressiu. Afirmar que la figura femenina considera com a filles a totes les noies que assisteixen en el centre intel·lectual que creà. Així doncs, Murià, com a filla seva, dóna les gràcies molt sincerament a les oportunitats intel·lectuals que li ha brindat el centre i, encara més, a l'estima que ha rebut sempre per part de Bonnemaison. L'article conclou així: «La imatge d'aquesta dona, a qui ha fet gran una sublim maternitat, sobre el paper no, sobre el cel de Catalunya quedarà gravada eternament».
«Força! (Dels APUNTS premiats amb la Confirmació del Premi de l'any de Prosa Catalana als Jocs Florals del Rosselló d'enguany)»	–	5-IX-1930	257	2	–	Literatura	Breu relat on Murià fa un cant a la vitalitat enfront de l'impuls de tristesa que a vegades se'n manifesta.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	12-IX-1930	258	1	Hortènsia Florit	Moda	Article que pretén alertar a les dones de la imminent arribada del fred, i de la importància de tenir els abrics i els vestits a punt.
«La vostra bellesa»		12-IX-1930	258	2	Anna-Maria	Bellesa	Murià proporciona consells per la pell amb la finalitat de solucionar

							les pigues i els grans.
«Correspondència d'El cultiu de la bellesa»	–	12-IX-1930	258	2	«Anna Murià (Anna-Maria)»	Bellesa	Com és comú en aquesta secció, Murià respon a dubtes i agraeix les mostres de suport que rep en relació a la seva futura obra.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	19-IX-1930	259	1	Hortènsia Florit	Moda	Com a continuació de l'article precedent d'aquesta mateixa secció, Murià comparteix més novetats que es veuran en la moda de la tardor que ja arriba.
«La vostra bellesa»	–	19-IX-1930	259	2	Anna-Maria	Bellesa	En aquesta article, Murià no només parla de l'embelliment físic, sinó també del moral.
«Les dones en la política»	–	19-IX-1930	259	6	Roser Català	Dret a vot	Murià escriu després d'haver llegit l'article «El vot i les dones» de Jaume Vachier al <i>La Nau</i> . En nom de totes les dones, l'autora dóna les gràcies a l'autor per aquest escrit i fa notar el persistent desig de les dones a aconseguir el dret a vot. D'aquesta forma, manifesta: «no ens donem pas per vençudes ni abandonem la tasca, pel fet de què la <i>dictadoretta</i> desoís les veus femenines, car sabem que això ho ha fet per un excés de delicadesa, volent deixar la implantació de la reforma al futur govern normal». El patriotisme és l'element que ha fet que, en els darrers anys, la dona

							s'interessés per la política i per guanyar la seva participació en la democràcia.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	26-IX-1930	260	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià comenta la bellesa de la tardor.
«La vostra bellesa»	–	26-IX-1930	260	4	Anna-Maria	Bellesa	L'escriptora proporciona consells pràctics a una lectora per corregir el nas o tractar la pell delicada. A més, afegeix una part extra en l'article, titulada «Les mans de les dones», on, de forma marcadament poètica, manifesta la importància de mantenir la bellesa de les mans femenines.
«Carme Montoriol Puig»	«Les Dones de Catalunya»	26-IX-1930	260	21	–	Literatura	L'article comença amb una afirmació contundent: «Carme Montoriol és la Víctor Català de la nostra generació». Murià escriu sobre la labor literària de l'autora i confessa que veu un futur prometedor en l'escriptora.
«La Moda. Comentari setmanal»	–	3-X-1930	261	1	Hortènsia Florit	Moda	Murià es dedica a parlar exclusivament de les sabates
«La vostra bellesa»	–	3-X-1930	261	4	Anna-Maria	Bellesa	Article amb remeis casolans contra els grans i les taques a la pell.
«Correspondència d' <i>El cultiu de la bellesa</i> »	–	3-X-1930	261	4	«Anna Murià (Anna-Maria)»	Bellesa	Com és comú en aquesta secció, Murià respon a dubtes i agraeix les mostres de suport que rep en relació

							a la seva futura obra.
«Pilar Padrosa»	«Les Dones de Catalunya»	3-X-1930	261	21	–	Feminisme	L'autora dedica l'article a aquesta eminent figura en el dret català. És interessant llegir com acaba l'escrit: «no obstant l'amor que té a la seva professió i les belles esperances que aquesta li ofereix, com a esperit de veritable vàlua està sempre disposada a abandonar totes les probabilitats de glòria si Déu la crida a la missió primordial de la dona. I també aquest és un falaguer esdevenidor, doncs, quin tresor seria per l'humanitat Pilar Padrosa convertida en mare, amb el seu talent i amb la seva dolcesa de cor».
«La Moda. Comentari setmanal»	–	10-X-1930	262	1	Hortènsia Florit	Moda	Article de resposta a les crítiques, sobretot del sector masculí, que titllen de «inconseqüents i d'il·lògiques» les dones que segueixen sempre la moda. Murià manifesta que les dones segueixen amb la vestimenta els canvis d'estació naturals de la naturalesa i, en canvi, diu sobre el sexe oposat que «fa pena, veritablement, veure els pobres homes, sota un terrible sol d'agost, ben abrigats amb llurs americanes de llana, enfundades les cames dins uns tubs calorífers!».

«D'un article de Vachier»	«Les dones en la política»	10-X-1930	262	2	Roser Català	Feminisme	L'autora torna a elaborar un article a partir d'un nou escrit de Jaume Vachier a <i>La Nau</i> , on es tracta l'error en «l'absència de la dona en el governament de l'Estat». Segons l'autor, el <i>quid</i> de la qüestió rau en la manca de dones en l'elaboració de les lleis. D'aquesta forma, no es fan lleis a la mida femenina sobre a la maternitat, el matrimoni, les relacions entre els sexes o el divorci. Segons Murià, la solució vindria d'aprovar les lleis amb consens tant masculí com femení. Però primer de tot ha d'arribar, encara, la possibilitat de la dona a votar: primer pas essencial per després poder anar mudant el sistema polític marcadament masculí.
«Caterina Albert»	«Les Dones de Catalunya»	10-X-1930	262	21	–	Literatura	L'article s'inicia deixant clar la diferència entre Víctor Català, l'artífex literari, i Caterina Albert. Diu: «S'ón dos noms i no és pas una sola personalitat, unitat compacta, sinó dues entrelaçades però ben distingibles». Acte seguit, Murià comenta els orígens de l'autora i la gran repercussió de la seva obra. Segons l'autora, «és una

							de les primeres figures de la literatura catalana i l'única dona a Catalunya que ha arribat a formar part del patrimoni universal de les lletres de primera categoria». Murià acaba l'article negant la idea que en l'obra de Víctor Català només s'hi respira masculinitat, ja que pensa que «l'art esborra el sexe».
«La Moda. Comentari setmanal»	–	17-X-1930	263	1	Hortènsia Florit	Moda	Article dedicat a la moda dels abrics.
«La vostra bellesa»	–	17-X-1930	263	2	Anna-Maria	Bellesa	Murià proporciona consells sobre com emblanquir el cutis o fer créixer més les pestanyes.
«Correspondència d' <i>El cultiu de la bellesa</i> »	–	17-X-1930	263	2	«Anna Murià (Anna-Maria)»	Bellesa	Com és comú en aquesta secció, Murià respon a dubtes i agraeix les mostres de suport que rep en relació a la seva futura obra.
«Ço que fan a fora»	«Les dones en la política»	31-X-1930	265	1	Roser Català	Feminisme	L'article comenta una notícia destacable referent al context internacional: «el Congrés anual del partit laborista britànic, per primera vegada ha estat presidit per una dona, miss Susan Lawrence». Murià creu que, a Catalunya, les dones no han d'obrar a la forma anglesa ni del nord, ja que les dones dels altres països han tendit a gaudir de més llibertat des de

							sempre. Ara bé, afirma que les seves gestes poden representar un bon estímul per les catalanes, les quals algun dia arribaran també a ocupar posicions polítiques rellevants.
«La vostra bellesa»	–	31-X-1930	265	10	Anna-Maria	Bellesa	Murià dedica aquest article a expressar què és el que es considera com una mirada bella.
«Correspondència d' <i>El cultiu de la bellesa</i> »	–	31-X-1930	265	10	«Anna Murià (Anna-Maria)»	Bellesa	Com és comú en aquesta secció, Murià respon a dubtes i agraeix les mostres de suport que rep en relació a la seva futura obra.
«Soletat Kühnel»	«La nostra joventut»	14-XI-1930	267	2	–	Feminisme	L'autora presenta una figura femenina jove dins del cercle intel·lectual femení de Barcelona: Soletat Kühnel. Al marge d'aquesta figura, destaquem les següents paraules de l'autora en aquest article: «Vosaltres, dones de Catalunya que llegiu aquesta Revista, teniu dret a ésser les primeres de conèixer les valors del feminisme català, ja que sou el tronc d'ell; i nosaltres tenim el deure de fer-vos-les conèixer bon punt s'inicien, per estímul de tota la joventut i de les mateixes a qui fem justícia, per patriotisme i per honor del nostre sexe».

«La vostra bellesa»	–	14-XI-1930	267	17	Anna-Maria	Bellesa	Murià dedica l'article a solucionar un problema nou que li ha presentat una lectora: la inflor de peus i turmells.
«María Teresa Gibert»	«La nostra joventut»	21-XI-1930	268	2	–	Feminisme	Murià presenta la figura de Maria Teresa Gibert i la seva labor literària. De les paraules que comparteix de l'entrevista, en destaquem les següents que responen a la qüestió sobre quin feminisme forma part l'escriptora: «Si feminisme és sinònim de feminitat, però una feminitat sense nyonyeries, sento el feminisme a bastament. Es de lògica comprensible que es tenen de vèncer obstacles per fer entendre aquesta doctrina que avui té ja tants adeptes... Però és que el feminisme ha d'ésser per fer-nos valer els drets que ens pertanyern... i en això encara estem a Espanya».
«La Infermera Domèstica XX»	–	21-XI-1930	268	17	Doctor Oscar	Salut	Després de més d'un any de no aparèixer entre les pàgines de la revista, Murià torna a escriure a les mestresses de casa donant-los consells per cuidar el fill quan aquest està malalt.
«Matrimoni»	«Els fills»	28-XI-1930	269	15	Marta Romaní	Maternitat	Article que manifesta la importància de les mares en la

							formació de les filles pel matrimoni. Afirmar que ja, des de la infantesa, les nenes han de conèixer les feines de la mestressa de casa. Ja en l'adolescència, les mares han d'instruir les noies en els secrets més íntims de la ciència conjugal.
--	--	--	--	--	--	--	---

El Borinot. Setmanari il·lustrat (1923-1927)

Títol de l'article	Data	Número	Pàgina/es	Pseudònim	Tema/es	Descripció
«El vano»	27-I-1927	166	4	Roser Català	Creació literària	Poema amb pluja de records sobre una passió amorosa passada.
«Faula»	27-I-1927	166	14	R.C.	Creació literària	Poema sobre la força i la debilitat.

La Publicitat (1922-1939)

Títol de l'article	Secció	Data	Número	Pàgina/es	Pseudònim	Tema/es	Descripció
«Un remei contra el feminisme»	«La plana dels dijous»	7-IV-1927	16.532	7	Roser Català	Feminisme	Article marcat per un subtil to irònic. L'autora mostra el seu desacord davant el descontentament masculí envers el feminisme. Afirmar que aquesta tendència moderna ha començat i s'acabarà a causa de l'actitud masculina, ja que l'horror que senten els homes pel matrimoni ha provocat l'increment del sentiment reivindicatiu de les dones. Així doncs, Murià creu que la solució recau en què els homes convencin a les mecanògrafes o les aspirants a una professió de formació universitària a canviar la seva professió pels fogons. Escriu: «Un cop casada, ja li heu posat els grillons. Amb cinc o sis marrecs agafats a les faldilles no tindrà ganes de pensar en emancipacions, en reclamar el vot, ni en donar conferències». També dona una possible segona solució: que els homes no ocupin els llocs de treball femenins, ja que, d'aquesta forma, les dones no es veuran obligades a iniciar treballs de caire masculí
«La faula de Calderón»	«La plana dels dijous»	2-VI-1927	16.599	9	Roser Català	Altres	L'escrit comenta la faula del savi pobre que es troba dins de <i>La vida es sueño</i> de

							Calderón de la Barca. Tanmateix, Murià ens sorprèn afirmant que l'alliçonament moral de la història es troba, precisament, en aplicar tot el contrari a la vida real. El savi protagonista és una persona dèbil i feble d'esperit. L'autora erigeix un clam a la vitalitat i la fortalesa, i expressa: «La raça que vulgui ésser gran ha de menysprear l'exemple d'aquells esperits malaltissos, inútils que fan pa de les llàgrimes i es deixen oprimir pel destí fins que acaben per acostumar-se a la obscura sort i no anhelar res més».
«Les cotilles i les faixes. Consells útils a les senyores»	–	18-XI-1931	17.869	8-9	Anna Maria	Moda	L'escriptora comenta que, en els temps moderns, la dona ha tendit a descuidar la presentació del seu cos i a concedir-li un desenvolupament anàrquic. En desacord amb aquesta tendència, Murià creu que l'ús de cotilles i de faixes és adequat per un físic refinat i sense problemes de salut.

Diario Oficial de la Exposición Internacional de Barcelona (1929-1930)

Títol de l'article	Data	Número	Pàgina/es	Pseudònim	Tema/es	Descripció
«Una muestra en un palacio»	17-VIII-1929	23	17-18	Marta Romani	Reportatge	L'autora comença l'article amb una elevació de les arts gràfiques. Tot seguit, passa a compartir la seva experiència en la visita que va fer al palau de l'Exposició dedicat a aquesta modalitat artística. L'escrit està tenyit d'una admiració constant.
«Bélgica en la Exposición de Montjuich»	24-VIII-1929	24	23-24	Marta Romani	Reportatge	Murià descriu l'edifici de característiques senyorials de Bèlgica en l'Exposició. Destaca sobretot les mostres industrials que ha preparat aquest país.
«Bajo el techo meridional»	31-VIII-1929	25	28-29	Marta Romani	Reportatge	L'articulista descriu els bells atributs de l'edifici Meridional, construït per manca d'espai en els diversos palaus.
«Hungría, la gitana»	14-IX-1929	27	6-7	Marta Romani	Reportatge	Article dedicat al saló de Budapest. S'inicia amb una cita del Comissari General d'aquesta mostra, on s'afirma que l'exposició mostra Hongria més enllà de la seva faceta gitana. Murià confirma aquestes paraules amb un comentari extens sobre la mostra.
«El trabajo de la mujer»	28-IX-1929	29	36-37	Marta Romani	Reportatge i treball femení	Escrit d'admiració i suport envers la mostra del treball femení que es fa en general en l'Exposició. Sense afany de superioritat, l'autora aprofita per manifestar que en tot producte, en tota creació, sempre hi ha implicada una dona. Tanmateix, per falta de suport, la mostra no gaudeix d'un palau

						sencer, sinó que se situa només en una part del Palau d'Alfons XIII. Murià presenta i escriu sobre Carmen Karr, l'encarregada de mostrar l'esforç femení en aquesta exposició. Conclou l'article amb les següent paraules seves: «Esta Exposición de Acción Femenina es, en primer lugar, un canto al Trabajo, al trabajo que todo lo eleva y hace nobles a los peones de manos rudes».
«Dulce país rumano»	5-X-1929	31	7	Rosario Catalá	Reportatge	Murià enalteix l'esperit productiu en l'àmbit de l'art del poble de Romania després de la seva visita al palau d'aquest país.
«Las deportistas»	5-X-1929	31	14	Marta Romani	Reportatge i esport	A partir de la conversa amb un amic, el qual confessa a Murià que troba belles en més o menys mesures les dones esportistes, l'autora expressa la sort de les dones d'agradar sempre als homes. Precisament, en aquest sentit, l'articulista escriu: «Es esa Exposición, donde se ven las mujeres de todas maneras». Murià expressa la seva satisfacció de veure les esportistes en acció i anima a altres dones a mostrar també la bona pràctica de l'esport.
«La princeseta aldeana del Palacio de las Diputaciones»	12-X-1929	32	14	Ana María	Reportatge	Murià comenta la bellesa tant de l'exterior de l'edifici com de l'interior del Palau de les Diputacions. En particular, destaca la generositat de la Diputació de Lleida, la qual ha cedit l'exposició d'un tapís històric d'alt valor.
«El mercado	12-X-1929	32	26-27	Marta Romani	Reportatge	En motiu de la setmana aragonesa, el

aragonés»						Sindicat d'Iniciativa d'Aragó va portar un mercat típicament aragonès a l'Exposició.
«El professor Al. Tzigara-Samurcas nos habla del sentimiento artístico del pueblo rumano»	12-X-1929	32	36-37	Rosario Catalá	Reportatge	Murià comparteix les paraules del Professor Tzigara, director del Museu d'Art Nacional de Bucarest, el qual bàsicament enalteix l'art que normalment passa desapercebut: l'art local elaborat pels camperols.
«El reino de Yugoslavia por el capitán Pedro Pablo G. Vucetic, Delegado Regio de Yugoslavia en la Exposición de Barcelona»	19-X-1939	33	2-3	Marta Romaní	Reportatge	L'autora inicia l'article exposant una breu història del transcurs de Iugoslàvia al llarg del temps. En segon terme, presenta el seu palau de l'Exposició i agraeix que es doni l'oportunitat als visitants de descobrir una regió tan desconeguda.
«Inauguración de las salas del Trabajo de la mujer»	19-X-1939	33	22	Rosario Catalá	Reportatge i treball femení	Després d'informar sobre la futura exposició en l'article precedent titulat «El trabajo de la mujer», l'escriptora comenta el contingut de la mostra una vegada inaugurada. En destaca sobretot el gran nombre d'obres artístiques. L'article finalitza amb una cita, extreta d'una de les parets de la mostra: «“La mujer no tiene más que un medio de ser respetada: ser respetable”».
«Los pajaritos cantan»	26-X-1939	34	2	Marta Romaní	Reportatge	Article d'una gran expressivitat poètica, on Murià destaca la mostra de joies que es pot trobar en el Pavelló hongarès.
«Naranjos»	26-X-1939	34	35	Rosario Catalá	Reportatge	Murià comenta les celebracions que s'han viscut en l'Exposició arran de la setmana

						valenciana.
«Sillas siglo XX »	2-XI-1929	35	25	Marta Romani	Reportatge	L'autora eleva la bellesa, la comoditat i la simplicitat de les cadires alemanyes que s'exposen en el Pavelló alemany.
«Juguetes alemanes»	9-XI-1929	36	33-34	Marta Romani	Reportatge	Murià inicia l'article afirmant que les joguines, com els llibres, són dues bases fonamentals en l'educació d'un infant. Tot seguit, mostra la superioritat de les joguines de fabricació alemanya amb aquesta paraules: «No es raro, pues, que los juguetes fabricados en Alemania sean los de más valor pedagógico, al mismo tiempo que los de fabricación más perfecta».
«Barcelona»	9-XI-1929	36	36-37	Rosario Catalá	Reportatge	L'escriptora ens endinsa al Pavelló que té la ciutat de Barcelona en l'Exposició i en destaca diversos aspectes: els mapes, les maquetes d'alguns edificis, les joguines, etc.
«Cultura»	30-XI-1929	39	25-26	Rosario Catalá	Reportatge	En aquest escrit, destaca la sala de la Secció de Cultura de l'Ajuntament que es troba en l'interior del Palau de la Cultura, on l'Escola del Bosc i l'Escola del Mar hi ocupen una posició especial, donat que són considerats com els dos millors centres d'educació primària de Barcelona.
«En el Palacio del Lujo»	7-XII-1929	50	18	Marta Romani	Reportatge	En aquest palau s'hi troba l'exposició d'Arts Industrials i Aplicades. Segons Murià, el bell luxe que regna en tota la mostra enlluerna a tots els visitants.
«Salud, obsequio y reverencia»	14-XII-1929	41	9-10	Rosario Catalá	Reportatge	A partir de la notable recerca d'Esteve Gilabert i Bruniquer per la ciutat de

						Barcelona, Murià aprofita per parlar de la història de la ciutat presentada en el seu respectiu Pavelló.
«Francia en la Exposición de Barcelona»	14-XII-1929	41	30	Marta Romaní	Reportatge	L'autora creu que el Pavelló francès és un dels més importants de l'exposició, sobretot per la relació tan pròxima que ha mantingut el país amb la península.
«Colonia Favencia Julia Pia Barcino»	28-XII-1929	43	24-25	Rosario Catalá	Altres	Murià parteix de la llegenda de la fundació de Barcelona i fa un repàs ràpid de la seva història.
«La Ciudad de Barcelona. Los gremios»	4-I-1930	44	13	Rosario Catalá	Reportatge	Del Palau municipal de l'Exposició, Murià en destaca la secció dedicada a la història de la pròpia ciutat i, més concretament, fa prevaldre la part dedicada als gremis, tant per la riquesa de les dades històriques que s'hi proporcionen com per la bellesa dels objectes que s'hi exposen.
«Dinamarca desde Montjuich. Allí...hacia el Norte...¿La veis?»	11-I-1930	45	27	Rosario Catalá	Reportatge	A partir de la visita al Pavelló de Dinamarca, l'autora transporta els lectors a fer un passeig pels carrers d'aquest país del nord.
«Playas barcelonesas»	18-I-1930	46	35-36	Marta Romaní	Altres	L'escriptora creu que, qui no coneix el mar, no coneix la vida. Acte seguit, passa a descriure la bellesa de les nombroses platges que té Barcelona. Conclou amb els següents mots: «Barcelona, la ciudad que todo lo tiene, conoce muy bien el mar y, por lo tanto, posee la vida completamente».
«La evolución de	18-I-1930	46	96-99	Rosario Catalá	Altres	Murià dedica un article extens a la història

«Barcelona»						de la ciutat de Barcelona.
«Lola Anglada, la artista de los niños barceloneses»	18-I-1930	46	162	Marta Romani	Altres	Article dedicat a Lola Anglada, escriptora i dibuixant de contes infantils.
«El abuelo de los Parques de Barcelona»	25-I-1930	47	29	A.M.R.	Creació literària	L'autora crea i comparteix escenes fictícies al Jardí del General.
«Una muñeca»	8-II-1930	49	25	M. Romani	Reportatge	Article dedicat a un objecte molt concret: una nina que es troba en el Palau de la Ciutat de Barcelona de l'Exposició.
«"Acción Femenina" en la Exposición 1930»	15-II-1930	50	9	Marta Romani	Reportatge	Murià escriu aquest article per celebrar la concessió del Gran Premi a l'Exposició del Treball de la Dona organitzada per Acció Femenina. Aprofita per presentar la propera exposició sobre dones.
«El porvenir»	8-III-1930	53	22	Marta Romani	Altruisme	L'escriptora afirma que, per una nació, tant és important el passat, és a dir, la seva història, com el seu futur. En aquest sentit, per això dedica l'article a la infantesa, i, més concretament, a la campanya de lluita contra la mortalitat infantil.
«Via-Crucis»	16-IV-1930	58	16-17	Rosario Catalá	Reportatge	Tot i que molts catalans es desplacen a Sevilla per Setmana Santa, aquí l'autora descriu el Via-Crucis de la ciutat de Barcelona, que passa, per exemple, per plaça Catalunya.
«Un Hogar Museo. La casa de Teresita Amatller»	16-IV-1930	58	18-19	A.M.R.	Reportatge	Article dedicat a les relíquies que conserva Teresa Amatller a casa seva com a herència del seu pare col·leccionista d'antiguitats, l'Antonio Amatller.

«La festividad de San Jorge Patrón de Cataluña»	23-IV-1930	59	18-19	Rosario Catalá	Catalanisme	Murià expressa que, més enllà de la seva santedat i la vinculació amb el Cristianisme, s'estima a Sant Jordi com un emblema d'ideals nobles i de proeses dignes.
«El Gremio de los Zapateros»	7-V-1930	61	3-4	Marta Romani	Altres	Escrit dedicat a l'«Antic Gremi de Mestres Sabaters» i a la seva història.
«Los memorables Juegos Florales de 1868»	7-V-1930	61	28	Rosario Catalá	Altres	Per celebrar els setanta dos anys dels Jocs Florals, Murià dedica l'article a aquest esdeveniment literari, el qual conclou amb els següents mots: «No lo olvidéis. Los Juegos Florales de Barcelona deben su vida a Provenza y su restauración a Castilla».
«Los peinados espanyoles»	14-V-1930	62	14-15	Marta Romani	Bellesa	L'autora manifesta la bellesa que es troba en els pentinats femenins.

La Nau. Diari del vespre (1927-1933)

Títol de l'article	Secció	Data	Número	Pàgina/es	Tema/es	Descripció
«De què parlarem»	«La Llar i la Societat»	1-XI-1930	966	4	Presentació	Murià presenta la secció en la qual escriurà i explica que s'hi parlarà de tot, però sempre fent referència al món femení. Pel que fa a la temàtica més en concret, per una banda, s'expressa que es tractaran els temes que tradicionalment, i de forma errònia, s'han considerat com a « <i>frivolitats</i> », és a dir, els assumptes de tocador i moda. Per altra banda, també es parlarà de política. Tanmateix, Murià pretén deixar clar que la secció no es caracteritzarà per un feminisme contundent: «Sí, senyors, parlarem de política. No pas per posar-nos a fer crits de “volem votar”, “volem manar!”... És d'altra manera que, a vegades, sentim desig d'intervenir en els debats polítics». Així doncs, l'autora creu que les dones han de guanyar-se un vot d'expressió, sobretot en els assumptes d'estat que afectes directament a la cura de la llar. A més, afegeix que en la secció també es tractarà d'obrerisme, ja que és el sector on les dones es troben més deseparades, i dels infants, la clau del futur del país.

«El servei militar femení»	«La Llar i la Societat»	4-XI-1930	698 [968]*	3	Feminisme	A partir de la recent demanda de les dones poloneses d'entrar a l'exèrcit, Murià comparteix la seva opinió. Pensa que, si bé no veu amb bons ulls que algunes dones ocupin els llocs de treball masculins (fet que considera un «defecte» de les feministes), pensa que les dones sí que poden formar part de l'exèrcit, però en les tasques pacífiques. Així doncs, diu que la figura d'una dona amb un fusell seria ben «grotesca», ja que la seva ajuda en la tasca militar hauria d'aplicar-se en aquelles tasques pròpiament femenines, com el treball en les oficines o les ambulàncies. Aquest canvi seria positiu per tota la societat, ja que tota la força masculina es podria destinar a la lluita.
«La dona no és un element conservador»	«La Llar i la Societat»	5-XI-1930	699 [969]	4	Feminisme	Contràriament a la creença col·lectiva, l'autora expressa que la dona no és un ésser conservador. Dóna una possible explicació d'aquest pensament: la seva tendència al «sentimentalisme religiós i afectiu». Ja des de la Revolució Francesa, els moviments liberals de França, així com també d'Alemanya o d'Anglaterra, han comptat amb l'activisme femení, perquè

* A partir d'aquí, la numeració avançava de forma errònia per una confusió entre el 6 i el 9. Per aquesta raó, s'ha optat per fer constar la numeració correcta seguida de l'errònia que consta en la publicació entre claudàtors.

						«la dona té les mateixes facultats de pensar i de sentir que l'home». D'aquesta manera, la dona, igual que l'home, es decanta per una o altra ideologia.
«El Club Femení i d'Esports»	«La Llar i la Societat»	8-XI-1930	702 [972]	4	Activisme feminista	Arran de la celebració del segon aniversari del Club Femení i d'Esports, l'autora dedica aquest article a l'entitat. En els inicis de l'entitat, Murià confessa que, com gran part de la població, sentia certa desconfiança envers les activitats que s'hi desenvolupaven. Tanmateix, ara que hi està més implicada pot afirmar que això era fruit del desconeixement. L'article anima a tothom a fer una visita al Club per tal de conèixer un espai dedicat a l'esport, l'art, la cultura i el sentiment impulsat exclusivament per la força femenina.
«Set preguntes a Madame Dussane»	«La Llar i la Societat. Intervius de <i>La Nau</i> »	12-XI-1930	705 [975]	4	Feminisme	Murià entrevista a l'artista i escriptora Beatriu Dussane, la qual ha ofert una conferència al Conferentia Club de Barcelona. L'articulista li pregunta sobre la competència entre el matrimoni i l'art en la figura femenina. Dussane respon: «No sé què puc dir del matrimoni ni de com deu comportar-se en ell una dona de carrera. Tot el que sé és que sóc casada i que mai m'ha sabut greu.
«Exposició de flors»	«La Llar i la Societat»	13-XI-1930	706 [976]	4	Altres	Article sobre la mostra de flors a l'Estudi Arenyes. L'autora destaca l'habilitat en la floricultura de l'artífex femení, de la qual

						no se'ns proporciona el nom.
«Conversant amb Aurora Bertrana»	«La Llar i la Societat. Entrevius de <i>La Nau</i> »	14-XI-1930	707 [977]	3	Educació	Murià s'entrevista amb Aurora Bertrana, la qual presenta com una escriptora amb una ànima primitiva, que es deixa dur pels seus impulsos purs, i també amb una idea molt clara sobre la llibertat. En concret, l'entrevista sobre la conferència «El viatge educatiu i instructiu» que l'escriptora va oferir al Club Femení i d'Esports. En termes de llibertat, Bertrana afirma que la família sempre tendeix a protegir l'ésser femení i, per aquesta raó, diu: «el millor sistema educatiu d'una dona és anar-se'n a l'estranger, lluny de la família. [...] Hem de tenir el valor de proclamar la nostra llibertat, que té el major enemic en l'amor als familiars i així serem realment individus i no àtoms de la massa». Per aconseguir-ho cal prescindir del <i>què diran</i> . Per últim, Bertrana diu que el secret del matrimoni està en donar molt i no demanar res.
«Jardins»	«La Llar i la Societat»	15-XI-1930	708 [978]	3	Altres	Article on es manifesta la importància dels arbres en una gran ciutat com és Barcelona, ja que gràcies a ells es pot apreciar la bellesa del pas de les estacions.
«Una rectificació i l'egoisme feminista»	«La Llar i la Societat»	25-XI-1930	715 [985]	3	Feminisme	En referència a l'article «El servei militar femení» (4-XI-1930), Murià escriu per corregir el seu punt de vista, ja que és cert que la dona pot continuar treballant des de

						la llar i l'escola sense anar a l'exèrcit. Tot i així, aprofita per oposar-se a les queixes del sector feminista pel seu article, ja que aquest fet prova l'afirmació que compartia en aquell escrit: «les feministes reclamen només el que els plau o el que els és profitós: que parlen molt de drets i poc de deures; que són egoistes». Creu que cal pensar sempre en l'humanitarisme abans que en el feminisme i que, si convingués, les dones haurien d'ajudar al sector masculí en lluita. En definitiva, conclou afirmant que «l'obra del feminisme ha d'ésser <i>«modificar la situació de la dona en bé de la societat»»</i> .
«La bona taula»	«La Llar i la Societat»	26-XI-1930	716 [986]	4	Llar	L'autora creu que l'element clau per una bona taula està en la labor culinària de la mestressa de casa.
«El “Conferentia Club”» i la polidesa»	«La Llar i la Societat. Reflexions»	27-XI-1930	717 [987]	7	Altres	Article sobre les conductes de poca educació que es poden donar durant les sessions al Conferentia Club.
«La festa de les modistes»	«La Llar i la Societat»	2-XII-1930	721 [991]	3	Carrera professional	L'autora entrevista a Domènec de Bellmunt, l'iniciador de la Festa de les modistes. El promotor presenta les activitats organitzades per la Diada d'enguany.
«La “Lluita contra la mortalitat infantil” demana subvencions»	«La Llar i la Societat»	3-XII-1930	722 [992]	4	Altruisme	Murià manifesta el seu descontentament davant la manca de suport financer de la plataforma «Lluita contra la mortalitat infantil», que s'encarrega de donar un futur

						als infants de les famílies més humils.
«Un valor que cal reconèixer: Assumpció Soler, caricaturista»	«La Llar i la Societat»	5-XII-1930	724 [994]	4	Carrera professional	Article dedicat a Assumpció Soler, alumna de l'Escola d'Arts i Oficis, que l'escriptora lloa pel fet de ser l'única dona a Catalunya que s'atreveix amb l'art de la caricatura.
«Anàlisi d'una conferència»	«La Llar i la Societat»	6-XII-1930	725 [995]	4	Feminisme	L'articulista escriu sobre la conferència que va oferir la figura literària de Maria Carratalà a l'Ateneu Barcelonès. Del parlament, en critica la pronunciada lírica, que feia que costés d'endinsar-se a comprendre les seves paraules. Per això, Murià ofereix un resum sobre el punt de vista de la tasca feminista de l'escriptora: «la dona no ha de perdre el temps enumerant els seus propis mèrits i cercant les proves de la injustícia de què es creu víctima; que no ha de pensar que els drets que avui té se'ls ha conquerit ni que pugui conquerir de nous, que no ha de negar l'efectiva superioritat que, per unes causes o per unes altres, l'home té; i que deu preocupar-se només de millorar i de millorar en tots sentits». Murià acaba lloant aquestes paraules que corresponen amb el seu propi concepte de feminitat.
«La bossa d'or»	«La Llar i la Societat. Per als infants»	9-XII-1930	727 [997]	4	Creació literària	Conte infantil sobre la bondat d'un home anomenat Franc.
«Les coses es van aclarint»	«La Llar i la Societat»	12-XII-1930	730 [1000]	4	Altres	Escrit sobre la veritat de la suspensió que va patir la segona diada de modistes de

						l'any passat. Encara en temps de dictadura, algú va procurar que la festa no es pogués celebrar. En l'article, Murià conclou expressant: «tots sabem distingir quins són els catalans de cor i els que parlen català perquè convé a llurs interessos». Així doncs, creu que també es coneix ben bé qui realment estima la nostrada Festa de les modistes.
«L'ensenyança catalana»	«La Llar i la Societat»	19-XII-1930	734 [1004]	3	Educació	Article d'expressió políticament contundent, on l'autora fa una crida als donatius per l'Escola Popular Catalana per a nenes, que durà el nom de Ramona Guix, que construirà la Comissió Permanent de Dames de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. Murià insisteix en la tasca doblement important que pretén abordar la institució: educar a infants i fer-ho en llengua catalana. D'aquesta forma, l'autora demana fermament ajuda econòmica per la institució amb l'objectiu de «facilitar a les filletes del poble humil el dolç coneixement íntim d'aquesta Pàtria i aquesta llengua, per fer que les mares de les futures generacions populars siguin catalanes conscients i així arribi a posseir tota la força, tota la saviesa i tot el sentiment que cal, el cor del poble català».
«Conflictes matrimonials»	«La Llar i la Societat»	24-XII-1930	738 [1008]	8	Matrimoni	L'articulista inicia l'escrit manifestant que a Espanya s'hauria d'aprovar la llei del

						divorci, igual com s'ha anat fet en la resta de països civilitzats. Després passa a comentar els possibles problemes que es poden donar en el matrimoni, els quals afirma que, en la gran majoria, es donen per la manca de preparació de les dones en els assumptes del matrimoni.
«Conte de Reis»	«La Llar i la Societat. Per als infants»	31-XII-1930	742 [1012]	8	Creació literària	Conte per a infants sobre les aventures d'uns angelets entremig dels núvols.
« <i>Cimbel·lí</i> »	«La Llar i la Societat»	1-I-1931	743 [1013]	12	Crítica literària	Murià lloa les traduccions al català de Shakespeare de Carme Monturiol, concretament de l'obra <i>Cimbelí</i> .
«Luxe i caritat»	«La Llar i la Societat»	6-I-1931	747 [1017]	4	Altruisme	L'escriptora subratlla la labor de les cases de caritat on es destinen esforços a cobrir les necessitats dels més desfavorits.
«Maria Morera, modista de putxinel·lis»	«La Llar i la Societat»	16-I-1931	756 [1026]	3	Altres	Murià entrevista a Maria Morera just a l'acabar una funció de putxinel·lis.
«Saber triar un llibre»	«La Llar i la Societat»	23-I-1931	765 [1035]	4	Culturització	Amb la finalitat de donar consells a un noi sobre quin llibre pot regalar a la seva promesa, Anna Murià diu: «Què ha de llegir una noia? El mateix que un noi». Els pares han de poder fer accessibles a les nenes tots els llibres. La biblioteca de cada llar ha d'estar oberta a tothom. Al final de l'article, l'autora es dedica a descriure en què consisteix la tasca d'un crític literari i analitza si realment les crítiques poden

						resultar útils.
«L'obra de la "Lluita contra la mortalitat infantil"»	«La Llar i la Societat»	4-II-1931	765 [1045]	7	Altruisme	«Una obra social, malauradament necessària –sí, diem <i>malauradament</i> », així comença aquest article, el qual manifesta, des d'un primer moment, la manca de civilització que demostra una societat on els desvalguts es troben totalment desemparats. L'entitat de Lluita contra la mortalitat infantil s'ocupa de la labor que hauria de ser responsabilitat de la gestió oficial de la ciutat. Murià relata les impressions que va rebre en la seva visita al dispensari del Carme de la mateixa entitat.
«Agar»	«La Llar i la Societat»	6-II-1931	767 [1047]	4	Prostitució	En l'article, Murià comparteix la història d'Agar, l'esclava de Sara, muller d'Abraham. El relat bíblic li serveix per afirmar que «Agar existeix sempre. Avui, és com un paràsit en el cos de la institució modèlica. Però la gent simula ignorar els paràsits». L'abús de la dona i la prostitució no es deixen veure en la suposada recta moral que regna en la societat.
«El "servei"»	«La Llar i la Societat»	13-II-1931	773 [1053]	3	Igualtat social	A partir d'una notícia recent, sobre un senyor denunciat per no deixar utilitzar l'ascensor al servei, l'articulista defensa els drets i la dignitat de totes les persones que es dediquen a atendre propietaris en llars privades. Creu que encara hi ha senyores que no comprenen que els seus treballadors

						estan venen el producte del seu esforç, com «l'obrer de la fàbrica, com el metge, com el comerciant, com l'arquitecte», etc. Manifesta que el servei no ha d'ésser considerat de classe inferior i que, per tant, és absurd negar-los l'ús de l'ascensor.
«A les dones de "Palestra"»	«La Llar i la Societat»	6-III-1931	791 [1071]	4		Article dedicat a les dones de «Palestra», que recentment han signat un manifest i entre les quals s'hi troba Maria Teresa Gibert. Murià fa un clam a la joventut i la força d'aquest grup, que no només representa feminitat, sinó també catalanitat.
«Les dones de Romania»	«La Llar i la Societat»	10-III-1931	794 [1075]	4	Feminisme	L'autora escriu sobre les dones d'aquest país, les quals destaquen sobretot per la seva labor artística en la creació de brodats i teixits. Pel que fa al feminisme d'aquesta regió, l'escriptora diu: «el feminisme a Romania no és sorollós ni cridaner, ni té posat valent; és feminisme meridional, tot feminitat, quiet, actiu, triomfant per persuasió».
«La comunitat familiar»	«La Llar i la Societat»	14-III-1931	798 [1078]	4	Família	Escrit sobre el concepte de comunitat. Murià pensa que aquesta agrupació ha d'estar formada per ésser independents que treballen tots per un mateix fi comú. Acte seguit, expressa: «Avorrim igualment les comunitats patriarcals, les feudals i les modernes realitzacions comunitàries –tan lluny de la idea mare–, car totes tenen el

						mateix procediment d'abolició de la individualitat i tendeixen a fer de cada persona una roda inconscient, en lloc d'una cèl·lula viva i puixant». Sobre el sector femení diu: «Nosaltres, les dones, tenim sota la nostra influència directa la comunitat familiar, el qual fet ens destina una tasca prou important i delicada. [...] Procurem, doncs, les dones, fer de la família la comunitat perfecta d'ésser lliures. Inculquem a cada un, amb el sentiment de la seva independència i, per tant, responsabilitat, el respecte al company». D'aquest pensament se n'extreu que la unió i la llibertat en les famílies es transmetran també en el conjunt de la societat. L'article conclou com segueix: «la dona, sense moure's de la seva llar, dedicada a l'educació de la família, obrarà sobre la constitució social de la seva classe, de la seva Pàtria i de la humanitat tota».
«La veritat»	«La Llar i la Societat»	17-III-1931	800 [1080]	4	Feminisme	Murià confessa que no comprèn les actituds negatives que va aixecar la conferència d'En Soldevila, el qual va declarar i justificar la superioritat de l'home respecte a la dona. L'autora té l'objectiu de recolzar al conferenciant amb aquest article. Diu: «Per la dignitat del meu sexe, per a demostrar que no és pas general

						l'obcecació entre les dones i que el feminisme és altra cosa que una oposició de mèrits contra l'home, em sembla bo que jo, en plena actuació feminista, declari el meu reconeixement de la superioritat d'aquest». Declara que no pretén cap mal per la dona, tot el contrari. Però vol allunyar-la del seu defecte més important: l'enveja envers l'home. És un error treure mèrits a l'ésser masculí, ja que «és superior a la dona en la majoria de les activitats humanes. El mot <i>geni</i> és més un poder del món masculí que no del femení». Qualifica de «inconscient i inútil» el feminisme que es sustenta en la superioritat de la dona. Murià creu que el feminisme no s'ha de basar en la comparació entre els dos sexes i que, per sort, les feministes furioses que es basen en aquest parer són una minoria, enfront de les que prefereixen la veritat.
«La carrera més costosa»	«La Llar i la Societat»	9-IV-1931	821 [1100]	3	Llar, matrimoni i família	Anna Murià creu que «la carrera de la dona de sa casa» és la més costosa, la que refereix més esforç, voluntat i treball. És difícil fins a tal punt que no existeix cap escola ni cap institució que formi les mestresses de casa en les seves labors. Aquest aprenentatge correspon doncs, «als pares en especial a la mare i, després, principalment, a la pròpia aprenenta».

						L'autora conclou l'article amb les paraules següents: «Encara una altra conseqüència n'hem de treure, i és que si la carrera de la dona és la més costosa de totes, ella ha d'ésser lògicament, la màxima ambició de tota dona».
«Llibres i roses»	«La Llar i la Societat»	23-IV-1931	833 [1112]	3	Catalanisme i cultura	«A cada llibre, que una rosa serveixi de punt», aquesta és l'última oració de l'escrit i la que serveix de tesi per a explicar aquest article. Murià defensa per igual tant el llibre com la rosa com un obsequi per a la noia en el dia de Sant Jordi. Creu que en els temps en els quals es troben, la dona ja no valora només la bellesa <i>per se</i> , sinó que coneix la importància de la cultura, es tingui la professió que es tingui: «modista, mecanògrafa, metgessa, institutriu, venedora, manicura...». A diferència d'abans, quan les dones només llegien per «a nodrir llur romanticisme», en els temps moderns «van a cercar en els llibre el regadiu de llur existència fecunda, el contrapès de llur al·legoria emancipació». En l'equilibri entre la bellesa i la cultura es troba l'ideal femení de vida.
«Elogi»	«La Llar i la Societat»	5-V-1931	842 [1122]	3	Joventut	L'autora parteix de la realitat de les agrupacions de nois i noies que es concentren en les platges durant el bon temps per tal de compartir el seu parer: la companyia d'ambdós sexes és bona sempre

						<p>i quan sigui de forma mesurada i equilibrada. Així doncs, diu sobre l'extrem d'evitar qualsevol contacte entre nois i noies: «Aquella antiga tibantor de les relacions entre els sexes, on la veritat es cobria amb un somriure i entre jocs de vano i de flors s'evitava l'intercanvi d'idees, és causant del norant cinc per cert de les unions desencertades». En l'escrit, es manifesta que, els qui tenen l'esperit net, podran veure en les agrupacions d'adolescents a la platja ni més ni menys que la vibració de l'alegria i la joventut. Segons Murià, cal l'eliminació dels antics prejudicis.</p>
«Dues figures de l'esport femení»	«La Llar i la Societat»	6-V-1931	843 [1123]	3	Esport	<p>L'escriptora dedica aquest article a Josefina Torrens, nedadora del Club Natació Barcelona i una de les dirigents del Club Femení i d'Esports; i a Trinitat Altaba, esportista i tesorera del Club. Murià aprofita per lloar la tasca de l'entitat femenina, ja que, només a partir de l'esforç de diverses dones unides, s'està aixecant un Club que busca enfortir el sector femení, tant físicament com moralment. En la segona part de l'article, Murià comparteix les paraules d'Altaba, la qual posa un gran èmfasi en la joventut sana i forta, i acaba demanat l'ajuda a tots els conciutadans per tirar endavant un centre</p>

«La República i el feminisme. Les dones elegibles»	–	16-V-1931	852 [1132]	1	Política	consagrat a la salut, el goig i el descans. «Havem dit sempre que el feminisme no és obra de lluita», amb aquestes paraules inicia Murià aquest article. En aquest sentit, ha actuat el moviment en general a Catalunya fins al moment. L'autora, però, comparteix la seva incomprensió sobre un fet ben concret: «encara no som electores, però som elegibles». No acaba de comprendre que s'hagi cedit posicions importants a dones, però que encara no s'hagi aprovat el vot femení. Per tant, senyala que l'article sobre aquest dret que s'està debatent és de plena lògica. Murià detecta un canvi que s'ha produït en la seva visió del moment: «Temps enrere – durant l'era antiga– preconitzàvem la concessió del vot com un aprenentatge polític de la dona. Avui, les coses prenen un altre caire i no podríem repetir les mateixes paraules. Ara és hora d'obrar amb eficàcia immediata». Del context que l'autora està vivint n'extreu dues conclusions compatibles, però alhora oposades: primer de tot, que la dona està demostrant la seva legitimitat per «col·laborar» en la tasca política; en segon terme, també està mostrant no està capacitada per intervenir en la lluita política «delicada» del moment. En aquest
--	---	-----------	---------------	---	----------	--

						últim sentit diu: «Potser a Catalunya és on menys “perill” oferia el vot femení, car les dones catalanes, a manca de comprensió política, serien guiades per llur sentiment patriòtic. Però en altres territoris, el vot de la ignorància podria perjudicar el bon curs dels esdeveniments que ens afecten a tots». Així doncs, creu que la tasca de les feministes no ha de ser lluitar de cara als homes, sinó de cara a les dones, és a dir, «preparar la massa femenina i capacitar-la políticament» perquè no es deixin portar per la influència de la ideologia tradicional. Finalment, Murià posa com exemple el grup femení d'Acció Catalana Republicana per demostrar que el feminisme comença per la conscienciació política i la defensa patriòtica conjuntament amb els homes; i no oposant-se a ells.
«Filosofia casolana»	«La Llar i la Societat»	20-V-1931	855 [1135]	4	Llar	«La primera llavor dels grans fets, sempre és un objecte insignificant», amb aquesta màxima, l'autora vol encomanar les dones a posar tota la seva atenció en les seves tasques a la llar. Cal que la mestressa de casa doni a la llar un aspecte equilibrat i bell, ja que «la contemplació de la bellesa és el millor mitjà de perfeccionament moral». L'alimentació ha d'ésser també una peça clara per la bona vida. L'article acaba amb el següent clam: «La teva feina,

						companya, és un manantial inestroncable de cèl·lules vives i vivificadores».
«Repressió de la mendicitat»	«La Llar i la Societat»	29-V-1931	863 [1143]	4	Altruisme	Murià creu que la mendicitat és una vergonya per un país. Aquesta realitat hauria de ser transitòria, igual que ho haurien de ser els espais destinats a solucionar-la, com els asils o les cases de socors. Però la vergonya que senten els ciutadans al passar pel costat d'un captaire, que instantàniament els fa abaixar el cap, demostra l'estat greu de la situació. També critica la reducció en la implicació de la Junta Provincial de Protecció a la Infància i Repressió de la Mendicitat, que havia demostrat ser tan efectiva en temps de dictadura.
«L'obra de les colònies escolars»	«La Llar i la Societat»	6-VI-1931	870 [1150]	4	Educació	Article que manifesta els mestres poc complidors, o amb poques aspiracions, que es dediquen a liderar alguns grups de colònies per a joves. Murià creu que caldria vetllar perquè fessin bé la seva feina i perquè, encara més important, permetessin que tots els nois i noies poguessin treure profit de totes les seves capacitats personals.
«Ni Jutges ni Jutgesses»	«La Llar i la Societat»	13-VI-1931	875 [1156]	7	Feminisme	Murià inicia l'article responent a la pregunta sobre si està contenta per la possibilitat de les dones d'ocupar la posició de jutgesses: «No. Ésser feminista vol dir estar amarada del desig de

						perfeccionament de la societat; per això mateix, no ens plau que hi hagi jutgesses, perquè tampoc ens plau que hi hagi jutges». Així doncs, l'articulista no comprèn que un simple títol acadèmic atorgui una capacitat superior a una persona respecte als seus semblants. Creu que caldria fer desaparèixer els qualificatius de <i>jutge</i> o <i>jutgessa</i> , igual que la mateixa paraula de <i>Justícia</i> . Amb un to marcadament idealista, l'autora creu que tot el sistema judicial s'hauria d'humanitzar. Conclou: «Quan això sigui, ens plaurà que les dones col·laborin la bella obra. Quan això sigui, es farà justícia, sense anomenar-la». Per tant, es pot dir que posiciona en primer terme la necessitat de millorar el sentit humà de la societat, més que certs drets de la dona.
«Pro Escola Única. Necessària campanya feminista»	«La Llar i la Societat»	23-VI-1931	883 [1164]	3	Educació	Article elaborat a partir de la conferència que va oferir Maria Pi de Folch al Club Femení i d'Esports sobre l'ideal d'escola única. Segons la intel·lectual, la dona que surt de la llar ha de dedicar-se a l'educació dels infants. Murià remarca més una altra part de la conferència: la necessitat d'«una escola única que anul·li en el possible les barreres que separen les classes socials, hem de voler la cultura per a tothom igualment il·limitada. Per tant, creu que la

						major tasca social de la dona és oferir-se per col·laborar en la campanya femenina pro escola única. Així doncs, diu: «Els governants i els polítics de la República volen l'escola única. Les dones, les mares, les mestresses hem de fer-los veure que poden comptar amb la nostra col·laboració», sempre, això sí, de forma serena i honrada. La campanya és una oportunitat per dignificar el sexe femení, ja que demostraria que les dones no tan sols exigeixen fredament els seus drets, sinó que també treballen per la Pàtria i la humanitat. Murià finalitza l'article mostrant la seva adhesió a la campanya que recolza Maria Pi de Folch.
«Maria Martínez Sierra»	«La Llar i la Societat»	2-VII-1931	891 [1172]	3	Feminisme	Anna Murià afirma que el pas per la ciutat de l'intel·lectual Maria Martínez Sierra ha estat com la vinguda d'un apòstol. Confessa que ha il·luminat a gran part dels barcelonins amb els seus parlaments que demostren un immens amor envers la societat catalana, els valors republicans i els drets per aconseguir de les dones.
«Maria Teresa Vernet, en tornar de París»	«Informacions de <i>La Nau</i> »	31-VII-1931	916 [1197]	3	Feminisme	L'autora entrevista a l'escriptora Maria Teresa Vernet després del seu retorn de París, on ha estat rebent lliçons a la Sorbonne. Entre altres impressions, se'n pot destacar el que comparteix l'entrevistada sobre les dones d'allà. Creu

						que, per a la dona catalana, la parisenca pot servir com un referent per aconseguir els seus ideals, bàsicament perquè demostra com la llibertat i la cultura han d'anar necessàriament de la mà per fer realitat els anhels femenins.
«El projecte de Constitució és massa feminista»	–	20-VIII-1931	933 [1215]	1	Política	L'autora creu que el projecte de Constitució està ple de privilegis per a la dona, fet que demostra que els redactors són, segons diu, «“més papistes que el papa”, més feministes que les més furibundes sufragistes». Sobretot destaca l'article 35, que exposa que, per demanar el divorci, l'home haurà d'al·legar algun motiu mentre que a la dona no n'hi caldrà cap. Acaba expressant que el feminisme sempre ha volgut aconseguir la igualtat entre els dos gèneres i que mai ha volgut la superioritat de l'ésser femení. Aquest possible malentès es deu, pensa l'articulista, a la nul·la presència de dones entre els confeccionadors del projecte constitucional.
«Dones al Parlament»	–	19-IX-1931	956 [1241]	1	Política	Anna Murià no comprèn que es posi en dubte la capacitat d'una dona per a poder-se presentar en les properes eleccions del 4 d'octubre. Creu que Catalunya i, més en concret, Barcelona, encapçalen el feminisme més transcendent i avançat de la península. Tota dona s'hauria de poder

						<p>presentar i desitja que, de fet, alguna dona surti elegida. Tanmateix, l'autora continua dient que no pot pensar, en el moment, en cap dona adient per ocupar una posició de tal importància i que, a més, en la Catalunya del moment, el feminisme no és la gran necessitat del moment, sinó que la regió necessita un poder fort per tal de poder bastir el seu propi futur.</p>
«Donar vot a les dones no és cap desencert»	–	12-X-1931	974 [1261]	5	Dret a vot	<p>Murià confessa que no es considera una feminista extremista, però afirma que no comprèn les oposicions, com la de l'advocada Victòria Kent, que existeixen a l'obtenció del vot per part de la dona. Primer de tot, l'articulista creu que negar el sufragi femení seria una decisió dictatorial i es vulneraria el dret total de ciutadania de les dones. A més, creu que es pot comprovar que no tot el sector femení està vinculat al clericalisme, la monarquia o l'anti-republicanisme. Per demostrar-ho, en el cas de Catalunya, Murià exposa dos fets recents on han participat dones: les signatures a favor de la llibertat pels presos del Garraf i el plebiscit a favor de l'Estatut. A l'altre extrem, la dona no és només reaccionària. Així doncs, diu que, en general, «la dona que ha sofert tant dels prejudicis, de l'antidemocràcia, de les injustícies, necessita i desitja, més que</p>

						l'home, l'atmosfera sana del liberalisme». Un altre tòpic que segons Murià cal combatre és la falta de preparació de les dones. Tanmateix, ho respon expressant que, gran part de les situacions adverses que ha viscut la política del país en els últims anys, han estat conseqüència, en part, del vot irracional de molts homes. A diferència, de Kent, que creu que el sufragi de les dones s'hauria de limitar a les que tenen estudis universitaris, l'autora creu que existeixen i existiran molts homes i dones sense preparació en els afers democràtics. Per finalitzar, Murià comparteix que la dona serà l'acusada en cas que en les eleccions no surtin els resultats que s'esperaven. Tot i així, subratlla la importància de conscienciar a la societat que el sector femení no serà el culpable d'això. L'article es clou amb dues observacions clares: «La primera, és un secret femení que vaig a revelar: l'oposició d'algunes dones als drets de llur sexe, no és més que un gest de coqueteria. L'altra, és sabuda ja, però bona de repetir: si la República els dóna la justícia, les dones estimaran la República».
«Maria Teresa Vernet, conferenciant»	–	3-XI-1931	993 [1281]	2	Feminisme	Murià situa Maria Teresa Vernet dins del grup genèric de dones que posseeixen «la sensibilitat de geni». Totes elles s'han

						d'agermanar per tal de fer comprendre a la resta la situació de la dona a Catalunya i el camí que ha d'emprendre. Això sí, ho han de fer sempre humilment, evitant una posició autoritària.
«Els apòstols de la llibertat. Shiva Rao i la seva esposa ens parlen de l'Índia»	–	18-XII-1931	1025 [1320]	16	Altres	Entrevista amb l'il·lustre polític hindú Shiva Rao i la seva dona. De tot el contingut que se'n desgrana, es pot subratllar la situació de la dona a la Índia, la qual està involucrada en els afers polítics i participa en el nacionalisme del país.
«Els excel·lentíssims»	–	13-I-1932	1046 [1342]	10	Igualtat social	En temps republicans i, per tant, de pretesa llibertat, Murià qualifica de «comèdia» i de «ridícula» els tractes d'excel·lència que es donen a certes autoritats; una tendència molt més accentuada a Madrid que a Barcelona. L'autora creu que, en la resta de península, encara persisteix cert emmirallament envers els títols nobiliaris i el «senyorisme». Diu: «Els segles d'ofegament, sota el mantell de la monarquia absoluta, han engendrat el microbi; per a destruir-lo, han de lluitar molt encara els homes de bona voluntat. Un símptoma de l'existència d'aquell germen perillós és la ridícula dels «excel·lentíssims». Per això en fem retrat a la República».
«Com es fomenten	–	26-I-1932	1052	1	Altres	L'escrit critica un article de <i>La</i>

els vicis»			[1353]			<i>Vanguardia</i> , on apareix la fotografia d'un home envoltat de diners, aconseguits en el joc de la ruleta. Murià creu que la imatge no fomenta el bon comportament en la societat.
«L'Estatut de Catalunya. <i>Eppur, si muove!</i> »	–	2-II-1932	1056 [1359]	1	Política	Murià escriu: «Ja hem vist com la Comissió de l'Estatut retalla i apedaça a pleret. Si no seguíssim l'operació constantment, quan l'Estatut sortiria d'allí no el coneixeríem. Modificacions pràctiques, modificacions de pura fórmula...». L'autora diu que, a moltes personalitats de Madrid, els preocupa la diferència en denominació com «autonomia» o «regió», optant sempre per aquesta segona a l'hora de designar a Catalunya. L'article es conclou expressant que, a pesar de totes les traves que es puguin posar a l'Estatut i al futur de Catalunya, aquesta sempre seguirà endavant, intentant fer realitat els seus anhels.
«De política catalana. Evolució»	–	6-II-1932	1062 [1363]	1	Política	L'articulista creu que la política sempre ha d'evolucionar d'acord amb el moviment del poble. Per tant, tot poder ha d'ésser dúctil i anar-se adaptant als canvis.
«L'Estatut de Catalunya. El senyal del jou»	–	17-II-1932	1070 [1372]	11	Política	Murià informa que la Comissió del govern central ha comès moltes retallades sobre l'Estatut català. Tanmateix, la coartació està arribant, ara, a la humiliació, ja que es

						pretén que el castellà continuï sent l'idioma vehicular en les escoles de les zones on domini aquesta llengua. Així expressa l'autora les conseqüències que tindria aquesta decisió sobre els catalans: «Aquesta imposició, si es realitzés, ens faria l'efecte, ni més ni menys que d'un tribut al dominador; seria encara el pes del jou que suportem fa dos segles; seria una ignominiosa marca d'esclavitud que els catalans, si tenim dignitat, no podem tolerar». A més, si finalment s'instal·len escoles en castellà a Catalunya, caldria també que els infants catalans que viuen fora del principat poguessin rebre l'educació en l'idioma de la seva pàtria.
«A l'altra banda de l'Ebre»	–	10-III-1932	1089 [1392]	1	Altres	L'article comença amb el relat d'una vivència real: un habitant de l'Ebre es queixa perquè la majoria de catalans pensen que el riu marca el final de Catalunya i per això designen la resta de la península com amb l'expressió «A l'altra banda de l'Ebre». Murià vol conscienciar els catalans d'aquesta falsedat i conclou l'article dient que cal procurar que «Barcelona no sigui el Madrid de Catalunya».
«Aquest país de tortuositats i de mala fe...»	–	19-III-1932	1097 [1400]	1	Política	Murià creu que Catalunya s'ha pogut deslliurar de la corrupció i la innobleza pròpies del temps de Felip V. Una mostra

						d'això en l'actualitat és l'aparició d'«un nucli immaculat, noble i recte a tot ésser-ho, prototipus de l'honradesa i garantia de regeneració: l'Esquerra Republicana de Catalunya».
«Hi ha banderes i banderes!»	–	5-IV-1932	1110 [1414]	1	Catalanisme	L'autora exposa dos fets d'actualitat: el recent míting tradicionalista celebrat en el teatre del Bosc, en el qual van regnar les oposicions a la República i s'hi van mostrar banderes «rojogualdas» amb absència d'autoritats; i la violència que van rebre el diumenge passat un grup de manifestants amb senyeres que defensaven el patriotisme català. Acte seguit, Murià manifesta: «En comparar els dos fets, no intentem altra cosa que fer veure clarament la diferència de tracte que reben de l'autoritat els que parlen català i els que parlen castellà. Res més». Per una vegada, l'escriptora comparteix el seu to de decepció envers la República, ja que no comprèn la manca de respecte que, com en temps monàrquics, existeix contra els catalans: «Ara sabem que a l'Espanya republicana, com a l'Espanya monàrquica, tots els homes no són iguals davant la llei, ni totes les banderes de rebel·lió reben el mateix tracte». L'article acaba també amb uns mots tenyits de pessimisme: «Ara els republicans de Catalunya només podem

						confiar en una República: la que visquérem plenament el 15 d'abril de l'any passat».
--	--	--	--	--	--	--

Portantveu del Club Femení i d'Esports de Barcelona (1930-1936)

Títol de l'article	Data	Número	Pàgina/es	Tema/es	Descripció
«Dificultats»	III-1931	11	1	Activisme feminista	Article sobre la incomprensió que en la societat genera la tasca del Club Femení i d'Esports. Murià afirma que l'associació és vista com una iniciativa excèntrica i que encara no es dona la importància que mereix a la pràctica femenina d'esport. L'article conclou: «Cal que tractem de convèncer a tothom, amb les paraules i més encara amb els fets, que el que es fa al Club és en veritat <i>educació de la dona moderna</i> , per tal que aquesta sàpiga viure dignament la vida dels nostres temps i per tal que, millorant ella, millori la societat en general».
«Dues figures de l'esport femení» (De <i>La Nau</i>)	VI-1931	13	8-9	Esport	Murià dedica l'article a dues esportistes que pertanyen al Club Femení i d'Esports: la nedadora Josefina Torrens i Trinitat Altaba, esportista i tesorera de l'agrupació. Més endavant, l'article conté un clam a la joventut femenina, que és la que realment podrà gaudir de les fites aconseguides en un futur: «ho recorrerem, ho treballarem tot, no per a nosaltres mateixes, que ja no som gairebé a temps de gaudir-ne, sinó per a les que vénen uns anys darrera nostre».
«Nosaltres som la joventut»	VIII-1931	15	1	Joventut	L'autora comença expressant que el Club Femení i d'Esports no té cap anhel concret, ja que el seu desig és no parar mai d'aconseguir fites. Això sí, deixa clar que es pretén sempre treballar des de la col·lectivitat, sense personalismes i amb optimisme; i, concretament, una col·lectivitat

					sempre jove.
«Orientació»	X-1931	17	1	Activisme feminista	Murià informa de l'ampliació que hi ha hagut al Club tant físicament com moralment. Per una banda, l'autora expressa que s'espera l'ajuda de l'Ajuntament de Barcelona per tal d'aconseguir unes majors infraestructures amb la finalitat de cobrir les necessitats esportives de l'agrupació. Per altra banda, Murià creu que s'hauria d'enfortir la moral del Club, és a dir, enfortir els seus tres pilars fonamentals: «Feminitat, Esport, Cultura». L'article acaba amb una crida a l'esforç diari de les dones i s'expressa: «si no creguéssim en vosaltres, si no tinguéssim una gran fe en l'element fecund que sou, no somiaríem cap gran obra i veuríem ben perdut el feminisme català».
«Resum de la Memòria aprovada a la Junta General del dia 10 de gener»	II-1932	21	3-4	Altres	Com a secretària del Club, Murià elabora aquest resum de la memòria del Club.

L'Opinió. Setmanari socialista (1931-1934)

Títol de l'article	Secció	Data	Número	Pàgina/es	Pseudònim	Tema/es	Descripció
«És oportuna la concessió del vot femení?»	–	18-X-1931	117	2	Roser Català	Dret a vot	L'article parteix d'una oposició entre dues dones: Clara Campoamor per una banda, qui lluita per l'obtenció del vot femení, i Victòria Kent per l'altra, la qual creu que les dones no estan suficientment preparades per tal responsabilitat. Murià afirma que la primera dona és la que aixeca més simpaties entre el sector femení. L'autora creu que si les dones catalanes volen obtenir aquest dret cal que siguin conscients de la seva responsabilitat, fet que implica esforçar-se en aprendre per tal de posicionar-se al costat de l'home. Murià ho expressa així: «hem de fer-nos dignes i mereixedores, posant tots els nostre esforços i els nostre mitjans a aconseguir aquella elevació de cultura que ens permeti “alternar” amb ell en igualtat de circumstàncies, sense perdre mai, però, la nostra feminitat». Al final de l'article, torna a insistir en la importància de no perdre els atributs femenins: «sapiguem sempre què volem i què demanem, però sapiguem-ho i

							diguem-ho serenament, amb el cap alt, però amb un somriure ben femení als llavis».
«La dona i la República»	«Pàgina femenina»	17-XII-1932	480	8	Roser Català	Feminisme	En l'article es manifesta que, en l'actualitat, les dones prenen molt més interès en el benestar i la situació política de Catalunya. Per aquesta raó, s'ha de continuar lluitant perquè el sector femení tingui una posició en els afers públics. Murià creu que les dones han de guanyar-se la confiança dels homes abans, ja que fins ara només han vist en elles superficialitat i coqueteria, més que seny i perspicàcia. Tanmateix, pensa que les dones no han de perdre l'instint maternal i la sensibilitat, perquè poden resultar molt útils a l'hora de prendre certes decisions polítiques. L'única forma per la qual les dones poden aconseguir els seus objectius és aplegar-se, defensar els seus ideals conjuntament i treballar per fer realitat els seus anhels.
«A les nostres dones»	«Pàgina femenina»	28-I-1933	516	8	Roser Català	Dret a vot	Degut a la celebració properament de les eleccions municipals, quan la dona podrà exercir el vot per primera vegada, l'autora pretén conscienciar a les dones de la transcendència de la seva decisió amb les següents

							<p>paraules: «Si hem de votar hem de fer-ho conscientment i devotament. Que no és precisament la il·lusió que podria fer-nos estrenar un vestit nou que magnànimament s’hagi fet per a nosaltres la que sentim davant la nostra primera emissió del vot, sinó la que ha de fer-nos l’acompliment d’un deure ciutadà». A continuació, l’autora diu que l’acte de votar ha de demostrar també la catalanitat i el republicanisme de les dones, a més de fer-les dignes de poder «ajudar» (Murià fa servir exactament aquest verb entre cometes) als homes en la tasca de fer realitat els ideals femenins. L’escrit conclou manifestant que «el benestar i la prosperitat de Catalunya» es bastiran gràcies a la intervenció d’ambdós sexes.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

La Rambla. Esport i ciutadania (1931-1935)

Títol de l'article	Secció	Data	Número	Pàgina/es	Pseudònim	Tema/es	Descripció
«A totes vosaltres, companyes»	«L'esport i la dona»	23-XI-1931	97	1	–	Esport i activisme feminista	Donant veu a totes les dones que integren el Club Femení i d'Esports, Anna Murià informa sobre l'associació feminista, les seves instal·lacions i les activitats que s'hi duen a terme. També exposa els valors feministes, democràtics, racionals i populars que dominen el seu esperit. L'article conclou de la següent forma: «Si no per treure'n profit personal, almenys per participar directament en aquesta obra que és vostra, que és de totes i per a totes, per ajudar-la, barcelonines conscients, hauríeu d'inscriure-us al Club Femení. Inscriure's al Club Femení i d'Esports, és adquirir patent de ciutadania».
«Les nits al ras. Els captaires.– Les deixalles del Mercat del Born atrauen els infants afamats.– La misèria que passa.– Només	–	30-XI-1931	98	9	–	Altruisme	Murià expressa que és comprensible que Barcelona tingui gent amb pocs recursos dormin al carrer, ja que és un fenomen que acostuma a habitar en les grans ciutats. Concretament, a la zona del Born és on s'hi arpleguen més

tenen un jaç de palla i els el cremen.– Una llar al mig del carrer.– A Barcelona cal construir un aixopluc»							famílies pobres. Tanmateix, manifesta el seu desacord davant la indiferència dels barcelonins i de l'Ajuntament. Conclou amb aquestes paraules: «Cal evitar aquests espectacles miseriosos. Barcelona s'ha de tornar hospitalària, si vol ésser digna del seu prestigi. Cal construir un gran aixopluc, confortable, sa, higiènic, per a recollir-hi tots els que no tenen sostre, siguin qui siguin, vinguin d'on vinguin».
«L'organització medieval del treball a Catalunya»	«Les dones intervenen...»	12-XII-1931	101	9	–	Altres	L'autora fa un repàs de l'organització gremial del treball en l'edat mitjana i aprofita, d'aquesta forma, per escriure sobre els gremis que encara viuen a Barcelona.
«De l'art al feminisme»	«Les dones intervenen...»	28-XII-1931	102	9	–	Feminisme	Anna Murià elogia la bellesa de la dansa de l'artista Antònia Mercè, també coneguda com «l'Argentina», la qual ha estat recentment condecorada amb el llaç d'Isabel la Catòlica. «Triomf del feminisme?», es pregunta Murià. De seguida es respon dient que es tracta d'un «triomf de la intel·ligència», és a dir, una mostra de reconeixement envers

							el treball de la ballarina.
«La gràcia femenina al servei dels desvalguts»	«Les dones intervenen...»	4-I-1932	103	7	–	Altruisme	«Gui», jornada benèfica celebrada la vigília de Nadal a la plaça de Catalunya per part de noies majoritàriament del Club Femení i d'Esports.
«Els deures de la dona. Ja no és hora de parlar de drets»	«Les dones intervenen...»	11-I-1932	104	7	–	Feminisme	«El feminisme ha d'estar sempre supeditat al DEURE». Murià afirma que el feminisme real el fan les dones actives que, sense cridar, intenten acabar amb la ignorància que conviu en el sector femení. Diu que els drets de la dona ja s'han aconseguit, per tant ara cal parlar de deures i, més en concret, d'acomplir bé els deures polítics, perquè «la llibertat porta en si la responsabilitat». Cal que cada dona intervingui en política dins les seves possibilitats, però cal també millorar la seva preparació en aquesta matèria.
«Els banys a l'hivern»	«Fèmina 1932. Política, esports, modes»	15-II-1932	109	7	–	Esport	Murià no es dedica a enumerar els beneficis de prendre un bany, sinó que descriu l'ambient del casino-balneari Sant Sebastià, de la Barceloneta i de la platja de Montgat.
«Senyores i	«Fèmina	7-III-1932	112	7	–	Altres	Les dones es troben dividides

senyoretes»	1932. Política, esports, modes»						segons aquesta classificació que Murià considera innecessària i irrespectuosa. Amb el tractament de «senyor» o «senyora» seria suficient i no cal fer al·lusió a l'estat civil de l'apel·lat.
«Campionats gimnàstics»	«Esport femení»	29-II-1932	111	3	–	Esport	Article on l'autora es postula a favor de la idea que ha sorgit d'organitzar uns campionats gimnàstics femenins a Catalunya. Tot i així, manifesta que «a Catalunya no ha madurat encara la capacitat esportiva femenina que ha d'ésser autora de les grans i perfectes realitzacions». Per començar, diu que la majoria de dones no estan conscienciades de la importància de la higiene esportiva. A més, els intents de promoció de l'esportivitat femenina s'han fet, de moment, des de les generacions de mitjana edat. Així doncs, Anna Murià, tot i que recolza la iniciativa dels campionats gimnàstics, creu que seran les generacions joves que ara entrenen de valent les que organitzaran esdeveniments amb una repercussió realment notòria en un futur.

«Les venedores dels mercats»	«Fèmina 1932. Política, esports, modes (La dona que treballa)»	21-III-1932	114	6-7	–	Carrera professional	Es descriu la feina d'aquestes treballadores, com són i es recreen diàlegs
«Cosidora a domicili. La malaltia de la rutina.– Ocells eixalats.– L'ofici sense pena ni glòria.– Tres drames grisos.– El nostre optimisme»	«Fèmina 1932. Política, esports, modes (La dona que treballa)»	18-IV-1932	118	6	–	Carrera professional	Les cosidores a domicili tenen una vida grisa, empal·lidada per la monotonia de la rutina; eren orenetes i ara han perdut les ales. Murià comparteix la història vulgar de tres dones cosidores a domicili.
«El servei domèstic»	«Fèmina 1932. Política, esports, modes (La dona que treballa)»	23-V-1932	123	5	–	Igualtat	Murià planteja que en el servei domèstic hi ha problemes com en els altres sectors. Per tal de presentar informació consistent sobre l'assumpte, entrevista a una senyora i a una minyona. Per una banda, la senyora exposa els canvis en el sector domèstic: millora en el salari i les condicions de treball, i falta de treballadores catalanes. Per l'altra banda, la minyona parla sobre algunes qüestions que s'han resolt

							en la seva professió i d'altres que encara han de millorar.
«Les oficinistes. Una mica de poesia.– Desigualtat i justícia. Una comptable, beata, que condemna l'exhibició de creus»	«Fèmina 1932. Política, esports, modes (La dona que treballa)»	27-VI-1932	128	5	–	Carrera professional	Les oficines ja no són un espai només per a homes. Exposa: «Ara les noies dels despatxos són uns objectes útils i bonics, tan arrelats a la nostra vida que ja hi són indispensables. No fan la guerra als homes; tot al contrari: llur presència matisa bellament la grisor de llurs hores d'oficina». Murià parla sobre la diferència de sous entre homes i dones, la qual sembla que té una justificació: molts homes han de mantenir una família sencera i la llar amb el seu sou. S'entrevista a una comptable.
«No treballen, però fan feina.– Ni treballen ni fan feina.– L'obligació del feminisme»	«Fèmina 1932. Política, esports, modes (La dona que treballa)»	18-VII-1932	131	5	–	Carrera professional	Murià reivindica que entre les dones que no tenen una feina ni reben cap sou n'hi ha que sí que treballen. Aquestes són les dones dels obrers (que tenen la càrrega més feixuga. Són heroïnes del treball), les dones de classe mitjana (que a diferència de les anteriors tenen més compensacions). Les que no fan res són les noies de bones famílies («uns pobres instruments consumidors» que consideren la

							vagància una distinció i el treball un desprestigi). Murià acaba reproduint la conversa de dues noies sobre el dret a vot femení.
«Piscina i biblioteca. / Una família esportiva»	«Fèmina 1932. Política, esports, modes (Coses del món femení)»	25-VII-1932	132	5	–	Esport, activisme feminista i culturització	L'autora descriu l'activitat del Club femení amb piscina i biblioteca situat a Plaça Espanya. Després presenta una per una les esportives germanes Castelltort.
«La Roseta planxadora (Novel·la – reportatge)»	«Fèmina 1932. Política, esports, modes (La dona que treballa)»	15-VIII-1932	135	5	–	Carrera professional	Murià presenta la vida d'una planxadora, des que va descobrir l'ofici i es va enamorar, fins a l'estat present del seu negoci.
«Llegendes. / L'esforç dels pobres. / Feminisme, per variar. / Els morts no els fan por»	«Fèmina 1932. Política, esports, modes (Les dones que viuen del mar)»	29-VIII-1932	137	5	–	Carrera professional	Abans les dones d'aigua eren una espècie de sirenes, ben temudes pels mariners. Al s. XX, les dones d'aigua són les nedadores. Al peu del mar hi ha les dones que treballen cosint xarxes i servint en els establiments més propers. En alta mar ja hi ha marineres, però Murià es pregunta: «Quan veurem oficials i capitanes?».
«Carme Monturiol i Puig,	«Fèmina 1932.	21-XI-1932	150	11	–	Activisme feminista i	Murià entrevista a Monturiol. Aquesta explica que la tasca

presidenta del “Lyceum Club”. La seva qualitat en literatura i les seves idees sobre la formació social de la dona»	Política, esports, modes (L’obra social de dues escriptors I)»					culturització	primordial del Lyceum Club és «fomentar el tracte entre les nostres associades fins a aconseguir desvetllar-los el gust de la conversa amable i espiritual. [...] No volem oblidar que un club ha d’èsser un segon home, com ho entenen els anglesos»; afirma que l’obra és fruit de la cordialitat i l’amor social, no del plantejament purament científic; la dona ha d’èsser educada igual que l’home (han de fer el seu camí plegats, de forma que la seva formació s’ha de poder equiparar); i cal orientar la dona sobre la seva responsabilitat, així com la seva possibilitat d’involucrar-se en política.
«Maria Teresa Vernet, presidenta del Departament d’Actuació Social del C.F. i d’E. La seva joventut, la seva lluita i el seu art»	«Fèmina 1932. Política, esports, modes (L’obra social de dues escriptors II)»	24-XII-1932	155	13	–	Feminisme	Murià entrevista a Vernet. Aquesta defineix la dona del seu temps com la que «està sofrint una mena de febre de llibertat, de crisi de creixença», però la dona catalana és la que precisament ha oblidat menys els seus deures; la seva educació ha d’estar basada en la «cultura física [esport] i espiritual, inseparables».

«Llançaments. Els errors de les nostres atletes»	«Esport femení»	27-XI-1933	206	9	Romaní	Esport	L'escriptora comenta les fites esportives de tres atletes catalanes: Anna Tugues, Montserrat Guash i Maria Morros Navarro.
«Tenis»	«Esport femení»	18-XII-1933	209	7	Romaní	Esport	Murià defensa el tenis com l'esport ideal per les dones. De totes formes, afirma que és un esport molt mal practicat, bàsicament perquè només està a l'abast d'uns pocs, que aprofiten els clubs on realitzar aquest esport per dur a terme tota mena d'altres activitats de caire social. L'escriptora resumeix la idea principal de l'article així: «La vanitat és incompatible amb l'esportivisme pur».
«Coses de la natació. Comparacions. Noms. Dues conclusions»	«Esport femení»	23-XII-1933	210	9	Romaní	Esport	En l'article es proclama la supremacia del Club de Natació de Barcelona i del Club Femení i d'Esports en la natació peninsular. Murià aprofita per reclamar l'augment del nombre de nedadores en el C.N. Barcelona.
«Les desgràcies del "Club Femení i d'Esports". Crisi total. La presidenta es	«Esport femení»	30-XII-1933	211	15	Romaní	Esport	L'autora comenta la falta de consens que hi ha dins del Club Femení i d'Esports, el qual ha provocat la dimissió de la presidenta. Acaba l'article amb

retira. Les esportives descontentes. Equivocacions. Foc nou»							l'esperança que un canvi de directiva ajudarà a uns nous i millors temps pel Club.
«Damunt la neu»	«L'esport i la dona»	5-II-1934	216	7	Romaní	Esport	Tot i la llunyania que Murià afirma que tenen els esports d'hivern per a les catalanes de ciutat, l'autora mostra la seva alegria per la pràctica d'aquest esport, ja que qualsevol exercici físic a l'aire lliure és garantia d'una bona salut.
«El valor d'una pista de patinatge»	«L'esport i la dona»	5-III-1934	220	8	Romaní	Esport	Com a resposta a un amic que titlla d'«ultramodern», Anna Murià acudeix a la pista de gel del Club Femení i d'Esports, i inicia una conversa amb una patinadora per tal de demostrar el caràcter modern que té la pràctica d'aquest esport.
«Dolors Soler diu que la rítmica simbolitza el nexa físicomoral de les activitats humanes»	«L'esport i la dona»	12-III-1934	221	9	Romaní	Esport	L'articulista comparteix les paraules de la presidenta del Departament d'Actuació Social del Club Femení i d'Esports, on hi podem descobrir que la rítmica significa molt més que un simple esport: és tot un art.
«Ecos. Qui serà	«L'esport i la	19-III-1934	222	8	Romaní	Esport	L'autora comenta quin pot ser el

el campió? Les que pensen guanyar. Un equip que podria anar millor. Juguem net. Enfadades. Internaonal»	dona»						possible equip guanyador del campionat de Catalunya de bàsquet femení.
«Comentaris»	«L'esport i la dona»	23-IV-1934	227	7	Romaní	Esport	Anna Murià emet tota una sèrie de comentaris sobre diverses notícies recents en el món de l'esport femení.
«Voldríem saber què és el ping-pong...»	«L'esport i la dona»	14-V-1934	230	10	Romaní	Esport	A partir de la crítica d'un lector, l'autora tracta el tema del <i>ping-pong</i> i les seves característiques, i afirma que és un esport adequat per a les dones.
«Tema candent. La Llei de Contractes de Conreu»	—	21-V-1934	231	3	—	Política	Murià fa saber el seu parer en relació a l'enquesta que s'ha fet en la publicació sobre la intervenció del govern espanyol en la Llei de Contractes de Conreu. Diu que de nou, el poble català es troba davant d'un problema ben recurrent: una llei elaborada des de Catalunya que pretén ser enderrocada des d'Espanya. L'escriptora afirma que defensar aquesta llei és qüestió de dignitat democràtica i

							de defensa de les competències de la Generalitat de Catalunya. S'afirma que, en cas que el Tribunal de Garanties declarés nul·la la nova llei, la resposta dels catalans hauria de ser la rebel·lia.
«Paraules d'Enriqueta Montoro, antiga republicana i nova esportiva»	«L'esport i la dona»	21-V-1934	231	10	Romaní	Esport	Enriqueta Montoro fou elegida fa quatre mesos com a nova secretària general del Club Femení i d'Esports. Murià li fa una entrevista, on comenta els seus orígens i la seva tasca actual en l'associació.
«Comentaris als campionats comarcals de Barcelona»	«L'esport i la dona»	11-VI-1934	234	15	Romaní	Esport	Murià comenta els campionats comarcals de Barcelona que s'han celebrat recentment i aprofita per criticar-ne l'excés de proves que el conformen.
«I el patriotisme?»	«L'esport i la dona»	2-VII-1934	253	8	Romaní	Esport i catalanisme	L'autora pretén fer constància de la importància del patriotisme en l'esport. Així doncs, clama: «Vosaltres, esportives, sou necessàries en les lluites ciutadanes; sou necessàries perquè sou fortes: fortes pels vostres membres sans, fortes per la vostra disciplina, fortes per la vostra unió».
«Al Rosselló i a l'Àfrica»	«L'esport i la dona»	16-VII-1934	260	6	Romaní	Esport	Murià comenta diversos campionats celebrats fora de

							Catalunya on han participat equips femenins catalans.
«Una mica de naturalesa»	«L'esport i la dona»	6-VIII-1934	263	8	Romaní	Esport	Després de gaudir d'un dia davant del mar, l'autora escriu sobre la importància de practicar la natació en aigües obertes. Expressa que aquest esport s'ha vist molt influït per la mecanització i les novetats dels temps moderns, fet que ha provocat l'ús només de piscines.
«Una conversa sobre natació»	«L'esport i la dona»	24-IX-1934	270	7	Romaní	Esport	Després de l'estiu, Murià comparteix una conversa que ha mantingut amb la vocal de la Directida del Club Femení i d'Esports, on s'hi poden llegir les novetats més notables de l'associació.
«Mallorca, al Trofeu Mare Nostrum»	«L'esport i la dona»	1-X-1934	271	8	Romaní	Esport	L'escriptora comenta el bon treball del club de natació de Mallorca i en destaca, concretament, una de les seves nedadores: Carme Guàrdia.
«Cros»	«L'esport i la dona»	3-XII-1934	277	11	Romaní	Esport	En l'article, es repassen les aptituds que cal que una dona tingui per tal de poder practicar cros.
«El Club Femení, en el seu sisè aniversari... Ha organitzat un	«L'esport i la dona»	17-XII-1934	279	7	Romaní	Activisme feminista	Murià comenta les diverses activitats que ha organitzat el Club Femení i d'Esports per celebrar els seus sis anys de vida.

torneig de bàsquet. Unes proves d'atletisme. Natació. Exhibicions gimnàstiques. I per fi tenis, patins i esgrima»							
«Tres menes de gimnàstica»	«L'esport i la dona»	24-XII-1934	280	7	Romaní	Esport	L'autora pretén parlar sobre els tres tipus diferents de gimnàstica que es practiquen en el Club Femení i d'Esports. En aquest article, presenta el gimnàs clàssic d'origen suec, el qual es basa en exercicis de caire senzill, focalitzats sobretot en la correcció i l'enfortiment del cos.
«El Gimnàs Longoni»	«L'esport i la dona»	31-XII-1934	281	7	Romaní	Esport	El gimnàs d'Elsa Longoni, també anomenat gimnàs estètico-higiènic, emprà un mètode més dur que el gimnàs clàssic, però els resultats són molt més ràpids.
«Hoquei»	«L'esport i la dona»	21-I-1935	284	9	Romaní	Esport	Murià comenta l'auge d'aquest nou esport entre les dones a la ciutat de Barcelona.
«Tempesta de vent als rasos de Peguera»	«L'esport i la dona»	28-I-1935	285	7	Romaní	Esport	En l'article es comparteix la història d'una esquiadora.

«De poca volada»	«L'esport i la dona»	4-II-1935	286	7	Romaní	Esport	Murià comenta algunes diferències notables que hi ha entre l'esport a Catalunya i el d'altres regions com França o Anglaterra.
«Xafarderies»	«L'esport i la dona»	11-II-1935	287	6	Romaní	Esport	L'autora comenta l'última assemblea que s'ha celebrat al Club Femení i d'Esports, la qual ha estat protagonitzada per nombroses discussions.
«Panorama»	«L'esport i la dona»	18-II-1935	288	10	Romaní	Esport	En l'article, l'autora es planteja la següent pregunta: «¿Com està l'esport de les dones, avui, a Catalunya?». Tot seguit respon: «Malament». Creu que l'esport femení català està malalt, perquè, a banda que no hi hagi un alt grau de participació, a més hi ha escasses esperances sobre una millora futura.
« <i>Tirant lo Blanc</i> al teatre»	—	25-II-1935	289	5	—	Crítica literària	Crítica de l'escriptora sobre l'obra de teatre <i>Tirant i Carmesina</i> , adaptada per l'autor amb el pseudònim de Joan Antoni Mesades, basada en l'obra de Joanot Martorell. La comenta positivament i sobretot en destaca la conservació de l'estil irònic i pintoresc del clàssic català. Murià aprofita per destacar alguns

							fragments que considera rellevants de l'obra literària.
«Club Femení i d'Esports»	«L'esport i la dona»	8-IV-1935	295	10	Romaní	Activisme feminista	L'escrit informa sobre la nova junta del Club Femení i d'Esports, i les activitats esportives que ha programat per les properes setmanes.
«[L'esport i la dona]»	«L'esport i la dona»	6-V-1935	299	8	Romaní	Esport	«L'esport no és un fi, és un mitjà»: aquesta és la tesi central d'aquest article de Murià. L'escriptora creu que s'ha de valorar menys l'esport pels rècords o els resultats físics, i més pels beneficis que aporta per la salut d'una persona en un sentit general. En concret, sobre l'esport femení, Murià comenta: «l'objecte material de l'esport femení és només la sanitat orgànica i la perfecció estètica».
«Els vols a vela»	–	27-V-1935	302	12	Romaní	Esport	L'autora dedica l'article a la Maria-Pepa Colomer i a la Raimunda Elies, les dues úniques dones de l'Aeri Club de Catalunya.
«Una conversa amb Raimunda Elies, pilot de planador. La secció de vol a	«L'esport i la dona»	3-VI-1935	307	5	Romaní	Esport	Murià comparteix la conversa sobre l'esport de vela que ha mantingut amb la catalana Raimunda Elies.

vela de la F. D'A. De l'Escola del Treball»							
---	--	--	--	--	--	--	--

Bondat-Bonté (1934)

Títol de l'article	Data	Número	Pàgina/es	Tema/es	Descripció
«Els esports»	7-VI-1934	1	11	Presentació	Murià presenta aquesta secció esportiva expressant l'entusiasme i la força que desperta la pràctica de l'esport a Catalunya. Acte seguit, presenta breument una sèrie d'esdeveniments esportius de rugbi, natació, lluita, motociclisme o futbol. És interessant la breu presentació biogràfica que es fa de l'autora: «Anna Murià. Comença a escriure durant la Dictadura, en les planes de <i>La Dona Catalana</i> . L'any 1931 formà part del Comitè Femení Pro-Amnistia a favor dels presos i exiliats polítics i socials. Col·laborà a <i>La Nau</i> quan era dirigida per Rovira i Virgili. Actualment col·labora a <i>La Rambla</i> . Ha publicat darrerament dues obres: <i>Joana Mas</i> , novel·la i un opuscle titulat <i>La Revolució Moral</i> . És membre del Club Femení i d'Esports i n'ha estat dirigent molt temps. Ha actuat en moltes manifestacions femenines, especialment en un gran míting pacifista que tingué lloc al Palau de Projeccions i en la campanya de l'Estatut de Catalunya».

Companya. La revista de la dona (1937-1938)

Títol de l'article	Data	Número	Pàgina/es	Tema/es	Descripció
«El noi»	15-IV-1937	3	10	Creació literària	Relat sobre una mare, la Clemència, que primer es nega a què el seu fill s'allisti com a voluntari al front. Tanmateix, veu la misèria d'uns refugiats que arriben amb tren i també pobles encesos en flames. D'aquesta forma, acaba comprenent la llibertat i cedint. «Fins avui, arraulia en el seu egoisme maternal, no sabia la veritat del món», i es diu a si mateixa: «Sí, a tots ens toca la nostra part [...]. A tots ens toca algun sacrifici». D'aquesta forma, decideix fer uns mitjons de llana perquè el seu fill se'ls emporti al front.
«Sota la pluja»	1-VI-1937	5	12	Creació literària	Relat sobre un encontre sexual esporàdic entre dos joves. Llibertat, noia de Barcelona, passeja per la Diagonal sota la pluja. En un moment donat, se li acosta un milicià, es fonen en petons i acaben mantenint relacions íntimes entre arbustos. L'escrit és rellevant per l'erotisme, i l'actitud desenfadada, liberal i decidida de la protagonista. Se'n pot destacar el final, quan els dos amants es separen fredament per decisió de la noia: «-Com te dius? -li preguntava ell, per compliment. -Vés- i l'empenyé i el féu marxar. Romangué sola amb el record. La pluja l'havia estimada...».

«Terres d'Aragó en guerra. Impressions i paisatges»	19-VII-1937	8	11	Guerra Civil	<p>Article escrit a partir de la visita a terres aragoneses de Murià amb el Servei de Biblioteques al Front. L'escrit està dividit en dues parts. En «La plaça d'Alcanyic», l'autora descriu l'ambient tranquil de la població, ara alterat per la presència de soldats, bàsicament catalans. «Planúries aragoneses» presenta la realitat de Guadalope, Híjar i Azaila. L'article finalitza amb una lloança als soldats que es troben lluitant en aquelles contrades: «Allà, al mig de l'estepa aragonesa, hi ha les nostres trinxeres avançades, hi ha els nostre germans que passen dies i dies dins de la terra, sota el cel llis que ratlla el xiular de les bales, en una monotonia àcida de familiaritat amb la mort, fent de muralla que tanca i defensa el benestar que nosaltres ens procurem allà baix, a les ciutats; fent-nos de braç protector durant els nostres arrauxaments i els nostres desgavells... Com us hem d'estar agraïts, estimats germans!».</p>
---	-------------	---	----	--------------	---

Diari de Barcelona (1936-1937)

Títol de l'article	Secció	Data	Número	Pàgina/es	Tema/es	Descripció
«El malentès de la petita burgesia»	«Mirant al futur»	1-VI-1937	128	7	Igualtat	Entorn al concepte de petita burgesia. L'autora exposa que el seu fi últim és créixer sempre i explotar els seus treballadors. Exposa: «Hem dit sempre que volem abolir l'explotació de l'home per l'home. Aquesta explotació, tan se'ns en dóna que sigui feta en gran escala com en petita escala; el fet vexatori és el mateix, i la injustícia també hi és. Que els explotats siguin mil o sigui un de sol, tant se val; és un explotat i cal redimir-lo. Un home té dret a treure el màxim benefici del propi esforç. Però no té dret a lucrar-se ni poc ni molt de l'esforç d'un altre». A continuació diu: «I la Revolució si vol triomfar ha de fer desaparèixer tots els burgesos grans i petits».
« <i>El Catalanisme és una revolució</i> (llibre de Manuel Cruells d'Edicions Estat Català)»	«Lletres»	2-VI-1937	129	4	Crítica literària	Obra sobre la revolució i la llibertat que busquen els catalans.
« <i>Germinal</i> (Emili Zola; traducció d'Alfons Maseras; Edicions Proa)»	«Lletres»	3-VI-1937	130	4	Crítica literària	Lloa aquesta obra revolucionària de la literatura moderna.
«Propietat, herència, rendes,	«Mirant al	4-VI-1937	131	7-8	Igualtat	Murià comenta que una frase pròpia

estalvi»	futur»					del partit ha escandalitzat la societat recentment, concretament: «Els separatistes som enemics de la propietat». Afirmar que la realitat en si no existeix: «La propietat no és cap cosa necessària a la vida. Si l'home pot fer ús de tot allò que necessita per al seu benestar, per què li cal poder pronunciar sobre els objectes que empra aquest mot egoista, hostil: "meu!"? Per què ha de tenir aquest instint d'avarícia, d'exclusivisme, d'enveja? Per què li ha de saber greu que algú altre tingui drets sobre el mateix objecte?». A continuació, expressa una excepció: «Només la naturalesa té drets efectius sobre totes les coses i només ella en disposa omnímodament». L'herència és la forma més immoral que existeix de la propietat, però en general totes conformen un problema en l'actualitat: «Totes les formes de la propietat, herència, rendes, estalvi, entrebanquen avui l'economia del règim nou. I l'entrebanquen cada vegada més si no són suprimides».
«Antireligió»	«Mirant al futur»	8-VI-1937	134	7	Religió	Article en contra de la religió: «Damunt el futur de la nostra terra s'aixeca una altra ombra, l'ombra

						<p>d'una mà disposada a engrapar-lo sinistrament. És la grapa ofegadora de la religió que, enterrada entre les runes del 19 de juliol, furga per a sortir altra vegada a la llum». Expressa que les consciències han de ser lliures i, per tant, les veritablement lliures són aquelles que no estan subrogades a cap superstició. Expressa: «La religió és una cosa perniciosa. És un tòxic que afebleix els ànims, enterboleix els cervells, debilita la voluntat i prepara el terreny per a tots els enganys que els explotadors de la credulitat inventen contra el poble». D'aquesta forma, invoca la frase de Lenin: «la religió és l'opi dels pobles!». Afirmar que és un perill practicar el culte religiós en aquests moments. La solució es troba en organitzar una campanya intel·ligent: «Els nuclis revolucionaris han d'organitzar ja des d'ara una campanya permanent antireligiosa. Però no una campanya de menja-capellans, no una campanya de petroli i sang i fetge –que així només aconseguirem exaltar els convençuts, però no convèncer els equivocats– sinó una campanya doctrinària, racional, intel·ligent,</p>
--	--	--	--	--	--	--

						d'exposició de tesis i de demostracions lògiques».
« <i>L'últim romàntic</i> . Novel·la per Joan Cornudella»	«Lletres»	12-VI-1937	138	4	Crítica literària	Com diu el mateix títol, obra sobre un home capaç de suïcidar-se pel fet de viure una vida tan intensa.
« <i>Bestiari</i> (Pere Quart. Edicions del Departament de Cultura de la Generalitat)»	«Lletres»	15-VI-1937	140	4	Crítica literària	L'autora descriu a Pere Quart (Joan Oliver) com un autor pròpiament dels temps moderns.
« <i>El casament de la Xela</i> (Xavier Benguerel. Edicions del Departament de Cultura de la Generalitat)»	«Lletres»	18-VI-1937	146	7	Crítica literària	En l'article es lloca l'obra, la qual Murià considera «molt teatral».
« <i>Oasi</i> (Francesc Vila Plana. Edicions Sallent, de Sabadell)»	«Lletres»	4-VII-1937	157	2	Crítica literària	Composició sobre el paradís per viure, més enllà de la vida que porta tothom.
« <i>Al marge de la Revolució i de la guerra. Al·locucions, conferències i discursos</i> (J. Pous i Pagès. Llibreria Catalònia)»	«Lletres»	5-VII-1937	158	4	Crítica literària	Obra amb parlaments i cites d'aquest català revolucionari.
«Tribuna lliure. Organització del partit. "Cal abolir les seccions femenines"»	–	8-VII-1937	160	2	Feminisme i igualtat	Murià es postula en contra de les seccions femenines en els partits polítics i, concretament, en Estat Català. Així doncs, expressa: «partits joves, moderns, avançats i revolucionaris com el nostre, no han de voler diferenciacions que en política resulten absurdes».
« <i>Fang a les ales</i> (Joan Merli)»	«Lletres»	9-VII-1937	161	5	Crítica literària	Murià parla de la literatura de guerra que, normalment, es produeix després

						del conflicte, però també diu que és important la que es crea durant el conflicte, perquè plasma les impressions reals, com l'obra teatral de Merli. «Anys a venir, el drama de Joan Merli es posarà en escena sovint, com a record com a homenatge, com a exemple, com a lliçó. Són les primeres jornades de la guerra contra el feixisme les que l'han inspirat: això no ho tindrà cap més obra. Aquest batec tan viu del poble ingenu, no el trobarem enlloc més de la nostra bibliografia teatral».
« <i>La Revolució en els Ajuntaments</i> (Rafael Taris i Marca. Edicions del Comissariat de Propaganda)»	«Lletres»	11-VII-1937	163	2	Crítica literària	Obra sobre la Revolució en els nuclis locals. Murià s'oposa a algun punt concret de l'obra.
«Un avís als sindicalistes intel·lectuals»	–	13-VII-1937	164	4	Política	L'autora destaca la necessitat d'una sindical catalana.
«La idea de la sindical catalana»	–	15-VII-1937	166	2	Política	Insisteix en la idea de l'article immediatament anterior.
« <i>Poemes minúsculs</i> (Alfons Maseras. Llibreria Verdaguer)»	«Lletres»	17-VII-1937	168	2	Crítica literària	Poesia clàssica i senzilla.
«Les publicacions castellanés a Catalunya»	«Lletres»	22-VII-1937	172	2	Catalanisme	En aquest article, Murià escriu en un to contundent: «A Catalunya no haurien d'existir les publicacions castellanés». Creu que utilitzar aquesta llengua davant de l'enemic català

						representa un acte imperialista. «La literatura castellana que es produeix a Catalunya tenim el deure de rebutjar-la», expressa. En conclusió, l'autora afirma: «El nostre principi ha d'ésser: rebutjar el castellà de Catalunya».
--	--	--	--	--	--	---

Diari de Catalunya (1937-1939)

Títol de l'article	Secció	Data	Número	Pàgina/es	Tema/es	Descripció
«Salutació»	«Lletres»	15-VIII-1937	1	2	Presentació	Article on es fa saber que reprèn la tasca de l'altre diari [signat A.M.].
«Magnífica aportació de la nostra literatura»	«Lletres»	15-VIII-1937	1	2	Crítica literària	L'autora glorifica els traductors catalans; en especial a Andreu Nin.
« <i>La Ben nascuda</i> (Rèplica de R. Llorenç a <i>La Ben Plantada</i> de Xènius. Edicions Avant)»	«Lletres»	19-VIII-1937	4	2	Crítica literària	Sobre l'obra, Murià expressa: «Rodolf Llorenç ha volgut aixecar un monument a la noia del poble, a l'obrer catalana, a la que dona 'la lliçó de la callada energia, del treball quotidià i humil'. No està del tot d'acord amb el títol. Creu que és una obra prometedora, important en la literatura del moment.
«18 d'agost. Reflexions d'una tarda d'espera»	—	20-VIII-1937	6	3	Política	Article en defensa de la democràcia més del poble. El to de l'autora és contundent: «Ni una institució ni un règim no representen la democràcia. [...]. La millor democràcia és la de les assemblees. [...] Celebrar una assemblea, de la mena que sigui, és un acte just i humà; dona el dret de parlar i d'ésser escoltats i d'ésser judicats». Tanmateix, aquest clam dona pas a uns mots tenyits de desil·lusió: «Hi ha coses d'altre temps que repetides ara, després d'un any de revolució, fa un so esquerdat de campana tornada a

						apenjar. Són coses que ja no sonaven gaire bé abans que les tiessin daltabaix. Ridiculeses dels homes que a vegades s'enamoren de llentines, com les criatures, i en un ninot hi veuen un símbol que afalaga sentiments secrets. Són gestos, paraules... Les dones, quan treiem de l'armari un vestit de la temporada anterior, el reformem, perquè no resulti passat de moda».
« <i>Breviari d'amor</i> , de Miquel Saperas»	«Lletres»	24-VIII-1937	8	3	Crítica literària	Poesia sensible d'amor.
« <i>De quan escrivien les bèsties</i> (Manuel Amat. Edicions del Comissariat de Propaganda)»	«Lletres»	27-VIII-1937	11	3	Crítica literària	Lectura infantil.
«Llengua catalana sense catalanisme»	–	31-VIII-1937	14	3	Catalanisme	Murià creu que el catalanisme i el català són dues entitats indivisibles, amb una forta i necessària interdependència.
«La Cooperativa Integral Vaquera Lletera de Barcelona»	Informacions d'actualitat	1-IX-1937	15	3	Política	Article dedicat a proporcionar informació extensa sobre la Cooperativa Integral Vaquera Lletera de Barcelona. Expressa que a la cooperativa lletera hi treballen obrers separatistes i vinculats a Estat Català. Murià entrevista a Jaume Sala, secretari general; i Carles Pont,

						membre del Consell d'Indústria. Entre altres temes es parla, per exemple, de la solució a l'escassetat de llet, deguda a la impossibilitat de substituir les vaques que han anat morint. [signat A.M.]
«Ritmes, Llibre XII d'Agustí Esclasans (poeta)»	«Lletres»	8-IX-1937	21	3	Crítica literària	D'acord amb el seu afany d'aproximar la literatura a tothom, l'autora critica l'altivesa de l'escriptor en designar el públic com a analfabet.
«Avui»	«Lletres»	11-IX-1937	24	2	Patriotisme	Anna Murià lloa la inflexibilitat i la intransigència com a principis per arribar a la victòria. «Nosaltres tenim els telers de les impremtes que teixeixen la tela magnífica de la nostra literatura. És magnífica i ens ha de plaure. Però, ni que surti defectuosa, també ha d'ésser preferida, l'única. O això o morir. [...] Avui tothom es doblega al crit de l'Onze de Setembre. Perquè la força de la catalanitat ja és irresistible. Avui tindrem literatura patriòtica fins i tot en castellà». La literatura vol la defensa dels homes davant de l'enemic.
«L'absurda situació del Col·legi Oficial de Professor de Català»	«Lletres»	15-IX-1937	27	3	Altres	L'articulista es posiciona en desacord de la falta de llibertat dels professor a l'hora de sindicar-se.
«La creació de l'Institut de les Lletres	«Lletres»	21-IX-1937	32	2	Activisme cultural	Article que presenta la nova Institució com un òrgan important per a

Catalanes»						l'enfortiment nacional de Catalunya. Murià expressa: «La llengua fa la nació. Però ha d'ésser una llengua amb una vida plena, robusta i rica, que contingui totes les múltiples manifestacions d'un poble situat als primers rengles del progrés». Si l'Institut d'Estudis Catalans és la personificació de la llengua catalana, segons l'autora, la Institució és la viva representació de la literatura de Catalunya. Acaba recordant l'objectiu principal de l'entitat: retornar la literatura catalana a la plenitud.
«Una necessitat: divulgar el coneixement dels clàssics»	«Lletres»	22-IX-1937	33	3	Catalanisme	Murià creu que, en general, els clàssics catalans són desconeguts. Cal una col·lecció popular de divulgació dels clàssics catalans. «És una necessitat per la cultura del nostre poble i per la dignitat de la consciència catalana, la divulgació del coneixement dels clàssics».
«Escriptors al front»	«Lletres»	30-IX-1937	40	2	Patriotisme	Article dedicat als homes de lletra que ara han deixat la ploma per prendre l'arma i anar cap al front.
«Teatre Català»	–	21-X-1937	58	3	Crítica literària	L'escriptora creu que és un moment crític pel teatre català en tots els sentits: dramaturgs, directors, fons econòmics, etc. Cal la creació d'un Teatre Català oficial sostingut per la

						Generalitat.
« <i>Soledat abrupta.</i> Poemes de J.M. Boix i Selva»	«Lletres»	20-XI-1937	84	2	Crítica literària	Segons l'autora, és un poemari de lectura fàcil.
« <i>Edelweiss</i> , Aurora Bertrana, La novel·la femenina»	«Lletres»	24-XI-1937	87	2	Crítica literària	Novel·la de qualitat estàndard.
«El programa d'Estat Català IV. Un punt sensible: la propietat»	–	5-XII-1937	97	4	Igualtat	L'autora comparteix el parer del partit polític pel que fa a la qüestió de la propietat: l'oposició a la llei d'herència. Estat Català en va demanar l'abolició: «Únicament els familiars de primer grau podran heretar aquells cabals o objectes la propietat privada dels quals sigui reconeguda per la llei». Creu que la fortuna no és bona per la societat, ja que «els pares han de preparar els seus fills a la lluita per la vida, els han de fer forts intel·lectualment i físicament, els han de donar les armes de l'educació, de la cultura, del caràcter; no han de pensar a deixar-los, com a defensa, una fortuna que, representant d'una banda un privilegi injust enfront dels que no han tingut pares adinerats, d'altra banda els pot ésser un perjudici, els pot crear febles i de fet inferior als altres perquè els acostuma a refiar-se d'un suport que no resideix en la

						pròpia força i que pot fallar qualsevol dia». L'article conclou amb dues clàusules del partit que resumeixen aquestes idees: «Estat Català proclama que no reconeix altra mena de propietat privada legal que els objectes d'ús personal i familiar. Estat català respecta el petit estalvi fruit directe del treball».
« <i>La criminologia i el dret penal de la Revolució</i> , Pere Foix – Editorial Bosch»	«Lletres»	9-XII-1937	99	2	Crítica literària	L'obra remarca l'error en els sistemes correccionals de totes les èpoques.
« <i>La literatura catalana moderna</i> , Rafael Tasis i Marca – Edicions del Comissariat de Propaganda – Col·lecció “Aspectes de l'activitat catalana”»	«Lletres»	14-XII-1937	104	3	Crítica literària	Anna Murià recomana fermament l'obra, ja que dona a conèixer de forma ràpida i amena les nostres lletres al llarg de la història.
« <i>Els perills de la rereguarda</i> , Manuel Valldepres – Editorial Forja»	«Lletres»	23-XII-1937	112	3	Crítica literària	Novel·la de tendència antifeixista. En cita una frase concreta: «L'indiferent és la negació de la vida» i constitueix, doncs, un dels pitjors perills de la rereguarda [signat A.M.]
« <i>Revista de Catalunya</i> »	«Lletres»	28-XII-1937	116	3	Crítica literària	Murià es mostra joiosa davant d'una realitat: la revolució que està vivint el país ha sabut salvar la intel·lectualitat. S'anuncia que a primers de l'any

						vinent apareixerà la <i>Revista de Catalunya</i> per impuls de la Institució de les Lletres Catalanes [signat A.M.].
« <i>En dono fe...</i> , Antonio Ruiz Vilaplana»	«Lletres»	7-I-1938	125	2	Crítica literària	Obra de l'ex-secretari judicial de Burgos, ara mort, adequada pel context històric i la causa del moment.
« <i>Revista de Catalunya</i> . Acaba de sortir»	«Lletres»	19-I-1938	135	2	Crítica literària	Primer número de la publicació que continua respecte a l'antiga i per això porta el número 82. La continuació de la tasca periodística està a càrrec d'Armand Obiols.
«Tres publicacions patriòtiques ens recorden la "Triple Aliança"»	«Lletres»	21-I-1938	137	2	Crítica literària	Les tres publicacions que es comenten són: <i>Nova Galiza</i> , periòdic que ara es publica a Barcelona; <i>Les pedres parlen</i> , fulls d'història de Catalunya elaborats a partir dels moments catalans més representatius; i <i>El dolor de Euskadi</i> , narració de Pedro de Basaldúa sobre la lluita contra el feixisme en terra basca.
« <i>Dolor de guerra</i> , J. Guimeno Navarro – Editorial Forja»	«Lletres»	27-I-1938	142	3	Crítica literària	Obra amb versos escrits a partir de les intenses impressions de la guerra. Anna Murià expressa: «És el dolor estoic, valentment acceptat, dels catalans. Un dolor generós. Un dolor sense febleses». En destaca el sonet «Primavera 1937».
«Els assaigs de la <i>Revista de Catalunya</i> »	«Lletres»	30-I-1938	145	3	Crítica literària	L'autora escriu sobre dos assaigs. Per una banda l' <i>Assaig sobre l'atzar i la</i>

						<i>contingència</i> de J. Serra Hunter, on es resumeix la filosofia de Hunter, és a dir, el mètode vulgar i el mètode científic en la filosofia, i la fe en les conseqüències de les pròpies accions. Murià creu que Hunter es reflecteix com un home de voluntat forta. Per altra banda, comenta <i>Werther, romàntic</i> de Maurici Serrahima, un estudi més psicològic que literari d'aquesta obra de Goethe. Creu que hi traspuen certs dogmes en la teoria.
«Pàgines de la <i>Revista de Catalunya</i> »	«Lletres»	1-II-1938	146	3	Crítica literària	Anna Murià comenta diversos articles de la publicació. (1) «El clima de llibertat, factor vital per a la nació catalana», per A. Rovira i Virgili, sobre la necessitat absoluta de Catalunya d'aconseguir la llibertat nacional i individual. L'autora considera a Rovira i Virigli un intèrpret fidel de la catalanitat. (2) «Un altre front», per L. Nicolau d'Olwer, on el referit altre front és l'esperit i la cultura de Catalunya. (3) «Tankas de les quatre estacions», per Carles Ribas» amb petites porcellanes literàries. (4) «En una nit obscura», per M. Rodoreda, una mena de poema narratiu en prosa dels millors de l'autora. Es barreja el real amb l'irreal.

						(5) «Cròniques» amb diversos articles de Ferran Soldevila, A. Rovira i Virgili, Andreu A. Artís, Fermi Vergés i Sebastià Gasch. Finalment, (6) «Llibres», on es presenten els comentaristes d'aquesta secció.
«Com faig un curs comentant la història de la cultura, Josep Lleonart – Edicions del Comissariat de Propaganda»	«Lletres»	12-II-1938	156	2	Crítica literària	Anna Murià posa aquesta obra com a mostra que la vida cultural catalana avança tot i el trasbals del moment.
«Estat Català»	«Lletres»	15-II-1938	158	3	Altres	En aquesta publicació, portaveu d'Estat Català, s'hi troba l'esperit separatista català i les seves idees més pures. La secció de literatura hi té un pes important.
«Lírics catalans, J. Salvat Papasseit. Pròleg de Janés i Olivé. Oreig de la Rosa dels Vents»	«Lletres»	16-II-1938	159	3	Crítica literària	Obra dins de la col·lecció Oreig de lírica catalana que ha impulsat Rosa dels Vents. La poesia de Papasseit és plena d'un entusiasme per la vida.
«La producció durant la guerra»	«Lletres»	20-II-1938	163	3	Crítica literària	Anna Murià destaca tres aspectes sobre la producció literària i artística del temps: artistes improductius per culpa dels temps convulsos, els que produeixen perquè l'art no decaigui i, finalment, els mediocres i pseudo-artistes que aprofiten per fer-se veure. L'autora lloa el segon grup.
«Pròleg del XIII llibre	«Lletres»	1-III-1938	170	3	Crítica literària	En el pròleg, Esclasans remet al seu

de ritmes d'Agustí Esclasans. <i>25 anys. Als amics del sistema</i>						article «Assaig» del 10 de novembre de 1937 on exposava la voluntat de crear literatura de caire populista. Diu que mai ha cregut en política ni en religió, sempre ne filosofia i patriotisme. Afirmar que el camí que marcava s'ha pres només en certa mesura.
« <i>Revista de Catalunya</i> »	«Lletres»	2-III-1938	171	3	Crítica literària	Comentari sobre el número 83 de la revista.
«Pàgines de la <i>Revista de Catalunya</i> »	«Lletres»	4-III-1938	173	2	Crítica literària	Anna Murià destaca l'article «La tràgica fi d'Unamuno» per Pere Coromines com un dels millors articles del número de la revista. També comenta «El concepte d'Espanya en la crònica de Muntaer per Ferran Soldevila, escrit que creu que no val la pena i «Aldons Huxley» per Rafael Tasis i Marca, una bona presentació de tots els perfils de Huxley.
« <i>Revista de Catalunya. Cròniques</i> »	«Lletres»	5-III-1938	174	2	Crítica literària	L'autora resumeix els diversos continguts d'aquesta secció en el número 83 de la revista.
«La presència dels llibres»	«Lletres»	9-III-1938	177	2	Culturització	Segons Murià, els llibres donen un plaer gairebé físic i fan companyia. Els sentiments envers ells, segons l'experiència de lectura, poden ser diversos. El llibre que l'autora té sempre present en l'esperit és <i>La</i>

						<i>confiança en si mateix</i> , d'Emerson.
«Catalans provincials, regionals i nacionals»	–	10-III-1938	178	3	Catalanisme i patriotisme	En l'escrit s'afirma que al poble de Catalunya el varen mutilar. Murià repassa els tipus de catalans segons l'època. Acaba dient que cal educar el sentiment català.
« <i>Revista de Catalunya</i> (Els llibres). Pierre Mac Orlau, la novel·la d'aventures i fantàstic social. Per Lluís Montanyà»	«Lletres»	12-III-1938	180	3	Crítica literària	Murià glorifica l'extens estudi del crític Montanyà de Pierre Mac Orlans, tant per la seva vida com per la seva teoria sobre la novel·la d'aventures. Afirmar que fa gustar la moderna literatura francesa. Destaca també «Penguin Parade» per C.A. Jordana, el primer volum d'una col·lecció de contes de diversos autors anglesos. Representa un estudi profund que mostra els coneixements lingüístics i literaris en anglès de l'autor; i «Carles Riba, crític» per Josep M. Capdevila, un estudi d'abast sobre Riba, els seus referents i la seva forma de crear.
«Les dones parlen. Reis Bertral, representant de la Catalunya-nació»	–	13-III-1938	181	3	Catalanisme i patriotisme	Reis Bertral va ser la representant d'Estat Català en l'últim acte de clausura de la Setmana Internacional de la Dona. Anna Murià deixa clar que és un acte de representació no del poder femení, sinó de significació separatista i antifeixista.
«El grup Oasi»	«Lletres»	18-III-1938	185	3	Crítica literària	El Grup Literari Oasi ha estat impulsant les llistes catalanes des de

						l'esclat de la Guerra Civil. En aquests moments tan difícils per l'edició, està treballant en tres volums de poesia de Gimeno-Navarro, Agustí Bartra i Frederic Alfonso i Orfila.
« <i>La Universitat de Catalunya</i> . Per J. Navarro Costabella – Edicions del Comissariat de Propaganda»	«Lletres»	26-III-1938	192	3	Crítica literària	L'obra dona una visió de tota la vida d'aquesta universitat. Al marge de l'article, Anna Murià critica la decisió en un moment donat d'eliminar l'ensenyament lliure a la Universitat de Catalunya. Destaca el fet paradoxal que sigui un règim d'esquerres el que eliminà l'oportunitat al poble de formar-se degudament.
« <i>L'arbre del bé i del mal</i> . Alfons Maseras. – Quaderns Literaris »	«Lletres»	30-III-1938	195	3	Crítica literària	Traducció de l'obra del francès al català. L'articulista creu que no és una obra important per l'acció, sinó pel que pensen i simbolitzen els seus personatges.
« <i>Poemes de Raval i altres poemes</i> – J. Gimeno-Navarro. – Edicions Oasi»	«Lletres»	3-IV-1938	199	3	Crítica literària	El poeta recull els sentiments de la població barcelonina. Els seus versos de caire realista.
« <i>Revista de Catalunya</i> . Març – Núm. 84»	«Lletres»	10-IV-1938	204	3	Crítica literària	Comentari de diverses seccions i alguns articles del nou número de la publicació. (1) «Fe en Catalunya» per Ferran Soldevila: pòrtic patriòtic del número. Soldevila critica els que amb l'esclat de la guerra han perdut l'amor a Catalunya. (2) «Superestructures de

						la història d'Espanya» per P. Bosch-Gimpera: assaig sobre les diverses castes superiors espanyoles al llarg de la història. (3) «El pintor Josep Berga i Boix» per Joan de Garganta: assaig que commemora el centenari del naixement del pintor. (4) «El bombardeig» per C.A. Jordana Irònic: conte irònic amb intenció política que ha de despertar la ment intranquil·la d'algun català. (5) «Llibres»: estudi de Lluís Montanyà, Capdevila, Esclasans i Jordana. Sobretot, Murià vol fer notar l'assaig <i>André Maurois o el fantàstic científic</i> del primer autor.
« <i>Cant corporal</i> . Agustí Bartra. – Edicions Oasi»	«Lletres»	27-IV-1938	218	2	Crítica literària	Poemes d'expressió «diàfana» i «sonoritat aspra». L'autora en destaca un: «Cançó de bressol». Possible influència de Pere Quart en les composicions. L'autora conclou: «Agustí Bartra és un poeta de nervi, de trets propis, d'inspiració rica», que ja destaca en la poesia catalana.
«Posicions»	«Lletres»	30-IV-1938	221	2	Patriotisme	Anna Murià es refereix al moment històric com a «Hora greu», ja que l'ultratge de l'enemic va en augment, però destaca l'actitud dels catalans per seguir endavant amb normalitat, «cada u al seu lloc!». Precisament, diu: «Així és com entre l'angoixa de la invasió i

						les veus cridant a les armes, hem continuat la nostra tasca literària i hem anat parlant de llibres, de revistes i de poemes, talment com si el que s'esdevé no ens interessés gens». «La nostra feina, és la ploma i el paper», que a Catalunya són eines de guerra, però que els enemics renunciïn. En l'últim paràgraf, l'autora es situa entre les intel·lectuals no «pur», no impassibles, els que en moments d'agitació política, s'avoquen a proferir discursos intensos.
« <i>La força social i revolucionària del Teatre</i> . Manel Valldeperes. – pròleg de Ramon Vinyes. Editorial Forja»	«Lletres»	1-V-1938	222	1	Crítica literària	S'exposa la història del Teatre Català, la seva situació i un pla per millorar-lo.
« <i>Lletra oberta als catalans</i> . Antonio Ruiz Vilaplana. – Edicions del Comissariat de Propaganda»	«Lletres»	10-V-1938	228	1	Crítica literària	Lletra del conegut secretari oficial antifeixista de Burgos, que parla sobre l'odi dels invasors a Catalunya i als catalans, tant de dretes com d'esquerres.
« <i>Revista de Catalunya</i> . Mes d'abril, núm. 85»	«Lletres»	15-V-1938	232	2	Crítica literària	Anna Murià comenta seccions i articles en concret del nou número de la revista. (1) «Assaigs»: «Glosa del moment» de J. Serra-Hunter, on diu que els obrers s'han d'apropar a l'activitat intel·lectual. Anna Murià

						<p>creu que els intel·lectuals són els que s'han d'apropar al món obrer; «Literatura i grups salvadors» de C. Riba; «Dues sirenes» d'Alfons Serra-Baldó; «Emerson i el Discurs de la Festa de la Bellesa» de J.M. Capdevila; i «Notes sobre el diner espanyol en el segle XIX» de Mauel Reventós. (2) «Cròniques»: varietat de temes i encert en l'exposició. (3) «Llibres»: en destaca l'aportació històricament substancial de Rovira i Virgili amb el comentari de <i>Ferran II i la ciutat de Barcelona</i>, escrita per Jaume Vicens Vives.</p>
«Una conversa amb Joan Cumelles, delegat de la Generalitat al Teatre Català de la Comèdia»	–	20-V-1938	235	2	Crítica literària	Entrevista amb l'objectiu de fer servei i homenatge al teatre català. Cumelles creu que no es poden portar a escena obres que reflecteixin el moment que es viu. S'hauria de fer més endavant. Destaca <i>Coriolà</i> de Shakespeare que sí que podria fer aquest servei.
« <i>La pintura artística contemporània</i> . Sebastià Guasch. – Edicions del Comissariat de Propaganda»	«Lletres»	21-V-1938	236	3	Crítica literària	Anna Murià creu que es tracta d'una obra entenedora que no només presenta el panorama de l'art català, sinó també tota la filosofia que l'envolta. La tesi de l'obra es troba en l'aplicació de la teoria de Jung en els artistes, és a dir, la seva divisió entre extravertits o realistes i introvertits o

						espiritualistes.
« <i>La importància d'èsser fidel.</i> – Oscar Wilde.– Traducció d'Eduard Artells.– Quaderns Literaris»	«Lletres»	24-V-1938	238	3	Crítica literària	Comèdia que mostra un humor típicament anglès que Anna Murià considera proper al català. Es valora molt l'esforç d'Artells en la traducció molt ben aconseguida, ja que manté l'essència dels jocs de paraules en anglès.
«Diada dels Llibres, diada de catalanitat»	«Lletres»	29-V-1938	243	2	Catalanisme	Anna Murià afirma que les manifestacions a Catalunya han estat majoritàriament intel·lectuals, com n'és una mostra la Diada del Llibre. Afirma que s'ha de constituir com un acte contra l'enemic tot manifestant l'alt esperit de Catalunya. Destaca la Conferència del Llibre que es celebrarà en aquest dia. Conclou: «Siguem fermes, els de la rereguarda, com els combatents dels parapets. Aquell qui vulgui rebaixar-se que trenqui, abans, la ploma que li serveix per a escriure en català».
« <i>A Europa.</i> Poema. Alfons Maseras – Editorial Forja»	«Lletres»	1-VI-1938	245	3	Crítica literària	El poeta reproduceix amb mots lírics el que el poble pensa i sent sobre Europa.
«De la Diada del Llibre. Consummatum est»	«Lletres»	5-VI-1938	249	3	Catalanisme	Escrit amb to de decepció perquè no s'hi tractarà el tema que més preocupa en la literatura catalana: l'edició i la difusió d'obres. També critica a la

						Comissió Executiva «la seva manca d'integritat catalana i el seu oblit del dret de sobirania nacional».
«50 sonets espirituals. – A. Esclasans»	«Lletres»	8-VI-1938	251	3	Crítica literària	Obra de maduresa del poeta. No només amb lirisme, sinó que també s'hi plasma el seu pensament, hi obre la seva ànima i la seva més profunda interioritat.
«La Revista de Catalunya i Josep M. Capdevila»	«Lletres»	11-VI-1938	254	2	Crítica literària	Dos assajos d'aquest autor a l'últim número de la revista: <i>El concepte de la bellesa i Lletres de Joan Maragall</i> . L'autor sap encertar el to pur i transparent, i el bon gust que escauen a l'esperit de la revista.
«L'esforç per la unió»	–	12-VI-1938	255	1	Patriotisme	Anna Murià elogia la unió en la lluita del moment. L'associació de diverses tendències que denota igualtat.
«Martina. Jean-Jacques Bernard.– Traducció de Pons i Pagès. – Biblioteca de la Rosa dels Vents»	«Lletres»	12-VI-1938	255	2	Crítica literària	Obra, segons Murià, d'un «dolç rosat», no massa plena de sentimentalisme ni de materialisme. La traducció sap conservar l'essència del text original.
«Els herois de la Divisió 43»	–	14-VI-1938	256	1	Patriotisme	L'autora elogia les gestes victorioses de la Divisió a Terol. En destaca el company de redacció Andreu Xandri que hi lluita.
«Sinceritat. Delfí	«Lletres»	17-VI-1938	259	2	Crítica literària	El qualificatiu remet a la definició de

Dalmau – Llibreria Catalònia»						l'obra del propi autor com a «novel·la vertical», amb diàleg recte i sense sinuositats. Anna Murià la defineix com a «novel·la didàctica» perquè Dalmau exposa teories científiques i morals, i tracta temes humanament universals.
« <i>Els 33 pintors catalans</i> . Joan Merli. Edicions del Comissariat de Propaganda»	«Lletres»	18-VI-1938	260	2	Crítica literària	Segons l'autora, l'obra prova la professionalitat de Merli com a crític. Després de l'assaig-introducció, ve la part més clara i bella: els 33 perfils de pintors.
« <i>Les albes trèmules</i> . Jaume Casadevall. Edicions Oasi»	«Lletres»	21-VI-1938	262	3	Crítica literària	Primer obra d'un autor jove dins la lírica catalana. Poesia d'ànima jove, que encara manca de maduresa. Destaca el pròleg d'Agustí Esclasans.
«Enemics»	–	25-VI-1938	266	1	Catalanisme i patriotisme	Anna Murià afirma que els catalans són els que menys s'avenen amb els feixistes. Existeixen dos pols marcadament oposats: l'imperialisme espanyol i l'independentisme català. L'autora acaba dient: «Ens sentim amenaçats. [...] Però no tenim por».
«L'informe d'Anna Murià»	–	26-VI-1938	267	1 i 4	Joventut	Escrit en defensa de la joventut com el poder no tant d'avui, sinó molt més de demà. No són una força caduca. Els joves són el futur combatiu, no només d'Estat Català, sinó també de tot Catalunya. Estimen els valors, com per exemple la llibertat, en tota la seva

						enteresa. Conclusió: «Cal, doncs, que el Ple [de Delegacions Comarcals d'Estat Català] vegi ben clar que ESTAT CATALÀ és un Partit de gent jove i és un Partit que necessita la joventut. [...] La joventut de Catalunya necessita ESTAT CATALÀ», perquè es vetlli pels seus drets.
«Sense el triomf de Catalunya no hi ha victòria possible»	–	28-VI-1938	268	4	Catalanisme	Murià defensa aquestes paraules pronunciades per Marcel·lí Perelló, secretari general d'Estat Català en el Ple de Delegacions. El secretari va demanar el reconeixement dels esforços en la lluita per tal de mantenir els valors humans de Catalunya.
«L'estel dins la llar. Palmira Jaquetti. Edicions Oasi»	«Lletres»	29-VI-1938	269	2	Crítica literària	Segons la crítica literària, a través d'una lírica bella, s'expressen les coses més quotidianes, com per exemple les tasques de la dona. Poesia femenina repleta d'alegria de viure.
«Aloma»	«Lletres»	30-VI-1938	270	2	Crítica literària	L'articulista comença dient que no es considera competidora de Mercè Rodoreda. Afirmar que li és difícil separar l'obra de l'autora, bàsicament per l'amistat que comparteixen. De l'obra diu que és un gran «treball psicològic» amb «una bella intimitat descoberta». Repleta de dinàmiques de pensament i sentiments, que corren ràpid entre les línies. En general, tot fa

						pensar que es tracta d'una obra ja d'entrada a la maduresa creativa, a la plenitud literària. L'autora acaba afirmant que es tracta d'una obra «digna representació de la literatura catalana».
«Religions noves i velles»	–	1-VII-1938	271	2	Religió	Murià expressa el rebuig a la religió, a excepció de la nova religió, la hiparxiologia, que explica Francesc Pujols, col·laborador habitual del diari. Aquesta doctrina qüestiona el credo catòlic i, segons l'autora, és la religió «més racional» i «més sana». Tot i així, acaba dient que més val no creure en cap religió, ja que totes denoten feblesa d'esperit.
«Tretze punts»	–	2-VII-1938	272	1	Política	Escrit sobre la importància dels 13 punts del doctor Negrín sobre qüestions actuals, sobretot cal destacar el punt referent al manteniment de les autonomies, bàsic per a Catalunya. També destaca la prevalença que s'hi fa de la Constitució, del qual l'Estatut es desprèn directament. Segons Murià, el principi per la lluita català contra el feixisme rau en «respectar les lleis escrites i exigir-ne el respecte».
«Classes?»	...i el món rutlla	3-VII-1938	273	4	Igualtat	L'escriptora afirma que més que lluita de classes hi ha lluita d'idees amb finalitat de canviar el sistema. Les

						societats s'acostumen a dividir en dos bàndols contraris, un sempre més majoritari. Hi ha gent sense un pensament fort que es deixaran dur cap a un o altre grup. La intel·ligència i la condició moral són el que determinen les classes socials.
«Intervenció en la guerra»	–	5-VII-1938	274	1	Catalanisme i patriotisme	Murià elogia la capacitat militar de Catalunya i la ferma defensa de la Pàtria davant el feixisme invasor de tres nacions diferents. Exposa que en el darrer Ple de Delegacions del partit, s'ha reforçat l'autoritat del Govern per tal que fos fort en els afers de guerra.
«L'equivocació dels aliats»	–	6-VII-1938	275	1	Política internacional	L'escriptora expressa que els conflictes actuals a Europa i la futura guerra són conseqüències de la mala resolució de la Gran Guerra. No es va arribar a una bona solució en la gran càrrega que es va fer pagar a Alemanya i per això hi ha part de la població dolguda que es va deixar seduir per la nova ideologia extremadament patriòtica que ara governa el Kàiser. Exposa que el que s'hauria d'haver fet és «destrossar l'imperi i salvar el poble», i no a la inversa. Cal la destrucció dels imperis perquè hi hagi pau.
«Unitats de xoc. Pere»	«Lletres»	6-VII-1938	275	2	Crítica literària	Obra de caire autobiogràfic, creada a

Calders – Gravats d'Enric Cluselles – Edició patrocinada per la Institució de les Lletres Catalanes»						partir de les impressions de l'escriptor i el dibuixant en la lluita contra els feixistes. Presenten la guerra amb dolor i entusiasme al mateix temps. Destaca el pròleg de Carles Riba.
«Front de partits catalans»	–	8-VII-1938	277	1	Política	Destaca la gran necessitat d'actuar conjuntament davant l'amenaça de l'enemic. Murià expressa que la solidaritat és bàsica en un moment com el que s'està vivint a Catalunya. El partit s'ha unit també amb la integració de partits i organitzacions sindicals autòctons, però amb una condició: «acceptar el dret d'auto-determinació de Catalunya». Cal conservar la voluntat dels catalans, doncs. El deure actual dels catalans és «reforçar l'autoritat del nostre Govern».
«Discussint conceptes»	–	9-VII-1938	278	1	Igualtat	Murià planteja conceptes de l'àmbit polític entesos de forma tan diferenciada com «autoritat», «nació» o «liquidació».
«Qüestió d'intel·ligència»	–	10-VII-1938	279	1	Política internacional	Anna Murià recolza la idea que un cervell intel·ligent no pot anar contra els drets fonamentals i el que ha aportat de benefici el curs de la història. L'intel·ligent feixista recolza i aplica el mal, és immoral. Un exemple n'és Mussolini. No li

						importen la sang ni el dolor. Només té set de poder. En canvi, Hitler, amb un «cervell alemany, lent» creu en el que fa i, per tant, no es pot considerar un «criminal conscient».
«El número 87 de la <i>Revista de Catalunya</i> . C.A. Jordana»	«Lletres»	10-VII-1938	279	2	Crítica literària	La crítica destaca el valor de l'escriptura de Jordana. Escriu cròniques periodístiques amb humor, narracions on hi batega una constant vitalitat i assajos de gran racionalitat. Afirmar que és un escriptor al nivell que domina la revista.
«Constatacions»	–	12-VII-1938	280	1	Catalanisme i patriotisme	En el Ple del Partit es va deixar clar el dret que volien els independentistes. L'autora hi afegeix que per prendre aquesta posició cal, abans de tot, ser nacionalista i, per tant, defensar Catalunya i les seves institucions.
«Depuració»	–	14-VII-1938	281	1	Catalanisme i patriotisme	Murià insisteix en la idea de l'article anterior, és a dir, en què cal depurar el sentiment nacionalista per arribar a la fortalesa de la unió del Partit. A més, expressa que és bàsic «no afiliar, sinó convèncer». La importància recau en una bona educació per tal que el poble s'inclini de forma intel·ligent en el pensament polític. Conclou: «No volem afiliats. Volem convençuts».
« <i>El 19 de juliol a Barcelona</i> . J. M. Lladó	«Lletres»	14-VII-1938	281	2	Crítica literària	Llibre creat a mode de reportatge. Murià està d'acord amb la forma, però

i Figueres. Biblioteca Política de Catalunya»						no del tot amb el contingut, ja que no tractaria tant allò que es refereix a l'enemic. Conclou: «Som independentistes i ja està dit tot».
«Els eterns rebels. Per Anna Murià. Del llibre <i>El 6 d'octubre i el 19 de juliol</i> , editat pel Comissariat de Propaganda »	–	19-VII-1938	285	3 i 5	Crítica literària	L'escriptora qualifica a Catalunya com un poble rebel des del segle XV, després que la dinastia castellana vencés a la catalana. El casament entre Ferran i Isabel va unir dos corones: l'aragonesa i la castellana. Una unió de parts oposades. El poble es va tornar espiritualment esclau de la cort castellana, manllevant la seva cultura. Amb aquest debilitament es justifica la derrota de 1714. El poble es va veure sotmès a les exigències tiràniques de la monarquia borbònica. Més endavant, van iniciar-se tot de moviments alliberadors, influïts en gran part per les idees europees. I vingués la guerra dels carlins, d'absolutisme contra liberalisme. Anna Murià naturalitza l'oposició amb l'església catòlica, ja que aquesta sempre ha anat contra el poble català. Després venen els temps de la 1a República amb Pi i Margall. Es produeixen aixecaments quan les Corts acorden reclutar una lleva de quaranta mil homes. Després de la 1a

						República, que no havia sabut promoure totalment l'autonomia i les lliberts del poble català. Després venen els temps de l'obrerisme i el catalanisme. Són els temps de l'organització obrera, el sindicalisme i l'anarquisme. Naixien nous partits d'esquerra contra el conservadorisme burgès. «Tot Catalunya lluitava per la Revolució». També són els temps del catalanisme, de la promoció del català sobretot en les esferes de cultura més popular. Rebel·lió del 1909 contra els deportats al Marroc. Catalanisme cada vegada més fort, es volen més drets i ve la Triple Aliança. Després, el Borbó procura mantenir el control amb el cop d'estat i la posterior dictadura de Primo de Rivera. Venen 7 anys de dolor i lluita clandestina. El complot del Garraf hi posa fi. S'inicien uns temps molt favorables a la catalanitat. També van sorgir persecucions i conflictes que culminarien amb el 6 d'octubre i després el 19 de juliol.
«La crítica literària»	«Lletres»	19-VII-1938	285	5	Crítica literària	L'autora opina que l'obra d'un crític no és la d'alabar o la de negar totalment la qualitat d'una obra. Afirmar que són paranyes en la professió fàcil de caure-hi. La tasca

						d'un crític està en «escorcollar» dins d'un mateix després d'haver escorcollat l'obra pròpiament. La crítica ha d'ésser un reflex de l'emoció o el sentiment que ha fet aflorar l'obra.
«La nostra victòria»	–	23-VII-1938	289	1	Patriotisme	Amb la guerra hi és en joc quelcom fonamental: la llibertat dels catalans. En la victòria hi ha: dignitat dels ciutadans, llibertat de pensament, desaparició dels tirans, l'hegemonia de treball i l'efectivitat de la democràcia... és a dir, està en joc tot el que s'havia guanyat fins el 18 de juliol de 1936. Els sacrificis no doldran sempre i quan la finalitat sigui la victòria.
« <i>Passen els bàrbars.</i> Enric Martí i Muntaner. – Buenos Aires»	«Lletres»	23-VII-1938	289	2	Crítica literària	El poeta català de l'Argentina ja va expressar en una obra prèvia el dolor que sent davant la situació que es viu en la seva terra mare, Catalunya. Ara escriu un conjunt poètic contra la tragèdia adreçades a Catalunya i als catalans.
«L'atenció als combatents catalanistes»	–	24-VII-1938	290	1	Catalanisme i altruisme	Els soldats requereixen el major benestar material, però també moral, ja que es troben lluny del seu cercle estimat. Cal que la pàtria embolcalli bé al combatent, ja que així ell es sentirà dins del seu cor i podrà lluitar amb fortalesa. Els que estan lluny del front

						s'han de mantenir units, per tal que l'esperit dels combatents es mantingui sempre alt, ple d'orgull nacional.
« <i>Noviluni</i> . Ramon Bech. Edicions Oasi»	«Lletres»	24-VII-1938	290	3	Crítica literària	Poemari amb composicions de diversos graus, «sembla que l'autor no n'hagi fet una tria», diu Murià. Aconsella al poeta que es centri més en crear amb la seva part sentimental i també la part de filosofia irònica. La fusió ja es veu que funciona en les millors poemes que es troben dins de l'obra.
«Poder i responsabilitat»	–	26-VII-1938	291	1	Política	Segons l'escriptora, la política ha de ser una qüestió reservada per aquells que tenen una puresa d'esperit més noble. Això no significa que hagin de governar, sinó tenir la capacitat de excitar la consciència del poble. A Catalunya són els independentistes i els nacionalistes intransigents, tan necessaris per moments com els que viu el país.
«Unitat d'acció, no de cançons»	–	27-VII-1938	292	1	Patriotisme	Segons la directora del diari, cal homenatjar les grans figures de la catalanitat com Guimerà, Verdaguer, Maragall, Martí i Julià, etc., tal i com ho fan des de la publicació, però no s'han d'oblidar els deures pràctics del moment. «El nostre catalanisme no vol unanimitat d'orfeó [com el de la

						Lliga], sinó d'exèrcit». Totes les nostres veus han d'anar a una. Els homenatges i la memòria ocupen un lloc secundari. Conclou: «Unim-nos, doncs, catalans, no pas amb les mans enllaçades fent sardana, sinó amb els colzes junts i en formació».
«La mort m'ha citat demà. Joan Merli – Llibreria Nova»	«Lletres»	27-VII-1938	292	2	Crítica literària	Novel·la de guerra on s'hi plasmen els primers anys del conflicte. Afirmar que reproduceix la viva realitat del juliol del 36. Explicat a partir de personatges fantàstics que viuen fets arbitraris.
«Exèrcit i política»	–	28-VII-1938	293	1	Patriotisme	S'afirma que el combatent no és un «home-màquina» o «home de ramat», sinó una persona de peu de carrer amb sentiments propis, com la resta. Per aquesta raó, cada integrant de l'Exèrcit ha de lluitar d'acord amb la seva pròpia ideologia. Han de seguir la política, però mai la política pròpiament ha de dominar l'Exèrcit.
«El Palau de la Generalitat»	–	30-VII-1938	294	1	Catalanisme i patriotisme	S'informa que els paletes apuntalen l'edifici de la Generalitat per tal d'evitar desfetes amb els bombardejos. Important, perquè «l'edifici de la Generalitat, és el retrat en pedra de la nostra Catalunya: dins de la fortalesa dels murs gruixuts, l'enjoiellat dels arcs i les columnes, riquesa de pensament i d'esperit». Els feixistes

						l'odien precisament per això i és un blanc constant en la lluita: «Les bombes que hi tiren van dirigides, tant com a les pedres del Palau, a l'ànima dels catalans».
« <i>Revista de Catalunya</i> , núm. 88. Ferran Soldevila»	«Lletres»	30-VII-1938	294	2	Crítica literària	Ferran Soldevila, juntament amb Rovira i Virgili, conformen els majors historiadors i coneixedors del passat de Catalunya. Murià no acaba d'estar d'acord del fort posicionament polític que pren, una posició «declaradament adversa a la que nosaltres creiem bona».
«Actuació social de les joventuts independentistes. Conferència d'Anna Murià al Casal d'Estat Català del districte IV»	–	31-VII-1938	295	1	Joventut	La conferenciant afirma que la Humanitat porta en sí mateixa la lluita a favor dels seus drets. Els catalans, doncs, lluiten per la dignitat i la llibertat. Un no pot creure en la justícia i la llibertat si és de dretes. Per tant, els joves del partit són d'esquerres i contra la Lliga. Les lliçons del passat han d'ensenyar a no obeir res més que els propis interessos del poble català. Estat Català defensa la unió per aconseguir la victòria, però sempre portant a sobre la defensa dels drets socials i del moviment obrer. Les joventuts d'Estat Català tenen l'ambició d'aplegar degudament els obrers per tal de realitzar els ideals

						catalans.
«La internacional democràtica»	–	1-VIII-1938	297	1	Política	En l'acte celebrat a París per part dels partits republicans espanyols, ha sorgit la possibilitat «d'establir la col·laboració internacional dels partits anomenats demòcrates republicans». Murià recolza aquesta idea, pel fet que «els problemes del món cada dia van més barrejats, més lligats internacionalment». A més, que aquesta unió suposaria un adversari més contra el feixisme. L'escriptora, afirma que Estata Català encara no té la seva pròpia internacional i que no es sent propera a cap dels 3 moviments obrers internacionals.
« <i>El feixisme internacional pretén dominar Espanya</i> . J. Roure-Torent. Publicacions Antifeixistes de Catalunya»	«Lletres»	1-VIII-1938	297	2	Crítica literària	Pàgines sobre el conflicte explicades amb molta sinceritat. Interessant el punt de vista estatal des del qual està tractada l'obra històrica, molt més que política.
«Diverses menes de capitalisme?»	–	7-VIII-1938	300	1	Igualtat	En l'article, s'informa que el partit defensa «la nacionalització de tots els serveis d'interès públic general», perquè es considera «lògic i convenient». No obstant, això no significa un monopoli del control absolut de tota la producció, és a dir,

						no vol dir centralisme, burocràcia i antidemocràcia. Recolzen la socialització i la cooperativa, perquè conserven l'esperit individual dels treballadors. Només així el treballador es pot sentir realment col·laborador i responsable de l'empresa i de l'obra que hi realitza. Triomf de la pròpia iniciativa i de l'orgull treballador, més que del sou.
«Règim i procediment»	–	9-VIII-1938	301	1	Política	La denominació de «republicà demòcrata» pot ser insuficient, ja que pot remetre a principis ideològics oposats. Explica que el règim és «el sistema que s'adopta per a l'organització de la societat». N'existeixen diversos: el règim monàrquic, el règim republicà burgès i el règim republicà proletari. El règim pot aplicar-se a través de la dictadura o la democràcia. Ambdós es poden aplicar als diferents règims, de forma que podem tenir, per exemple, una dictadura en la república proletària o una democràcia en la monarquia. Catalunya està formada per demòcrates (partidaris només del sufragi universal) republicans de tota mena: socialistes, comunistes, burgesos, etc. El liberalisme és un

						<p>concepte molt vague que no es pot dividir exactament. Es pot dir que significa el govern de les minories. Si considerem que la democràcia és la força de la majoria, un règim d'aquestes característiques pot ser contradictori amb aquest primer principi.</p> <p>Murià acaba allunyant-se de les vaguetats i manifesta que Estat Català es defineix així: «partidaris d'una república proletària democràtica de caràcter autòcton».</p>
« <i>Les elegies i els jardins</i> . Premi Folguera 1937. Josep Lleonart – Edicions de la Institució de les Lletres Catalanes»	«Lletres»	13-VIII-1938	305	3	Crítica literària	<p>L'autora qualifica el llibre de «joia» poètica, una fusió de pensament i bellesa. En destaca dos punts forts: la forta impressió de la naturalesa sobre l'autor (es fusiona amb el paisatge) i una aguda observació psicològica. Estil romàntic amb forma clàssica.</p>
«L'energia és l'única fórmula»	–	14-VIII-1938	306	1	Patriotisme	<p>Lament davant la inoperativitat dels antifeixistes de tot el món per no haver-se pogut unir i lluitar contra l'enemic. «Hem de reconèixer, doncs que en els països democràtics la covardia ha estat general i que tots els representats populars han demostrat la mateixa por de la guerra i la mateixa manca d'energia». El Front Popular ha de servir per resoldre els problemes</p>

						dels catalans i també la voluntat antifeixista de tots els pobles del món.
«Aniversari»	«Lletres»	16-VIII-1938	307	3	Altres	Murià celebra l'any de vida de la publicació, així com de la secció Lletres. Diu: «El nostre pensament no recularà mai si no és amb cap i tot. Per damunt de tot, servim un ideal. I el servim a tot arreu, en la política i en la literatura». Conclou: «Comencem un nou any de lluita. No sabem què conté aquest any, però sabem que dins de nosaltres hi ha el ferm propòsit d'acabar-lo».
«Possibilitats que té Catalunya de crear un sistema social propi»	–	20-VIII-1938	311	3	Política	L'autora es proposa explicar l'ideal de règim d'Estat Català: «una República proletària democràtica de caràcter autòcton». Un sistema així expressa que ha d'ésser fruit de la revolució, que inclou l'ús de la violència si cal, però que sobretot necessita de la intel·ligència. El moviment ha de provenir del poble, el qual, al seu torn, necessita una educació ben fonamentada. El sistema no ha de ser burgès capitalista, sinó un sistema social basat en la col·lectivitat treballadora. Tot el poble treballador ha de tenir accés al vot. El caràcter autòcton significa que el règim ha d'ésser «català pel pensament i pels

						<p>fets».</p> <p>Prosegueix afirmant que «tenim el convenciment que Catalunya té possibilitats» de veure aquest règim realitzat, ja que disposa d'una gran massa obrera amb esperit revolucionari. Configuren un conjunt «civilitzat capaç de pensar, d'estudiar i d'aprendre, ben preparat per una tradició temperamental democràtica i industriosa». A més, el sentiment nacional és l'element que fusiona el conjunt de la societat. Finalment, Catalunya té a Estat Català, que va al capdavant del poble per tal de fer realitat aquest objectiu. Conclou: «Catalunya pot crear un sistema social propi i pot donar al món l'exemple del seu esforç i la visió del que pot ésser no la uniformitat, sinó l'harmonia universal».</p>
«En la nostra línia recta»	–	21-VIII-1938	312	1	Política	<p>Murià confessa que Estat Català ha obrat amb bona fe en tot moment, fent el que devia i el que era més digne en tot moment. Han mantingut la ideologia social des dels inicis del partit. Diu també que són tot el contrari a l'oportunisme, ja que actuen pensant sempre en el futur. La covardia mai afectarà al sentiment i els</p>

						objectius del partit que justament ara, més que mai, recolza al Govern de Catalunya i es sent ben representat pel President amb la finalitat de combatre el feixisme.
« <i>El pescador d'esponges</i> . Panaït Istrati. – Traducció de Josep Miracle. Biblioteca de La Rosa dels Vents»	«Lletres»	23-VIII-1938	313	3	Crítica literària	La col·lecció de La Rosa dels Vents ha inclòs dos contes d'aquest autor, «El pescador d'esponges» i «Immortalitat». Qualifica l'estil de l'autor d'una «franquesa descarnada que impressiona», que guarda una concepció notòriament desagradable del món en general.
«Dos llibres molt diferents»	«Lletres»	24-VIII-1938	314	2	Crítica literària	Murià escriu sobre dos obres. (1) <i>Catalans a Madrid</i> , de Jaume Miravittles, recull les impressions del setge dels catalans a Madrid. (2) <i>Pompeu Fabra</i> , de Jaume Passarell, és una biografia sobre el forjador del català modern dins la col·lecció «Homes de Catalunya» de la Biblioteca Política de Catalunya. Murià recolza la idea de que estigui dins d'aquesta sèrie, ja que afirma que Fabra és una figura política. Ha construït l'edifici més infranquejable que hi pugui haver: la llengua. L'autora reafirma la bona feina de Passarell.
« <i>Flush</i> . Virginia	«Lletres»	28-VIII-1938	318	3	Crítica literària	Comença: «Virgina Woolf és un dels

Woolf.– Traducció de Roser Cardús. Edicions de La Rosa dels Vents»						autors anglesos més oberts a l'aire europeu i més simpatitzants amb el temperament meridional; i això bo i conservant el seu caràcter, britànic fins a la medul·la». Murià afirma que Woolf fa més aviat una biografia de Elisabeth Barrett, és a dir, una reconstrucció en gran part lliure de la vida de l'escriptora. El que és realment important és el punt de vista que pren, el del gos, signe d'una gran originalitat. Aquest és l'ésser que permet entrar en la vida d'Elisabeth.
«D'un discurs»	–	31-VIII-1938	320	1	Catalanisme	Afirma que la postguerra serà un temps per recordar la força del poble català i la seva alta capacitat d'actuar. La força del treball és el que ajudarà a tirar endavant un cop finalitzada la guerra. «La força del treball fou el primer motor de la nostra renaixença després del 1714. No ho serà ara, després del triomf de les idees alliberadores?». Això ajudarà a pal·liar la misèria del poble i la misèria de l'Estat.
«Criminals?»	–	1-IX-1938	321	1	Patriotisme	Murià s'oposa als que consideren els actes que al llarg de la història s'han dut a terme contra la monarquia espanyola com a criminals. «No es pot qualificar de criminals tots els autors

						d'atemptats contra els tirans».
«Les idees per damunt dels partits»	–	2-IX-1938	322	1	Política	Definició d'aquests dos elements de la política: «Les idees són les que decanten les masses desorganitzades, sense filiació política, que no actuen però opinen, i decideixen la balança, i formen l'ambient propici a les forces organitzadores; són la raó d'existència dels partits. [...] Els partits són el mecanisme de combat per a l'aplicació de les idees». Per damunt del partit en sí, és més important que prevalgui sempre la idea. Aquesta és la raó principal de ser del partit. «Els qui estem organitzats políticament per a lluitar per una idea que considerem sagrada, hem d'ésser impenetrables al vici de fer prosperar els partits a esquena de les idees. Val més que el partit no creixi, val més fins i tot que s'ensorri, abans que sigui perjudicada la integritat de la idea. El partit és necessari, cal defensar-lo, engrandir-lo, però sense oblidar mai que per damunt dels partits hi ha les idees».
«Els projectes de restricció de la Premsa»	–	3-IX-1938	323	4	Altres	Des del diari madrileny <i>C.N.T</i> es proposa restringir la premsa a només els periòdics de partit o de sindical, ja que el país es troba immers en època de restriccions. Murià afirma que

						aquesta seria una mesura molt complicada d'aplicar, ja que només el sufragi que ara no es pot veure realitzat indicaria els òrgans representatius que es mereixerien continuar divulgant fets. Finalment Murià afirma que el que sí que es podria fer és limitar els diaris a quatre pàgines.
«Maneres de perdre el temps. L'autonomisme municipal»	–	6-IX-1938	325	4	Política	Es remet a un article assagístic de Didac Santillan on s'exposa que els temps dels Reis Catòlics van significar l'inici del fi de les autonomies locals. Murià, però, afirma que va ser molt més que això, va ser l'aniquilació de «la personalitat de les nacions ibèriques». A més, l'autora assegura que, més enllà dels ajuntaments, el que representa al poble català és tota Catalunya en si.
«Necessitat de la democràcia»	–	7-IX-1938	326	1	Política	Murià expressa que els principis (nacionalisme i universalisme, patriotisme i descentralització, obrerisme i democràcia, revolució i organització) que conformen l'ideari d'Estat Català no són contradictoris com molts pensen. Sobretot, no es veu clar que la democràcia pugui ser compatible amb el que es considera l'extremisme social. «La democràcia

						per nosaltres és una necessitat. No sabem resoldre les coses d'una altra manera. [...] Tot el nostre ideari, tot el nostre programa, ha nascut de la democràcia i s'ha d'aplicar pel procediment de la democràcia. Democràcia en el govern, democràcia en el treball«. L'organització de la nació és resultat de tota la societat unida. Conclou: «la necessitat d'emprar el procediment democràtic és innata en l'ésser humà».
«Hores angleses. Ferran Soldevila – Edicions de la Institució de les Lletres Catalanes»	«Lletres»	7-IX-1938	326	2	Crítica literària	Murià, de tot el llibre, en destaca el poble per les aproximacions tan encertades sobre el coneixement i desconeixement, en general, del poble sobre un altre poble. L'estudi central s'ha realitzat a partir d'unes humils notes de viatge que encertadament segons l'autora no han volgut extreure conclusions generalistes sobre el país. L'obra és el producte d'un català de visita a Anglaterra.
«Moment angoixós»	i el món rutlla...	8-IX-1938	327	4	Política internacional	Murià qualifica l'actitud dels sudetes a Txecoslovàquia de «repugnant». Expressa que mentre les forces europees fan esforços per mantenir la pau, els feixistes, en canvi, només fan que anhelar la guerra.
«No podem enganyar la	–	11-IX-1938	330	6	Patriotisme	Murià afirma que reafirmar la

història»						catalanitat en la Diada de Catalunya és reafirmar també la catalanitat d'un mateix. Al mateix temps, representa una veneració de les conviccions i els sentiments dels catalans juntament amb els que moriren el 1714.
« <i>Quasi blanca</i> . Claudi Mackay – Traducció de Josep Miracle – Biblioteca La Rosa dels Vents»	«Lletres»	13-IX-1938	331	2	Crítica literària	Segons explica Josep Miracle en el pròleg, el conte fa conèixer les tragèdies que ha viscut la població negra en els països civilitzats. Ho fa a partir de la vida d'una noia jove, de pell «de color de cafè amb llet».
«L'europèisme»	–	14-IX-1938	332	1	Política internacional	La guerra és l'única solució possible davant del feixisme; «el feixisme només entén el llenguatge de la garrotada». Murià afirma que la guerra està a punt d'arribar: «La guerra ha arribat. Invisible encara, espera darrera la cortina del saló europeu». Moment d'oblit d'interessos privats i d'unió indispensable: «Les forces antifeixistes d'arreu es cohesionen estretament i fan muralla material i espiritual contra el monstre que es redreça afamat». Murià afirma que el Front Popular també forma part d'aquesta lluita antifeixista homògena.
«Un problema de llibertat?»	–	16-IX-1938	334	1	Política internacional	L'autora afirma que els sudetes, pel fet d'haver deixat Txecoslovàquia i

						haver-se unit a l'imperi alemany de Hitler, «tenen ànima d'esclau». Murià afirma que aquesta és la raó per la qual els catalans han d'estar en contra dels sudetes.
«Txecoslovàquia. Valentia exemplar»	–	20-IX-1938	337	1	Política internacional	L'actuació del govern txec afirma que és un exemple «de dignitat, de fermesa, d'energia, de valor». Donen una lliçó de valentia, que és com s'ha d'afrontar la situació que actualment es viu al món.
«L'«Anschluss» en marxa»	–	22-IX-1938	338	1	Política internacional	Txecoslovàquia es troba sola davant del perill feixista. Murià pren la següent prerrogativa per mostrar el seu parer: «ajornar la guerra és enfortir l'enemic».
«L'educació de la inventiva. Joaquim Ruyra. – Biblioteca de “La Rosa dels Vents”»	«Lletres»	29-IX-1938	343	3	Crítica literària	Obra assagística del que qualifica com a «Mestre». Afirma que és el producte filosòfic de pensaments profunds de l'escriptor sobre el que mou la seva vida: les lletres catalanes.
«Sí o no?»	–	30-IX-1938	344	1	Política internacional	«A tot el món es repeteix per milions de vegades la mateixa pregunta: Hi haurà guerra? No hi haurà guerra». Evitar la guerra ara mateix representa la il·lusió sense massa fe pels pobles que es senten amenaçats per les forces feixistes. Afirma que Hitler i Mussolini representen dos pols oposats: el nazisme i el feixisme i

						«contraposats perquè tots dos volen el mateix: el món».
«El Premi Maragall»	«Lletres»	30-IX-1938	344	3	Crítica literària	Murià creu que aquest premi d'assagística hauria de proposar algun tema, ja que, contràriament, l'elecció del guanyador es fa difícil i potser no del tot justa.
« <i>Intermezzo</i> . Joan Giraudoux. – Trad. De R. Esquerra. – Biblioteca de La Rosa dels Vents»	«Lletres»	1-X-1938	345	3	Crítica literària	Fantasia inquietant que presenta la visió d'una Humanitat morta. Hi domina la ironia social. Murià creu que no seria efectiu porta l'obra als escenaris.
«Experiències»	–	6-X-1938	349	3	Patriotisme i catalanisme	Murià qualifica els Fets d'Octubre de fa quatre anys com «la lliçó més forta que la història actual ens pugui donar». Aquest episodi de la història de Catalunya, mostrarà al poble que no hi pot haver una victòria sense «convicció, unitat, compenetració, valentia autèntica i autèntic esperit de sacrifici». L'experiència és el que ha de marcar la darrera lluita dels catalans per al llibertat que anhelien.
« <i>Destins</i> . Ramon Xuriguera – Edicions Proa»	«Lletres»	28-X-1938	367	2	Crítica literària	Costa d'endevinar el propòsit de l'autor amb aquesta novel·la. El nucli central del llibre és el debilitament d'ànim, la covardia d'esperit, del protagonista. Xuriguera simplement presenta casos psicològics dels humans perquè el lector n'extregui les

						seves pròpies conclusions.
«Prats de Molló»	–	30-X-1938	369	1	Patriotisme i catalanisme	Fa dotze anys del 30 d'octubre de 1926 quan una expedició va sortir de París per tal d'alliberar el territori de la monarquia. El dia 4 de novembre, però, el complot va ser desarticulat als Pirineus. Els caps de l'acció, Francesc Macià, entre d'altres, van entrar a la presó de la Santé. Murià vol commemorar aquell moment, perquè l'experiència del moment serveixi per l'esdevenir de la història de Catalunya i també per serveixi per enfortir l'òrgan d'Estat Català. La Diada de Prats de Molló ha de fer els catalans forts, astuts, polítics, lluitadors, audaçs i intel·ligents.
«El feixisme es torna polític»	–	1-XI-1938	370	1	Política internacional	El feixisme, després de guanyar adeptes utilitzant la força, ha après a guanyar terreny en la política. Sobretot, busca els antics creients en el comunisme, que ha tendit a desil·lusionar gran part de la societat. Cal protegir allò que el feixisme intenta destruir: «la integritat, la robustesa i l'harmonia del Front Popular».
«La commemoració»	–	8-XI-1938	376	1	Patriotisme i catalanisme	S'afirma que Prats de Molló és una gesta pels catalans que es pot celebrar de forma alegre, ja que no hi va haver

						vessament de sang. Però la commemoració s'ha de fer amb austeritat, ja que representa una forma de preparar el triomf final que encara està per venir.
« <i>Conceptes 1939.</i> – Assaigs. A. Oriol i Anguera – Editorial Atena»	«Lletres»	27-XI-1938	388	2	Crítica literària	Llibre que cal considerar abastament des del punt de vista literari, científic i sociològic. Literàriament, abunden els diàlegs entre grans figures científiques com Einstein, Darwin o Malthus elaborats a partir d'un estil grotesc i irònic. Científicament, és un llibre que vol acostar els conceptes complicats d'aquest saber a tot tipus de lectors. Sociològicament parlant, el llibre intenta definir el perfil d'un home de ciència. Murià conclou afirmant que en la literatura de caire divulgador, aquesta obra es mereix una bona posició.
« <i>Poemes bíblics.</i> Joan Alcover – Edicions de la Rosa dels Vents»	«Lletres»	30-XI-1938	389	2	Crítica literària	L'escriptora qualifica el llibre dins de les «exquisideses de la literatura catalana». L'obra s'escriu amb un estil polit i tendre; representa una vertadera obra d'art, ja que sentiments humans i bellesa lírica s'uneixen de forma perfecta.
« <i>El setge de París</i> »	–	21-XII-1938	401	1	Crítica literària	L'autor, Francisque Sarcey, escriu sobre el setge que va viure París en el si de la guerra franco-prussiana. Anna

						Murià fa notar el paral·lelisme entre la situació de la ciutat parisenca en aquell moment i Barcelona en el seu context, sobretot pel que fa als bombardejos i l'espera envà d'ajuda estrangera per tal d'aconseguir la victòria. L'article destaca per un to de decepció a diferència dels anteriors.
«Maragall i l'expressió»	«Lletres»	25-XII-1938	404	2	Crítica literària	Murià expressa que al poesia de Maragall representa un embadaliment pels joves i la literatura de referència pels poetes catalans, encara que a alguns els hi costi confessar-ho. Destaca sobretot per la seva expressió natural i el pensament alt i substancials.
«Llibres de La Rosa dels Vents»	«Lletres»	3-I-1939	408	2	Crítica literària	Murià comenta diverses publicacions d'aquesta editorial. (1) <i>El sagrament de l'amor</i> de Bunin, amb traducció de Janés i Oliver: obra que aproxima el lector al sofriment psicològic propi del suïcidi. (2) <i>Kate</i> d'André Maurois: conjunt de proses breus de Maurois que deixen veure la finor pròpia dels escriptors francesos. (3) <i>El somni de Makar</i> de Korolenko, amb traducció de J. Miracle: poema que tradueix el sofriment de Sibèria. (4) <i>Els Paradisos Artificials-L'Hairis</i> de Baudelaire,

						amb traducció de Ferran Canyameres: poesia plena d'elements tòxics que incrementen l'embriaguesa moral pròpia de Baudelaire. Murià creu que ha estat bona idea traduir la seva literatura al català.
« <i>Invocació i altres poemes</i> . Alfons Maseras – Llibreria Verdguer	«Lletres»	12-I-1939	412	2	Crítica literària	Per la seva forma i el seu contingut marcadament còsmic, Murià afirma que Maseras és un poeta clàssic dins la lírica catalana. Del poemari en destaca «Invocació». Acaba qualificant l'obra d'«alta qualitat».
« <i>La fam</i> . Premi Teatre Català de la Comèdia, 1938 Joan Oliver – Edicions de la Institució de les Lletres Catalanes»	«Lletres»	15-I-1939	415	2	Crítica literària	Murià considera que és una obra millor per ser llegida que per ser representada, ja que les subtils que presenta es perden en escena. L'autora creu que el personatge principal, Samsó, és molt difícil de representar. En canvi, sobre paper, el lector pot afavorir la complexitat que ofereix el seu pensament.
« <i>La porta oberta</i> . Carles Pi i Sunyer»	–	17-I-1939	416	2	Crítica literària	Obra teatral que presenta les vivències de dues amigues amb caràcters molt diferents en un context oriental. El drama que es prolonga durant tota l'obra juntament amb el final tràgic demostren la vertadera ànima teatral de Pi i Sunyer.
« <i>La Revista de Catalunya</i> . Xavier	«Lletres»	18-I-1939	417	2	Crítica literària	Del nou número de la revista, Murià en destaca «Vestit de mariner», conte

Benguerel						de Benguerel premiat que mostra la ingenuïtat de sentiment, però amb un estil sense grans lirismes ni fantasies.
«Davant l'ofensiva, els dirigents d'Estat Català parlen. Fe a ultrança»	–	19-I-1939	418	1	Catalanisme i patriotisme	Murià manifesta que el poble català no s'ha de rendir, ja que l'actitud lluitadora és pròpia de les ments intel·ligents. Cal inflexibilitat davant l'objectiu primordial: defensar la integritat de Catalunya. El dolor viscut ha de ser un estímul per continuar la lluita i aconseguir la victòria. Conclou: «Creiem ara com sempre, en el renovellament social i en la llibertat de Catalunya». L'article destaca pel to altament combatiu.

Mirador (1929-1937)

Títol de l'article	Data	Número	Pàgina/es	Tema/es	Descripció
«Marta, la roja»	19-II-1937	408	6	Creació literària	Marta, una noia modista, més aviat modesta i tímida, es veu impulsada a ajudar els homes en guerra per part d'unes amigues seves. El seu to ens indica que acaba fascinada per l'acció que s'està vivint i, des del carrer, viu el combat primer amb por, però després fins i tot posa la seva vida en perill. Un enfrontament entre els dos bàndols sembla ser que acaba amb la victòria dels republicans i Marta acaba passejant-se pels carrers de Barcelona agafada d'un soldat.

Meridià. Setmanari de literatura, art i política. Tribuna del Front Intel·lectual Antifeixista (1938-1939)

Títol de l'article	Secció	Data	Número	Pàgina/es	Tema/es	Descripció
«Immortalitat»	–	11-II-1938	5	6	Creació literària	Relat en primera veu femenina. La protagonista roba uns papers al seu amic Guifré per tal de llegir el que hi ha escrit. Es troba amb un conjunt de reflexions sobre l'ànima i la seva condició immortal.
«L'oració d'una dona»	«Un conte inèdit»	22-IV-1938	15	5	Creació literària	Relat sobre una noia que visita una exhibició artística i, davant d'un retrat del cavaller Lluís Gonzaga, experimenta una mena d'èxtasi que li fa proferir tot un discurs intern. La protagonista expressa que la figura masculina l'ha transportat al seu primer amor, li ha dut la claror de bellesa i joventut amb què el seu primer enamorat la il·luminava.
«Ausiàs no pot ésser poeta»	–	15-VII-1938	27	5	Creació literària	Relat sobre la vida d'Ausiàs, el fill baró de Doctor Roca. Acaba estudiant medicina amb poc convenciment i, finalment, decideix exercir d'ajudant en la consulta del seu pare.
«Roses gemades»	«Un conte inèdit»	3-XII-1938	47	5	Creació literària	Relat que reproduïx els pensaments i els sentiments de Marianna, una dependenta d'un establiment de la Rambla. El seu amistançat no li té gaire consideració, per això es sent desanimada. Tanmateix, gaudeix del goig d'agradar-li a un client i, així doncs, es sent bella, tendra i fresca

						com les roses que hi ha sobre el taulell de despatxar.
--	--	--	--	--	--	--

Catalans! El magazine popular (1938-1939)

Títol de l'article	Data	Número	Pàgina/es	Tema/es	Descripció
«L'home admirat»	20-II-1938	1	26-28	Creació literària	Relat sobre una noia que admira el seu estimat, però el desenvolupament del seu amor li acaba demostrant que estava ben equivocada.
«El fill de l'heroi»	10-VII-1938	15	37-40	Creació literària	Relat sobre un pare de família que ha estat involucrat en els fets d'octubre de 1934. Al arribar a casa el seu fill, en Bac, li diu: «Que és valent, el meu pare!». Li demana que li expliqui com era la vestimenta que duia a Prats de Molló, i també li reclama: «Què feia l'Avi quan éreu a França. Explica! I com els agafà la policia francesa... I com els jutjaren i els feren sortir de França...». En la seva plena adolescència, als tretze anys, el fill cau malalt i mor. Aquesta malaurança omple de força al pare, que inicia la lluita al front l'estiu de 1936: «Es sentia fort, els muscles en tensió, amb més ganes de lluitar que mai; amb un irresistible desig d'activitat, o, més encara, una gran necessitat d'actuar: com si hagués de doblar-se i obrar per ell i pel fill que ja no es movia. Frisant per abraonar-se a l'enemic». Després de lluitar pels carrers de Barcelona (Diagonal, plaça Universitat i Drassanes) el pare mor ferit, tot recordant, en l'últim moment, l'admiració del fill envers la seva valentia. El relat acaba així: «"Vaaa...leent...!" [veu del pare]. I res més».

«Cara bruta»	30-XI-1938	28	30-31	Creació literària	<p>Relat sobre una veu masculina que observa una dona al tramvia que va amb un aspecte deixat. Dedueix que la dona és casada i té fills. Escriu: «La vida és difícil en temps de guerra. Cal donar menjar a la família, amb pocs diners. Les tres criatures donen molta feina. I el bonic somriure d'ella és de no apressar-se massa. No hi ha temps per a la coqueteria. Però l'amor és en ella i es fa sentir, malgrat la descurança, i es deixa veure per la línia del rostre i les ondes indòcils dels cabells. Té ben aferrat el marit amb la seva feminitat. Perquè sap de les hores dolces, de la complaença dels sentits, de la passió. Sap abraçar com una serp i besar com una sangonera. I és una mica perversa».</p>
--------------	------------	----	-------	-------------------	--